Bibliotek 1800

Philipp Galen

Den forrykte fra St. James

Philipp Galen

Den forrykte fra St. James

Blade af en tysk læges dagbog fra en rejse i England

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Philipp Galen: *Den forrykte fra St. James* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Philipp Galen: *Den forrykte fra St. James* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

BY NC SA

1. Kræmmeren Phillips, hans sønner og den forrykte fra St. James

Det var i de første dage af juni i året 1843, at jeg efter en rejse til Skotland betrådte den del af England, hvor de stejlere bjerge lidt efter lidt går over til bølgeformede, grønne høje, som, jo mere man vender sig mod syden, aftager efterhånden i højde og romantisk vildhed og endelig fortaber sig i det flade og med så mange skønne frembringelser rigt velsignede land. Det havde været en meget varm dag, og jeg, der efter min vane rejser til fods, havde lidt meget af heden, så at jeg med længsel imødeså de kølige aftentimer, der for den rejsende er lige så vederkvægende som opmuntrende. Ligesom jeg havde tilbagelagt hele rejsen uden nogen fører, sådan var jeg også denne gang alene, men mit hjerte, der endnu var opfyldt af højlandets vidundere, oplivedes endnu bestandig af de skønne naturscener, der omgav mig. Jeg havde ikke alene besøgt fremmede og fjerne lande for at kunne sige, at jeg havde været der, men som læge følte jeg mig hovedsagelig kaldet til at studere menneskene i deres glæder og sorger, og denne gang havde jeg gjort det til min særegne opgave at besøge alle berømte hospitaler, men især dåreanstalterne, der i England er så mønsterværdigt organiserede, at de har vundet europæisk berømthed. Sådan ville jeg da også nu besøge en af disse

lægeanstalter, der lå på min vej, og i længere tid opholde mig i den – det var dåreanstalten i St. James. Forsynet med en mængde anbefalinger fra London og allerede anmeldt der i forvejen, havde jeg sendt hele min bagage forud og håbede nu i god behold at nå det gamle St. James hen imod aften. Selv om jeg ikke var meget træt, for jeg havde kun gjort en lille dagsrejse, længtes jeg dog, da aftenen nærmede sig, efter et hvilested. Jeg var gået bort fra den brede landevej, og efter min gamle tilbøjelighed var jeg også denne gang slået ind på en smal sti, der i krumninger førte ned til en lille, tavs, grøn, af skovbevoksede høje omgivet dal. Jeg stod stille og stirrede op på den bakke, som jeg netop var steget ned af. Den dalende sol, der langsomt gled ned ad den skyfri himmel, var sin nedgang nær og kastede endnu kun nogle skrå, purpurrøde stråler på de kæmpehøje trætoppe oppe på bakken, hvis brede og lange skygger allerede dækkede den dybere liggende dal. Hensunket i mine stille betragtninger lagde jeg mig ned på det friske duftende mos ved foden af et grantræ og tog mit kort frem for at beregne, hvor langt der endnu kunne være til St. James. Dog, som det så ofte gik mig, kunne jeg heller ikke denne gang ret finde på papiret det punkt, hvor jeg nu netop befandt mig, og jeg begyndte allerede at frygte for, at jeg var kommet aldeles bort fra den rette vej, da jeg til min beroligelse hørte nogle menneskestemmer, der fra den tidligere omtalte bakke løb ned til mig i dalen. Ved at lytte nøjere til hørte jeg snart, at det var to drengestemmer, der udførte en vekselsang, og som syntes at kappes med hinanden i at lade de klare brysttoner strømme frit ud i den stille aften. Lidt efter så jeg, som jeg havde formodet, to drenge, der forsigtigt steg ned af bakken og havde møje nok

med at holde igen på en byrde, som de slæbte efter sig, eller som snarere truede med at styrte ned på dem. Det var en vogn, der var ejendommeligt bygget og lignede de kærrer, som kræmmerne så ofte fører med sig i England, og som i almindelighed trækkes af hunde eller af en kummerlig hest. De kom langsomt nærmere, og nu bemærkede jeg også bag ved dem en ældre mand, der med faste skridt og sikker hånd holdt igen på kærren, for at den ikke skulle overvælde drengene og rulle ned ad den temmelig stejle skråning. Da dette tog, der på afstand så eventyrligt nok ud, var kommet mig så nær, at jeg kunne underkaste det en prøvelse, råbte den ene af drengene, der øjensynlig var den ældste, idet han sprang bort fra vognen og kastede sig ned på mosset tæt ved siden af mig: "Her vil vi puste lidt ud, fader! Det var da et slemt stykke vej ned af den skråning!" Drengene, der var iført trøjer og benklæder af gråt lærred og på hovedet havde en lille hue af grønt tøj, lignede hinanden meget og var brødre. Den ældre, der omtrent kunne være en seksten år, havde en langt stærkere legemsbygning og et ganske anderledes fremtrædende ansigtsudtryk end den yngre. Der lå noget kækt og afgørende i hans velformede ansigt, der forrådte en kraftig og dygtig natur, mens den anden, omtrent to år yngre broder med sine fine, lyseblå øjne og sit blonde, krøllede hår havde langt mere bløde og barnlige træk, der dog var lige så åbne og muntre som den andens, men antydede en meget finere, næsten kvindelig disposition. Det behagelige indtryk, som synet af begge drengene gjorde, formindskedes ikke, når blikket faldt hen på faderens atletiske skikkelse og påfaldende skarpt udprægede træk. Jeg betragtede udtrykket i den ældre vandrendes ansigtstræk noget nøjere.

Han syntes at være en midaldrende mand, og hans tykke, mørkebrune hår forrådte endnu intet spor af en fremrykkende alderdom. Som allerede sagt, var han af en overordentlig høj og stærk vækst, omfanget af hans arme forrådte en betydelig muskelkraft, og den ejendommelige snævre dragt, som han bar, fremhævede endnu mere hans skønne, kraftige vækst. I det hele var han klædt ligesom sønnerne, kun havde han til forskel fra dem et mørkerødt uldent bælte om livet, der var så bredt som en hånd og bestemt til at opbevare penge eller papirer. Hans stærke hårvækst dækkedes ligeledes halvt af en lille hue af grønt tøj uden nogen skygge, hvorved det ørneagtige i hans ansigt fremhævedes endnu mere. Ansigtet, der var mandigt, alvorligt og havde skarpt tegnede, solbrændte træk, var indfattet ligesom i en dunkel ramme af et stærkt skæg, der løb sammen om hagen og mundvigene med et mundskæg og fipskæg. Hans store skotske, fremstående næse gav ansigtet dette udtryk af skarphed og kraft, der er højlænderne så ejendommeligt og ville have været endnu mere påfaldende, hvis det ikke var blevet mildnet ved den godmodighed og bravhed, der umiskendeligt lyste frem af hans store, mørkeblå øjne. Der lå en slags gemytlig, altovervindende munterhed i dette mærkværdige ansigt, der straks indgød tillid. Endnu mere påfaldende blev det, når man så nøjere til og bemærkede, at der omkring hans mund med de smukke tænder og veldannede, kødfulde læber lå et vist sørgmodigt eller rettere vemodigt træk, der syntes at danne en ikke ubehagelig modsætning til denne munterhed og ligesom syntes at holde den i tømme. Sådan var den mands ydre, som jeg så uventet så foran mig, og jeg sagde mig straks, at hans indre måtte svare til det, at han var godmodig, ærlig og

føjelig, at han var glad og tilfreds med nutiden og sandsynligvis kun var prøvet ved halvforglemte, sørgelige erfaringer. På den lille firhjulede vogn, som disse tre personer trak hen til mig, stod en temmelig høj, kurveflettet opsats. Det forreste rum var indtaget af en mængde små kasser og pakker, der var indhyllede i voksdug. Da manden kom hen i nærheden af mig, tog han sin lille hue af og sagde i en venlig tone, idet han satte sig ned på mosset ved siden af mig:

"God aften, sir! Med Deres tilladelse sætter jeg mig hos Dem. Det er ret en frisk og smuk aften oven på en varm dag."

"Det har De ret i," svarede jeg og hilste ham lige så venligt igen. "Det er en svær last, De har at trække, lader det til, for både De og drengene der er badede i sved."

"Ja," råbte den ældste af drengene, "den er såmænd svær nok for os, især når det er så hedt!"

Faderen smilede og syntes med velbehag at se på den dristige knøs.

"Bob," sagde han, "nu kan du gerne hvile dig lidt, for nu er vi snart ved målet. – Hvor fører Deres vej Dem hen, sir?"

"Til St. James, min ven, og det ville være mig særdeles kært, hvis De kunne sige mig, om jeg er på rette vej."

Manden så på mig med et ejendommeligt blik, som jeg ikke kunne forklare mig og svarede straks:

"Bravo, så er vi rejsekammerater, for jeg skal også derhen, og det undrer mig, at De så lige har fundet den nærmeste vej, siden De med vilje har forladt kørevejen og ikke er kendt her på egnen."

"Det er jeg glad for. Hvor langt har vi endnu tilbage?"

"Kun fire små engelske mil. Fra denne dal, der af egnens folk kaldes Buchanandalen, kommer vi ud på en grøn fælled. Derpå stiger vi op ad en lille bakke, der igen fører os ud på landevejen, og så har vi huset lige foran os. Har De ikke været i St. James før, sir?"

"Nej, det er første gang, skønt jeg har hørt meget om det og igennem breve er bekendt med flere af embedsmændene der."

Min nye kammerat lod høre et eftertænksomt hm! og støttede hovedet til begge sine hænder. Et øjeblik syntes han at gruble over noget, derpå sprang han rask op og råbte i en høj, næsten barsk tone:

"Bob! – Bill! – march, fremad, ellers når vi ikke derhen, før månen er på himlen. Se til, at I muntrer jer, drenge! Hvis De ikke har noget imod det, sir, så følges vi ad."

Jeg rejste mig, og drengene spændte selen over skuldrene og tog fat i vognstangen. Vi ældre skred langsomt bagefter. Som min ledsager havde sagt, kom vi fra den lille dal, hvor vi havde hvilet os i nogle minutter, ud på en stor, grøn fælled, der strakte sig et par mil i omkreds og var dækket med det skønneste, bløde græstæppe. Vi skråede hen over den og var allerede kommet midtvejs, da drengene foran os pludselig blev stående. Vi nærmede os langsomt, og da vi kom tæt hen til dem, bemærkede vi, at Bob havde kasket sig ned på jorden, og at Bill sad på vognstangen.

"Nå, hvad skal det sige, hvad går der af jer? Hvorfor går I ikke videre?" spurgte faderens alvorlige, men venlige stemme.

"Fordi vi ikke kunne mere!" svarede Bob i en tør og noget trodsig tone, mens hans blidere broder kastede ham et formildende blik.

"Ho, ho, min dreng! Siger du det? Op i en fart! Hen til stangen, og afsted med det samme!"

"Ja," svarede Bob i en vred tone, "du har godt ved at tale! Du driver nok så mageligt bag efter og lader dine stakkels, svage drenge trække hele læsset. Pokker i vold med den vogn! Du kunne også gerne gøre det noget mageligere både for dig og os, hvis du købte dig en gammel krikke eller et par dogger, for sådan et hundearbejde er ikke for mennesker – endnu mindre for børn."

"Der har vi det!" råbte faderen og så på mig med et alvorligt, men ingenlunde uvenligt blik. "Den dreng er sin moder op ad dage! Hun ville også have sin vilje, mens hun levede – Gud velsigne hende i sin grav – han slægter hende på både i sind og i skind, og det er hans lykke i dette øjeblik, ellers gik det ham galt. Er du også træt, Bill?"

"Nej – det går nok an!" svarede broderen tøvende og bøjede rødmende sit krøllede hoved, så at man kunne mærke på ham, at han var mindst lige så træt som den anden.

"Ja, nu vil han ikke ud med sproget," råbte Bob, "men før sagde han til mig, at han ikke orkede længere."

"Drengene er virkelig trætte," sagde jeg i en forsonlig tone, "for jorden er blød her, og hjulene skærer dybt ned i grunden."

"Det kan godt være, at De har ret, sir! Det har jeg slet ikke noget imod. Hvis den knægt der havde givet mig et eneste godt ord, havde jeg også hjulpet ham for længe siden, men han er så stædig som en gammel plovhest. Op med dig, Bob! Rask, Bill! Nu skal jeg tage en hånd i med."

Drengene rejste sig langsomt og tog igen fat. Faderen skubbede på den ene side af den store kurv, jeg på den anden,

og sådan gik det let og hurtigt fremad. Det varede imidlertid ikke længe, så blev vejen igen jævn og glat, vognen rullede næsten af sig selv, og vor hjælp var ikke mere nødvendig. Faderen vinkede af mig, at jeg skulle blive nogle skridt tilbage og sagde derpå i en hviskende tone: "De må ikke tro, sir, at jeg forlanger for meget af mine drenge. Jeg vil på ingen måde have, at de skal overanstrenge sig, men denne gang var det nødvendigt. Jeg har selv tænkt på, at et par dygtige dogger ville være bedre til det arbejde end børnene, og jeg ved godt, at en regelmæssig skolegang er dem mere tjenlig, men jeg har i lang tid haft dem hos mig, og jeg kunne derfor ikke bringe det over mit hjerte at skilles så hurtigt fra dem. Det er så hårdt at skilles ad. Men når de er hos mig, må de have noget at bestille. Den Bob der slår sig ellers alt for meget i tøjret, og derfor har jeg været nødt til denne gang at lade ham trætte. Det var jo sagtens bedre, hvis ingen af os behøvede det, men det er nu en gang ikke så. Forresten er det den første gang, og et arbejde, man ikke er vant til, falder altid surt. Kærren der har jeg først købt i går, for tidligere gik jeg altid med mit kram på ryggen – se, nu ved De det hele."

"De har ret i at skåne børnene og lade dem lære noget ordentligt. De synes mig begge at have gode anlæg, og det ville dog være skade, om deres legeme alene blev udviklet på deres ånds bekostning."

"Det er også min mening, sir, og jeg har også bestemt, at de skal i en ordentlig skole ... jeg har sådan mine egne tanker om den ting ... men ... hvad det dog er for en smuk aften! ... og der kommer månen allerede langsomt frem ... vi har i dag fuldmåne, tror jeg."

Vi blev et øjeblik stående og betragtede tavse egnen, der i denne aftenbelysning virkelig tog sig højst malerisk ud. Den vidtstrakte, grønne fælled, der i det fjerne bekransedes af grønne trægrupper, syntes i dette blege, usikre lys at skinne som en vandflade. Derover hvælvede sig den skyfri, mørkeblå himmel, over hvis ene rand månen trådte frem, mens den skinnende, ildfarvede glød af den dalende sol på den anden himmelrand lidt efter lidt tabte sig i et stadig blegere farvespil. Luften var mild og vederkvægende oven på den lumre dag.

"Holdt!" råbte faderen til sine sønner. "Holdt! Sæt jer lidt ned og se på den smukke fuldmåne, der kommer frem der denne."

Vi gik langsomt videre og havde snart indhentet drengene,

"Sir!" begyndte faderen igen, da vi havde sat os på det grønne græstæppe og stirrede med beundring på den opgående ildkugle, "De sagde før, at De skulle til St. James. Tør jeg spørge, hvad De har at gøre der? – Tilgiv, at jeg spørger så frit, men jeg tænker som så, at siden jeg ikke selv har nogen grund til at skjule min bedrift, så går det andre lige som mig."

Disse ord blev sagt i en så godmodig og trohjertig tone, at jeg umuligt kunne tage dem ilde op, skønt de forrådte en høj grad af nysgerrighed. Jeg svarede derfor:

"Godt! Siden De roser Dem af Deres åbenhjertighed, så gør De begyndelsen og sig mig, hvad De hedder, og hvad De har at gøre der, så skal jeg straks følge Deres eksempel."

"Ja, det er meget simpelt, sir, og det er snart sagt. Jeg er, som De ser, for tiden kræmmer og hedder Phillipps. Det er begge mine drenge, Bob og William, og hvad De ser der på vognen er alt mit rørlige gods. St. James er et af de steder, hvor jeg plejer

at slå en handel af, for jeg har særskilt tilladelse til at komme der en gang imellem."

"Så vil jeg da fatte mig lige så kort som De," svarede jeg. "Jeg er læge, og mit navn er G. ... jeg rejser for min fornøjelse og min belæring og besøger af den grund alle dåreanstalter, hvor jeg finder dem, for jeg har, hvad man i verden kalder en passion for de stakler, der smægter i disse anstalter. St. James er et af de berømte af den slags, og jeg tænker derfor at gøre fortræffelige studier og finde belærende underholdning der." Jeg så forundret på manden, til hvem jeg henvendte disse ord – han hang med åben mund ved mine læber, og hans øjne hvilede med et påfaldende, halvt overrasket og halvt tilfreds blik på mit ansigt. Da jeg havde endt, udstødte han igen et kort hm! der denne gang klang noget sørgmodigt.

"Er der noget mærkeligt deri? De synes at undre Dem."

"Undre mig, sir? Hvorfor det? Hvor der er forrykte, må der også, Gud være lovet, være læger, der forsøger på at helbrede dem, men det må være en meget vanskelig, skønt også meget interessant opgave, hm!"

"Ja ganske vist, højst interessant, og belærende oven i købet."

"Og det er også et godt værk, igen at skaffe en sådan ulykkelig forstanden tilbage."

"Vist nok!" svarede jeg, "men lad os gå videre, ellers kommer vi for sent."

Vi brød straks op, men vi havde kun gået et halvt hundrede skridt, da mr. Phillipps atter tog ordet.

"Så vidt jeg ved," sagde han, "findes der såre mange belærende tilfælde der henne. De vil også, tænker jeg, komme til at lære *den forrykte fra St. James* at kende."

Disse ord, der i sig selv var meget uskyldige, blev dog udtalt med en vis forbeholdenhed, som om der lurede noget bag ved dem.

"Den forrykte fra St. James, hvem er det?"

"En, der er fra forstanden, sir, som så mange andre der i huset – hvad ved jeg."

"Men De kaldte ham den forrykte fra St. James – hvorfor det?"

"Heller ikke det ved jeg, men der nede i St. James har næsten enhver sit øgenavn som over alt i England, det er nu en gang en monomani hos de gode briter."

Jeg smilede over dette udtryk, der klang så besynderligt i denne simple mands mund.

"De synes også at have gjort studier 'dernede i St. James', som De selv siger! Imidlertid må der dog være nogen grund til, at man fortrinsvis kalder ham den forrykte fra St. James, da der dog findes så mange forrykte der?"

"Nå, sir, det vil De jo nok selv se, når De lærer ham at kende. Jeg for min del mener – hvis jeg forresten tør have nogen mening om det – at man kalder ham sådan, fordi ... fordi han ... er mildest talt en ganske ualmindelig dannet og ofte fornuftig mand, der kun undertiden har ... sådan en lille raptus ... og fordi der svæver et vist hemmelighedsfuldt mørke over ham ... men lad det være godt ... hvis De, når De har set ham, måske skulle interessere Dem for ham – og det kunne nok være muligt – så kan det være meget godt for ham."

"Hvordan skulle det kunne være godt for ham?"

"Nå, lad os ikke tale mere om det ... lad det være nok! – sig De mig hellere, hvor De har lært Deres engelsk! De taler det godt,

meget godt, og dog kan jeg høre, at De ikke er nogen englænder."

"Det er De heller ikke, min kære mr. Phillipps," sagde jeg smilende. Manden kastede et forskende sideblik på mig. Så smilede han ligeledes og svarede:

"De har et godt øre ... det havde jeg ikke troet, at De kunne mærke, for af en skotte at være, taler jeg temmelig rent engelsk ... ja jeg tilstår, at jeg egentlig er en skotte, eller rettere sagt kun en halv, for min moder var lige så god engelsk som moderen til drengene der, men min fader," tilføjede han med en vis stolthed, "var en ægte skotte – og det kunne De egentlig straks have set på min næse, som man plejer at sige."

"Det har jeg netop også, min gode ven," svarede jeg med en hjertelig latter. "De har et ægte skotsk fysiognomi, men jeg vil være lige så åbenhjertig som De. Jeg er af fødsel en tysker."

"Ah," råbte manden, "det tænkte jeg mig straks!" og han så til min forundring dobbelt så venligt på mig som tidligere.

"Nå! Er det da noget så sjældent at se en tysker rejse i England?"

"Nej, slet ikke – men det glæder mig, sir, det glæder mig meget, og ham vil det glæde endnu mere!" tilføjede han halvhøjt og i en ejendommelig blød tone.

"Hvilken ham?"

"Nå, nå ... giv De bare tid ... jeg mener blot, at jeg også har været nogle år i Tyskland, og at jeg også forstår noget af Deres svære sprog ... jeg var der med min forrige herre ... ja, sir, det mente jeg kun!"

"Ih, det glæder mig overordentligt!" udbrød jeg og rakte ham hånden, som han rystede kraftigt. "De ved ikke, hvor gerne man

hører sit modersmål i et fremmed land. Hvis De derfor ikke har noget imod det, så lad os nu tale tysk sammen."

"Ja gerne!" råbte kræmmeren Phillipps på tysk, som han talte temmelig flydende, men ikke ganske korrekt, og nu underholdt vi os livligt med hinanden om Tyskland. Samtalen blev afbrudt af Bob, der nu for alvor klagede over, at han og Bill var fuldkommen udmattede. "En lille halv time endnu, min dreng!" sagde faderen, "og tier du kønt stille i den, så skal du have en halv skilling så vist, som om den allerede lå i din lomme."

"Ja det er godt nok," svarede Bob, "men jeg ville dog hellere have den straks!"

"For at du kan være sikker på din belønning, Bob!" sagde jeg, "så har du her for det første en hel shilling fra mig, og du, lille Bill, der har du også en."

"Vi takker, Sir!" sagde Bill og Bob på en gang.

"Jeg skal nok huske Dem det igen!" tilføjede den sidste.

"Hvad våser den dreng om!" råbte faderen. "Bryd Dem ikke om, hvad han siger. Det er en næsvis knægt og en ren vildbasse!"

"Vær dog stille, Bob, og tag ordentligt fat, nu er vi der jo straks," hviskede Bill.

Begge vi voksne hjalp endnu en gang at skyde vognen fremad, for det gik igen op ad bakke. Nogle få minutter efter stod vi oppe på bakken, og nu befandt vi os lige ved den store landevej, der her er meget bred og ligesom hos os i Tyskland beplantet med popler. Månen var nu kommet helt op, vi stod stille og så foran os et åbent, smilende af måneskinnet helt belyst landskab. Omtrent et godt bøsseskud foran os lå, midt i en uhyre bred og jævn fordybning, og, til dels skjult af store

trægrupper, en usædvanlig lang og høj bygning, hvis lyse farve skinnede beskueren i møde i denne belysning. Dens tre etager var, så vidt man gennem træerne kunne skimte det, alle ens oplyste, hvad der gjorde et overordentlig venligt indtryk i det stille aftenlandskab. Foran bygningen strakte der sig en temmelig stor park, og det forekom mig i det uvisse månelys, som om jeg hist og her mellem trægrupperne kunne skimte hvidmalede bænke. Rundt om hele parken løb der en høj stenmur, op til hvilken man med ens afstand opdagede nogle småhuse eller småtårne, fra hvis runde vinduer der strømmede et svagt lys. Desuden kunne man ved muren, skønt meget utydeligt, skimte en grav, der var fyldt med vand, over hvilken der ved hvert tårn gik en lille træbro. Det hele havde således udseende af en vidtstrakt, udmærket forsvaret fæstning. Alt dette bemærkede jeg dog ikke i første øjeblik, for mine ledsageres, især den ældres, påfaldende opførsel tiltrak sig hele min opmærksomhed. Vi havde nemlig næppe nået toppen af bakken, hvorfra vi først havde set hele den oplyste bygning, da han i en tone, der på en gang udtrykte glæde og sorg, udbrød:

"Ak! Der er det jo, det gamle St. James!"

Idet han derpå gav sine sønner et sagte vink, som disse straks forstod og adlød, tog de alle tre deres små huer af, og med øjnene hæftede på bygningen holdt de i den dybeste tavshed kort bøn. Dette optrin havde i den stilhed, der omgav os, noget ualmindelig højtideligt og rørende. Jeg stod lydløs, opmærksom ved siden af dem og forstyrrede dem ikke. Da de havde endt deres bøn, og de tre huer igen sad på deres plads, slog faderen armene over kors, støttede hagen til den højre hånd, og jeg så, hvordan han med uhyklet rørelse skuede tavs

ned på den foran os liggende bygning. Efter at hans øjne i nogle minutter havde kvæget sig ved dette syn, lod han hånden under hagen synke, et dybt suk gav sig luft fra hans højthvælvede bryst, og han mumlede næppe hørligt disse ord:

"Så er jeg da igen hos ham – giv, at det snart må være den sidste gang!"

"Har De en pårørende eller ven i det hus, mr. Phillips," spurgte jeg, idet jeg sagte berørte hans arm.

"En pårørende? Nej," svarede han og rystede sørgmodigt på hovedet, "men en ven ... en ven ... ja, det kan nok være ... jeg er jo her hans eneste ven ... ja, sir, en har jeg dernede."

"Og er han imellem de syge eller de sunde?"

Her hørte jeg igen dette betydningsfulde hm, han plejede at udstøde, hver gang jeg ville have et bestemt svar på mit spørgsmål. Dog tilføjede han denne gang, skønt noget tøvende og med en usikker stemme:

"Den, som jeg mener, befinder sig mellem de syge."

"Så bad De vel også for lidt siden for hans vel?"

"Ja, ganske vist, sir – men selv om det ikke var, beder jeg dog altid til Gud, når jeg ser dette sørgelige hus, at han vil holde sin hånd over mig og mines forstand, for ... De kan tro mig, sir, der er ikke nogen større ulykke til, end at mangle den. Og nu, drenge!" råbte han pludselig højt, som om han vågnede af en ufrivillig drøm, "tag fat på stangen og fremad! Ned ad bjerget går det muntert og let."

Det varede heller ikke længe, før vi havde nået den første af træbroerne, der førte hen over den temmelig brede kanal og var tillukket, ligesom indgangen til en by, med en stærk og høj gitterport.

"Det er jo, som om man skulle ind i en fæstning," sagde jeg og pegede på gitterporten og graven.

"Vent bare lidt, sir, vent kun en lille smule, så skal De nok få andet at se. Nu kommer der først to andre broer og så den tyve fod høje mur med sine spanske ryttere foroven."

"Denne stærke befæstning overgår langt min forventning," svarede jeg, "den forudsætter en frygt, som jeg slet ikke forstår ..."

"Forstår De ikke det, sir? Man frygter for, at de skal løbe bort. Men siden de har fået disse broer og mure, disse opsynsmænd og oppassere, der ligesom sporhunde passer på ethvert skridt og ethvert ord, og alt dette øvrige djævelskram, kan ikke en moders sjæl komme ubemærket hverken ud eller ind. Nå, hvad det angår at komme ind, så har det vel gode veje, men at komme ud, sir, der kniber det. Hahaha."

"Men jeg tænkte, at så mange foranstaltninger ikke var nødvendige for at passe på sindssyge. De er jo trods alt ikke fanger."

"Jo, sir, De må betænke, at vi er i St. James. Her er hen imod fem hundrede mere eller mindre sindssvage, og disse herrer og damer må være under god bevogtning. De må også tænke på, at der er mange rige folk imellem dem, og at der årligt bliver betalt glubsk for dem – jo, det koster såmænd penge at være forrykt med anstand. De kan tro, at mangen en gentlemen ville, til trods for alle mure og oppassere, nok gøre sig en lille motion ud i Guds frie natur, hvis der ikke var disse spanske ryttere deroppe." Disse ord ledsagedes igen af en latter, der lød mere som en tilbageholdt anklage end som en åbenbar ironi. "Hejda, gamle brumbasse! Hvor længe skal vi blive stående foran dit

gitter?" råbte han højt, idet han kastede en lille sten hen på tårnvinduet, hvor vægteren boede.

En brummende stemme hørtes indenfor, og straks efter trådte en gammelagtig mand i en pelsfrakke ud og spurgte, hvem det var.

"Det er mig, kræmmeren Phillipps, gamle! Og jeg har bragt tobak med til dig til en shilling pundet, som du så længe har ønsket dig ... i morgen kan du prøve den ... hæ?"

"Det var godt, mr. Phillipps. Men hvad pokker er det for et spand unge æsler, I har lagt Jer til, og hvad er det for en kurveopstabling?"

"Det kan du også få at se, når det bliver dag, Dick! De unge føl er forresten mine sønner og i kurven har jeg mine varer. Her er desuden en gentleman endnu, mr. G. ... tror jeg, ikke sandt, sir?"

"Ganske rigtigt, mr. Phillipps, og jeg skal besøge direktøren, kære mr. Dick," tilføjede jeg, idet jeg henvendte mig til denne.

"De kan alle passere, gentlemen," svarede manden i pelsfrakken og lukkede gitterporten efter os.

"Det var godt sagt af Dem, min kære herr doktor," hviskede mr. Phillipps, "man kan aldrig vide, hvad man en gang kan få brug for af folk. Et venligt ord koster ingen penge og bringer tit gode renter ... holla! Luk op, fætter Jenkins! Det er mig, kræmmeren Phillips!"

Straks efter blev den anden port lukket op, og vi blev indladt med de samme ceremonier. Ved den tredje gitterport gik det ligeså, og endelig befandt vi os indenfor den høje mur, der omgav parken, som lå bag ved bygningen, der hidtil havde vendt sin bagside til os. Her lod Phillips sine sønner blive ved

vognen, idet han gav dem ordre til at vente, til han kom tilbage, for han ville straks føre mig til direktøren. Vi skred nu begge igennem den vidtløftige park og nåede endelig en stor port, hvor der ligeledes stod en særegen opsynsmand. Her erfarede vi, at direktøren med sin familie og nogle af embedsmændene var nede i haven foran huset, hvor de spiste til aften. Den forreste port var ligeledes aflåst, og vi trådte nu ind i en, så vidt jeg kunne se, vel vedligeholdt have med smukke blomsterbede og buskvækster. Henne fra en af de løvfulde gange hørte vi muntre stemmer fra folk, der nød deres aftensmad i det fri.

"Det klinger jo ganske godt, eftersom vi er i en dåreanstalt," tænkte jeg, mens Phillips var gået hen til selskabet for at bede direktøren et øjeblik at komme udenfor. Han kom straks og gik øjeblikkelig hen til mig, hvorpå jeg forestillede mig selv for ham og fortalte ham med et par ord, hvordan jeg på min rejse havde mødt Phillips og af ham var blevet indført. Modtagelsen var, sådan som mine venner i London havde forsikret mig, i højeste grad venlig og forekommende, ligesom overhovedet englænderne, når man er anbefalet til deres gæstevenskab, plejer at sætte deres ære og stolthed i at modtage fremmede med agtelse og opmærksomhed og at gøre dem deres ophold så behageligt som muligt. Ikke ganske med uret roser de sig i dette tilfælde af at være det mest gæstfri folk på hele jorden. Direktøren, mr. Elliotson, en høj, anselig og noget fø'r mand, der endnu ikke var femogfyrre år gammel, havde et meget behageligt ansigt og et velvilligt, skønt noget fornemt væsen, der forresten klædte ham godt og gav hans hele optræden en vis værdighed. Han trykkede mig hjerteligt i hånden, da jeg nævnte ham mit navn og bragte ham mine hilsener fra hans londonske

venner. Derefter gav han mig den forsikring, at han allerede længe havde ventet på mig og allerede for længe siden ladet indrette en bolig til mig. Han gav mig valget imellem, om jeg ville begive mig derhen eller tage del i selskabet henne i haven, hvor han da straks kunne forestille mig for sin familie og nogle af anstaltens embedsmænd. Jeg valgte det sidste og blev således straks ført ind i en løvhytte af jerikoroser, der var oplyst med flere lamper, og hvori et temmelig talrigt selskab sad omkring et fortræffeligt, engelsk aftensbord med kolde anretninger.

Mr. Elliotson forestillede mig straks for de tilstedeværende, hvis levende samtale derved blev afbrudt, for de var øjeblikkelig så artige at bortdrage deres opmærksomhed fra det tema, der nylig havde interesseret dem, og henlede den på min ringe person. Jeg traf her direktørens hustru og hans børn, nogle af anstaltens embedsmænd og deres familier, begge de ugifte læger og præsten. Foruden disse var der endnu nogle andre ugifte personer af begge køn til stede, og navnlig udmærkede damerne sig ved et smagfuldt toilette, så at det hele lille selskab med sit utvungne og fortrolige væsen gav et behageligt vidnesbyrd om, at man også i en dåreanstalt kan have det ganske behageligt. Blandt herrerne havde jeg straks fra første øjeblik lagt mærke til en, der til stadighed holdt sig i beskeden afstand, men alligevel, hvad enten han sad eller stod, tog levende del i samtalen, og hvis blik hang ved mine læber, da samtalen lidt efter lidt faldt på Tyskland, og jeg med stor varme udtalte mig om mit lidet bekendte, jeg tør vel gerne sige: miskendte, fædreneland. Den endnu unge mand, i hvem jeg for første så gang det mest fuldkomne ideal af mandig skønhed, sad skråt overfor mig en smule fjernt fra det øvrige selskab. Den

ikke just fordelagtige lampebelysning sammen med mængden af de tilstedeværende forhindrede mig i nøjere at studere hans enkelte træk, men hvad jeg så, tilfredsstillede mig ikke alene, men gav mig lyst til at gøre hans nærmere bekendtskab. Han var høj, mere slank end stærkt bygget, og i hans hele legemsbygning var der de skønneste forhold. Hans blege, tilsyneladende noget lidende ansigt, hans høje, ædle og tankefulde pande, hans smukke, glatte, glinsende sorte hår, men fremfor alt hans ildfulde og gennemborende blik vakte straks hos mig en levende tilbøjelighed til at lære den ånd nærmere at kende, der boede i dette skønne legeme. Lige fra jeg trådte ind til selskabet, havde han ufravendt betragtet mig og skænket mine fortællinger den mest udelte opmærksomhed. Da jeg talte om Tyskland, nikkede han mig nogle gange bifald, som om han derved ville antyde, at vore meninger stemte fuldkommen overens, og jeg tog deraf anledning til flere gange udelukkende at henvende talen til ham. Han svarede mig dog ikke, og jeg hørte ikke et ord af hans mund. Tavs, tilbageholden og ligesom af en usynlig magt trængt i baggrunden, lod han bestandig de andre føre ordet, mens hans øjne og miner levende og tydeligt udtalte, hvor ivrigt han i sit indre tog del i vor underholdning. Så vidt jeg denne aften kunne bemærke, var hans dragt vel ikke påfaldende, men dog ejendommelig, for han havde en kort trøje på af sort, vatteret silke, og en fin battistesskjorte, om hvis krave der var slynget et broget silketørklæde, dækkede hans brede bryst og lod hans kraftige hals til syne, der på en ejendommelig stolt måde bar hans ædle hoved. Hans små, hvide, aristokratiske hænder var ligeledes omgivet af det fineste linned. Imidlertid blev samtalen

efterhånden mere spredt, og man talte nu i forskellige grupper om forskellige genstande, indtil endelig klokken slog ti og gav signalet til opbrud. Direktøren tilbød venskabeligt at føre mig til mit værelse, der lå i den nederste etage, og hvor der, efter hans eget sigende, på det bedste var sørget for min bekvemmelighed. Jeg sagde godnat og var meget tilfreds med den første aften, jeg havde tilbragt i St. James. Mr. Elliotson førte mig op i hovedbygningen, og snart befandt jeg mig i et venligt værelse, der vendte ud til den have, vi nylig havde forladt.

"Hvis De trænger til noget, min kære doktor," sagde min ledsager, "så træk blot i denne klokke, og ethvert af Deres ønsker vil snarest muligt blive opfyldt."

Jeg takkede forbindtligt, og mr. Elliotson ville allerede fjerne sig, men jeg standsede ham.

"Endnu et ord, min bedste mr. Elliotson," sagde jeg. "Hvem er den smukke, unge mand i den sorte silketrøje med den høje pande og ørnenæsen?"

"Ah! De mener den høje, blege mand med de funklende øjne og den fornemme holdning?"

Jeg nikkede bejaende.

"Aha!" fortsatte han, "syntes De godt om ham? Ja, det tror jeg nok – det er mr. Sidney, en af vore patienter, der så vel af husets beboere som i hele omegnen sædvanlig kaldes *den forrykte fra St. James.*"

"Hvad!" udbrød jeg, "er *han* afsindig?"

"Ja, det er han, kære doktor – men sov nu vel og drøm behageligt!"

Da han var borte, kunne jeg ikke komme mig af min forbavselse over denne oplysning. Det var altså den forrykte fra St. James! Retfærdige Gud! Så ung, så smuk, så rigt begavet i det ydre og dog – vanvittig! Her kom jeg, jeg ved ikke ved hvilken idéforbindelse, uvilkårligt til at tænke på det besynderlige *hm!* som den ærlige kræmmer havde udstødt. Jeg kunne ikke undlade selv at udstøde et lige så hemmelighedsfuldt *hm!* og sank hen i en grublen over dette menneske, der var så ødselt udstyret med alle gaver og dog manglede den, der alene giver tilværelsen betydning – en sund og uformørket forstand.

2. St. James og dets beboere

Omsider lagde jeg mig til hvile og lukkede øjnene, men endnu bestandig stod han for mig, og først efter at jeg havde gjort mange forgæves forsøg på at falde i søvn, slumrede jeg endelig ind, men jeg drømte uafladeligt om ham. Var det et spejlbillede eller en dunkel anelse fra dette fantasiens ukendte land, der ville betyde mig, at dette menneskes skæbne skulle komme til at stå i en endnu ukendt forbindelse med mig? Jeg ved det ikke, men sådan var det. Da jeg næste morgen vågnede efter en urolig søvn, skinnede morgensolen allerede ind til mig. Jeg fo'r med hånden over panden, og jeg besindede mig på alt, hvad jeg aftenen i forvejen havde set, tænkt og anet, og hvad jeg nu anden gang havde gennemlevet i min drøm. Da bankede det på min dør, og direktøren trådte fuldstændig påklædt ind til mig.

"Aha!" råbte han, da han få mig i sengen, "De er altså en syvsover – nå, det vil snart forandre sig. Her er man tidligt på færde, for der er nok at gøre hele dagen, og hos os vil De snart lære at tage morgenstunden i agt."

Jeg ville undskylde mig, men han svarede smilende:

"De behøver ikke at sige noget, for det er kun min spøg. Sov De bare ud og kom så over til mig, når det er Dem behageligt. Jeg vil da gøre Dem bekendt med indretningen af vor anstalt."

"Jeg vil straks stå op," svarede jeg, "om en halv time er jeg til Deres tjeneste."

"Så vil jeg sende Dem Deres frokost og om en halv time afhente Dem selv. Farvel!"

Straks efter at han var gået bort, kom der en halvfjollet dreng ind til mig, som man syntes at have bestemt til min opvartning, for han børstede mine klæder og bragte min frokost. Aldrig så snart var jeg færdig med den, før den punktlige mr. Elliotson kom tilbage, tog mig under armen og førte mig ind i huset. Jeg tillader mig her, da det er nødvendigt for det efterfølgende, at meddele en noget detaljeret skildring af den tilstand, hvori jeg fandt denne, såvel på grund af sin indretning som sin rigdom, med rette berømte dåreanstalt. Bygningen selv bestod af en hovedbygning og to fløje, hvilke begge var en etage højere end facaden og bagbygningen og således fik udseendet af to pyntelige tårne. Den højre side af bygningen var indrettet for den ulige talrigere kvindelige halvdel – for det er en kendt sag, at der overalt findes flere vanvittige fruentimmer end mandfolk – den venstre var bestemt for mandfolkene. Over kælderen, der var indrettet til beboelse, hævede sig tre høje etager, af hvilke den højeste var dækket med et halvhøjt zinktag, men alle var de forsynet med store tilgitrede vinduer af samme betydelige omfang, for luft og lys er de uundværligste betingelser for enhver bolig, men først og fremmest for et hospital og en dåreanstalt. Bygningens mægtige facade vendte ud til en blomsterhave, hvori mandfolk og fruentimmere, afsondret fra hinanden, på bestemte tider af dagen kunne nyde den friske luft og glæde sig ved synet og duften af de smukke blomsterpartier. Store, grønne græsplæner afvekslede regelmæssigt med blomstrende buskadser. Langs med de sirlige gange så man yppige, grønne buksbomhække eller duftende lavendelbuske. Skyggefulde mindre og større løvhytter, forsynet med borde og bænke, så man til begge sider,

og foruden dem var der, snart under et blomstrende og skyggefuldt buskads, snart ved foden af en mægtig træstamme, anbragt smukke og bekvemme bænke, hvis forskellige indbydende former vidnede såvel om bygmesterens smag som om hans sans for det hyggelige og bekvemme. Ved begge udkanter af denne have var der yppige vinranker, hvis rige løv dækkede de høje mure, der omgav hele anstalten, men midt i dette indbydende opholdssted sprang der en tredive fod høj vandstråle, der fik sin næring fra det store vandbassin i badeanstalten, hvorfra der også løb læderslanger ud til alle dele af haven, dels for at vande denne, dels også for i den varme årstid at rense og afkøle luften. Denne del af anstalten var som sagt kun bestemt til beboernes opmuntring og forfriskning, men bag ved huset lå den langt større og med smukke og mægtige træer bevoksede park, som jeg allerede har omtalt ved min ankomst. I denne befandt sig, adskilt ved hække og gærder, forskellige tumlepladser for de sindssvages lege, gymnastiske øvelser og de arbejder, som kuren gjorde nødvendige. Her så man først en stor plads, der kun benyttedes til at hugge brænde. Der inde fandtes et stort skur, hvori opbevaredes brændeforrådet og de nødvendige redskaber – et arbejde, der overalt betragtes som en fortræffelig beskæftigelse for sindssvage. Tæt ved siden af var den såkaldte rendebane, en stor plads dækket med blødt sand. Her trak de syge for at more sig og for at øve deres kræfter i tove. Der løb de om kap, der øvede de sig i at brydes og springe. Så kom keglebanen, hvor det gik meget livligt til, og som var flittigt besøgt. Den adskilte rendebanen fra den eng, hvor der spilledes bold, og som ligeledes var et af anstaltens yndlingsopholdssteder, hvorfra

man stadig hørte munter larm og latter. Hertil sluttede sig fægtepladsen, hvor der fægtedes med rapirer af træ og kurvefletning, mens nogle, som man kunne skænke større tillid, havde lov til at bruge rigtige våben under opsigt og vejledning af de dertil ansatte lærere. Til dette rum støttede sig den særdeles afholdte gymnastikplads, og her var det først og fremmest, at man så de sælsomste øvelser og de besynderligste anstrengelser for at nå det fastsatte mål, hvorved der undertiden udviklede sig den mest forbavsende behændighed og legemsfærdighed. Derpå fulgte ridebanen, der om vinteren kunne overdækkes, for også for denne velgørende legemsøvelse var der fortræffeligt sørget, og de tålmodigste skoleheste, som jeg nogensinde har set, stod tæt ved i massive og hensigtsmæssigt indrettede stalde. Bag ved disse lege- og øvelsessteder lå køkken- og frugthaverne, der leverede anstalten fortræffelige grøntsager og frugter og som for det meste, skønt der var ansat to gartnere til at dyrke dem, dyrkedes af de sindssvage alene. Det er nemlig karakteristisk, at de fleste af disse har den største tilbøjelighed for det lette og sunde havearbejde. Her behøvede heller ingen ved tvang at drives til denne beskæftigelse, for der var altid flere, der tilbød sig, end der kunne bruges. Forresten tog både mandfolk og fruentimmere del i dette arbejde. Mandfolkene gravede, kørte med trillebøre, pløjede og harvede, fruentimmerne plantede, vandede og lugede. Dog arbejdede de forskellige køn aldrig på samme tid og på samme sted. Jeg blev behageligt overrasket ved synet af alt dette og kunne ikke lade være at tilkendegive direktøren mit udelte bifald. Han smilede velbehageligt og syntes at glæde sig over mine bemærkninger, og jeg erfarede af

ham, at alt dette var fremstået efterhånden, og at det for hvert år var blevet udvidet og efter omstændighederne forbedret.

"Men omkostningerne, min kære sir, hvor tager De dem fra?"

"Det er vor mindste sorg. De ser, at de sindssvage gerne arbejder og arbejder dygtigt. Der gives kun få lade iblandt dem, og disse kan vi ved de simpleste midler tvinge til at arbejde, idet vi nægter dem en eller anden yndet underholdning eller morskab, indtil de igen bliver flittige og arbejdsomme, som de bør være. Men selv om dette ikke var tilfældet, så kunne vor anstalt dog af sine egne midler anskaffe og betale de nødvendige arbejdere, for at holde hver ting i orden, for De må vide, at denne anstalt først er blevet rigt udstyret af staten og derpå ved legater og gaver af mangfoldige velyndere har erholdt et sådant fond, at den er i stand til at lønne sine embedsmænd på en måde, som De måske vil finde langt mere end rigelig. Ja! Man må sørge for, at de bliver godt lønnede, der har påtaget sig et så tungt og så ansvarsfuldt hverv, og det har man hos os gjort i fuldt mål. Navnlig er begge vore læger fortræffeligt stillede, og det, tilstår jeg, er min glæde og stolthed. Læger må behandles godt, hvis de skal udøve deres tunge pligt med kærlighed og selvopofrelse, for der er intet ædlere, men heller intet møjsommeligere kald end deres. Hvis de dag og nat ikke kender til hvile, men uafladelig må virke for andres vel, må den korte hviletid ovenpå deres møjsommelige dagværk gøres dem så behagelig som muligt, for at de kan finde ny kærlighed og ny kraft til deres arbejde. Det er kun en almindelig menneskeret, og den, der ikke indser dette, den forstår sig ikke på sin egen fordel, for han anstår sit personlige vel alt for ringe, når han

behandler dén med ringeagt, der uafladelig beskæftiger sig med det."

"Det er fortræffelige anskuelser," svarede jeg, "kun skade, at de ikke er så udbredte, som de fortjener! I mit fædreneland betragter man, med få undtagelser, kun lægen som en underordnet tjener, på samme måde omtrent som de gamle, der betragtede deres fruentimmere og læger som slaver, som mennesker, der kun undtagelsesvis var nødvendige, og som var et nødvendigt onde, når man ikke havde brug for dem."

Denne samtale fandt sted i parken, mens vi begav os tilbage til hovedbygningen for at bese den. Igennem den store indgangspark på facaden trådte man ind i en slags rummelig forhal, under hvis hvælvede loft der hang en skinnende metallampe. Brede og overordentlig bekvemme, dobbelte stentrapper førte op til de højere etager og ned i de rummelige kældre. Her var køkkenerne, forrådskamrene, vaske- og rullestue sammen med boliger for oppasserne, kokkene, pigerne, vaskekonerne og hele det øvrige tjenende personale. De lange med glasdøre tillukkede korridorer var brede, lyse, høje og malede med brogede oliefarver, alle gulvene var bonede, og de oplystes af et betydeligt antal fortræffelige lamper. Værelserne i den første etage var ikke blot bekvemt, men næsten glimrende indrettede. I den første del af huset var der bolig for de højere embedsmænd, for direktøren, præsten, lægerne, kassereren, apotekeren, flere lærere osv. Også gæsteværelserne fandtes her, og deriblandt altså også mine. Fra lægernes og direktørens værelser gik der sindrigt anbragte talerør op til de højere etager, på alle trappeafsatser og ved alle døre var der oppassere, der ikke havde andet at gøre end at

lægge mærke til, hvornår de syge gik ud, hvornår de vendte tilbage, og hvilke besøg de modtog. Endelig lå der i den højre fløj lige over for kirken i den venstre, den store koncertsal, der kunne rumme over fem hundrede personer og som ligeledes kunne indrettes til teater. Under loftet i denne sal hang der tre prægtige lysekroner af slebet glas, hvoraf hver var indrettet til fyrre vokslys. Væggene var smukt dekorerede og hist og her udsmykkede med statuer.

"Alt dette er ganske fortræffeligt, sir," sagde jeg til direktøren, der gjorde mig opmærksom på alle enkelthederne, "jeg har aldrig i mit liv set nogen anstalt, der i hensigtsmæssighed, smag og elegance kan sammenlignes med denne."

"Ja, men De vil først rigtig forbavses," svarede denne, "når De hører vor musik. Den er et af vore kraftigste lægemidler. Først for tre år siden er vi blevet fuldstændig forsynede med alle nødvendige instrumenter. En stor mængde syge har tilbøjelighed for musik, og nogle har endda en formelig lidenskab for at lære et eller andet instrument. Man lærer først at indse, hvilken mærkværdig beroligende virkning denne guddommelige kunst udøver, når man, som vi, har haft mulighed til at overbevise sig om det ved selvsyn. Alle de vanvittiges sanser er mere eller mindre afstumpede. Kun hørelsen, og især musikgehøret, er finere uddannet end alle andres. Derfor er også musikken det sidste og kraftigste beroligelsesmiddel her på St. James mod opbrusende lidenskabelighed og nervernes overspændthed."

"De kan have ret," afbrød jeg ham, "især da De har erfaringen på Deres side. Imidlertid vil jeg kun tillade mig den

bemærkning, at musikken ikke altid beroliger – tværtimod virker den ikke sjældent meget ophidsende."

"Det er ganske sandt! Men dertil vil jeg blot svare Dem, at vi vælger vor musik efter vort eget behov, og at vi udelukker *de* syge fra koncerterne, som vi frygter for kunne ophidses ved musikken. De skal selv se, hvilken almindelig glæde det vækker, når der bebudes en koncert, og hvor travlt alle disse ulykkelige får med at træffe de nødvendige forberedelser."

"Men hvorfra tager De alle de musikere, der hører til et ordentligt orkester?"

"Det synes vanskeligere, end det er. Ikke blot er alle vore embedsmænd musikalske og spiller de forskelligste instrumenter, men nogle af de syge er udmærkede praktiske musici, ja vi har endda en komponist imellem dem."

"Undskyld, at jeg afbryder Dem," sagde jeg smilende, "men det erindrer mig om den monomani, der for tiden hersker i mit eget fædreland, hvor ingen kunst er så stærk repræsenteret som komponisternes. Ethvert ungt menneske, der har en smule idé om musik eller blot en tålelig sangstemme, komponerer sange og udgiver dem – det kan derfor slet ikke undre mig, om beboerne af en dåreanstalt, der jo efteraber den ydre verden, er smittet af den samme galskab."

Direktøren smilede ligeledes, nikkede mig bifald og fortsatte:

"De har fuldkommen ret, men her er talen om en virkelig komponist og ikke om nogen charlatan eller dilettant. Vore musiklærere udretter desuden det utrolige, og deres elever gør dem ære, for mennesket, selv i den sindssyge tilstand, er aldrig fri for ærgerrighed og ønsker at udmærke sig fremfor sine ligemænd. Forresten musicerer vi flittigt, for vi giver

regelmæssigt fire store koncerter om året og hver ottende dag en mindre, hvor der uddeles prisbelønninger for de bedste præstationer. Til dette øjemed har vi endda stiftet en musikorden, og De skal selv se, med hvilken stolthed disse stakler bærer deres ordner. Ligeledes spiller vi to gange komedie om året, og hvis De bliver så længe hos mig, som jeg håber, så skal De selv se, hvor megen glæde og nytte vi har af disse forestillinger. Dog – hele dette arrangement står under ledelse af overlægen, der har sin opmærksomhed ganske særdeles henvendt på denne kurmetode. Tal De med ham om det, og han vil nok sige Dem, hvilke udmærkede resultater den allerede har tilvejebragt."

De syge selv, som vi traf på deres værelser, var alle beskæftigede med noget nyttigt. De rejste sig, når vi trådte ind, og hilste med agtelse og velvilje på direktøren. De fattiges dragt var renlig og bestod i blåstribede lærredsbenklæder og frakker, halstørklæder, mørkeblå klædesvest og uldne strømper og sko. Fruentimmernes dragt var fuldkommen tilsvarende. De mere bemidlede var klædt efter deres egen smag, kun var alle overdrevent luksuriøse eller kokette påklædninger så vel som alle fantasidragter på det strengeste forbudt. Påfaldende var mig den mængde unge, smukke, endda meget smukke piger, der fandtes her, og som alle var mere eller mindre smagfuldt og elegant klædte. Sådan havde jeg da besøgt de fleste sygeværelser, og jeg kunne være veltilfreds med udfaldet, for jeg havde grund til at tilstå, at det hele langt overgik min forventning. Hvor den forrykte fra St. James' boede, havde man imidlertid ikke vist mig. Heller ikke havde direktøren omtalt ham med et eneste ord, skønt han havde gjort mig opmærksom

på mange andre syge, der havde privatboliger. Jeg havde gerne hørt noget nærmere om ham, men jeg lagde bånd på min nysgerrighed og besluttede først at anstille mine egne betragtninger over ham, inden jeg henvendte mig til andre. Mr. Elliotson førte mig derpå ind i sin egen bolig, der ikke stod tilbage for noget af de fornemste huse i London. Ved den anden frokost, som jeg her satte mig til med min gæstfri vært, fik jeg lejlighed til at bemærke, at man i St. James ingenlunde var ligegyldig for et velbesat bord, og at man forstod at gøre sig livet så behageligt som muligt. Her havde jeg da også den fornøjede at gøre nærmere bekendtskab med anstaltens præst, der netop trådte ind ad døren, da den første flaske blev trukket op.

"Ha, ha, mr. Bromfield!" sagde direktøren leende, "De kan ikke høre en prop knalde, uden at De må være med."

"Sig De hellere, at jeg har en forudfølelse af, at proppen skal springe, for ellers havde jeg umuligt kunnet komme så akkurat."

Det var de første ord, som jeg hørte præsten i St. James veksle med direktøren, og jeg sluttede deraf, at de stod på en god fod med hinanden. Samtalen fortsattes en god stund på samme måde, og jeg kunne tydeligt mærke af den, at mr. Bromfield ikke var noget hængehoved. De erfaringer, jeg senere fik lejlighed til at gøre, bestyrkede mig fuldstændig i denne mening. Forresten var han et højst originalt menneske, der, når man undtager hans hvide halstørklæde med de lange flipper, hans sorte klædesvest og hans lange sorte kjole, ikke havde det mindste præstelige ved sig. Mr. Bromfield havde aldrig været synderlig hengiven til videnskabelige studier, og nu syntes han

efter at have gennemgået mange prøvelser og omvekslinger, at ville holde sig skadesløs for disse ved at hellige den sidste rest af sin kostbare tilværelse til Epikur og hans lære. Han havde tidligere været en berømt prædikant i en velhavende engelsk købstad, men han havde måttet opgive dette indbringende kald, jeg ved ikke af hvilken grund, og efter en kongelig befaling, der ikke tålte nogen modsigelse, måttet forføje sig om bord på et skib, der var bestemt til at foretage en treårig verdensomsejlings- og opdagelsesrejse. Mr. Bromfield havde foretrukket det treårige ophold på søen for et lige så langt ophold på et endnu ubehageligere sted. Efter overstået prøvetid vendte den gode mand tilbage til England, og det var intet under, at et så langt ophold blandt de vilde ikke havde bidraget til at gøre ham tammere. Det varede derfor heller ikke længe, inden han også blev nødt til at tage sin afsked fra Hendes Majestæts marine. Nu stod han uden nogen som helst udsigt for fremtiden, men himmelen, der altid beskytter sine yndlinge, føjede det således, at en velynder, der hyldede den samme livsfilosofi som han selv, besad indsigt og erfaring nok til at tiltro *ham* så megen indsigt og erfaring, som der behøvedes til at være præst ved en dåreanstalt i en afsidesliggende provinsby. Her udmærkede han sig ved en vis takt, som han tidligere ikke havde været i besiddelse af, og blev derfor ikke længe efter ved sin velynders gentagne anbefaling forflyttet derfra til St. James. Hans tidligere flygtige karakter havde her efterhånden forandret sig, og han røgtede nu sit hverv med den sunde sans og samvittighedsfuldhed, som han tidligere havde savnet. Ikke desto mindre holdt han endnu af munterhed og skæmt, og som en ægte prælat fra en forsvunden

tid havde han den største forkærlighed for at gå på jagt og sidde ved et godt bord. Jeg morede mig ved hans fortællinger om de mange, som han på sin store rejse havde omvendt – men om det var hedninger til kristne, eller omvendt, skal jeg ikke kunne sige, for, da jeg spurgte ham om det, lo han hjerteligt og mente, at vi allerede forstod hinanden temmelig godt efter en halv times bekendtskab. Forresten var han virkelig veltalende, og jeg kan godt tænke mig, at han med sin gode vilje og sit ypperlige humør her måtte være på sin rette plads.

Efter at frokosten var endt, begav direktøren og præsten sig til deres daglige dont, og jeg gik op på mit værelse, hvor jeg imidlertid ikke længe var alene, for mr. Lorenzen, overlægen, og mr. Derby, underlægen, lod sig begge melde hos mig. Det varede heller ikke længe, inden vi var inde i en levende samtale, der i lige grad interesserede os alle tre, nemlig om de sindssvages behandling. Mr. Lorenzen var født i England, men nedstammede fra forfædre, der havde været bosat i Lübeck som velhavende købmænd. Det var en temmelig høj mand, med megen naturlig værdighed og omtrent otteogfyrre år gammel. Hans ansigtstræk var alvorlige, men i det hele taget velvillige og behagelige, og hans måde at udtrykke sig på var lige så bestemt som sindrig. Når han talte, lyste en utvungen venlighed og mildhed frem af hans ansigt og miner, så at han i mine øjne var, hvad en læge bør være, der skal røgte et så hæderligt og vigtigt kald – rolig og besindig, mild og alvorlig. Skønt han næsten var overvældet af arbejde her, fulgte han dog med i de dristige nyere teorier i vor omfangsrige videnskab. Han læste om natten, når alle sov, og arbejdede allerede om morgenen, før nogen var på benene. En fuldkommen kontrast til ham, så vel i

personlighed som i videnskabelige anskuelser, dannede underlægen mr. Derby. Allerede hans ydre og påklædning var påfaldende og ejendommelig, for han gik altid med en lyseblå kjolefrakke med store forgyldte knapper, nankinsbenklæder, en broget atlaskesvest og et smalt, sort silketørklæde om halsen, hvorfra der stak et par uhyre flipper frem, der næsten skjulte hans lille ansigt, og imellem hvilke hans spidse, noget røde næse kiggede muntert og nysgerrigt frem. Hans hår var kæmmet fuldkommen glat, og det forekom mig, at han havde gjort sig umage for at skjule nogle grå striber med en kunstig farvning. Hans små, livlige, grå øjne kunne ikke dvæle noget øjeblik på et punkt, og hans lille figur var så bevægelig, at han hvert øjeblik forandrede gang, holdning og stilling. Hertil kom, at han talte med en for en englænder ualmindelig hurtighed og tungefærdighed. Forresten var han særdeles åbenhjertig og sagde enhver lige i øjnene alt, hvad han tænkte. Under samtalens gang mærkede jeg snart, at mr. Lorenzen og mr. Derby ikke var enige i deres lægemetoder. Den første havde, som jeg allerede har sagt, hele sin opmærksomhed henvendt på det sjælelige, den anden derimod tog mest hensyn til den legemlige behandling – en meningsforskellighed, som man næsten finder i alle hospitaler, hvor flere læger virker ved siden af hinanden, men som sjældent udjævnes så godt som her, for overlægen havde værdighed og anseelse nok til at gennemføre sin mening, og mr. Derby forstod at lade sig lede og at give efter. De kom derfor ypperligt ud af det med hinanden, var de bedste venner af verden og delte ærligt arbejdet med hinanden, skønt de var overlæssede begge to. De passede også begge ypperligt til denne post, for de var lige besjælede af

menneskekærlighed og af varm iver for deres kald, og, til trods for deres forskellige anskuelser, arbejdede de aldeles glimrende sammen, så at deres velsignelsesrige virksomhed blev taknemmeligt påskønnet af alle. Efter at vi havde været en halv times tid sammen, blev overlægen kaldt bort, og jeg blev alene tilbage med mr. Derby. Lejligheden syntes mig gunstig til at få noget lys i den sag, der lå mig på hjertet, og jeg besluttede rask at skride til værket.

"Min kære mr. Derby," begyndte jeg efter nogle indledende ord, "jeg er Dem meget taknemmelig for alt, hvad De har meddelt mig, og jeg må tilstå, at hvis kurene er lige så heldige, som anstalten er fortræffeligt indrettet, så har jeg al mulig agtelse for St. James."

"Ja, det tror jeg nok," svarede den lille kviksølvagtige mand smilende og i en tillidsfuld tone, idet han snart slog det venstre ben over det højre, snart det højre over det venstre. Endelig fattede jeg mod og sagde rent ud:

"De har iblandt andre et smukt menneske der oppe i tårnet, tror jeg ..."

"Ah ... jeg forstår Dem ... mr. Sidney ..."

"Ja, det er ham, jeg mener."

"Ja! ser han ikke ud som en forhekset prins, denne samme mr. Sidney? skulle man ikke holde ham for en slags konge eller i det mindste en lille hertug, når man ser på denne majestætiske mine og denne imponerende holdning? Hahaha! ... og nu skulle De blot høre ham tale, når han sidder hos mr. Lorenzen, og denne vil forholde ham hans synder ..."

"Hans synder?"

"Åh, jeg mener naturligvis, når han vil gøre ham begribeligt, hvad det er, der mangler ham her oppe." Han slog sig for panden.

"Ah, nu forstår jeg Dem."

"Så skulle De bare se, sir, hvordan min kollega mr. Lorenzen sveder, for den anden snakker ham et øre af, og han er lige stiv både i filosofien og i psykologien, og så taler han om deres dårskaber, der vil fordrive andres dårskaber, så at hårene gerne kunne rejse sig på hovedet af en. Ja han taler udmærket for sig, denne mr. Sidney, og han er den bedste klopfægter, jeg nogen sinde er truffet på! Hu! De skulle bare se ham springe omkring med en rapier – det er der ingen tysk student, som kan gøre ham efter! Eller når han flyver afsted på sin sorte berber, så gnisterne står ham omkring ørene … hejsa! Det går som et lyn, kan De tro, hen over den halvfemte fod høje bom! Og så er der ingen, der hverken kan løbe, klatre eller brydes om kap med ham …"

"Men, min Gud, kære mr. Derby," sagde jeg henkastet i en let tone, "De kommer jo ganske i ekstase over denne mr. Sidney."

"Ja, det gør jeg, det ved jeg nok, sir … jeg holder ganske forfærdelig af den knægt, denne Sidney, og jeg ved ikke, hvad jeg ville give, for at han ikke var så skrækkelig forrykt. Han er nu en gang alles yndling her, skønt det ikke går an at lade ham mærke det, for så sætter han os sporerne i siden. Hoho! De skulle bare se, hvordan alle her kæler for ham, og de forbandede oppassere lige så, og alle de sindssyge med, både de mandlige og de kvindelige! Han behøver bare at stikke næsen uden for døren, så hedder det straks: Ah! Der går mr. Sidney! … der

kommer mr. Sidney! Eller: det har mr. Sidney sagt! Og det har mr. Sidney gjort! osv. osv."

"Ih nu, ih nu, det beviser jo, at han forstår at vinde sine omgivelsers hengivenhed."

"Ja, den har han, sir, det kan De bande på, og det i den højeste grad! Han har såmænd alle de syge under pisken, og hvis de ikke var forrykte i forvejen, så blev de det, tror jeg, af kærlighed til ham. Når der er en, der ikke vil gøre, hvad han skal, og hverken trusler eller overtalelser giver det mindste resultat, så behøver blot mr. Sidney at lade sig se. Hvad er der i vejen? spørger han – det er det og det, mr. Sidney! – Lad det være, Toms, siger han, gør det, Toms! siger han blot og så gør Toms det på øjeblikket! ... ja det kan De få at se hver dag med Deres egne øjne, sir."

"Det beviser igen, at han ved et eller andet middel udøver en stor magt over sine omgivelsers gemytter."

"Ja ganske vist, og det beviser også, at han har mere magt over dem end vi ... gid Fanden havde ham."

"Det må De se at forandre!"

"Forandre! Ja godmorgen! Se De til, om De kan forandre det – De lader jo til at være en mand, der går lige på ..."

"Godt ord igen, kære kollega," sagde jeg smilende, "jeg indrømmer gerne, at jeg holder af at gå lige på, men sig mig, hvem er han da egentlig, og hvad er det for en slags sindssygdom han lider af? Man kan ikke se på ham, at han lider af nogen."

"Ja det er netop sagen ... og dog er Fanden løs, når han begynder! ... Hvem han er? Ja det gad jeg nok gerne selv vide, men det går ikke. Imellem os sagt ved ikke engang direktøren

rigtig besked om det. Han har kun fået sine bestemte instruktioner for hans vedkommende."

"Hvor længe har han da været her?"

"Fire år, sir."

"Fire år!" udbrød jeg forbavset, "og endnu ikke helbredt!"

"Det kommer nok, det har gode veje, sir! Forresten er det et mærkværdigt menneske ... og det er et højst indviklet tilfælde ... ingen dødelig kan blive rigtig klog på det ... han lider af et periodisk raseri, ser De! Og i mellem anfaldene er han aldeles rolig og fornuftig, og det bedste og fredeligste menneske af verden ..."

"Men hvordan blev han da syg? Hvad gav anledningen?"

"Hm, De spørger om meget og vil vide meget ... her er der imidlertid ingen, der ved det ... og nu har han meget sjældnere sine anfald end tidligere."

"Men har da de, der bragte ham hertil, ikke kunnet meddele noget om oprindelsen til hans sygdom."

"Det er mig ikke bekendt, sir ... disse efterforskninger angår mig ikke ... så vidt jeg ved, kender ingen det mindste til det. Ham selv kan man heller ikke udspørge om det, for så gør han sig på øjeblikket ud til bens ... han ler en formelig ud ... ja jeg forsikrer Dem, sir, han har allerede flere gange leet os ud og formelig hånet os ... det er den værste art af galskab. På denne måde kan der ikke tænkes på nogen radikal helbredelse."

"Hvordan har De da behandlet ham, om jeg må spørge?"

"Hm, hvordan skulle man vel behandle ham anderledes, end man behandler alle rasende. Man må tage ham med magt!"

"Hvad for noget?"

"Ja det forstår sig selv ... De skulle bare se ham, når han tager fat! Når han er fornuftig, kan han gøre det af med seks, og når han får sin raptus, kan han gerne tage ti på sin samvittighed. Du min skaber! Jeg glemmer aldrig den dag, da han kom hertil, og vi første gang havde den ære – o ve! Jeg var netop tilstede med mr. Lorenzen og nogle håndfaste folk, da han vågnede af en søvn, som han var faldet i – *Hvor er jeg? Hvad ville De mig, mine herrer?* – Og da han så, at han var fængslet med en brystrem, der gik tværs over hans seng, rev han den over i et tag, sir! Og det var en ganske ny rem! Og så gik det ud over os andre! Jo der var en springen og en renden og råben om hjælp, kan De tro ... ja De ler af det! Men De skulle bare selv have været til stede, så var De ganske bestemt løbet med."

"Det tror jeg ikke, mr. Derby."

"Ja, det kan De sagtens sige nu. Endelig kom der da hjælp, og kun med stor overmagt lykkedes det os omsider at blive herre over ham ... ja sir, der kan man ret skønne på, hvad det vil sige, at kunne kommandere over lænker og blokke, over styrte- og douchebade ... ja sir, det er den virkelige kunst."

Der opstod en kort pause.

"Har da aldrig nogen nærmet sig til ham med mildhed og fortrolighed," spurgte jeg igen?

"Bah! Hvad skulle det hjælpe! Desuden må vi være forsigtige og give agt på hans anfald ... i begyndelsen erindrer jeg rigtig nok, at han engang ville fortælle direktøren en historie – hahaha! Enhver forrykt har nu sin – men nu tier han klogeligt og synes ikke at bryde sig om nogens fortrolighed. Tvært imod, hvis nogen begynder på noget, så smiler han blot, og det på en sådan måde, at det bestandig forekommer os, som om han har

noget bag ørene. Nu lever han her ganske gemytligt. Da han har sit eget værelse, har han en hel mængde forrettigheder, og han ved stadig at skaffe sig flere. Han må også have rige pårørende, for han synes at kunne gøre med penge, hvad han vil … han har nok af dem, han lever som en fyrste, holder sin egen hest, har et helt bibliotek, musicerer og studerer hele dagen igennem, når han bare må få lov til det. Ja ja, sir, han lever et fuldkomment slaraffenliv."

"Men han er indespærret og vanvittig!" sagde jeg, ligesom til mig selv.

"Hm! – Ja. Der er fem hundrede her af den sort – forresten har han også sine gode sider, det må man lade ham. Han underviser ganske efter vor metode de andre syge i mange forskellige ting, ikke blot i at ride, fægte og brydes, men også i at tegne, læse og skrive og i, hvad de ellers vil, for han har et meget godt hoved. Derfor løber de også alle sammen efter ham, så meget mere som han samtidig har et godt hjerte. Han har altid et venligt ord på rede hånd til dem, og undertiden nogle penge, hvad der er endnu bedre – ja det vil De selv tids nok få lejlighed til at overbevise Dem om."

"Det er da et mærkværdigt menneske," sagde jeg og faldt atter i tanker.

"De synes at interessere Dem meget for mr. Sidney, sir?" sagde underlægen pludselig i en noget skærende tone og stirrede i det samme forskende på mig med sine grå, spillende øjne. Jeg blev ikke lidet overrasket over dette uventede blik. Jeg lærte af det, at man over for ukendte folk ikke alt for hurtigt skal forråde sine følelser, og jeg besluttede i fremtiden at gå

forsigtigere til værks. Da han blev ved at stirre på mig med sit spørgende blik, var jeg nødt til at svare:

"Jeg interesserer mig for alle, der enten ganske eller delvis er berøvet forstanden, og til dem hører også mr. Sidney. Da jeg selv har gjort dårevæsenet til mit studium, kan De ikke forundre Dem over, at jeg interesserer mig for det."

"De har fuldkommen ret! Og jeg beklager kun, at jeg ikke kan give Dem nogen tilfredsstillende oplysning, men spørg engang mr. Elliotson selv! Måske ved han mere, end han har fundet for godt at sige til mig."

"Det skal jeg ved lejlighed," svarede jeg i en ligegyldig tone og tændte mig en cigar. Hermed endte mr. Derbys besøg. Han fjernede sig og lod mig tilbage i en stemning, som ikke rigtigt kunne blive mig selv klar, for jeg var mere forbitret stemt end deltagende og sørgmodig. Og hvorfor var jeg forbitret og på hvem? – ak, den, der kunne gøre sig rede for sine følelsers strømninger og svingninger, den ville snart ikke mere være nogen gåde for sig selv, men sådan er mennesket. Mens det i sin stolthed og sit hovmod vil herske over land og nationer, er det næsten aldrig i stand til at bedømme sit eget jeg og endnu mindre til at granske det plus eller minus, der i dag driver ham til ophøjede, i morgen til latterlige handlinger. Mens talrige fantasibilleder i allehånde skikkelser arbejdede i mit indre for at føre mig på en vej, som jeg i min granskning endnu ikke havde betrådt og heller ikke vovede at betræde, blev det mig så snævert, ensomt og mørkt i mit stille værelse, at jeg kom til at længes efter Guds gyldne sol og ilede ud i parken. Da jeg her netop havde betrådt en lang og bred vej, opdagede jeg i den anden udkant af samme en høj skikkelse, der kom hen imod

mig, og som ikke var nogen anden end "den forrykte fra St. James." – Jeg ville begive mig hen til ham, da i det samme en anden kom mig i forkøbet. Det var kræmmeren Phillips, min rejsekammerat, der kom frem fra en sidevej og langsomt og ligegyldigt nærmede sig til mr. Sidney. De var ikke alene, for foruden andre spadserende var der også flere oppassere i nærheden. – Jeg så, at mr. Sidney blev stående og så roligt på kræmmeren. Denne trådte hen til ham og hilste ham artigt, men kort. Den forrykte nikkede til ham igen – men videre så jeg ikke, for jeg stod alt for langt borte til at jeg nærmere kunne iagttage dem begge. Og hvorfor iagttage dem begge? Hvad angik deres samtale eller deres forhold mig, og hvordan kunne jeg interessere mig derfor? – Jeg ved ikke hvorfor? Men jeg følte mig forunderlig beklemt og ilede hurtigt hen i en anden kant af parken, hvor jeg blandede mig mellem de legende, de løbende og de arbejdende. Men heller ikke her behagede det mig, så at jeg snart søgte hen til en ensom plet, hvor jeg uforstyrret kunne gruble og fantasere over det, som jeg endnu ikke havde nogen ret til at tænke over.

3. En samtale med en sindssvag

Efter at jeg i en halv time havde drevet omkring, nærmede jeg mig igen legepladsen, og jeg ville netop gå hen til keglebanen, da jeg ved en højlydt ordveksling, hvori der blandede sig en bæs mandfolkestemmes råben og skrigen, blev lokket hen til den åbentstående ridebane, hvor et virkelig komisk, men samtidig barnligt rørende skuespil frembød sig for mig. Langs med ridebanens vægge snoede sig et art galleri, hvorpå der befandt sig en hel mængde tilskuere, mest syge med deres oppassere. Omtrent midt på banen stod i det bløde sand anstaltens berider med en hest, et godmodigt, stille dyr, i en tømme. Rundt omkring hesten stod i en nysgerrig gruppe en hel mængde ældre og yngre mandfolk, der alle syntes at vente længselsfuldt på at få lov til at bestige hesten. På denne sad der en mand i en allerede fremrykket alder, med en skaldet pande og gråt hår, der faldt ned over hans ansigt, som engang syntes at have været smukt og fornemt, men hvorpå nu vanviddet havde gravet sine furer. – Øjensynlig havde han allerede for nogle minutter siden endt sin ridetur og skulle nu stige af for at gøre plads for sin efterfølger, der allerede længe utålmodigt havde ventet på signalet. Imidlertid behagede det ham så godt at blive på ryggen af den tålmodige skimmel, at han vægrede sig ved at lystre befalingen og blev siddende. På beriderens tilråb kom nu tre eller fire oppassere til, der i begyndelsen med det gode ville overtale rytteren til at sidde af. Men heller ikke nu var han at formå til det, og da han så, at man ville gøre alvor af det, gav

han sig til at skrige og gøre modstand. Oppasserne greb ham nu uden videre for at gøre deres overmagt gældende. I sin angst for at blive revet ned og med det forsæt at ville forsvare sin plads, bøjede han sig forover, omklamrede hestens hals med begge armene og slog sine lange ben omkring dens bug, og i denne fortvivlede stilling syntes han at ville lade det komme an på, hvem af begge parter der i denne ulige strid skulle blive sejrherre. I dette kritiske øjeblik, da ingen af de overordnede embedsmænd var til stede, og oppasserne ikke vidste, om de skulle anvende magt eller mildhed, viste mr. Sidneys imponerende skikkelse sig i den åbentstående dør til ridebanen. Hans ansigt var, så vidt jeg kunne skelne i den afstand, jeg befandt mig i, let rødmet af en eller anden indvortes bevægelse, men sit smukke hoved bar han stolt og knejsende, og af hans miner lyste denne majestætiske ro og selvbeherskelse, som man ellers kun plejer at finde hos en ædel og fri ånd. Næppe så han, hvad der foregik midt på ridebanen, førend han med sin lige så lidenskabsløse som klare stemme, der satte dette forunderlige menneskes overlegenhed fremfor de andre sindssvage i det fuldeste lys, udråbte det ene ord: *Billy!* – Ved klangen af denne stemme, slap opsynsmændene deres offer, og denne løftede sit hoved op fra hestens hals. Da den forrykte vendte sig om og fik øje på den, der kaldte på ham, slap han øjeblikkelig hesten.

"Hvad er der i vejen?" spurgte mr. Sidney i en blid og alvorlig tone.

"Billy," var svaret, "vil ride længere endnu. Billy har ikke redet nok – det er så rart!"

Efter en lille pause vedblev han ivrigere:

"Jeg vil ride lige til i aften, lige til det bliver mørkt, om jeg så også ingen middagsmad får!"

En skingrende rå latter fulgte på dette udbrud, men "den forrykte fra St. James" smilede kun let, trådte et skridt nærmere og sagde, idet en af oppasserne meddelte ham, hvad der var sket, i en endnu roligere og fastere tone:

"Stig af, Billy! Jeg skal sige dig hvorfor."

Billy steg straks af hesten, som hans efterfølger satte sig op på, nærmede sig den talende og bøjede med barnlig lydighed sit øre hen til ham.

"Du har haft uret", fortsatte den anden, "for denne hest er ikke alene for dig. Dine kammerater her vil også ride. I morgen eller overmorgen kommer turen vel igen til dig."

"Mr. Sidney har ret," svarede den detroniserede rytter med en grædende stemme, "mr. Sidney slår og binder mig ikke, nej! Han giver mig en shilling."

Og som om han var ganske vis i sin sag, åbnede han sin højre hånd og rakte den hen til mr. Sidney – og han var også vis i sin sag, for denne greb i lommen og gav ham det forlangte uden at sige et eneste ord og uden at fortrække en mine. Mens mængden splittedes ad, og ridningen atter begyndte, vendte han sig om og ville igen fjerne sig, som om slet intet var sket. – I dette øjeblik fik han øje på mig, der stod noget afsides – hans øje dvælede i nogle sekunder på mig og syntes derpå at stråle med forhøjet glans. Han hilste mig, idet han nikkede med hovedet og vinkede med hånden, som om han opfordrede mig til at følge med ud i det frie. Jeg fulgte vinket. Vi gik begge ud i parken, og nu havde jeg første gang lejlighed til uforstyrret og i dagslys at beundre hans smukke ansigt. Dog, jeg vil ikke gøre

mig umage for at skildre det mærkværdige indtryk, som dette ansigt gjorde på mig. Jeg har allerede antydet det og vil senere få lejlighed til at komme tilbage til det igen – kun så meget vil jeg bemærke her, at det i det klare dagslys forekom mig endnu skønnere, mandigere og udtryksfuldere end ved det halvdunkle lampelys, og at jeg ved at se det glemte næsten alt det eventyrlige, jeg havde hørt om personen selv. Tvært imod virkede det beroligende og tilfredsstillende på mig, for der lå virkelig over dette ansigt en sindsro og indre fred, som om vanviddets skærende griffel aldrig havde forstyrret den sjæl, der kunne bære et sådant ansigt til skue. Da vi var nogle skridt borte fra døren til ridebanen, så han sig omkring ligesom med et spejdende blik. Dog, som om han skammede sig over dette blik, fløj der en hurtigt forsvindende rødme hen over hans blege kinder, og han så på mig med et uvist smil. Da han derfor bemærkede, at der ingen var i vor nærhed, sagde han, og det til min største forbavselse i det tyske sprog, som han talte så rent og så flydende, at jeg ikke kunne mærke den mindste fremmede accent hos ham:

"Godmorgen, min herre! Jeg må gøre Dem min undskyldning, fordi jeg i går aftes ikke besvarede Deres venlige tiltale, men hvis De i går, da De ikke kendte mig, undredes over min tavshed, så gør De det sagtens ikke i dag, da De nu uden tvivl ved, hvem og hvad jeg er."

Det var ikke alene glæden over så uventet at høre mig tiltalt i mit modersmål, der bragte mig til et øjeblik at tøve med svaret, nej! jeg var forbavset over at høre ham udtale det så ligefremt og åbenhjertigt, som jeg allermindst havde ventet mig, for der lå åbenbart i hans ord og endnu mere i hans miner en

antydning af, at jeg havde måttet høre tale om, at han var en af de sindssvage i St. James.

"De er meget god, at De endnu erindrer mig fra i går," svarede jeg undrende, "men hvis den genstand, der den gang blev talt om, interesserer Dem lige så meget som mig, så håber jeg endnu at kunne få lejlighed til at høre *Deres* mening om det."

"De forekommer mit ivrigste ønske, min herre," svarede han med et venligt nik, "jeg håber, at man her vil tillade mig at knytte en venskabelig forbindelse, hvad der både er en trang for min ånd og mit hjerte, med Dem, da De er fremmed."

Ordene "man" og "her" og "tillade" blev udtalte med en ejendommelig betoning og med et træk om munden, der, om det end ikke var ligefrem ironisk, dog ganske vist grænsede nær til det.

"De bliver her i længere tid, som jeg hører?" spurgte han mig derpå med et forskende blik, idet hans store, funklende øjne ufravendt fæstede sig på mig.

"Det er min hensigt! Jeg tænker i det mindste at blive her i fire uger."

Mr. Sidney nikkede med hovedet. Derpå så han ned for sig og sagde halvhøjt, ligesom til sig selv:

"Fire uger! Hm! det er en smuk tid!"

"Ja ganske vist," svarede jeg højt, "men dog langt fra ikke tilstrækkelig til at erfare alt det, hvorfor jeg er kommet her hen."

Disse ord, som jeg udtalte i en ligegyldig tone, syntes at gøre et ganske modsat indtryk på ham. Han fæstede atter sine øjne på mig med et udtryk af forundring, næsten af forbavselse.

"Hvorfor er De kommet her hen?" spurgte han rask.

"For at samle erfaringer," var mit svar. "Dog", tilføjede jeg straks, da jeg så hans pande formørkes, "men også for at vise deltagelse, og, hvis det er muligt – vække deltagelse."

"Ha, deltagelse!" svarede han smilende, "hvilket et skønt ord! – Jeg har længe ønsket at lære at kende en læge, der nærer deltagelse – for sine syge."

"Hvordan, skulle den ikke her være blevet Dem til del? Jeg troede dog, at overlægen mr. Lorenzen mente det meget godt med dem, der er overgivet til hans varetægt."

"Han mener det godt ... ja, ganske vist på sin måde, men han er ikke fri for vildfarelser, der en gang kunne falde tungt på hans sjæl."

Han stod stille og så spørgende på mig. Nu faldt det mig første gang ind, at jeg talte med en, der led af periodisk vanvid, for indtil nu havde såvel hans opførsel som hans sprog været af den beskaffenhed, at jeg rent havde glemt, at jeg underholdt mig med "den forrykte fra St. James". Men i hans sidste ord og i den mening, de indeholdt, afspejlede der sig en voldsom lidenskabelighed, der vel skjultes behændigt af hans udvortes rolighed, men som dog erindrede mig om, hvad jeg af mr. Derby havde hørt om ham. Imidlertid henvendte han sin tale så bestemt til mig, at jeg ikke var i stand til at give et rent undvigende svar.

"En læge må være forsigtig," sagde, jeg, "og frem for alle doktor Lorenzen. Han har vanskelige pligter at opfylde, og han opfylder dem, tror jeg, med varme og iver. Med alt dette er han ikke ufejlbar, lige så lidt som nogen anden, og man må aldrig glemme at anlægge en mild målestok, når man bedømmer en sådan mand."

"De har ganske ret i at anbefale denne målestok, men i dette øjeblik gør De noget, som han aldrig har gjort, i det mindste ikke imod mig – og det er det, som jeg dadler."

"Og hvad er det, om jeg tør spørge? Hvad gør jeg?"

"De forråder en deltagelse, der kommer fra hjertet, og har fortrolighed nok til at tale til – hvorfor skal jeg ikke sige det? – til en forrykt, som man taler til et menneske, der aldrig er veget et hårsbred fra den sunde fornufts vej."

Jeg blev noget forlegen – det var et punkt, som jeg ikke gerne ville ind på. Jeg bukkede og svarede hurtigt:

"Hvorfor skulle jeg ikke nære deltagelse for Dem og have fortrolighed til Dem? Jeg har tusinde grunde til det."

"Tusinde?" afbrød han mig.

"Ja og deriblandt en eller to, der bringer mig til at sætte pris på Deres selskab."

"Og hvilke kunne de være?" spurgte han spændt. Jeg søgte at skjule min rørelse bag en fremkunstlet ligegyldighed og rolighed. Om det lykkedes mig, ved jeg ikke, men så meget er vist, at jeg svarede med en vel beregnet kulde, skønt ikke uden venlighed.

"De taler blandt andet tysk, og det så godt rent, at jeg må tro, at De har lært dette sprog i selve Tyskland."

"Ah, er det Deres mening? Ja, De kan have ret – jeg har vist nok været i Tyskland – men jeg har også fra min tidligste ungdom haft en tysk opdrager," tilføjede han med en så ufordulgt sørgmodighed, at han igen vakte min dybeste medlidenhed.

"Har De været i Tyskland?" gentog jeg venligt, "det er mig meget kært – kom og lad os passiare lidt om det."

Han så anden gang på mig med et opmærksomt, forskende blik. Det var mig tydeligt nok, at jeg ved disse overgange i mit væsen havde gjort ham betænkelig. Nu bedrøvede det mig, og jeg forsøgte på enhver måde at udslette dette uheldige indtryk.

"Lad os gå denne vej," sagde han og tog mig under armen, "ikke den der ... her er der roligere ... hvad vil De så vide af mig?"

"Jeg vil først have Deres fortrolighed igen, som jeg har været nærved at miste," svarede jeg. Han så på mig og smilede

"Der har De den!" sagde han og rakte mig sin hånd. "Det var Deres egen skyld, for De ledte mig vild et øjeblik ... dog tror jeg ikke, at jeg har taget fejl af Dem."

"Og jeg heller ikke af Dem."

Idet jeg sagde disse ord, mødte mig et så uskyldigt spørgende, jeg kunne godt sige barnligt takkende blik fra hans store øjne, at jeg for hvert minut følte min interesse for ham vokse og tiltage.

"De har altså været i Tyskland," begyndte jeg atter.

"Ja, min herre, i tre år, de skønneste år i mit liv. De skønneste, siger jeg, for jeg var ung, stærk og lykkelig, og livets skyggeside kendte jeg endnu ikke den gang."

"Bliv ved!" råbte jeg til ham, for jeg så, at en skygge af bedrøvelse formørkede hans blik ved disse sidste ord.

"Ja i tre år! Hvor skønne var ikke disse tre år! Lykkelig, hvis jeg havde kunnet blive der for altid! Men desværre, jeg måtte forlade det."

"Hvorfor vendte De da tilbage til Deres fædreland, når opholdet et andet sted var Dem så dyrebart?"

"Hm! Man er ikke altid sine ønskers herre, selv om man er temmelig selvstændig. Der er et ord i verden, som jeg altid har

hadet lige så meget som synden, og dette ord hedder – tvang. Familieanliggender tvang mig til at forlade Tyskland. Hvilken sorg, da jeg måtte vende ryggen til alle de steder, som jeg elskede så højt! Det var første gang at jeg følte mig under tømmen, og den første tvang er for en fri sjæl lige som det sidste åndedræt, og jeg – jeg ville så gerne være fri. Jeg taler naturligvis om denne frihed, der med glæde underordner sig den moralske lov."

"Men denne frihed finder man meget sjældent."

"Ja desværre! I verden lever den ikke, for menneskenes råhed har fordrevet den herfra. Næppe havde jeg sat min fod på Englands strandbred – så," han sukkede dybt, "dog, hvorfor vil jeg bedrøve Dem med at fortælle Dem alt dette, som De dog ikke kan forstå ..."

"Bliv De kun ved. De bedrøver mig ikke, og jeg forstår Dem."

"Nu vel, siden De vil vide det. Næppe havde jeg betrådt Englands strandbred, før jeg pludselig lærte dette livets skyggeside at kende, og et giftpust fra den på et øjeblik ødelagde hele min fremtid."

"Hvad siger De? Hvordan er det muligt?"

"Det spørger De om, og De ser mig her – her! Netop som jeg følte mig allerlykkeligst – jeg kan ikke sige Dem mere – blev jeg ... syg ... meget syg ... og resultatet af denne sygdom er ... at De nu ser mig her."

Han sagde disse simple ord på en måde, der rystede mig dybt. Jeg tav imidlertid og gik, hensunket i tavshed, ved siden af ham. Jeg vovede ikke at se på ham, for jeg frygtede for at se hans nedslagne trøstesløse ansigt, men hvor forbavset blev jeg ikke, da jeg efter en længere pause næsten frygtsomt fæstede

mit blik på ham og så hans strålende øjne, der betragtede mig med en vis triumf. Jeg bævede ved tanken om, at vanviddet måtte have fremkaldt denne modsætning imellem hans ord og hans udseende, men jeg sagde mig igen, at vanviddet aldrig har dette klare, muntre, jeg kunne fristes til at sige, intellektuelle udseende. Imidlertid vidste jeg ikke helt, hvad jeg skulle tro om ham – om han forstilte sig, eller om vanviddet talte ud af ham. Jeg vaklede imellem ja og nej. Jeg følte, at mit blik ikke længere var klart, og i mit hjerte rørte sig en vis anelse eller forudfølelse, som jeg søgte at trænge tilbage, fordi den tanke, som den fremkaldte, var alt for græsselig. Jeg ville ikke tro det. Nej! sagde jeg til mig selv, vær rolig og vent. Alt vil nok opklare sig, men med hele min sjæls kraft vil jeg iagttage ham. Jeg vil belure ham som en spion, for enten er denne sjæl for evigt fortabt, eller – den er ren og klar som himmelens evige blå, der kun formørkes og indhylles af de tåger, der opstiger fra jorden. Jeg følte imidlertid, at vor samtale havde nået et vendepunkt, som den ikke burde komme ud over. Min pligtfølelse bød mig at afbryde den. For i dag havde jeg hørt nok. I morgen var der også en dag, og jeg trængte til rolig eftertanke for at bringe alt, hvad jeg havde hørt om ham af lægerne, og hvad jeg selv havde tænkt mig, i samklang med hinanden, inden jeg tænkte på, hvilke midler der her var at anvende. For dog at sige noget, tilføjede jeg endelig:

"Jeg har allerede tidligere haft lejlighed til at undre mig over den magt, som De udøver over ... over ... "

Her standsede jeg, for det var mig ikke muligt at udtale et ord, der måske kunne såre ham ved at erindre ham om hans

sindstilstand, men til min forundring fuldførte han selv den begyndte sætning, idet han sagde:

"De mener den magt, jeg udøver over de sindssvage. Ak ja, det er dog ikke så vanskeligt, som De måske tror. Vi behersker jo dog de ubændigste dyr, hos hvem blot den rå kraft er den fremherskende, med vor ringere kraft, vor vilje og vor indsigt, hvorfor skulle vi da ikke lige så godt kunne beherske mennesker, der dog er vort eget kød og blod?"

Her havde jeg gerne indvendt, at mennesker, der er berøvet den guddommelige gnist, der adskiller dem fra dyrene, er vanskeligere at tæmme end disse, da der tit kommer onde lidenskaber og ond vilje med i spillet, men jeg vovede det ikke, fordi jeg ved, at man over for helt eller halvt sindssvage folk ikke kan være forsigtig nok. Uden tvivl havde han selv følt, hvad der gjorde mig betænkelig, for han tilføjede straks i en alvorlig, men mild tone:

"De kunne måske her indvende, at disse menneskers indsigt er svækket og deres dømmekraft forkert, men tillad mig at sige Dem – skønt De er læge og må have tænkt mere over det end jeg – at alle disse ulykkelige, måske med få undtagelser, endnu har en funke af dette guddommelige lys i sig og derfor endnu står langt over dyrene. Tjen mig derfor i – når De henvender hele Deres opmærksomhed på disse ulykkelige og røgter det mest ophøjede kald, der kan blive et menneske til del her på jorden – tjen mig da i med den samvittighedsfuldeste iver og den menneskekærligste varme at efterspore denne lille, guddommelige funke, om den end ikke skulle være større end et sandskorn! Har De da fundet den, o så besværger jeg Dem, pust til den med mod og tålmodighed – pust til den, og De skal

se, hvordan den vil flamme op, og hvordan denne flamme vil besejre det mørke, som man antog for ubetvingeligt."

Jeg forsikrede ham, at det ikke blot var min hensigt, men min faste vilje og beslutning, ligesom alle dygtige lægers for øjeblikket, men han lod mig næppe tale ud, for han var øjensynlig blevet varm over emnet, ja det var måske en moralsk nødvendighed for ham at lette sit hjerte og udtale sig yderligere:

"Hvor let er det ikke at få magt over andre! – Ikke med strikker eller koldt vand og glødende jern, nej med kærlighed, indsigt og tålmodighed! Inden man kommer så vidt, er der rigtignok et højere bjerg at bestige, og det er at få magt over sig selv. Tro De mig," fortsatte han, idet hans øjne strålede, og en smuk rødme dækkede hans blege kinder, "jeg har været i situationer i mit liv, i hvilke en mindre stærk natur ville være gået til grunde, men jeg kæmpede med mig selv og til trods for alle smerter – for det er ikke let at udrive af sit bryst alt det svage, jordiske og forgængelige – til trods for alle smerter, sejrede jeg til sidst."

Han tav og så mig frit ind i ansigtet. Jeg kunne ikke vende mine øjne fra ham, og på samme tid bankede mit hjerte, så at det var nær ved at springe. Der opstod atter en pause, i hvilken jeg søgte efter ord, men jeg fandt ingen. En eneste tanke beherskede min sjæl og denne tanke var: at dette menneske skulle være vanvittigt, rasende? Er det vanvid, raseri? Jeg ville allerede besvare dette spørgsmål, men en magt holdt mig endnu tilbage. Jeg måtte prøve ham nøjere, for jeg var læge – og desværre! hvad jeg som menneske håbede, ønskede og troede, det måtte jeg som læge betvivle og forkaste. I det samme lød

klokken, der ringede til middagsbordet – han syntes ikke at høre den, for han gik tavs ved siden af mig med hænderne på ryggen og hensunket i tanker. Ilden i hans øje var slukket, og rødmen forsvundet fra hans kinder. For at gøre ende på denne pinlige tavshed og igen føre ham tilbage til virkeligheden, spurgte jeg, uden nogen videre grund, men blot for at sige noget:

"De sagde før, at jeg blev her længere – hvorfra ved De det?"

Han så roligt på mig, så roligt, som om han slet ikke havde været i nogen oprørt stemning, og sagde derpå med et muntert smil:

"Ja, hvem har sagt mig det? Måske de herrer læger, der mener mig det så godt og gerne vil unde mig en underholdning, jeg længe har savnet? Eller måske hr. direktøren selv? Nej, nej, det har de vist ikke! Men, jeg har jo ingen grund til at skjule det for Dem, en mand har sagt mig det, som De rejste med i går, en simpel, men brav og skikkelig mand, en mand, som jeg kender – og som kender mig."

"Tør jeg håbe," spurgte jeg, henrevet af en øjeblikkelig følelse, idet jeg hjerteligt rakte ham hånden, "at jeg også får lov til at lære Dem at kende?"

"Jeg skal bestemt ikke have noget imod det," svarede han, "der lyser en ånd i Deres øjne, som jeg længe har savnet, og der kommer ord fra Deres hjerte, som jeg i fire år ikke har hørt! De skal bestemt lære mig at kende. Jeg tror jo allerede selv at kende Dem. Dog ... nu ringer det anden gang, og vi må gå. Spiser De alene?"

"Nej, direktøren har bedt mig spise hos sig."

"Godt, så gå. Hvis De efter bordet har en halv time til overs, så besøg mig på mit værelse. Jeg bor i den venstre fløj, to trapper op, den tredje dør til venstre. Man vil sikkert ikke formene Dem, da De er læge, at se ind til 'den forrykte fra St. James'."

Han trykkede sagte min hånd. Der lå igen en fin ironi i hans ord og om hans læber, da han kaldte sig selv "den forrykte fra St. James". Han var allerede forsvundet bag en trægruppe, og jeg stod der endnu og stirrede efter ham. Jeg ved ikke, hvad jeg tænkte, men jeg erindrede først, hvor jeg var, da den fjollede dreng, der samme morgen havde bragt mig min frokost, trak mig i kjoleskøderne og hviskede til mig:

"Sir, herskabet venter på Dem."

4. Livet i St. James

Jeg trådte ind i direktørens spisestue, men jeg var i dette øjeblik kun lidet oplagt til at sætte mig ved et muntert bord. Jeg betvang mig imidlertid og søgte så meget som muligt at sætte mig i samme stemning som de andre gæster ved bordet, blandt hvilke direktøren, begge lægerne og nogle andre embedsmænd befandt sig. Præsten var ved et pludselig ildebefindende forhindret i at deltage, hvad der gjorde mig meget ondt, da jeg morede mig over hans muntre lune, og jeg mærkede også snart, at han blev almindelig savnet. Måltidet i dag var forresten den sædvanlige månedlige såkaldte embedsdiner, hvorfor der heller ingen damer var til stede. Straks efter min indtrædelse gik vi til bords, for man havde allerede ventet i nogle minutter på mig. Måltidet var fortræffeligt og retterne udmærket tilberedte, ligesom jeg i det hele har fundet, at ved alle store sygeanstalter lever embedsmændene udmærket. Imod engelsk skik blev der, fordi der ingen damer var til stede, drukket dygtigt fra begyndelsen, og da jeg ikke er stærk i den kunst, havde jeg meget ondt ved at holde disse prøvede bacchussønner stangen, så meget mere, som man begyndte med madeira og fortsatte med portvin. Allerede førend jeg trådte ind i værelset, havde jeg sat mig for, at jeg ikke ville omtale "den forrykte fra St. James", hvor flere var til stede. Jeg ville hellere meddele hver enkelt min mening og udbede mig hans igen, for jeg vidste af erfaring, at man på den måde langt lettere når sit mål, end når man henvender sig til en stor mængde på engang. Jeg kunne

imidlertid gerne have sparet mig den forsigtighed, for overlægen, der sad lige over for mig, sagde på sin sædvanlige åbne og trohjertige måde til mig, da suppen var spist:

"De har i dag haft meget at gøre med mr. Sidney, har jeg set. Det er godt, den stakkels fyr lider, trods sin musik og sine mange bøger, af en dræbende kedsommelighed, og jeg kan forestille mig, hvad det er for en nydelse for ham at komme til at bryde en lanse med en fremmed. Hvordan finder De ham ellers? Finder De ikke, at han af en forrykt at være slet ikke er så gal?"

"Jeg må tilstå Dem, mr. Lorenzen," svarede jeg lige så åbent og trohjertigt, "at denne mr. Sidney har fornøjet mig meget, ja, jeg har fået stor interesse for ham, for endnu har jeg aldrig set nogen sindssvag så besindig og åndsklar som ham."

"Aha," svarede mr. Lorenzen, "det var netop det, jeg ville sige Dem, men lad Dem for Guds skyld ikke forblinde af denne maske. Under roserne slumrer en vulkan, og man må have set dens udbrud, for ikke at have en ganske falsk anskuelse af den. Som sagt, vogt Dem. Det er et farligt menneske, når han bryder løs, og han har tit og ofte gjort mig stor sorg. Forresten har han ikke længe haft noget anfald, og derfor frygter jeg netop desmere, at der er et undervejs."

"Jeg også," sagde direktøren, "for han synes mig i den senere tid langt mere tavs, tilbageholden og eftertænksom end nogen sinde før. Han gør sig langt mindre bevægelse end tidligere. Han rider endda sjældnere på sin *Bravour*, og om aftenen spiller han de allertraurigste melodier på sit orgel."

"Spiller han orgel?" spurgte jeg.

"Ja, udmærket. Han spiller ikke alene ofte i kirken, men også tit på sit private orgel i sit værelse – han har overhovedet megen følelse, et stort musikalsk talent og et udmærket foredrag."

Altså følelse, talent og foredrag, tænkte jeg, og dermed er du affærdiget, min stakkels ven! Det er dog besynderligt, hvor man undertiden kan være overfladisk.

"Det vil da sige følelse nok for en forrykt!" tilføjede underlægen, "og næsten for meget! Derfor skulle man se at drive den ud og bibringe ham noget mere logik, hahaha!"

"Det skulle ikke undre mig, om han snart faldt tilbage i sin første tilstand," sagde mr. Lorenzen, "for han har nu mere frihed og mere egen vilje end nogen sinde. Man skulle aldrig give sådan et menneske for meget spillerum og derved bibringe ham den tanke, at han er mere vor herre end vi hans."

Med disse ord skænkede den gode overlæge sig et stort glas portvin og drak det ud i et drag, idet han blinkede til direktøren. Denne forstod vinket og svarede straks:

"Jeg har godt forstået, doktor, at De sigter til mig, men til Deres og min retfærdiggørelse må jeg erindre Dem om, at De tidligere har været enig med mig i, at man skulle give denne mand, for hvis vugge det ikke har været sunget, at han skulle tilbringe sin ungdoms skønneste år i en dåreanstalt, så megen frihed som muligt til at nyde livets behageligheder. Desuden, mr. Lorenzen – ja det nytter ikke, at De rynker panden og er utilfreds med min erklæring – har jeg for min del kun modtaget ham under denne betingelse, og jeg kan kun beholde ham her, når jeg punktligt holder mig til mine instruktioner."

"For så vidt i kan De have fuldkommen ret, mr. Elliotson, men hvem kan bedre give instruktioner for behandlingsmåden

af en syg, end netop hans læger?"

"Ja, sir, De ved meget godt, at jeg ikke lægger Dem nogen hindring i vejen i Deres virksomhed, men jeg for min del må også som forstander forbeholde mig min ret til at beholde de meddelelser, jeg har modtaget om mr. Sidney, for mig selv og til at holde de forpligtelser, som de pålægger mig."

Lægen ville atter tage til orde, men mr. Elliotson vinkede af ham med hånden og sagde:

"Lad os ikke tale mere om det, min kære ven og embedsbroder. Det er noget, der hører hjemme i vore konferencer, og der kan vi fortsætte dette tema. Nu har jeg derimod et andet forslag at komme med, der langt bedre lader sig afhandle ved et glas vin, og som desuden har en mere almindelig interesse. Jeg vil nemlig tillade mig at erindre Dem om den komedie, vi allerede længe har tænkt på at opføre, og som hidtil er blevet udsat. Løjtnanten minder mig om den hver dag, og jeg indser heller ikke, hvorfor vi længere skulle nægte vore patienter denne fornøjelse. De må vide, sir," sagde han, idet han vendte sig til mig, "at den tid nærmer sig, da vore syge har lov til at opføre et skuespil, og at vi hidtil har sporet lige så megen virkelig nytte af dette, som det har været en behagelig underholdning for alle. Hvad mener De? Udtal De Dem kun ganske oprigtigt."

"Sagen er mig ny, sir," svarede jeg, "men jeg kan godt tænke mig, at den kan have sine fordele. De syge bliver derved bortledt fra deres egen forestillingskreds og kunstigt sat ind i en anden. De bliver desuden nødt til at tænke. De øver deres hukommelse og har en behagelig adspredelse. Det synes mig, at det kun kommer an på at gøre et heldigt valg af, hvad man vil opføre."

"Det er sangen," sagde direktøren, "og om det, mr. Lorenzen, skal De sige os Deres mening. Vi lover forud at rette os efter den."

"Jeg har allerede tænkt over det," svarede denne, "kun har jeg besluttet denne gang at lade det komiske blive ude af spillet, for vi havde det sidste gang mere komisk, end vi ønskede det. Den sjælssundes komik er en oversprudlen af hans åndelige sundhed, og hvor den er til stede, tiltaler den vor ånd på en behagelig måde, men den sindssvages komik er en karikatur af det åndelige, og det ser vi til daglig brug nok af. Desuden stemmer den snarere til gråd end til latter, snarere til sorg end til munterhed, og det er dog ikke vor hensigt. Skuespillet skal snarere være et lægemiddel for os, og dertil behøver vi affekter, gribende affekter, men ingen fordærvede vittigheder eller plumpt udført spøg. Sagen er for alvorlig til at lege med, og derfor foreslår jeg denne gang en storartet, rystende tragedie, der lægger beslag på alle sjælens kræfter. Hvis De tillader, vil jeg træffe mit valg til i morgen, når vi efter koncerten uddeler prisbelønningerne. Er De enig med mig, hr. kollega?"

"Naturligvis," svarede jeg, for han havde henvendt de sidste ord til mig, og dels forekom hans mening mig at være den rigtige, og dels kunne jeg ikke betragte denne opfordring til på et fremmed sted at afgive min stemme for andet end en artighed.

"Godt!" sagde direktøren, "dermed er da den sag endt. Om det øvrige vil vi tale i morgen efter koncerten. De udebliver da ikke, sir?"

"Nej, bestemt ikke!" svarede jeg og bukkede.

"De vil få noget at høre, der vil forekomme Dem nyt og sælsomt, for det er en koncert for sindssvage, det vil sige foranstaltet for dem og udført af dem. Og nu, da vi er færdige med forretningerne, mine venner, så lad os igen tage fat på flasken. Hejda, William! Bring andre glas og så den claret, som står der henne i krogen. Bravo! Det er den. Gentlemen!"

Han trak proppen op med et velbehag, der havde noget smittende ved sig, for hele selskabet satte et lige så forventningsfuldt ansigt op. Det var tydeligt, at gæsterne kendte den ædle drik, som direktøren gav til bedste, for der opstod snart en almindelig munterhed, der hurtigt bragte den foregående lille ordveksling i forglemmelse. Man drak virkelig efter noder, som man plejer at sige. Jeg var den eneste, der ikke var i stand til at holde trop med de andre, for når jeg har drukket et vist antal glas, kan ikke den bedste vin friste mig til at drikke mere.

"Lad os klinke!" råbte direktøren i det gladeste lune, "og da vi jo dog en gang er egoister, så vil vi drikke den første skål for os selv, men vi behøver ikke at sige det til nogen, for vi er jo her imellem os selv."

"Jeg klinker gerne," sagde jeg, "men jeg drikker ikke mere med Deres tilladelse."

"Ved De hvad, De kan være en god tysker, men De drikker kun dårligt."

Klokken var omtrent seks, da jeg igen kom op på mit værelse. Jeg havde hørt så meget, der stemte mig til eftertanke, og var netop i begreb med at gøre mine optegnelser, da der blev banket på døren, først sagte og derpå stærkere. Jeg råbte: Kom ind! Og straks efter trådte kræmmeren Phillips' ældste søn ind

til mig, idet han forsigtigt så sig omkring. Da han havde forvisset sig om, at jeg var alene, tog han hurtigt et brev op af lommen, stak mig det i hånden og sagde:

"God aften, sir! Min fader sender mig med dette brev, men gem det godt og lad ingen se det."

Uden at vente på mit svar, var drengen lige så hurtigt forsvundet, som han var kommet. Brevet, jeg holdt i hånden, var skrevet på tysk og indeholdt følgende linjer:

> Min herre!
> Jeg kan ikke mere opsøge Dem uden at gøre opsigt, og det må jeg frem for alt undgå. Jeg sender Dem derfor en skriftlig hilsen, idet jeg forlader St. James, hvor mine forretninger er tilendebragte. Skulle Himlen have udvalgt Dem til at udføre et godt værk, så besværger jeg Dem ikke at spare tid og kræfter, når De kan komme en ulykkelig til hjælp – Himlens bedste velsignelse vil lønne Dem for det! At sige mere i dette øjeblik er mig forbudt, men måske vil De snart erfare, hvad jeg her er nødt til at dølge. Endnu en gang lev vel og tilgiv en stakkels kræmmer, der drister sig til at ville dele med Dem en hemmelighed, som De selv ikke en gang kender.
>
> *Emmanuel Phillips.*

Stiltiende lagde jeg brevet sammen og stak det til mig. Jeg havde altså formodet rigtigt, og jeg var midt inde i en hemmelighed, som en dunkel anelse havde ladet mig skimte, men hvis virkelige væsen jeg endnu ikke kendte. Hvad var det for en hemmelighed, og hvem gjaldt den? Uden tvivl den

forrykte fra St. James, for at denne stod i et eller andet forhold til min rejsekammerat havde allerede fra denne morgenstund været mig tydeligt. Det var min hensigt at holde mit løfte og besøge mr. Sidney på hans værelse, men jeg følte, at jeg ved dette besøg måtte undgå at gøre opsigt. Jeg steg derfor langsomt op ad de brede stentrapper til hovedbygningen, idet jeg lod, som jeg undersøgte hele bygningsmåden og indretningen, foreviste dørvogterne, der stod ved hver etage og ved hver omdrejning af trapperne, den passérseddel, som direktøren havde tilstillet mig, fandt også, uden at spørge mig for, den mig betegnede dør i anden etage, åbnede den og trådte ind i et værelse, hvorfra der var en smuk udsigt over parken. Hvor overrasket var jeg ikke ved, i stedet for en sædvanlig sygestue i en offentlig helbredelsesanstalt, at finde et gemak, der var udstyret med alle mulige bekvemmeligheder. Brogede, lysstribede gardiner af et svært stof, et sølvgråt tapet, et orangefarvet, uldent gulvtæppe, en divan med mørkerødt betræk lige over for et bredt spejl i forgyldt ramme, en indbydende lænestol foran et skrivebord, der var helt dækket med bøger og skrivematerialer, et stueorgel af det skønneste arbejde og høje bogreoler med de herligste værker af Europas største digtere, filosoffer og naturforskere – det var bohavet i det værelse, hvor den mand boede, hvis nærmere bekendtskab jeg nu skulle gøre i en dåreanstalt. I det temmelig store gemak var der to vinduer. Foran disse snoede sig efeuranker og forskellige blomstrende træer, måske for at skygge for eftermiddagssolen, måske også for at skjule de jernstænger, der udefra tilgitrede vinduet og adskilte beboeren fra hele den levende omverden. Efter at jeg nøje havde betragtet alt dette,

trådte jeg ind i det åbentstående sideværelse, der tjente til sovekammer. Væggene var beklædt med grønne tapeter. En stor himmelseng med hvide gardiner og et stukket, rødt silketæppe og noget simpelt bohave udgjorde møblementet. Uden for det tilgitrede vindue kunne jeg ligeledes skimte efeu og blomster – foran dette, med ryggen imod mig, stod den ulykkelige beboer af værelset. Han havde bredt armene ud, lænet sit bryst imod vinduesrammen og trykket sin pande imod ruden. I denne stilling så han ud som om han var hensunket i mørk melankoli, og som om hans ånd havde forladt legemet for at svæve frit omkring i rummet der ude. Han hørte mig ikke, og for ikke at få skin af at belure ham, var jeg nødt til at lægge min hånd på hans skulder for at vække ham af de drømmerier, hvori han var hensunket. Jeg gjorde det ikke gerne, for jeg vidste ikke, om jeg forstyrrede en lykkelig i hans erindringer og betragtninger, eller om jeg rev en ulykkelig ud af de forhåbningsfulde drømme, hvori han måske havde vugget sig ind. Han vendte sig hurtigt om, uden at blive i mindste måde overrasket ved denne uventede afbrydelse – hans nerver var altså i en overmåde sund tilstand. Aldrig så snart havde han genkendt mig, før end han gjorde sig umage for at skjule en tåre, der perlede i hans smukke øjne, og han udbrød med et smilende ansigt:

"Ah, er det Dem! Jeg troede allerede, at De var blevet forhindret fra at besøge mig. Det er mig kært, meget kært, men ... De finder mig i en ejendommelig stemning ... min sjæl var på flugt ... vil De selv se ..."

Jeg trådte hen til vinduet og så ud af det. Det var virkelig et syn, der nok kunne lokke en sjæl, som blev holdt fanget, ud på en flugt i det fri, for den strimmel jord, der lå foran os, var lige

så dejlig som forførerisk. Dette syn fængslede mig længere, end jeg selv vidste af. Jeg skuede tavs til højre og til venstre, og til sidst blev mit blik ved at dvæle på den landevej, hvorpå læseren nylig har fulgt mig. Da mr. Sidney, der havde fulgt retningen af mit blik, så, at det dvælede på landevejen, pegede han med fingeren hen på en gruppe, som også mit øje i det samme kom til at hvile på. Snart så jeg, hvem det var. Det var kræmmeren Phillips med sin karre og sine sønner.

"Der går han, den stakkels, ærlige kræmmer," sagde han i en sagte og rolig tone. "Der går han, og det er hverken gerrighed eller vindesyge, der fører ham på disse veje, men kun kristenkærlighed og medfølelse. Gud velsigne ham på hans pilgrimsgang."

"Amen!" tænkte jeg.

"Ha!" fortsatte han noget højere, "og der går begge hans sønner og trækker vognen – og for hvem? – for mig! De brave drenge, fattige, men fri som fuglen i luften! Fri! Og hvad er jeg? – Rig! Rig, men fængslet, lænket, og hvad venter der mig endnu? O stille, stille! Se hvor det skønne landskab ligger der så roligt og fredeligt, som om det var umuligt, at der kunne være nogen sorg eller kummer i verden. Og dog – hvor mange urolige, bankende hjerter gemmer det ikke! Det er et billede på mit liv og min tilværelse! I disse stille dale, i disse skove og huse skjuler de deres sorg og deres tårer, og spiser de deres tørre brød i deres armod, og dog er de lykkeligere end jeg, for de kender dog håb, glæde og kærlighed, de har dog venner, hustruer, børn! Men hvad har jeg? Hvad kan jeg kalde mit i hele denne store, smukke og vide verden? Intet! Intet!"

Hans hoved sank ned på hans bryst. Jeg så rørt på ham. Hans ansigt var så roligt som det stille vand, der ikke bevæges af nogen luftning, men det var blegt og sørgmodigt. Jeg nærmede mig til ham, lagde min hånd på hans arm og sagde til ham:

"En ven har De i det mindste – det er mig."

Han så igen i vejret. Hans miner forandrede sig, hans rolige, sørgmodige træk oplivedes pludselig, hans øjne strålede, og en mørk rødme farvede hans blege binder.

"Ja," råbte han med en så tordnende stemme, at jeg forskrækkedes og trådte et skridt tilbage, "ja! Gud være lovet, at jeg har fundet Dem! Men det var også den yderste tid! – Endnu engang ..." i det samme greb han med sin stærke hånd i jernstængerne udenfor vinduet og rystede dem så voldsomt, at årene svulmede i hans pande "... endnu engang ville jeg have forsøgt det – selv om det skulle have kostet mig livet! Dog," tilføjede han, og i det samme forsvandt dette frygtelige blik, der havde fået mig til at vige tilbage og bragt mig til at tænke på, at han var afsindig, og hans ansigt havde igen sit sædvanlige milde og rolige udtryk, "dog nu – nu er De der jo!" Og med en ubeskrivelig ydmyghed i hans forunderligt sjælfulde og klangfulde stemme tilføjede han, idet han greb min hånd og trykkede den i sin: "Ser De, hvor utaknemmelig jeg er! Jeg har jo endnu en!" Han løftede sit smukke, tankefulde blik imod himmelen. "Men er det ikke besynderligt?" fortsatte han smilende, "så godt og forståeligt jeg tidligere har talt med Ham deroppe, så lidt forstår jeg ham nu, siden De er kommet i min nærhed ... jeg har ikke mere ro til at tænke på ham – og jeg kan ikke mere tale med ham ... jeg tænker alt for meget på Dem og håber for meget på Deres bistand. Men når jeg ret overvejer alt,

så er måske også det et vink fra ham, der har sendt mig den, som jeg så inderligt har bedt ham om. Ja ja, nu forstår jeg den følelse, der greb mig, da jeg første gang så Dem! Jo, min ven – for jeg håber, at De ikke vil gyse tilbage ved den tanke at være min ven – det er på tide, at jeg en gang taler om mig selv til et menneske."

"Tal De kun," afbrød jeg hans bevæget, "tal De kun. Jeg vil og må høre Dem, og forestil Dem kun, at De taler til en ven, for i ulykken bliver man hurtigere bekendt med hinanden end i lykken. Tal De kun – jeg vil ganske sikkert forstå Dem og gøre alt for Dem, hvad der står i min magt."

Han så på mig med et taknemmeligt blik og trykkede min hånd endnu fastere i sin.

"Ja," råbte han, "en gang må jeg udtale mig! Mit hjerte kan ikke længere udholde denne tavshed, der knuger det. Det tvinger mig til at handle, og min skæbne synes endelig, endelig at være ved et vendepunkt! Så hør da ...!"

Og han greb også min anden hånd, trykkede den og så på mig med et uudgrundeligt dybt blik. På hans læber, der ville åbne sig, svævede der en forfærdelig hemmelighed! Jeg var stille, ganske stille – hvad skulle jeg sige? Jeg behøvede ikke at opfordre ham til at tale, jeg skulle blot vente på, hvad han havde at meddele mig ... jeg var lutter øre ... da bankede det stærkt på døren, der fra korridoren førte ind til hans værelse. Vi fo'r begge sammen ligesom skræmt op af en drøm – det lys, der i dette øjeblik skulle tændes for mig, slukkedes – vi erindrede begge, uden at tilstå hinanden det, at der udenfor os herskede et mørke, som vi ikke kunne beherske eller gennemtrænge. Vi vendte os om og lyttede ved døren. Den åbnedes langsomt – en

af sygeplejerne i dåreanstalten strakte hovedet forsigtigt ind af døren – han bemærkede os, trak sig hurtigt tilbage, men sagde i det samme med sin barske stemme:

"Jeg beder om forladelse, sir, men – badet er færdigt."

Med disse ord lukkede han døren. Den forrykte fra St. James så på mig ligesom jeg på ham. Et slør, et melankolsk smil fløj ben over hans udtryksfulde ansigt – han slap mine hænder og sank tilbage på en stol, der stod tæt ved ham.

"Ja så ... ja sål" mumlede han. Derpå rejste han sig igen og sagde med en næsten tonløs stemme: "Altså endnu ikke! – Undskyld sir, men man har fundet for godt, hvad jeg havde glemt, at ordne mig et styrtebad endnu for i aften, for således at skaffe mig den trøstende overbevisning, at jeg endnu ikke står udenfor deres – forsorg. I morgen da, eller i overmorgen, som skæbnen vil, eller som Gud vil ... kom blot!"

Med lydløse skridt gik han igennem det forreste værelse, og jeg fulgte ham mekanisk. Ude i korridoren stod to oppassere og ventede på ham. Han sluttede sig tavs til dem uden med den mindste bevægelse at forråde sin sjælstilstand. Uden modstand gik han ned med dem af trappen – offeret fulgte sine bødler.

5. De sindssvages koncert og et anfald af raseri

Den følgende aften klokken seks skulle den meget omtalte koncert finde sted, og det er ganske sandt, at jeg, som man havde gjort mig opmærksom på, tydeligt kunne spore en vis glad bevægelse imellem de sindssvage. Alle var den dag virksommere, lydigere og opmærksommere end ellers. Man kunne se på dem, at de ved deres opførsel ville gøre sig værdige til den fornøjelse, som man havde lovet dem. Allerede klokken fem så man dem vende tilbage fra parken og haverne i forskellige grupper for at pynte sig, som var skik og brug ved en sådan almindelig højtidelighed, og for at være færdige klokken halv seks, når de skulle ringes sammen. Da jeg hørte ringningen, begav jeg mig straks ind i koncertsalen; jeg ville være der i rette tid for at lægge nøje mærke til alting. Netop som jeg trådte ind og gik forbi et vindue, så jeg en vogn med fire postheste for fare hen over vindebroerne og holde ved en sidedør til den kvindelige fløj. I salen fandt jeg alt i beredskab til festens begyndelse. For at give det hele et festligere udseende, var lysekronerne tændt, selv om vi var i juni måned, hvor det endnu på denne tid er lys dag. Ved tykke forhæng havde man vidst at udelukke dagslyset. Orkesteret var forsynet med nodestole, på hvilke nodebøgerne lå opslået. I midten af dette stod det tidligere omtalte stueorgel, som tilhørte "den forrykte fra St. James", denne måtte efter alles forlangende åbne alle

koncerter. De lange bænke på tilskuerpladsen var endnu tomme, for jeg var den første, der var kommet ind i salen. Straks efter at klokken havde givet tegnet til koncertens begyndelse, blev en stor fløjdør åbnet i forgrunden af salen, og under ledsagelse af deres lærerinder og oppasserinder trådte først alle husets kvindelige beboere ind i salen. Dog var konerne – og det af gode grunde – adskilt fra pigerne. Ved deres indtrædelse så næsten alle glade ansigter op til de strålende lysekroner, og et overrasket "ah" gik igennem salen. De begav sig hen til de forreste bænke, dog lod de omtrent de seks første, med hynder dækkede stolerækker, der var bestemt for anstaltens embedsmænd, ubesatte. De indtog den større halvdel af bænkene, for, som jeg allerede har sagt, også i St. James var der flere fruentimmer end mandfolk. Efter at den kvindelige del af tilhørerne havde taget plads, blev den anden fløjdør åbnet, og igennem den trådte mandfolkene og drengene ind, ligeledes med deres lærere og oppassere. Også de opførte sig roligt og sædeligt. De gik for det meste parvis med hinanden i hånden, nogle havde hinanden under armen, enkelte havde endog hinanden om livet. En slags rørende fred var udbredt over alle disse forskellige ansigter, og ingen dødelig, der tilfældigt var trådt ind, havde kunnet ane, hvad der fattedes disse ulykkelige. Omsider havde alle mandfolkene taget plads bag ved fruentimmerne, og med undtagelse af en enkelt rømmen eller hosten hørte man ikke et eneste ord. Forventningsfulde og nysgerrige sad de beskedent på deres pladser og betragtede enten hinanden indbyrdes eller fæstede blikket på de døre, hvorfra musikerne skulle komme – det var ikke blot et rørende syn, men et syn, der gjorde den ledende og

ordnende menneskeånd ære. Nu trådte direktøren ind med hele embedspersonalet, begge lægerne og præsten. Dem fulgte embedsmændenes koner og børn, der alle tog plads på de forreste rækker og på de langs med væggene anbragte stole. Aldrig så snart var disse trådt ind, førend alle de tilstedeværende rejste sig fra deres plads og hilste tavst – en høflighed, der her havde en ganske egen betydning, for det skete ikke efter forstandernes vink eller befaling, nej! det var hos disse åndeligt ufrie et uvilkårligt udtryk af agtelse og ærbødighed imod dem, der virkede for deres åndelige og legemlige vel. På et vink af direktøren, der sammen med embedspersonalet hilste dem takkende, åbnedes en dør bagved orkesteret, igennem hvilken alle musikerne – dels embedsmændene ved anstalten, dels musiklærerne og deres elever, de sindssvage – trådte ind. De var alle klædt efter deres smag og midler og indtog med en ærbødig hilsen deres plads, hver ved sin nodestol. Enhver af dem havde desuden sit instrument i hånden. Aldrig så snart havde alle de tilstedeværende indtaget deres plads, førend der indtrådte den dybeste stilhed. Nu rejste direktøren sig, stillede sig på den ophøjede plads foran orgelet og sagde:

"Mine kære venner! Vi har foranstaltet denne koncert for jer, fordi vi ved, at I finder fornøjelse og beroligelse i musikken. Jeg nærer den tillid til jer, at enhver vil samle sine tanker og være en lige så rolig som opmærksom tilhører. Hvis alt er i orden, beder jeg Dem, mine herrer, at begynde!"

Denne korte tiltale blev besvaret taknemmeligt med håndklap fra alle sider. Nu trådte den forrykte fra St. James, som jeg hidtil ikke havde bemærket, frem fra baggrunden af

orkesteret og begav sig hen til sit instrument. Hans påklædnings mørke farve fremhævede endnu mere hans ædle og udtryksfulde ansigt. I hans uforlignelige, stolte holdning lå der denne naturlige ynde og højhed, som uvilkårligt stempler et menneske, der er opfyldt med store ideer og rene tanker. Han havde et fornemt udseende, idet han langsomt trådte frem, uden spor af tvang eller forlegenhed, og kastede et blik hen over forsamlingen. Da han trådte frem, modtoges han af en almindelig hvisken:

"Ah, mr. Sidney! Mr. Sidney!"

Han hilste og satte sig hen til sit instrument. Desværre var dette stillet sådan, at jeg ikke kunne se hans ansigt, mens han spillede, for han vendte næsten ryggen til mig. Nu begyndte han sit foredrag og det med en af disse fortryllende, gribende, fulde akkorder, hvormed en orgelspiller, når han istemmer en ophøjet melodi, altid er vis på at gøre det mægtigste indtryk. Jeg siger ikke, at han spillede med færdighed, for det var noget langt mere end det. Det ville være forgæves at skildre denne musik, for ingen musik lader sig beskrive, fordi den kun kan føles, ikke begribes, men allermindst lader et udmærket orgelspil sig sønderlemme i ord. Jeg beråber mig kun på enhver, der forstår at behandle og bedømme dette instrument. Den, der kender orgelet og dets omfang, dets ynde og den veltalende magt, som det udøver over det menneskelige hjerte, han kan tænke sig, hvilken virkning et orgel måtte udøve på den forsamling, som jeg her havde foran mig. Virkningen var uhyre. Tilbageholdenhedens stemning brydes langt lettere hos følelsesmennesker end hos åndsstærke og forstandigt dømmende folk, hvor meget mere må det da ikke være tilfældet

hos svagsindede, hvis hjerte dag og nat, uden lås eller slå, står åbent for alle sanselige indtryk. Allerede få minutter efter at han havde begyndt at spille, så jeg lommetørklæderne komme i travl bevægelse, efterhånden hørte man hist og her en sagte og undertrykt græden, der gik over til hulken. Derpå – for gråd smitter lige som latter – græd alle rundt omkring, først embedsmændenes damer, derpå disse selv, direktøren, lægerne og jeg selv. Hvem begriber denne tonernes magt! Også om dem kan man sige, at de kommer, og at de sejrer, uden at man ved hvorfor eller hvorved. Hvad mig angik – og efter mine egne følelser kan jeg slutte mig til de andres – så var jeg, ved på denne aften at høre denne musik, rystet i mit inderste væsen. Alle mit tidligere livs glæder og smerter vågnede igen hos mig, og jeg så dem vemodigt svæve forbi mig, men jeg erindredes også om mine helligste forsætter og beslutninger, og midt i denne forvirring dukkede en tanke frem, der var klar og anskuelig frem for alle andre, og han, der spillede i dette øjeblik, var genstanden for den. Da han var færdig, standsede gråden, øjnene tørredes, og alles blik fæstede sig på ham med kærlighed og begejstring, da han langsomt rejste sig og så sig om i salen efter en plads. Mit blik hvilede på hans ansigt. Det var lige så roligt og muntert som sædvanligt og syntes i denne muntre ro ukendt med de følelser, han havde fremkaldt hos andre, for hans ydre forrådte ikke den mindste bevægelse – kun var hans ansigt noget blegere end sædvanligt. I det samme faldt hans blik på mig, og da han så, at der stod en stol ledig ved siden af mig, gik han ned og satte sig hos mig. I stedet for at takke ham, trykkede jeg tavs hans hånd. Han syntes at forstå mig og gengældte mit håndtryk. En fløjtenist trådte nu op, hvis

delikat behandlede instrument dannede en mærkværdig modsætning til det foregående. Musikeren var en forhenværende virtuos fra operaen i London, der ved familiesorger var blevet bragt i sin nuværende ulykkelige stilling, men nu var sin helbredelse nær. Han syntes opløst i musik, og det var tydeligt, at han følte, hvad han spillede. Derpå fulgte en kvartet, som bestod af to violiner, en violoncel og en klarinet, en besynderlig sammenstilling, som dog gjorde en god virkning, da de fire musikere var dygtigt indspillede med hinanden. Der indtrådte en pause. Jeg spurgte direktøren, der sad ved siden af mig, om der ikke blev sunget.

"Hvad?" sagde han, "ved De da ikke, at intet menneske, der har mistet sin forstand, beholder sin naturlige, velklingende stemme? Imellem tænkningens og talens organer, altså også sangens, synes der at bestå et inderligt sammenspil."

Nogle øjeblikkes eftertanke var tilstrækkelig til at overbevise mig om, at han kunne have ret, skønt det endnu aldrig var faldet mig ind. Jeg erindrede også, at jeg aldrig havde hørt nogen afsindig synge med smuk og ren stemme, og svarede derfor:

"Begge dele står ganske sikkert i nær forbindelse med hinanden, og min ringe erfaring bekræfter Deres udsagn, men når jeg ser på disse smukke og fine pigeansigter her foran mig, der slet ikke synes at have noget at gøre med vanviddet, så skulle jeg næsten tro, at der kunne være nogle iblandt dem, der danner undtagelser fra reglen."

"Nej, til visse ikke!" sagde overlægen, der sad tæt ved os og havde hørt vor samtale, "til visse ikke, skønt der imellem disse unge damer endda er en sanger af profession. Der ligger altid

noget dødt, hæst, koldt, følelsesløst, eller rettere smagløst i deres stemme, skønt i højere eller ringere grad. Jeg kan have en mening om det, for jeg har længe haft min opmærksomhed henvendt på dette punkt. Jeg vil indgå et væddemål med Dem om, at der i hele denne forsamling ikke er en eneste velklingende stemme – det gælder en prøve."

"Jeg tror Dem, jeg tror Dem!" svarede jeg, "men hvad er det for forberedelser, der gøres på det lille bord der?"

"Ja giv nu agt, så skal De høre noget nyt."

Vor samtale blev afbrudt, for koncerten blev atter fortsat, og det med tonerne af et instrument, som jeg endnu aldrig havde hørt uddannet til en sådan fuldkommenhed. Allerede længe havde jeg set på nogle forberedelser, der blev gjorte i orkesteret. En mængde større og mindre instrumenter af forskelligt metal – sølv, kobber og jern, blev lagt ved siden hinanden på et lille bord. Det var de hos os såkaldte mundharper, der udgør en så yndet fornøjelse for skoleungdommen, men som her skulle frembringe alvorligere virkninger. Da de to rækker af disse små instrumenter var ordnet, trådte et ungt menneske med melankolske træk, et langt, mørkt, nedhængende hår og et spøgelsesagtigt blegt ansigt hen til bordet og kastede et mønstrende blik på instrumenterne. Derpå blev lysene i nærheden slukket, for at man ikke alt for tydeligt skulle lægge mærke til kunstnerens besynderligt fordrejede minespil, og nu tog han to af instrumenterne, et større og et mindre, et i hver hånd, og bragte dem op til munden. I begyndelsen udviklede der sig for mig hidtil ukendte, summende og klagende toner, der imidlertid frembragtes med en så mesterlig færdighed, at jeg måtte forbavses, for mens han blev ved at spille med den ene

hånd, lagde han med den anden et instrument på bordet, greb, uden at se derhen, et andet og fortsatte således at veksle, idet han snart tog det, snart hint, snart et større, snart et mindre, hvorved han forstod at frembringe en sådan afveksling, at man troede at høre et helt lille orkester. Under hans spil herskede der den dybeste tavshed, og da han havde endt, sænkede alle hoveder sig lige som ved et trylleslag, men den dybe tavshed varede ved, lige som om enhver tilhører endnu lod disse hendøende toner klinge efter i sit indre. Jeg udtalte min forbavselse for de nærmestsiddende, da i det samme det hele forsamlede kor af musikere stillede sig hver på sin plads, for at foredrage slutningssymfonien med fuldt orkester. Denne komposition hidrørte fra en af anstaltens sindssvage, der også selv dirigerede den, og dens genstand var Guds tanker ved Verdens skabelse. Musikkens karakter var spøgelsesagtig og rystende. Man troede kun at se og høre spøgelser, og selv jeg kunne ikke tilbageholde en gysen. Nu kan man tænke man sig de sindssvage, som sad der med frygt og bæven, som om de ventede, at efter de enkelte frygtelige basunstød, i hvilken tonart Gud naturligvis talte, Himmelen skulle åbne sig og Dommedagen tage sin begyndelse!

Direktøren ville netop til at udtale sin tak, hvorefter præsten skulle læse aftenbønnen, da til vor forbavselse min nabo, "den forrykte fra St. James", rejste sig og bad om tilladelse til at turde foredrage en sang til sit orgel. Naturligvis blev tilbuddet modtaget med stor venlighed. Jeg kunne imidlertid ikke afholde mig fra at smile til direktøren og overlægen, for derved lige som at erindre dem om deres tidligere påstand, at ingen sindssvag havde en klar stemme. Begge forstod mig også

straks, men udtrykte deres mening på forskellig måde, for mens overlægen som en mand, der er vis i sin sag, så ligegyldigt på, hvad der ville komme, troede jeg i direktørens ansigt at læse en vis triumferende udfordring. Men da de sindssvage hørte, hvad talen var om, tilkendegav de lydeligt deres udelte bifald og rejste sig op hist og her for igen at se deres yndling, mr. Sidney, for det tilfælde var endnu ikke forekommet, at nogen her havde sunget offentligt og uopfordret. Det var et ubeskrivelig smukt digt, som mr. Sidney både havde forfattet og komponeret. Allerede de første strofer var tilstrækkelig til at overbevise mig om, at han også i denne kunst var en mester. De fulde, malmrige og rene bastoner, hans tydelige udtale og hans følelsesfulde foredrag, alt dette måtte tilfredsstille selv den mest vrantne kritik og indeholdt en bekræftelse på, at han besad et ualmindeligt musikalsk talent og et henrivende foredrag, ikke blot når han spillede sit orgel. Jeg så tydeligt, at direktøren, lægerne og flere af de tilstedeværende lærere og embedsmænd var i højeste grad forbavsede, for de tilkastede hinanden blik, der tydeligt gav at forstå, at de ikke ret vidste, hvad de skulle sige eller tænke. Deres forlegenhed voksede endnu mere, da tilhørerne, imod husets lov, klappede og jublede til ham det lydeligste bifald, da han var færdig. I dette øjeblik så jeg på overlægen. Denne havde allerede fæstet sit blik, der forrådte hans forlegenhed og hans indre bevægelse, på mig, som om han ventede et betydningsfuldt øjekast fra mig. Jeg måtte smile. Dette syntes at såre ham. Hans ansigt antog et spottende og uhyggeligt udtryk, som jeg hidtil ikke havde opdaget hos ham, men jeg forandrede ikke min rolige mine,

men hviskede til ham i en venlig tone, idet jeg bøjede mig hen til ham:

"Så De tror, at disse forrykte mennesker ikke har stemme? Det lader dog til, at mr. Sidney er mand for at omstyrte teorien om den sympatetiske forbindelse mellem hjernen og struben – jeg ville ønske, at jeg havde væddet med Dem!"

"Den spidsbub!" svarede han hviskende, "jeg vil vædde på, at han har hørt, hvad jeg før sagde, og at han kun har sunget for at kompromittere mig. Så meget er vist, at der altså gives undtagelser fra reglen."

Sådan var denne koncert, der havde begyndt på en så værdig måde med det smukke orgelspil og endt så glimrende med den henrivende sang, og det indtryk, jeg havde modtaget, var ikke blot tilfredsstillende, men så opløftende, at det langt overgik min forventning. Mens den eksaltation, der endnu herskede iblandt tilhørerne, lagde sig, talte anstaltens forstandere nogle øjeblikke med hinanden, hvorpå direktøren gik hen til "den forrykte fra St. James", der stod imellem musikerne, og vekslede nogle ord med ham. Derpå trådte han igen hen på forhøjningen foran orgelet og sagde i en høj tone:

"Koncerten er forbi, og vi takker musikerne for deres behagelige underholdning. Den lille belønning, som vi i dag ønskede at tilkende mr. Sidney, har denne, lige som ved tidligere lejligheder, bedt sig fritaget for og anmodet mig om at levere den til mr. Viscount, hvad jeg også gør med fornøjelse. Træd nærmere, mr. Viscount, og modtog den anerkendelse, der tilkommer Dem."

Mr. Viscount, mundharpespilleren, trådte beskeden frem fra baggrunden og modtog den første grad af musikordenen. Han

bukkede, da han modtog den, trådte derpå ned i salen og rakte den til en smuk, ung pige, der sad på den første bænk og syntes at føle sig smigret ved at skulle hæfte den i hans knaphul. Nu opstod der anden gang en pause, hvorpå præsten rejste sig og talte:

"Mine kære børn! Den algode Gud, vor himmelske fader, har givet os tonernes overtalende magt, for at de skal trænge til vort øre og vort hjerte, og for at de skal berolige og styrke vort sind, som vi stakkels syndere dagligt trænger til. Vi takker ham også for denne herlige gave og vil bestandig bestræbe os for at gøre os mere værdig til hans nåde. Går nu til hvile med dette ædle forsæt, så vil Gud våge over jer og opklare jeres sind. Amen!"

Alle gentog dette *amen* og rejste sig. På et vink af direktøren åbnedes dørene, og i samme orden, de var kommet, fjernede tilhørerne sig med deres førere i glad stilhed – først mandfolkene og drengene og derpå konerne og pigerne. Alle var borte, og kun direktøren og de øvrige embedsmænd blev tilbage for at rådslå om forskellige anliggender, deriblandt også om valget af det skuespil, der skulle opføres. Da jeg ikke havde modtaget nogen særskilt indbydelse til dette, fjernede jeg mig ligeledes, så meget mere som jeg så mr. Sidney blive stående et øjeblik i døren, som om han ventede på mig. Jeg trådte hen til ham og gik ned ad trappen med ham til parken. Her havde jeg allerede gået stiltiende et par gange op og ned ad en bred vej med ham, da han med et blev stående og fæstede sit melankolske øje spørgende på mig. Hvad ville han vide af mig? Jeg kunne ikke gætte det, og dog lå der et spørgsmål så tydeligt på hans talende ansigt, at jeg undrede mig over mig selv, at jeg ikke kunne forstå ham. Jeg tav derfor, og han også, hvorpå han

fortsatte sin gang. Jeg så, hvordan han igen faldt i dybe tanker, hans hoved sank ned på brystet, og hænderne havde han foldet bag på ryggen. Først senere, da jeg blev nøjere bekendt med hans skæbne og erindrede ham om denne aftentur i parken, erfarede jeg, at det var musikkens indflydelse, der havde vakt hans længsel efter dem, han elskede og måtte undvære, i en endnu stærkere grad end sædvanlig. På denne måde var vi nået til den del af parken, hvorfra man kunne se over til den højre fløj af huset, hvori fruentimmerne boede. Det var allerede hen imod aften, og den dalende sol kastede sin stråleglans på de øverste vinduer i den lange bygning, som om den endnu ville sende de ulykkelige beboere en afskedshilsen, og som om den følte smerte over, at en uforanderlig lov tvang den til igen at skilles fra dem, der, berøvede det indre lys og dets oplivende varme, var overladt til den kolde nat og dens mørke. Den vogn, som jeg havde set komme om eftermiddagen, holdt endnu foran døren, men hestene var spændt fra og sat i stalden. Da vi kom i nærheden af denne vogn stod den forrykte fra St. James stille og kastede først et ligegyldigt og derpå et opmærksommere blik på den. Uden tvivl fik hans tanker derved en anden retning, for han syntes at blive uroligere og stirrede derpå, idet han rystede på hovedet, op til vinduerne, på hvis ruder den dalende sol kastede sin brændende guldglans. Derpå hviskede han lige som hen for sig selv:

"Allerede en igen."

Uvilkårligt fulgte mit blik hans, og jeg så nu tydeligt et kvindeligt ansigt i tredje etage stirre ned til os igennem gittervinduet. Hun var iført en hvid dragt, men man så kun hovedet og det halve af brystet. Ansigtet var, så vidt jeg kunne

skønne i denne afstand og i aftenbelysningen, smukt, men ejendommeligt, for det var blegt og lignede næsten et genfærd i månelyset. Lange, mørkeblonde lokker faldt ned over hendes smukke, blottede skuldre, og det forekom mig – jeg ved ikke, om det var et spil af belysningen eller et gøglebillede af min fantasi – som om de store øjne, der var fæstet på os, stod fulde af tårer. I det samme faldt mit blik på min ledsager, og jeg forfærdedes ved at se den pludselige og skrækkelige forandring, der var foregået med hans ansigt og hans holdning. Hans ellers så venlige træk var ligesom forstenede og dødblege, og hans stive blik var rettet ufravendt mod vinduet, hvor det kvindelige ansigt var kommet til syne. Alle hans ansigtsmuskler begyndte at arbejde krampagtigt. Han havde strakt armene ud lige som afværgende, hans hoved var bøjet tilbage, som om han frygtede for at se noget forfærdeligt, hans hår syntes at rejse sig, og hans knæ begyndte at vakle. Alt dette foregik hurtigere, end jeg er i stand til at beskrive det. En skrækkelig angst greb mig. Jeg kom til at tænke på alt, hvad man havde sagt mig om ham, på lægernes gentagne advarsel, på det ubændige raseri, der periodisk overfaldt ham, og på umuligheden af at modstå hans kæmpemæssige kraft i et sådant øjeblik. Han så på mig, først som om han ville bede om hjælp og derpå med det vildeste udtryk af raseri og fortvivlelse. Hans øjne brændte og funklede, hans stærke hånd greb min arm, og jeg følte, hvordan det voldsomme tryk lammede alle mine muskler, standsede enhver bevægelse og tilintetgjorde enhver modstand. Jeg ved ikke, hvad det var for en gysen, der pludselig greb mig – alt var foregået så hurtigt, at jeg i et øjeblik ikke vidste, hvad jeg skulle gøre. Jeg sammenlignede min kraft med hans. Min indbildningskraft

søgte at udforske, hvad han ville foretage med mig, der var så svag og afmægtig i forhold til ham, og på hvilken måde han ville ombringe mig – jeg kunne næppe udholde det smertefulde tryk af hans hånd, og inden i mig råbte det med en tordenstemme, der fik mig selv til at skælve: "Ja, jeg ser det, han er forrykt!" Alligevel ville jeg forsøge at rive mig løs, jeg ville råbe om hjælp, jeg ville sætte magt imod magt, men det var mig umuligt at frigøre min arm fra dette krampagtige håndtryk. Jeg besluttede derfor at finde mig i min skæbne. Måske kunne jeg hjælpe den ulykkelige, der havde indgydt mig en så levende deltagelse, og hvis sjæl syntes mig skjult i et uopløseligt net af menneskelige lidelser. Min beslutning var hurtigt fattet. Jeg samlede mine kræfter og greb langsomt, men energisk med den hånd, jeg endnu havde fri, hans venstre arm, rystede den med al den kraft, jeg endnu havde tilbage, bragte mine læber så tæt ben til hans øre som muligt og sagde med en fast, modig, men mild stemme: "Hvad fattes dig, min broder?" Denne velmente tiltale syntes at virke besynderligt velgørende på ham. Hans fingre gav slip på min arm, hans stive, brændende blik tabte sin uhyggelige glans, trækningerne i hans muskler ophørte – han syntes at blive svag og at tumle omkuld – jeg så mig hurtigt om for at opdage, om ingen belurede os – lykkeligvis så og hørte jeg intet – og idet jeg understøttede ham med begge armene lige som et barn, der endnu ikke kan gå, førte jeg den ulykkelige unge mand hen på en bænk i nærheden. Næppe havde han sat sig der, førend bevidstheden, som han syntes at havde tabt, vendte tilbage og han erindrede nu, hvad det var, der havde bragt ham i denne forfærdelige tilstand. Han løftede hovedet i

vejret og så på mig med et ubeskrivelig mildt, næsten bedende blik. Derpå hviskede han:

"Hurtigt – hurtigt – il derop! Få at vide, hvem hun er? Hvor gammel – hvorfra? For Guds skyld, hurtigt, hurtigt!"

Han stødte mig næsten fra sig. Jeg sprang mere end jeg løb gennem haven. Jeg fløj op af trappen, rendte næsten den første og den anden af dørvogterne om og nåede det pågældende værelse i den kvindelige fløj, just som en af oppasserinderne trådte hen til den kvindelige skikkelse ved vinduet og tiltalte hende. I hånden holdt hun en seddel, som jeg ved første øjekast så var den tidligere omtalte nationaltavle, hvorpå de nyankomnes navne og forhold optegnedes.

"Tillader De et øjeblik!" sagde jeg, "Jeg skal straks bringe den tilbage!"

Konen så forundret på mig, men gav mig papiret, for hun vidste, hvem jeg var. Jeg ilede, alt hvad jeg kunne, igen ned i parken, hvor jeg endnu så ham sidde på den samme bænk, hvor jeg havde forladt ham. Han rejste sig op, så snart han fik øje på mig, og strakte armene imod mig.

"Her, her," råbte jeg, "er hendes navn og alt, hvad De ønsker at vide!"

Han greb bladet med skælvende hænder, og hans blik fo'r hen over papiret, på hvilket jeg læste:

"Georgine Grey, seks og tyve år gammel, født i London," osv.

"Ak," råbte han og rakte mig papiret tilbage med et dybt hentet åndebrag, "Gud være lovet, det var et sansebedrag ... men hvilken skuffende lighed!"

I det samme lænede han sig tilbage på bænken, dækkede øjnene med sine hænder, og på hans læbers bevægelse kunne

jeg se, at han mumlede en sagte bøn. Jeg var så rystet af alt, hvad jeg havde set, at jeg havde ondt ved at komme til mig selv. Det lettede mit hjerte, da jeg så store tårer rulle ned af hans kinder, og jeg selv ligeledes kom til at græde. Efter nogle minutters forløb tog han hænderne bort fra øjnene, og det var ikke længere det samme ansigt. Det bar vel endnu spor af de udgydte tårer, men det var roligt, mildt og ligesom forklaret af de ædleste følelser. Med sin sædvanlig klare og indtrængende stemme sagde han til mig:

"Forlad mig, gå! De har set, at det kun var min ophidsede fantasi, der lod sig narre, måske også af min længsel, der nu i fire år ikke har haft nogen næring. Gå – De har set mig svag – andre ville kalde det forrykt. – Ak!" fortsatte han efter en kort pause, "jeg må forekomme Dem som en gåde … men De skal snart erfare alting … jeg har intet mere at skjule for Dem, og der skal ikke længere være nogen hemmelighed imellem os. Da De har set virkningen, skal De også lære at kende årsagen. Men gå nu og lad mig alene – i morgen eller i overmorgen, så snart det går an, skal vi tale nærmere med hinanden."

Jeg ville tale. Jeg greb hans hånd. Jeg ville sige ham, at han endnu ikke var fuldstændig beroliget, at han var sløj, men han drog sin hånd til sig.

"Lad De mig gå, min ven og min broder, som De kaldte mig før – ak, jeg har ingen anden. Jeg må nødvendigvis være alene, men jeg ved, at jeg skylder Dem sandheden, og den skal De høre."

Med disse ord hilste han mig med hånden og gik langsomt hen imod huset.

6. Et vanvittigt skuespillerselskab

Efter koncerten havde man besluttet, at de af de sindssvage, som man ville betro rollerne i det skuespil, der skulle opføres, skulle forsamles næste morgen for at modtage rollerne, som overlægen allerede for længe siden havde udskrevet. Til den bestemte tid indfandt disse sig også, nysgerrige og lyksalige over den misundelsesværdige lod, der var tilfaldet dem. Man havde valgt et almindeligt kendt, gribende stykke, Shakespeares *Kong Lear*, da dette sørgespil fuldkommen svarede til det formål, som bestyrelsen havde sat sig. Den ville nemlig have et skuespil, der satte alle menneskelige lidenskaber i bevægelse og ved sine modsætninger mellem det gode og det onde på engang kunne virke belærende og beroligende. Det gode skulle finde sin fortjente løn, det onde sin retmæssige straf. Overlægen, der var øvet i sådanne arbejder, havde allerede for længe siden renset dette sørgespil, forkortet det og indrettet det efter sit formål, uden at berøve det noget af dets betydning som kunstværk. Han forelagde mig tidligt om morgenen sit arbejde, inden vi gik hen til forsamlingen, og vi havde en lang samtale med hinanden om det. Ved en nøjere prøvelse af *Kong Lear* fandt jeg, at det hele kun var bragt i en lettere form, der bedre passede til tid og omstændigheder. Jeg var altså fuldkommen enig med ham. Kun slutningen var forandret. For at de sindssvage nemlig skulle se dyden blive belønnet og lasten

straffet, havde han ikke ladet Cornelia dø og kun ladet Lear synke afmægtig i hendes arme. I dette tilfælde måtte denne forandring vist nok anses for heldig.

"Men hvordan vil De besætte dette vanskelige stykke?" spurgte jeg.

"O, det er meget let, som De straks skal få at se," var hans svar. "Jeg kender mine folk og har allerede for længe siden i mit stille sind uddelt rollerne, uden at de har den mindste anelse om det. Det kommer nu kun an på, at enhver af de medspillende ligesom af egen drift vælger den rolle, jeg har udsøgt, for jeg holder ikke af tvang overhovedet og allermindst af moralsk tvang. Disse mennesker skal vinde i indsigt, og kun på den måde helbreder jeg dem. Giv nu agt på, hvordan det vil lykkes. Nogle smukke talemåder, der anbringes på rette sted, en fordelagtig fremstilling af en rolles indhold og betydning og det bifald, som den naturligvis må fremkalde, vil være tilstrækkeligt til at få enhver til at overtage den for dem bestemte rolle. Naturligvis har vi kun indbudt dem, som vi selv finder egnede til dette hverv, for hvis vi lod dem alle være til stede, ville forvirringen være ubeskrivelig, og vi ville have lige så mange skuespillere som syge. Så vel den syge som den åndsfriske spiller lige gerne komedie, når lejligheden tilbyder sig."

Vi begav os hen til forsamlingsværelset, hvor alle de mandlige personer, der var udset til at overtage rollerne allerede ventede med nysgerrighed på, hvad der skulle komme. Hvis en fremmed tilfældigvis var trådt ind i dette værelse, ville han umuligt have kunnet ane, at han befandt sig imellem sindssyge, så anstændigt bar de sig ad. Straks efter kom direktøren med mr. Derby. Heller ikke manglede præsten, for man sagde om

ham, at han i sin ungdom gerne havde spillet komedie, og at han dengang ikke havde været en ganske uheldig elsker. Endelig kom også den forrykte fra St. James, for han havde hos direktøren udbedt sig tilladelse til at turde overvære rollefordelingen, hvad der naturligvis gerne var blevet ham indrømmet. Jeg blev en smule urolig, da jeg så ham første gang igen efter den scene i parken, men min uro forsvandt straks, da jeg så den fred og stille glæde, der var bredt ud over hans ansigt. Idet jeg nærmede mig til ham og trykkede hans hånd, sagde jeg smilende:

"Ih, vil De også spille komedie?"

"Ja vist," svarede han venligt i en hviskende tone, "men på en anden måde, end De tror."

Direktøren talte nu til forsamlingen:

"Jeg behøver ikke at gøre de tilstedeværende opmærksomme på, at vi, da vi venter damer her, ikke tør glemme, hvad vi skylder dem – jeg er vis på, at De alle vil vise dem den højagtelse og opmærksomhed, som det svage køn altid har ret til at fordre af det stærkere. Jeg beder Dem tage plads, gentlemen, så snart damerne har sat sig."

Straks derpå indtrådte disse, ledsagede af direktørens frue, hos hvem de havde forsamlet sig. Man hilste tavs på begge sider, og de unge damer kastede i det samme et usikkert, men venligt blik på det forsamlede selskab. Derpå satte de sig alle om et stort, rundt bord med et grønt damaskesbetræk, der stod i midten af værelset. Nu begyndte mr. Elliotson på sit foredrag, men i stedet for at anføre dette eller at dvæle ved den diplomati, som både han og overlægen benyttede for at få de enkelte vedkommende til at overtage de for dem bestemte roller – ved

hvilken lejlighed mr. Sidney var dem til overordentlig nytte – vil jeg indskrænke mig til at skildre nogle af de tilstedeværende sindssvage, som fik de betydeligere roller tildelt. Ved min højre side sad en høj, bredskuldret, gammel mand med en skaldet pande, hvis tindinger og baghoved endnu var dækket med nogle hvide hår. Hans store, mørkeblå øjne havde et dristigt og bydende blik, hans ansigtsfarve var noget bleg, men ansigtet fyldigt, og fra hans hage og overlæbe faldt et gråt, krøllet og ærværdigt skæg, der syntes meget omhyggeligt plejet, ned over brystet. Af hans stolte og dristige ydre, så vel som af hans dragt og holdning, kunne man straks se, at han havde været militær, og på hans pande lå der en vis fornemhed og højhed, der egnede sig fortræffeligt for stykkets titelrolle, som han var bestemt til at udføre. Krænket æresfølelse havde bragt ham hen på dette sted. Han var blevet forbigået ved et avancement og troede sig derfor tilsidesat af regeringen. Hans navn var Lincoln, og blandt de sindssvage kaldtes han altid for obersten. Ved siden af ham sad en ung, fintbygget, behagelig mand med et blegt ansigt, milde og melankolske træk, sorte, skinnende øjne og glatkæmmet hår. Denne talentfulde yngling var bestemt til at blive gejstlig og havde studeret ved universitetet, men hans naturlige anlæg førte ham til skuepladsen. Faderen, der ikke ville vide noget af dette, satte himmel og jord i bevægelse for at frelse ham ud af dette helvede, som han kaldte det, men han bestyrkede derved sønnen kun yderligere i hans beslutning, og da denne havde endt sine teologiske studier, foretog han sig en kunstrejse, hvorfra han vendte tilbage som en fuldendt skuespiller. Han besluttede at optræde i sin fødeby, for at overbevise faderen om sit talent og formå denne til at lade

ham følge sit kald. Han skulle optræde i sin yndlingsrolle, Hamlet. Faderen, der var blevet underrettet om dette, blev rasende og lagde en hemmelig plan til at gøre ham latterlig. Stykket blev opført. Da Hamlet første gang trådte frem, spillede han med en sådan smag og korrekthed, at han henrev publikum til lydelige bifaldsytringer. I det samme gør han en vending med kroppen – og pludselig bryder hele huset ud i en skingrende skoggerlatter. Forskrækket ser han sig om til alle sider, men ved enhver vending han gør, bliver latteren stærkere og almindeligere, og til sidst går den over til den mest bakkantiske jublen. Der er intet andet for ham at gøre, end at flygte ind imellem kulisserne, men også her blev han modtaget på samme måde. Hans tanker begyndte at forvirres. Han ved ikke mere, hvad han selv gør, og styrter igen ind på scenen. Her modtages han atter med et formeligt hyl, og en skingrende stemme råber til ham: "Pas på pisken!" Mekanisk griber den fortvivlede Hamlet sig til nakken og får fat i en tyk pisk, flettet af strå, som man behændig har anbragt i nakken på ham. Det ulykkelige unge menneske står som truffet af lynet. Derpå styrter han ud af teateret, løber hjem uden at klæde sig om – og går fra forstanden. I denne tilstand kom han til St. James, hvor hans skæbne snart blev kendt, og hvor han gik under navn af Hamlet. Nu var han så godt som helbredt, og man havde bestemt ham til at spille Edgar, som han egnede sig fortrinligt for. Ved siden af ham sad en ældre mand med et udtryksfuldt ansigt og et behageligt, tillid-indgydende ydre. Han var en fornem mand, en baronet, der hele sit liv igennem kun havde tragtet efter belæring og søgt den hele verden rundt, hvorved han havde erhvervet sig disse elskværdige manerer, som man

kun tilegner sig ved omgang med den fine og dannede verden. Han havde tidligere været meget rig, men kun anvendt sin formue til fordel for sine søsterbørn. Søsteren selv var blevet dårligt gift, levede i et slet forhold til sin mand og havde mange børn. På en rejse til Amerika erfarede han undervejs, at et stort hus var falleret, hvor han næsten havde hele sin formue stående. Det var et tordenslag for ham, der kun levede for videnskaberne og for at opdrage sine ulykkelige søsterbørn. Allerede i Amerika var han nær ved at fortvivle. Da han kom hjem og erfarede hele udstrækningen af sit tab, bukkede han under for sin skæbne og blev kort efter bragt herhen. Han var den af alle de tilstedeværende, der for øjeblikket var sin helbredelse nærmest, og efter overlægens ønske skulle han spille hertugen af Kent. Ved hans side sad der et forunderligt menneske, der dannede en sælsom kontrast til ham. Han var lang og mager og sad bestandig i en spidsvinkel, idet han nemlig slog det venstre ben over det højre og foldede hænderne over knæet. hans ansigt havde noget mumieagtigt ved sig, kindbenene stod langt ud, og de mørke hår faldt uordentligt ned over hans lave pande. Han skulle spille narren, og han var virkelig som skabt til denne rolle. Tidligere havde han været skolelærer i Manchester, hvor han var gift med en Xantippe, der plagede ham så længe, at han gik fra forstanden. Når han strakte sin lange hals frem, så han højst pudsig ud og lignede en stork, under hvilket navn han også gik iblandt de sindssvage. Efter ham fulgte en ung, ret smuk, men øjensynlig meget forfængelig mand med sort hår, overskæg og bakkenbarter, for hvilke han var ubeskrivelig omhyggelig, for han strøg og børstede dem hvert øjeblik og havde et lille spejl i lommen, som

han tog frem, så snart han troede, at direktøren og lægerne ikke så det. Det var en tidligere gardeofficer, som en udsvævende, letsindig levemåde, spil, væddemål, utallige kærlighedshistorier og gældsforskrivninger havde bragt i dårekisten. Der havde han, forunderligt nok, tidligere beskæftiget sig med at finde ud af et nyt planetsystem. Han havde tegnet himmelkort med fantastiske stjernebilleder, som han tillagde bestemte bevægelser og egenskaber, og som han havde leveret en meget vidtløftig beskrivelse af. Jeg har ofte haft denne mærkværdige bog i hænderne og aldrig kunnet begribe, hvordan det var muligt så sindrigt at fremstille så megen galskab. Trods alle lægernes bestræbelser var han endnu meget forfængelig og naragtig og søgte på alle måder at tiltrække sig de tilstedeværende damers opmærksomhed, idet han sendte smægtende blikke til dem alle uden forskel. Bastarden Edmunds rolle var ham tiltænkt. Ved siden af ham sad mr. Kingston, en maler, han ofte spillede billard med. Det var en venlig, trohjertig, fortræffelig ung mand på otte og tyve år, der havde et særdeles smukt ansigt. Da han for nogle år siden malede en prinsesses portræt, havde han i den grad forelsket sig i hende, at han betragtede sig som hendes jævnlige, og da han, efter at være bragt her hen, fortalte enhver om sin kongelige herkomst og sine kongelige udsigter, blev han almindeligt kaldt Prinsen, og kongen af Frankrigs ophøjede rolle var ham tiltænkt. Hans nærmeste nabo var en høj, lyshåret mand i de tredive, der så ret godt ud og bestandig gjorde sig umage for at give sig en fornem og skødesløs mine. Han var søn af en rig købmand i Liverpool, havde gennemrejst hele Europa og ved et lille, tysk hof, hvor han på kort tid forødte en mængde

penge, endda udgivet sig for lord. I udlandet var dette gået godt, men den fornemme købmandssøn havde i den grad vænnet sig til sin rang og til den hyldest, der fra alle sider vistes Hans Herlighed, at han også i London besluttede at bibeholde sin påtagne værdighed. Her kom han i et ubehageligt forhold til sin bankier, der var truffet sammen med ham hos en baron, som han var vendt tilbage fra fastlandet sammen med og af hvem han tituleredes mylord under måltidet. Et par dage efter gik han hen til sin bankier, for på sin faders navn at hæve en pengesum, men blev ubehageligt overrasket ved der at finde sin bordnabo. Naturligvis vakte hans dobbelte navn mistanke, man gjorde kort proces med ham, han blev arresteret, og, da han ikke kunne stille nogen kaution, blev han sendt til Liverpool og der foreløbig kastet i et fængsel, som hans forskrækkede fader var nødt til at befri ham fra. Men denne overgang fra lord-værdigheden til fængslet var ham for stærk. Hans forfængelighed og egenkærlighed var blevet alt for hårdt krænket, og kort efter var man blevet nødt til at sende ham til St. James. Nu var han næsten helbredt, skønt han endnu havde nogle enkelte anfald af lord-feberen. Jeg tror, at han hed mr. White, men her blev han almindeligt kaldet "Lorden". Den rolle, der var tiltænkt ham, var hertugen af Cornwallis. Ved siden af direktørens frue sad de tre unge damer. Den første af disse var en bleg, nittenårig pige. Hendes ansigtsudtryk var mildt og venligt, men alligevel var der udbredt en vis alvor og kvindelig værdighed over hendes rene og rolige træk. Hendes blå, barnlige og uskyldige øjnes indtagende blik gjorde et særdeles velgørende indtryk. Hendes blonde hår var skilt ad i panden og faldt ned til begge sider i glinsende lokker. Man kan ikke tænke

sig en mere naturlig og graciøs holdning, og hendes vækst var rank og fyldig i de allerskønneste forhold. Denne yndige og dog så ulykkelige pige havde nydt en fortræffelig opdragelse, men var blevet et offer for sin egen faders afskyelige gerrighed. Selv om denne som en anset retslærd i London havde store indkomster, var hans pengebegærlighed dog umættelig, og han slog derfor gerne til, da en gammel og rig advokat pludselig fik det indfald at fri til hans datter. Den ulykkelige unge pige, der i længere tid havde haft en tilbøjelighed for faderens bogholder, som elskede hende inderligt og oprigtigt, søgte forgæves at modsætte sig. Brylluppet blev berammet af den ubønhørlige fader og med skånselsløs hurtighed bestemt til den påfølgende søndag. Lørdag middag indløb den efterretning, at Emmys ulykkelige elsker i fortvivlelse havde taget sig selv af dage. Den stakkels pige fattede en fortvivlet beslutning. Søndag morgen kom. Alt var beredt til vielsen – kun bruden manglede. Man søgte en dag, to dage, otte dage – endelig opdagede man, at hun opholdt sig i Plymouth hos en langt ude beslægtet, som hun i sin angst var flygtet hen til. I sin forbitrelse tog faderen straks derhen for at straffe sin ulydige datter, men Guds almægtige arm havde sendt en frelser for øjeblikket. Hun lå i en bevidstløs, nervøs tilstand hos sin slægtning, en fortræffelig gammel kone. Den nervefeber, der påfulgte, fængslede hende til sygelejet i otte uger, men dræbte hende ikke. Den efterlod en dyb tungsindighed og en lyst til at tage sig selv af dage, som man havde søgt at overvinde i St. James. Her var hun i begyndelsen ikke ved noget middel at bevæge til at tale, skønt hun ellers var god og lydig og gjorde alt med iver og omhu, hvad man forlangte af hende. Først to år efter, for Emmy var kun

sytten år, da denne skrækkelige begivenhed indtraf, sporedes der tegn til bedring, og nu var hun, skønt endnu bestandig tavs og tilbageholden, så godt som fuldkommen helbredt. Hendes fader var også for ganske nylig død, hvorved hun var blevet arving til en umådelig formue, men hendes elsker var hende for bestandig berøvet. Det var Emmy Sharp, hvis skæbne jeg senere endnu engang kommer tilbage til. Af denne skildring ville læserne have anet, at hun var bestemt til at spille Cordelia. Af sine omgangsveninder blev hun på grund af sit stille og elskelige væsen kaldet "den blide". Den tyveårige pige, der sad ved siden af Emmy, fremkaldte et ganske forskelligt indtryk, skønt hun ligeledes var blond. Hendes mørke, strålende øjne med de livlige blikke, og hendes muntre, jeg kunne gerne sige, smilende og dansende væsen forrådte en livlig ånd og et lykkeligt sangvinsk temperament. Hun havde overordentlig skønne arme og hænder, og disse var i en uafladelig graciøs bevægelse. Hun var datter af en fattig landsbypræst ved Dover, hos hvem hun havde nydt en fortræffelig opdragelse, der, i forbindelse med hendes klare ånd, lovede at bære de skønneste frugter. Lige som så mange andre af hendes lige var hun af sin brave og forstandige fader blevet uddannet til at være opdragerinde for fornemme folks børn, og i denne egenskab var Mary Blackstone også blevet optaget i en rig lords familie. Hendes fader anede ikke, at denne lykke, som han kaldte det, skulle blive hendes ulykke. Den ældste søn af Hans Herlighed, der lige var vendt tilbage fra en rejse til Frankrig, hvor han havde tilegnet sig franske anskuelser, så hende og forelskede sig i hende, idet han antog som givet, at alt, hvad der var skønt i verden, måtte være bestemt for ham. Mary havde en alt for

glødende følelse til ikke af sit ganske hjerte at besvare det unge menneskes tilbøjelighed. Mens den unge lord imidlertid kun havde en time tilovers for Mary, ville denne gerne have ofret ham hele sit liv – men så megen opofrelse forlangte den unge adelsmand ikke. Efter et kort besøg i Irland blev hans forlovelse med en rig lady deklareret, og Mary – måtte vende tilbage til sin stakkels faders ensomme hus. I disse værelser, der havde været vidne til hendes glade og uskyldige barndom, gik hun nu alene omkring. Hun lo og græd, hun sang og talte imellem hinanden og klagede, ikke for sin fader, men for den stumme natur over alt, hvad hun måtte lide. Her fandt hun ingen trøst, hendes hjerte sammensnerpede sig, hun afslog sig enhver forbindelse med yderverdenen og satte sig i sin fantasi ind i de besynderligste forhold. Endelig anså hun sig for en hertugdatter og fandt endda, at hun ikke var uværdig til en krone. Hun pyntede sig med blomster og bånd, sang både dag og nat, og fra tid til anden blev hun overfaldet af den forfærdeligste krampe. Hendes forfærdede fader, der kun lidt forstod sig på at behandle et elskovssygt pigehjerte, betroede sin datter til en kvindelig slægtning. Denne, der kendte lige så lidt til kærligheden som han, ville udrydde den med magt, og følgen af dette var, at den stakkels pige henfaldt i et periodisk raseri. I St. James var hun blevet så godt som helbredt, og det var hende, der skulle spille Goneril. Den tredje dame var en skønhed af første rang. Sorte, glinsende lokker, mørkeblå øjne, en hudfarve som alabaster og en næsten alt for yppig figur udmærkede hende fremfor alle andre. Hun havde været en talentfuld sangerinde ved ...-teateret i London og havde som sådan delt den sørgelige lod, der rammer så mangen af hendes

med skønhed og talent begavede søstre. Hun var blevet lokket bort fra kunsten af en elsker, der havde forladt hende. Berøvet sin tidligere uafhængige stilling drømte hun kun om vanære og elendighed. Hun henfaldt til en vedholdende melankoli, som imidlertid nu havde måttet vige for mr. Lorenzens ufortrødne bestræbelser. Musikken, for hvilken hendes øre aldrig havde været lukket, havde været hans væsentligste helbredelsesmiddel, og nu var hun næsten fuldkommen rask. På grund af hendes smukke, sorte hår, der stod i en så skarp modsætning til hendes snehvide hud, blev hun i dåreanstalten almindeligt benævnt: "den sorte Betty". Regans rolle var bestemt til at udføres af hende.

7. Hvordan en dåreanstalt kan ligne et fængsel

Der forløb flere dage, i hvilke jeg ikke havde haft nogen lejlighed til uforstyrret at underholde mig med mr. Sidney. Selv de korte samtaler, som vi havde med hinanden, blev ofte afbrudt. Det var en lykke for ham, at ingen af hans bevogtere kunne tysk, så at han i det mindste var fri for at blive beluret. Derfor talte vi også altid tysk, selv om de ligegyldigste ting, og når alle hørte på os, for at der ikke skulle opstå nogen mistanke om, at vi kun talte engelsk om ligegyldige ting, men tysk, når vi ønskede, at ingen skulle forstå os. Herved fik jeg først ret lejlighed til at bemærke, hvor streng opsigt man holdt ham under. Ustandselig gjorde oppasserne sig et eller andet ærinde ind på hans værelser, ethvert besøg, han modtog, blev øjeblikkelig rapporteret på højere steder, og hvor han gik eller stod, vågedes der over ham. Sådan forekom den forrykte i St. James mig snarere som en statsfange end som en syg. Men hvad der var mig det mest påfaldende, det var, at han selv næppe syntes at lægge mærke til dette spioneri, hvad enten det var, fordi han i tidens løb havde vænnet sig til det, eller fordi han var af en alt for stolt natur til at lægge mærke til sligt. Og selv om han lagde mærke til det, forrådte han dog ikke ved det mindste tegn, at han blev ubehageligt berørt af det. I hvert tilfælde viste han ved sin rolighed, at han var lige så klog som de, der havde sat andre til at passe på ham. Kun et par gange skete det, når vi

spadserede med hinanden eller sad ved et skakbræt, og en oppasser sagte og lurende sneg sig alt for tæt hen til os, for at opfange et ord eller et blik, at han smilende vendte sig og nikkede til ham, som om han ville sige: "Jo, jeg er her og befinder mig meget vel! Gå hen og sig det!" Men det hørte til sjældenhederne. Selv den tillid, som han havde til mig, og som han slet ikke lagde dølgsmål på, fremkaldte lidt efter lidt en svag mistro hos direktøren og især hos overlægen, det havde et vågent øje med alle sine patienter. En dag spurgte direktøren mig, skønt med den største venlighed, hvoraf det kom, at jeg befattede mig så meget mere med ham end med de andre syge, hvorfor jeg kun talte tysk med ham, da jeg dog talte engelsk flydende nok, og om jeg var vis på, at jeg som læge handlede klogt i at vise mr. Sidney en så udelukkende deltagelse? Jeg svarede ham, at jeg interesserede mig for denne elskværdige unge mands skæbne, at jeg samlede iagttagelser, som jeg ellers vanskeligt kunne opnå ved at studere hans besynderlige gemytstilstand, at jeg talte tysk med ham, fordi han ønskede at øve sig i dette sprog, og at jeg handlede efter min overbevisning som læge, når jeg gjorde mig umage for at berigtige hans vildfarelser og på denne måde arbejdede på hans helbredelse. Følgen heraf var, at vore samtaler blev stadig kortere og sjældnere, og til sidst kunne vi kun tale sammen i billardstuen, hvor vi spillede vort parti, når de andre havde endt deres. På spadsereture, ved de gymnastiske øvelser og på rideturene, som jeg i lægernes selskab stadig tog del i, søgte disse eller andre af anstaltens embedsmænd hele tiden at fjerne os fra hinanden eller at forhindre enhver fortroligere meddelelse. Jeg ophørte aldeles at besøge ham på hans værelse, for hver gang jeg havde

været hos ham, blev han sat under strengere opsigt eller underkastet en skarpere behandling, og at forøge hans lidelser på denne måde kunne allermindst falde mig ind. At min begærlighed efter at høre noget nærmere fra ham måtte anspores ved alle disse hindringer er begribeligt og lå i sagens natur. Der måtte hvile en tung hemmelighed på dette menneske, og om man end ikke selv kendte denne hemmelighed, så måtte man dog anse hans ophold i St. James for yderst nødvendigt. Hvori denne hemmelighed bestod, kunne alene fremtiden afsløre, og jeg så under disse forhold slet ingen mulighed for at få de meddelelser, som mr. Sidney havde lovet mig. Efter mit råd fandt han sig tålmodigt i enhver prøvelse. De moralske formaninger, som præsten undertiden kom med, og overlægens foredrag, hvorved han søgte at bringe ham bort fra hans vildfarelser, modtog han ikke alene med den største venlighed og blidhed, men undertiden gav han dem så træffende og åndfulde svar, at de gik langt over både mr. Lorenzens og mr. Bromfields horisont. Kun undertiden forsvarede han sig, når hans sind var bragt i oprør, med en bidende ironi, og han beviste da gerne, med de blodigste sarkasmer, netop det modsatte af, hvad han selv erkendte for rigtigt, uden at de formåede at gendrive ham, og denne ulyksalige omstændighed var det netop, der bestyrkede hans lærere og ledere i den mening, at han var uforbederlig, og at alle deres bestræbelser var spildte.

"I hele fire år har man nu forgæves bestræbt sig for at bringe ham til fornuft," sagde overlægen en dag til mig. "Der ser De, hvad for en tålmodighed den må være i besiddelse af, der tror sig kaldet til at berigtige disse menneskers vildfarelser, med

opofrelse af sin egen ro og tilfredshed. Man er jo undertiden nærved selv at gå fra forstanden! Men jeg skal nok en gang få bugt med denne mr. Sidney. Jeg har mere tålmodighed end han, og han skal bøje sig, om det så varer nok så længe!"

Jeg forskrækkedes over denne udtalelse, men jeg havde jo endnu ingen ret til at udtale min overbevisning. Hvad vidste jeg om denne mr. Sidney, som ikke lægerne vidste lige så godt, og til trods for den stemme, der talte i mit indre, var jeg nødt til, over for den ellers klartseende læge, at give ham stiltiende ret. En eftermiddag traf jeg mr. Sidney i parken, og til trods for alle hans oppassere spadserede vi rundt med hinanden. Jeg havde lagt mærke til en lille sky på hans pande og ville netop henvende et spørgsmål til ham i den anledning, da han i det samme sagde til mig:

"Gå op med på den høj derhenne. Vi kan derfra se landevejen. Jeg længes i dag mere efter frihed end sædvanlig, og skønt jeg ikke kan nyde den, kan jeg dog bedst tænke mig den deroppe."

Vi havde snart nået toppen af den lille, med lavt buskads bevoksede høj. Der stod en lille bænk, på hvilken vi satte os. Jeg var lige i begreb med at tale, da jeg blev opmærksom på, at den syges blik med en vis forventning og frygt hvilede på den vej, som jeg selv var kommet ad for nogle uger siden i selskab med kræmmeren. I begyndelsen skjulte vejen sig bag nogle små jordforhøjninger, dog ragede poplerne, den var beplantet med, op over dem, og længere borte kunne man følge den med øjnene i en betydelig strækning. Jeg så forskende på min ledsager. Han bemærkede det og sagde:

"Tjen mig i at se op ad den vej! Mine øjne smerter mig, når jeg vil se i en større afstand – bemærker De intet henne på

vejen?"

"Nej," svarede jeg, "venter De noget?"

"Ja meget," svarede han med usædvanlig alvor. "Min tro ven, kræmmeren, har nu allerede været borte i tre uger, og denne tid er tilstrækkelig for ham til at have udført et eller andet. Da det i dag er postdag, og posten kommer ad denne vej og på denne tid, så vil De finde det naturligt, at jeg længes efter en afgørelse af min skæbne."

"Efter en afgørelse, sir?" gentog jeg blot, for jeg havde besluttet, at jeg på ingen måde ville trænge mig ind i hans fortrolighed.

"Ja," sagde han med en klar og kraftig stemme, og hans øjne funklede med en usædvanlig glans, "en afgørelse, min ven! For det drejer sig om mere end liv og død – enten, eller – det er det sidste, jeg har et vente fra den kant. Slår også det fejl, så velan! – Jeg er beredt til kampen – jeg har længe nok ventet og tøvet – nu kan jeg ikke udholde det længere."

Disse sidste ord udtalte han i en så fast og afgørende tone, at jeg uvilkårligt for sammen. Der fulgte en pause, som begyndte at blive mig ubehagelig. For at bryde denne pinlige tavshed og give hans tanker en anden retning, spurgte jeg:

"Har De fuldkommen tillid til at kræmmeren Phillips punktligt udretter Deres ærinde?"

"Fuldkommen, jeg har kendt ham i otte og tyve år – han var til stede, da jeg blev født ..."

"Ah," afbrød jeg ham, "så var De den herre, han har rejst i Tyskland med!"

Han så smilende på mig og svarede:

"Ja, har De ikke tænkt det? Vær oprigtig!"

"Jeg troede det ... og dog nærede jeg en tvivl, hvad der også er ganske ..."

"Hvad der er ganske naturligt, vil De sige, og det har De ret i. Vent blot endnu i kort tid ... en ganske kort tid ... dog hør! Ser De endnu intet?"

"Jo," råbte jeg og rejste mig, for han havde allerede selv rejst sig og stirrede den i den angivne retning.

Det var virkelig postvognen. Den kom hurtigt nærmere, for det gik ned ad bakke. Vi forlod højen og gik henimod vindebroerne. Et kvarters tid efter kørte vognen ind i gården, og straks derefter blev pakkerne delt ud og brevene bragt rundt. Også til mig var der et, skønt jeg intet ventede. Jeg holdt det endnu i hånden uden at åbne det, for jeg så, at udskriften var en mig ukendt hånd.

"Er der da intet til Dem?" spurgte jeg.

"Jeg kan endnu ikke vide det," svarede han. "Direkte til mig kommer det ikke. Imidlertid venter jeg et igennem direktøren og et igennem – Dem."

"Igennem mig?" spurgte jeg forbavset.

"Ja, bliv til den mand går bort fra busken derhenne og vis mig så udskriften på Deres brev!"

Jeg gjorde, som han sagde.

"Rigtigt!" udbrød han et øjeblik efter, "det er fra Phillips! Åbn det og læs det ... hurtigt!"

Mens jeg brød brevet, så jeg forundret på ham, for hans stemme bævede, trods den vold, han gjorde på sig selv for at synes rolig. Hele hans fysiognomi udtrykte en ubeskrivelig angst, hans ellers så blege ansigt var mørkerødt, og hans blik hang ved mine hænder, der holdt brevet. Jeg kastede et blik på

brevet og læste følgende ord: "Vil De levere indlagte til vor ven, den forrykte fra St. James. Trøst ham, hjælp ham og drag ikke bort, før jeg igen har været hos Dem. Farvel, jeg kommer snart!" Jeg leverede ham det lille uforseglede blad, som lå inden i brevet.

"Det er besynderligt," tænkte jeg, "jeg skal hele tiden trøste og hjælpe og ved hverken hvorfor eller med hvad, og dog har jeg aldrig været mere opsat på at trøste og hjælpe end netop nu."

"Der!" sagde den forrykte med en skrækkelig rolighed, der dannede en rystende modsætning til hans forrige bevægelse. "Der! Gem dette blad, for jeg tør ikke beholde det. Man kunne finde det hos mig eller gætte, hvad der stod i det. Læs De det kun, og selv om De ikke kan se af det, hvad jeg atter har tabt, så vil De dog erfare, at jeg intet har vundet."

Jeg tog tavs bladet frem, som jeg allerede havde stukket i lommen, og læste:

> Sporet var falsk – hun var der ikke, men jeg er allerede på et nyt, og jeg håber om otte dage at kunne meddele Dem noget mundtligt om det. På min sidste tur har jeg imidlertid, hvad der er af vigtighed, fået nys om en anden søgende – De ved, hvem jeg mener. Har De fortalt doktoren alting? Lev vel og Gud holde sin hånd over Dem!

"Mener brevskriveren mig med denne doktor?" spurgte jeg.

"Ja, han mener Dem, men endnu ved De intet, vel?"

"Nej!" svarede jeg, "i det mindste ikke hvad jeg gerne ville vide. Hvordan det end forholder sig, så kan De være vis på, at De i enhver henseende kan stole på mig."

"O, min ven!" udbrød han med sorgblandet glæde, "det har De ikke nødig at sige mig. Deres øje har for længe siden talt til mit hjerte, og det længes efter at udøse sig for Dem. Vil De også forstå det?"

"Det håber og ønsker jeg. Jeg brænder af længsel efter at høre, hvad der tynger på det."

"Tak, tak! Men vi må bryde af, for dernede kommer direktøren, og hvis jeg ikke tager fejl, har han også et brev i hånden … ha, han smiler, ligesom han altid smiler, når han taler med mig – det er et slemt tegn … en ulykke kommer sjældent alene."

I dette øjeblik vinkede direktøren ad mr. Sidney. Denne gik ham nogle skridt i møde, mens jeg blev tilbage og gav mig noget at bestille på stedet, for jeg ville af deres miner opdage, hvad der foregik imellem dem, men jeg kunne intet opfange, selv om direktøren syntes at tale temmelig heftigt, for han gjorde nogle temmelig energiske bevægelser med sine arme. Den anden syntes blot at høre, for han stod så ubevægelig, som om hans fødder var groet fast i jorden, og hans legeme var hugget ud af marmor. Efter et kvarters tids forløb, for så længe varede samtalen, gik direktøren langsomt tilbage ad den samme vej, som han var kommet, men mr. Sidney blev tankefuld stående og så efter ham. Derpå drejede han sig halvt om til mig og vinkede ad mig, at jeg skulle komme nærmere. Jeg gik hen til ham og forskrækkedes over at se det forunderlige udtryk i hans ansigt. Det var ikke raseri, ikke skræk, angst eller frygt, men det var denne energiske stolthed, der rejser sig, når den længe har været trådt i støvet og endelig har fattet en beslutning, der skal bringe dem til at skælve, som har fremkaldt

den. Han så på mig og smilede, men det var et smil, der lige så vel kunne tilhøre en fortørnet lysets engel son en af mørkets dæmoner.

"Hvad jeg sagde Dem," hviskede han, "var fuldkommen rigtigt, alt, alt var forgæves. Men nu er vi kvit. Hvis jeg i morgen i løbet af dagen ikke finder nogen lejlighed til at fortælle Dem min historie, så stjæler jeg mig til Dem om natten, selv om jeg som en simpel forbryder skulle bryde mine jernstænger først!"

Med disse ord trykkede han min arm krampagtigt og fast, vinkede med den anden hånd, som om han påbød mig tavshed, og gik derpå hurtigt fra mig. Jeg fulgte ham til ridebanen. Nu råbte han til en staldkarl, at han skulle bringe ham hans hest, og da manden kom med den, kastede han sig som en rasende på det stolte, herlige dyr og jog i susende galop mere end tyve gange rundt omkring banen. Ak, jeg indså, at denne voldsomme bevægelse var nødvendig for at bekæmpe den endnu voldsommere bevægelse i hans hjerte!

8. Mr. Sidneys natlige besøg og et besynderligt spørgsmål

Den næste morgen var jeg i høj grad spændt på, hvordan han ville udføre sit forsæt og komme til at fortælle mig sin historie. Jeg begav mig efter frokosten ned i parken, hvor jeg håbede at møde ham og høre noget nærmere om hans beslutning, men han var der endnu ikke, skønt alle de andre var i den travleste virksomhed. I særdeleshed udmærkede alle de rollehavende i *Kong Lear* sig, de syntes ikke at have sans for andet end at studere deres roller og samtale om dem, for den første prøve var allerede blevet planlagt. Afsondret fra de andre gik de med rollerne i hånden op og ned i de ensomste partier af parken, idet de deklamerede og gjorde gestus og alt med en så levende interesse, at jeg tror, at hvis nogen i dette øjeblik havde tilbudt dem deres frihed, ville ingen af dem have modtaget den, for ikke at gå glip af den ros og det bifald, som de ventede at høste. Klokken 11 kom mr. Sidney ned i parken og nærmede sig til mig med stor forsigtighed, for han følte ligesom jeg, at det nu mere end nogen sinde var af vigtighed at fjerne enhver mistanke fra os.

"God morgen," sagde han og rakte mig hånden. "Lad os gå op på højen igen, for der er vi i det mindste fra tre sider sikret mod spioner. Jeg har med skræk hørt, at nogle af disse sporhunde efter ordre er begyndt i al stilhed at lære tysk, ligesom andre af dem allerede forstår fransk – hvad siger De til det? Det er da

vist en meget klog forholdsregel for at kunne gå ret inkvisitorisk til værks og gribe enhver hemmelighed i flugten. Jeg må derfor bede Dem først og fremmest at være forsigtig og ikke give nogen som helst uvilje eller forbitrelse luft, ellers risikerer De selv, at man også forordner Dem et styrtebad til afkøling."

Han smilede ved disse ord og beviste også derved, lige så vel som ved sin sang, at han var ved sin fulde forstand – for overlægen havde netop samme morgen påstået over for mig, og det var jeg enig med ham i, at virkelige sindssyge ikke kunne smile. Når de forsøgte det, måtte de enten le eller gøre grimasser – kun det åndsfriske menneske er i stand til at smile roligt.

"Ja, ja," fortsatte han, "man går her hurtigt til værks og lader intet middel uforsøgt for at komme til målet. Også i St. James gives der jesuitter, men jeg håber, at vi er klogere og hurtigere end dem, og at vi er mange mile herfra, inden de får lært vort sprog. Det vil gå bedre i nat, end jeg troede. Jeg har skaffet mig underretning om, hvem der i nat er min bevogter. Det er en af dem, der er mest velvilligt stemt imod mig, dels forbi jeg engang imellem har givet ham en lille foræring, dels også fordi jeg undertiden slår en lille passiar af med ham, for der er intet, hvorved man så let vinder disse mennesker, som ved at indlade sig lidt med dem. Der kommer han netop henne, og jeg vil straks udføre mit forsæt."

Mens vi gik manden langsomt i møde, stillede jeg mr. Sidney det forslag, der syntes mig lettere udførligt, at jeg hellere ville komme op til ham på hans værelse, end at han skulle komme til mig.

"Det går slet ikke an," svarede han, "så let det end synes. De tør som et sundt menneske ikke få det indfald at spadsere ud om natten. Hvis De blev opdaget hos mig – og jeg kan jo ikke forhindre nogen i at komme ind på mit værelse – så fik vi begge kun ubehageligheder. Derimod vil det ikke falde nogen ind at undersøge Deres værelse. Erfarer man også på en eller anden måde, at jeg, der hører til husets beboere og står på registret blandt de syge, har forladt mit værelse, så betragter man det i det højeste som noget, der står i forbindelse med min sygdom, og jeg kan da til undskyldning for min natlige udflugt altid anføre uro, søvnløshed, hede eller sligt."

"Men det kan jeg også ..."

"Det kan De også, men hvis De ville trække frisk luft, ville De ikke gå tre trapper i vejret til en af de syge, De ville søge den udenfor huset."

"De har ret, men når man mærker noget til Deres udflugt, vil De blive straffet ... "

"Ja, med et styrtebad mere eller mindre! Der er endnu en grund, som De vil finde rigtig. I mit værelse kan vi ikke være sikre på, at vi ikke bliver hørt – De behøver blot at tænke på alle de rør, der sætte det i forbindelse med embedsmændenes værelser – men Deres værelse ligger netop yderst bekvemt og uden kommunikation med de øvrige, for jeg kender det meget nøje og har skaffet underretning om enhver småting. De kan altså vente mig, men ikke før midnat, for først da er bevogterne faldet i søvn, men synderlig senere kommer jeg heller ikke, for klokken et står månen op, og jeg er nødt til længe at lægge beslag på Deres opmærksomhed. Fra Dem begiver jeg mig ikke op på mit værelse, for det er en alt for lang rejse, og jeg kunne

på trappen møde en eller anden, der var kommet for tidlig på benene ..."

"Men?" spurgte jeg forbavset, for jeg troede allerede, at han straks ville flygte. Han syntes også at tyde min forbavselse rigtigt, for han tilføjede øjeblikkelig i en beroligende tone:

"Vær De blot ikke bange – uden Deres hjælp kan jeg dog ikke komme bort, og min plan går endnu videre ... nej, fra Dem går jeg ned i haven. Møder der mig nogen, så trækker jeg frisk luft, og det er jo en ærlig sag."

"Det er alt sammen meget smukt, men hvordan kommer De ud af Deres værelse, da det hver nat bliver låst af Deres vogtere?"

"Det er netop det, som jeg skal aftale med den mand der. Følg med, han hilser mig allerede!"

Manden havde med ærbødig høflighed taget huen af, idet han nærmede sig.

"God morgen, gentlemen! Det bliver en varm dag!"

"God morgen, mr. Chappert," svarede den forrykte fra St. James venligt. "Ja, en meget varm dag! Om dagen går det forresten nok an, men om natten er det næsten ikke til at udholde. Sig mig, hvordan bærer De Dem dog ad for ikke at kvæles i Deres lille lukaf – vinduerne er jo endda lukkede bagtil?"

"Ih sir, det er ganske simpelt – jeg lader døren stå åben til korridoren, og da der er trækruder derude, så har jeg altid en ganske god luft udenfor mit værelse."

"Da er De meget lykkelig, mr. Chappert, lykkeligere end jeg, for jeg er om natten nærved at omkomme af hede ..."

"Sir," sagde manden sagte og trådte et skridt nærmere, "jeg har vagt i nat. Hvis det kan glæde Dem, så skal jeg i nat lade døren stå åben, og jeg vædder på, at De vil have en meget behagelig nat."

"Jeg tvivler slet ikke på Deres gode vilje, men ... det går ikke an ..."

"Hvorfor ikke det?"

"Fordi Deres store lommeur tikker så højt, at jeg ikke kan sove, når jeg hører det, og jeg hører det ofte igennem begge dørene."

"Uret? Å, men det er jo en ren bagatel ... det skal jeg nok få til at stå!"

"Og så sover De over Dem i morgen og vækker os ikke i rette tid, og så får vi ingen frokost," sagde mr. Sidney og så med et godmodigt smil på den velvillige mand.

"Hm!" svarede denne, "man kan da ikke undre sig over, hvis vi stakler sover noget hårdt. Vi må være på benene hele dagen og har som oftest heller ingen ro om natten. De har ret. Jeg kunne virkelig sove over mig, og man ville da tro, at jeg var forsømmelig i alting."

"Derfor," sagde den forrykte, "går det ikke an."

"Det går dog an," råbte han pludselig, "jeg behøver jo blot at lukke min dør."

Jeg havde nær leet højt – det var alt for komisk at se, hvordan han i sin uskyldighed troede at have fundet på noget ret fiffigt, idet han foreslog, hvad mr. Sidney netop ønskede, men jeg fattede mig, i særdeleshed da jeg så, at mr. Sidney blev ved at være rolig og alvorlig.

"De er meget føjelig," svarede denne, "og jeg vil ønske, at alle oppasserne var som De, mr. Chappert – hvordan har Deres lille søn det?"

"Tak sir, tak. Næste søndag skal han døbes."

"Tag dette, Chappert, og køb ham en sølvrangle til faddergave. Hils også Deres kone fra mig."

Med disse ord stak han ham hurtigt en guinea i hånden. Manden drejede sig øjeblikkelig om til alle sider for at se, om nogen havde lagt mærke til det. Da han ikke opdagede noget mistænkeligt i nærheden, sagde han med et glædestrålende ansigt:

"De kan gøre regning på mig, sir, hvad der står i min magt, skal jeg gøre – i nat skal De ganske bestemt kunne trække frisk luft. Farvel, mine herrer, nu må jeg videre."

Han gik bort, og vi så glade på hinanden.

"Ser De," sagde mr. Sidney, "det går meget godt, når man kun griber det an på den rette måde. Nu kan De ganske bestemt vente mig. Hold derfor Deres dør åben og sørg for, at den ikke knirker. Men lad os nu skilles og i dag slet ikke ses mere, for ikke at vække nogen mistanke. En god morgen, sir."

Vi skiltes, og jeg begav mig til de sædvanlige sygebesøg, som jeg i reglen ikke plejede at forsømme. Hele den øvrige del af dagen gik utroligt langsomt, og jeg så vist over tyve gange på uret. Endelig kom aftenen. De syge forlod efterhånden parken og begav sig til deres værelser. Det blev mere og mere stille, og jeg begav mig ned i haven, hvor direktøren igen tilbragte aftenen i sin familiekreds. For at glemme de griller, der uophørligt plagede mig, indlod jeg mig i en ualmindelig livlig samtale, men jeg ved slet ikke, hvad vi talte om. Mine tanker var

mange mile derfra, og jeg gjorde mig kun umage for at synes så rolig som muligt. Henimod klokken elleve skiltes man endelig, og vi begav os alle til vore værelser. Jeg traf alle mulige anstalter, der kunne begunstige vor natlige sammenkomst. Jeg trak blot døren til, for at den ikke skulle knirke, når den lukkedes op, og trak de grønne gardiner for vinduet. Derpå tændte jeg to vokslys, satte to glas og en flaske vin frem, kastede endnu engang et blik på det hele, som gjaldt det om at levere et slag, og begyndte langsomt at gå op og ned i mit værelse. Da ingen boede under mig, kunne det ikke have slemme følger. Men trods alle disse små beskæftigelser, jeg søgte at fordrive tiden med, voksede min indre uro stadig, ligesom den, der ser en vigtig begivenhed nærme sig, bliver mere og mere beklemt, jo nærmere den står for døren. Hvad jeg her gik i møde, var heller ikke en ligegyldig sag. Når jeg betænkte følgerne, som det kunne medføre, kunne jeg ikke andet end blive alvorlig. Jeg gjorde noget, som var stik imod lovene i en velorganiseret anstalt, der var lige så streng i sine beslutninger som konsekvent i at gennemføre dem. Jeg var endda delagtig i at opmuntre en person, som var betroet til denne anstalt, til at handle stik imod lovene, og det på en måde, der, hvis det mislykkedes, kunne have de ubehageligste følger for os begge. Og dog var jeg intet øjeblik i tvivl om, hvorvidt jeg skulle gå frem eller tilbage, ja jeg imødeså endda med heftig længsel opløsningen på denne gåde. Sådan skete det, at jeg efterhånden kom i en vis eksalteret tilstand, som kun sandhedens afsløring kunne bringe mig ud af, og jeg så den derfor med en feberagtig utålmodighed i møde. Da slog anstaltens store ur tolv, og ved det første slag skælvede jeg uvilkårlig, som om en usynlig hånd

havde grebet mig. Jeg ville netop rejse mig fra stolen, men fo'r forskrækket sammen, for døren åbnedes pludselig, og den forrykte fra St. James trådte med lydløse skridt ind i mit værelse. Han havde benyttet den tid, da uret slog, til at stige ned af trappen, for at være så meget sikrere på ikke at blive hørt. Hans ansigt var blegt, men der var en energi bredt ud over hans smukke træk og enhver af hans bevægelser, som jeg endnu aldrig i den grad havde bemærket hos ham. Uden at sige et ord lukkede han sagte døren, drejede nøglen to gange omkring, og først da hviskede han til mig et *godaften*.

"Kom," sagde han derpå, "vi har ingen tid at spilde, for jeg må have denne sten lettet fra mit bryst."

Han greb min hånd, men i det samme lagde han mærke til de brændende lys på bordet.

"Det går ikke an," sagde han sagte og slukkede dem begge. "Det kunne vække mistanke, som vi må undgå, og man kunne se vore skygger igennem vinduet. Om lidt står desuden månen op, og De kan lige så godt høre i mørke, som jeg kan fortælle."

Det var nu blevet bælgmørkt i mit værelse. Vi sad begge tavse i sofaen – han holdt endnu stadig min hånd i sin. Hvad mig angår, så vil jeg ikke nægte, at denne lysenes slukning overraskede mig, men det skete alt for pludseligt, til at jeg havde kunnet forhindre det, og da det engang var sket, ville jeg ikke lade mig mærke med min overraskelse, så meget mere som jeg indså, at hans bemærkning var fuldkommen rigtig. Vi havde allerede siddet nogle minutter ved siden af hinanden og lyttet efter, om alt var stille, da mr. Sidney tog til orde:

"Det er kommet vidt med mig, siden jeg må stjæle mig herhen som en tyv om natten, med frygt for at blive grebet og

hindret i mit forehavende, og hvorfor? Fordi jeg vil meddele et medfølende, trofast hjerte nogle træk af mit sørgelige liv. Hvem skulle have troet det tidligere, hvem ville blot have anset det for muligt! Det var intet under, om jeg kunne føle mig fristet til at anklage menneskene for, hvad de har gjort imod mig – men jeg klager over ingen, jeg vil kun ganske simpelt fortælle Dem en begivenhed, og da skal De – De skal være min dommer, De skal sige mig, hvad De ville have gjort, hvis De havde været i mit sted. Men førend jeg skænker Dem den tillid, som De har indgydt mig fra det første øjeblik, da jeg så Dem, og som voksede for hver dag, når jeg hørte Deres stemme, og så Deres blik, må jeg forelægge Dem to simple spørgsmål og bede Dem om at besvare dem fuldstændigt og ærligt som en retskaffen mand. Det kan falde Dem vanskeligt og ubehageligt nok at besvare dem, men for min ro er det fuldkommen nødvendigt, da hele indtrykket af den fortælling, jeg vil meddele Dem, og overbevisningen om dens sandhed afhænger af, om De svarer ja eller nej. Men jeg siger Dem forud, at ligesom jeg selv kun meddeler Dem, hvad der er sandt, sådan forlanger jeg også sandhed af Dem – ikke sandhed, som et menneske lige over for et menneske, men sandhed, som et menneske udtaler den for Gud i sine reneste bønner, for bønnen er jo det reneste værk, som et menneske kan udrette. De behøver heller ikke at overile Dem med at udtale Deres mening og Deres overbevisning. De kan gerne overveje Deres ord, eller – De har måske nogen som helst grund til ikke at ville besvare de spørgsmål, som jeg her forelægger Dem?"

"Jeg har ingen som helst grund til ikke at ville besvare Deres spørgsmål. Intet i verden skal afholde mig fra at udtale for Dem

den sandhed, der altid har boet i mit hjerte og på min tunge. Spørg De kun trøstigt – jeg er beredt til at høre og til at udtale min overbevisning,"

"Som De vil," fortsatte han, og hans stemme forandrede sig pludselig. "Hør da opmærksomt på det første spørgsmål, jeg forelægger Dem. De kom til denne dåreanstalt for at berige Deres kundskaber og forøge den skat af erfaringer, De allerede har samlet. Blandt de mange syge her fandt De også mig, den såkaldte forrykte fra St. James. De har ofte talt med mig selv, og måske endnu oftere talt om mig med mine læger. De har lært mig at kende fra en side, der var beboerne af dette hus ukendt, og det vakte uden tvivl Deres eftertanke. De blev da venlig og fortrolig imod mig, imod mig, den forrykte iblandt de forrykte. De er selv læge og desuden et varmtfølende menneske, hvad man desværre sjældnere, end man skulle tro, finder forenet i en person! Nu spørger jeg Dem på Deres æresord både som læge og som menneske – holder De mig virkelig for forrykt?"

Skønt jeg næsten havde ventet dette spørgsmål, gik det mig dog som en kniv igennem hjertet, da jeg hørte det sådan udtalt. Det må være en skrækkelig følelse, at være nødt til at henvende dette spørgsmål til en deltagende sjæl. Jeg betænkte mig intet øjeblik og svarede straks:

"Jeg turde sværge på, at De ikke er det."

"Er det Deres uomstødelige, sande overbevisning om mig?"

"Det er min sande overbevisning!" råbte jeg med varme.

"Gud være lovet!" fortsatte han, med sin sædvanlige rolige og klangfulde stemme, idet han drog et dybt suk, "Gud være lovet! Jeg takker Dem!"

"Men nu det andet spørgsmål, det er lige så alvorligt, måske endnu alvorligere end det første og vanskeligere for Dem, for De skal, ved at besvare det, ikke blot optræde som læge og som menneske, men som dommer."

Jeg kunne ikke tænke mig, hvad han ville vide, og lyttede derfor med stigende spænding på, hvad der ville følge. Han fortsatte:

"Når De har udtalt det som Deres overbevisning, at jeg ikke er forrykt, skønt jeg lever her i en dåreanstalt og mellem forrykte, så sig mig da for Guds skyld, hvorfor holder mine læger mig da for afsindig, og kan der tænkes nogen undskyldning herfor? Eller må jeg antage, at de enten er dumrianer eller kæltringer?"

"Det er et spørgsmål, sir, hvis besvarelse helt sikkert er uendelig sværere," svarede jeg, "men det vil måske også der være mig muligt at skelne mellem skinnet og virkeligheden. De, lægerne, er bestemt ikke hverken dumrianer eller kæltringer, og jeg finder, ja jeg påstår, og jeg kan bevise – at ..."

"Hvad?" råbte han åndeløs, "at de ikke have kunnet handle anderledes."

"Hvem?"

"Lægerne ..."

"Ak, gør det, gør det! De ved ikke, hvilken velgerning De beviser mig, for jeg vil da ikke behøve at hævne mig."

"De tænker ikke på, min ven," sagde jeg, "i hvilken tilstand og med hvilke oplysninger og forklaringer De sandsynligvis er kommet hertil. Kom De af Dem selv, jeg mener godvilligt, eller blev De bragt herhen med magt?"

"Med magt! Med magt! Jeg var bundet på hænder og fødder! Hvor kan De tro, at jeg lader mig betvinge af en ringe magt, når det gælder legeme og sjæl?"

"Og De gjorde modstand, ikke sandt?" spurgte jeg.

"Med al min kraft," føjede han til, næsten triumferede, "jeg gav dem nok at bestille."

"Så er det intet under, slet intet under."

"Men nogle dage efter beroligede jeg mig, da mit raseri veg for en bedre overbevisning."

"Det er ingen grund til at betragte Dem som varigt eller fuldkomment helbredt. Man ved, at der ofte slumrer en vulkan under blomster. Der gives et periodisk raseri, ligesom der overhovedet gives periodiske sygdomme, der, tilsyneladende helbredt, bryder løs igen ved en eller anden foranledning, der ikke engang behøver at stå i forbindelse med, hvad der fremkaldte sygdommen, og De har måske haft en anledning til således anden gang at vise Dem heftig, lidenskabelig, rasende ..."

"Ja, ja, det havde jeg – jeg blev rasende, som enhver ædlere natur ville blive det, når den ser sig behandlet som en gal hund og bliver belagt med lænker og bånd – havde jeg ikke ret til det?"

"Det havde De, men også lægerne havde ret til at gøre den uskadelig – tilgiv mig denne sammenligning – der vil bide som en gal hund. Det var endda deres pligt, og de handlede kun efter deres samvittighed og overbevisning. Ligesom nu var Deres læger overbeviste om at handle til Deres fordel ved at lægge Dem i bånd, og sådan blev De selv ved at bestyrke dem i deres overbevisning ved at modsætte Dem deres foranstaltninger."

"Men, min ven, de kunne overbevise sig om, at de angivelser, der ledsagede mig herhen, var falske. De kunne komme mig i møde med fortrolighed, ligesom De gjorde. De kunne spørge mig, hvordan er det muligt, at ..."

Han standsede og betænkte sig, som om en eller anden pludselig tanke forhindrede ham i at fortsætte. Jeg gik ind på en tanke, der trængte sig på ham, idet jeg spurgte:

"Men hvem sendte Dem herhen? Og ved De, hvilke beretninger man har indsendt om Deres sundhedstilstand og om de handlinger, som De i Deres raseri var i stand til at begå? Skulle man snarere tro en sindssvag end dem, der sender ham i dåreanstalten for at lade ham helbrede til sit eget og sine pårørendes bedste? De kender jo lovene i England?"

Han tav eftertænksomt – jeg spurgte endnu engang – han blev ved at tie. Endelig sagde han i en tone, der beviste mig, at mine grunde havde været ham indlysende, og at han indvendig følte, hvad han sagde:

"Det var et skrækkeligt alternativ – ja, ja. De har overbevist mig, og jeg har også selv mange gange sagt mig det samme. Det er mig kært, så vel for lægernes skyld, som for min egen – nej. de kunne ikke have handlet anderledes. Og nu, min ven, da De har besvaret mig disse to spørgsmål, nu kan tale jeg til Dem, som en fri mand taler til en anden. Hør mig da – jeg er ..."

"Holdt!" hviskede jeg sagte, flyttede mig nærmere den til ham og lagde min hånd på hans arm, "hvad var det for et skrig? Hør – igen et!"

"Ak! Det er en vanvittig, der skriger og raser. Det hører jeg hver nat – jeg kender den lyd."

"Ikke andet?"

"Det kan De forlade Dem på. Det er en vanvittig, der ikke kan sove, og som man derfor – bringer til ro."

9. Mr. Sidneys historie

"Jeg er født på Codrington Hall på et landgods, der tilhører en mand, hvis navn man ellers udtaler med ærefrygt, men som jeg desværre ikke uden en følelse af den bitreste smerte og en af ham selv fremtvungen afsky – ordet vil ikke over mine læber – kan nævne som min fader. Det er marquien af Seymour, greven af Codrington, og jeg er hans ældste søn, Percy, der, siden min bedstefader på mødrene side døde, er besidder af grevskabet Dunsdale. Min fader er en af Englands første pairs. I tolv år beklædte han et af de højeste hofembeder. Han havde uhyre grundejendomme, og som en følge deraf var også hans indflydelse lige så umådelig som hans rigdom, men hvor stor hans anseelse end er hos de forskellige partier, og hvor meget man end ønsker hans deltagelse i landets mangfoldige interesser, så frygtet er også hans karakter, der i strenghed, hårdhed og ubøjelighed ikke har sin lige. Det er en sørgelig skildring, sir, som en søn her giver af sin fader, men jeg har besluttet at tale sandhed, og jeg har alligevel udtrykt mig med skånsel. Min moder var i alt det modsatte af min fader. Hun var den eneste datter af viscounten af Dunsdale og arving til hele hans ikke ubetydelige formue, der ved visse begivenheder og familiebeslutninger, som jeg i løbet af min fortælling vil komme tilbage til, nu er gået over til mig som den eneste retmæssige arving. Hvordan denne ædle, blide, fortræffelige kone kom i min faders tyranniske magt, ved hvilke forholdenes magt hun blev uløseligt bundet til ham, og om det var kærlighed eller en

anden lidenskab, der har forenet disse himmelvidt fra hinanden forskellige gemytter, ved jeg ikke, men det ved jeg, at dette ulykkelige ægteskab først blev indgået – desværre kan jeg heller ikke her skjule sandheden – da det var blevet nødvendigt, og at jeg som ældste søn blev født nogle måneder efter denne forbindelse. Forholdet mellem mine forældre, der aldrig havde været ømt, kølnedes tre år efter næsten ganske, men alligevel blev min yngre broder født efter denne tid. Otte uger efter hans fødsel vendte min moder med sit kvindelige tyende i hendes faders ekvipager tilbage til Dunsdale – og dermed var dette ægteskab brudt for bestandig. På hvis side skylden lå, har jeg vel kunnet tænke mig, men aldrig bestemt kunnet erfare, for andre havde lige så megen grund til at tie om dette punkt, som jeg følte utilbøjelighed til at spørge, efter at jeg var blevet ældre. Kun så meget ved jeg fra alle brave folk, der kendte min moder, at hun var en skøn, blid og i alle henseender elskværdig, men noget svag kvinde. Da denne ulykkelige begivenhed opfyldte alle dem, der tog del i vore familieforhold, med forundring og bedrøvelse, var jeg omtrent fire år gammel. Jeg ved derfor intet personligt om min moder og har kun den smerte, at jeg aldrig har lært hende at kende, og at jeg har mistet hende alt for tidlig, for hun døde et år efter skilsmissen som et offer for sin tærende sorg. Straks efter min moders afrejse blev jeg – mens min broder sammen med sin amme blev tilbage hos vor fader – sat i huset hos en anstændig familie i nærheden af min faders marquisat. Tre år derefter fik jeg en opdrager, en tysker af fødsel, som jeg skylder næsten hele min åndelige dannelse, og en tjener, den tro Phillips, som jeg har at takke for alle mine legemlige færdigheder. Begge disse – hver på sin måde

fortræffelige mænd – har levet den største del af mit liv med mig, navnlig Phillips der for fire år siden blev taget fra mig, da min opdrager døde under mit ophold i Tyskland. Sådan voksede jeg til og blev stor og stærk, og mine utrættelige opdragere bestræbte sig afvekslende for netop at udvikle de egenskaber i min ånd, der efter deres anskuelse altid skulle bo i et stort og stærkt legeme, og mens jeg søgte ved alle slags øvelser at hærde mit legeme, fik jeg et stadig friere blik på alle de videnskaber, som min fortræffelige lærers omfattende lærdom havde givet mig smag på. I mit attende år tog jeg med begge mine tro venner til universitetet i Oxford, som jeg, beriget på legeme og sjæl, forlod i mit et og tyvende. Jeg havde studeret flittigt, men mere efter eget valg end efter en streng ensidig plan, skønt min mentor også her forstod at hjælpe og lede mig. Da jeg var blevet en og tyve år gammel, fik min opdrager den befaling fra min fader, at han skulle komme med mig til London, hvor han dengang opholdt sig. Indtil denne dag havde jeg, hvad De næppe vil tro, kun set min fader tre gange, siden jeg forlod det fædrene hus, og det ved forskellige vigtige lejligheder. Vi adlød. Da jeg fuld af forventning stod foran min fader for at få at vide, hvorfor han havde kaldt mig til sig, og hvad han havde at meddele mig, sagde han til mig, uden at forråde videre faderlig godhed for mig, at jeg nu var blevet myndig, og at jeg som min moders ældste søn – læg vel mærke til det – kunne antage titlen efter min bedstefader på mødrene side og hæve indkomsterne af hans gods, da han for kort tid siden var død. Sådan blev jeg fra et navnløst og ukendt ungt menneske på en gang til en højtstillet og med timeligt gods rigt begavet mand og ombyttede mit simple navn med den

prunkende titel: Viscount af Dunsdale. Det var imidlertid ikke det mål, min ungdommelige ærgerrighed stræbte efter. Tværtimod kunne ingen lægge mindre vægt på en sådan udmærkelse end jeg. De nødvendige dokumenter blev udfærdiget og overgivet til en notar i London, en retskaffen mand, der nu blev min forretningsleder og i mange praktiske spørgsmål samtidig min rådgiver. Jeg må desuden bemærke, at jeg ved denne lejlighed ikke så noget til min broder Mortimer, da han tilfældigvis var fraværende, hvad der ellers højst sjældent var tilfældet, for han opholdt sig altid omkring min fader og var, som man plejer at sige, hans højre hånd. Jeg besøgte for en kort tid det mig tilfaldne gods, gav ordre til, at de halvt forfaldne bygninger skulle opføres på ny, meddelte den gamle hushovmester på Dunsdale Castle en skriftlig anvisning, hvorefter mine godser skulle bestyres, og bad til sidst min fader skriftligt om tilladelse til at turde tiltræde en ny rejse til Tyskland. Han besvarede min bøn kort, men bejaende, og jeg kunne umuligt af hans skrivelse se, at denne rejse var ham imod. Jeg rejste. Med min tro mentor og min gode Phillips ved siden erfarede jeg nu for første gang, hvad liv og frihed havde at betyde. Rig, uafhængig og lykkelig, herre over min tid og mine evner, besøgte jeg nu i tre år de største byer og skønneste egne i Tyskland, i særdeleshed alle berømte universiteter, lærte overalt de mest bemærkede videnskabsmænd at kende og beredte mig netop til ved udgangen af disse tre år til at rejse til Italien på grund af min opdragers svagelige helbred, da denne pludselig døde. Liget var endnu ikke ude af det hus, som vi boede i, da der kom en befaling fra min fader til så hurtigt som muligt at komme til Codrington Hall, hvor han lå syg og ville tale med

mig. Fire og tyve timer efter, da alt allerede var beredt til afrejsen, kom et andet brev, hvori Mortimer skrev til mig, at min tilbagekomst ikke mere var nødvendig, da min faders tilstand havde bedret sig, og at han endda befalede mig at blive, hvor jeg var. Jeg besluttede mig til at blive, lige som jeg havde besluttet mig til at rejse. Men otte dage derefter modtog jeg atter et brev og denne gang fra præsten på Codrington Hall, hvori denne lod mig vide, at min faders liv svævede i fare, og at han for sin person anså det for vigtigt, at jeg under alle omstændigheder vendte tilbage til England. Jeg rejste øjeblikkelig med Phillips og havde undervejs lejlighed nok til at tænke alvorligt over min nærmeste fremtid. Hvis jeg havde den ulykke at miste min fader, så skulle jeg arve en mand, som jeg aldrig havde kaldt fader, men som man havde lært mig til at titulere *Deres Herlighed*, jeg skulle arve hans rigdomme, indtage hans ærefulde plads i samfundet og i vort lands politik endda følge hans mig velkendte anskuelser. Jeg ankom til Codrington Hall, steg af hos den føromtalte præst, hvis personlighed og karakter jeg senere vil komme til at skildre Dem, og sendte Phillips op til slottet, for at melde min uventede ankomst og høre til min faders befindende. Ak! Jeg ventede med smerte på, hvad efterretning han ville bringe mig, for at miste en fader er under alle omstændigheder for en søn en sørgelig tanke, som intet kan forsone ham med. Men det varede to timer, før jeg fik befaling til at begive mig til min fader. Det var i august måned klokken seks om aftenen, luften var meget varm og tung, og det var tydeligt at et uvejr var i anmarch. Jeg gik op til min faders slot, hvor tjenerne, der næppe kendte mig, modtog mig som en fremmed og førte mig ind i en stor sal, hvor gardinerne, der var

trukket for, forhindrede enhver stråle af aftensolen fra at trænge ind. I den modsatte ende af salen lå min fader med et blegt, koldt ansigt på en seng, ved hvis hovedgærde jeg fik øje på min broder Mortimer. Forbavset trådte jeg ind, for man modtog mig ikke med den velkomsthilsen, hvormed man plejer at modtage en søn og broder efter en flerårig fraværelse, og man syntes næppe engang at ville bemærke mig.

"Det er Percy!" sagde endelig Mortimer til min fader. Denne rørte sig ikke. Han drejede ikke engang hovedet om til mig, men sagde i en tone, hvori der ikke var spor af faderfølelse:

"Percy! Du har været længe borte imod min vilje og er kommet tilbage imod min vilje. Hvad vil du?"

Jeg stod som forstenet over denne tiltale, både fordi den smertede mig ved sin kulde, og fordi jeg overraskedes ved den bemærkning, at jeg havde været længe borte imod hans vilje, da han aldrig havde ladet mig høre sin mening om dette punkt, men jeg glemte begge dele, for han så så udtæret ud, og jeg svarede med den største mildhed og hjertelighed:

"Jeg ville se til Deres Herlighed, min dyrebare fader, da jeg vidste, at De var farligt syg."

"Jeg har ladet dig skriftligt underrette om," svarede han tørt, "at du kunne blive der, hvor du holder mere af at være end her, hvorfor adlød du da ikke?"

"Min fader!" stammede jeg, "jeg ville helst have været hos Dem hele tiden. Desuden ..."

"Hvad?" spurgte han hårdt.

"Desuden vidste jeg – jeg gentager det – at De var farligt syg ..."

"Fra hvem vidste du det?"

"Fra præsten mr. Graham."

"Præsten, mr. Graham, skal kun bekymre sig om sig selv og ikke om andre – vil du sige ham det. Mortimer?"

"Jo, kære fader."

"Og hvad vil du nu?" fortsatte min fader.

"Se Dem – pleje Dem – understøtte Dem ..."

"Og arve mig!" tilføjede han hurtigt.

"Ved den almægtige Gud, det har aldrig været min tanke!" råbte jeg forskrækket og så på min broder, der stod ved siden af ham med et tvetydigt smil.

"Det er mig kært at høre," sagde min fader, "nu er jeg træt og vil have ro. Jeg skal lade dig kalde i morgen, når jeg vil dig noget."

Derpå drejede han sig om til væggen og lukkede øjnene. Jeg var dybt rystet over denne modtagelse, men mit bløde gemyt og min faste vilje, at ville overbevise min fader om min sønlige kærlighed, bød mig ikke at lade noget uforsøgt. Jeg trådte nærmere hen til sengen, bøjede mit knæ og strakte hånden ud.

"Hvad er der nu?" spurgte min fader i denne hårde tone, der skar mig i sjælen.

"Jeg vil kysse Deres hånd, min fader, og bede Dem trykke Deres søn til Deres faderlige hjerte."

Der opstod en pause i hvilken jeg stadig holdt min hånd fremrakt. Lidt efter lidt og ligesom tvunget af en indre magt lod han sin venstre hånd glide langsomt ned til mig, løftede hovedet med anstrengelse en smule og så på mig med et blik, der kunne bringe enhver barnlig følelse til at forstumme. Men mine følelser forstummede ikke. Jeg greb hånden, kyssede den to eller tre gange og vædede den med mine oprigtige tårer.

Derpå rejste jeg mig, bukkede og, uden at se på min broder, som jeg, jeg vidste ikke hvorfor, begyndte at mistro, forlod værelset."

I dette øjeblik faldt de første matte stråler af den opgående måne i mit værelse og belyste fortællerens blege og ædle ansigtstræk. Han fortsatte.

"Jeg må have set meget bekymret ud, for da jeg trådte ud af min faders slot og gik igennem parken, hvor jeg netop mødte tjenerne der bragte mit rejsetøj op på slottet henne fra præstens, hilste de ærbødigt på mig, da de havde hørt, hvem jeg var, og så deltagende og medlidende på mig. Jeg trådte igen ind til præsten – men her må jeg sige Dem et par ord om denne mand, der er et af de ædleste og bedste mennesker, jeg har truffet på i mit liv. Robert Graham var den yngre søn af en forarmet baronet og havde, såvel af tilbøjelighed som af nødvendighed, bestemt sig for den gejstlige stand. Blid og blød af karakter, men fast og mandig i sine beslutninger, når de først var kommet til modenhed, havde han med lidenskabelig udholdenhed ofret sig til studierne. Hans bøger og hans tænksomhed i forbindelse med en kærlighed, De siden vil høre mere om, var de eneste bånd, der knyttede ham, den uskyldige, fredelige og nøjsomme mand, til livet. Jeg ser ham endnu i ånden for mig – høj, mager og bleg, men mild og venlig. Han gjorde et så behageligt indtryk, at når man så ham, måtte man glæde sig, når man hørte ham tale, måtte man elske ham. Han beboede et gammelt jagtslot, der var indrettet til ham og lå midt i den store skov, der omgav min faders slot. Når man stod udenfor hans dør, kunne man se den bageste side af den store og gamle bygning, for den lå ved enden af en bred, ældgammel

kastanjeallé, der netop begyndte ved det forhenværende jagtslot. Denne gamle bolig, der skrev sig fra dronning Elisabeths tid og nu var blevet til en fredelig præstegård, bestod af en smal hovedbygning på fire fag med to sidefløje, på hvilke der hævede sig to firs fod høje tårne. Det hele var opført af store, skarpt tilhuggede kvadersten. I det ene af disse tårne var præstens studereværelse i den øverste etage. Det var rundt ligesom tårnet og havde en kamin af sorte marmorplader. Et stort arbejdsbord, en udpolstret lænestol og flere andre småstole, der næsten alle var belagt med bøger, udgjorde hele møblementet i dette opholdssted, der syntes skabt til studeringer. Rystet og ophidset, som jeg var, trådte jeg ind i værelset til præsten, der sad og læste, men straks rejste sig og kom mig i møde med en venlig hilsen. Men freden, der tronede i dette stille værelse og i dette gudhengivne ansigt, udøvede en trolddomsagtig beroligelse over mit hjertes lidenskaber, og jeg greb med et smil som jeg fremtvang, præstens fremrakte hånd. Dog, denne prøvede menneskekender læste igennem mine øjne i mit hjerte.

"Hvad fattes Dem, mylord? Er det virkelig så sket med Hans Herlighed?"

"Det er det," svarede jeg, "det vidnede hans hele opførsel om."

Jeg fortalte ham nu med al den fortrolighed, som han selv havde indgydt mig, ord for ord, hvad der var foregået ved mit første besøg. Da jeg havde endt, så den brave mand tavs og deltagende på mig.

"Min unge ven," sagde han til mig med en tillidsfuld stemme, "min unge ven, denne blå himmel deroppe spejler sig nu i det stille vand lige så rent og klart, som den selv er – men der vil

komme dage med uvejrsskyer, og da vil dette vand blive mørkt og dunkelt. Noget lignende, kun omvendt, gælder om Dem og Deres skæbne. Nu er den mørk og trist og nedtrykker Deres mandige ånd, men der vil komme solklare dage efter denne, og da vil Deres hjerte fyldes med glæde."

Disse i en profetisk tone udtalte ord, som jeg aldrig vil glemme, gav mit hjerte nyt mod. Jeg trykkede tavs og taknemmelig hans hånd, for jeg ville kun alt for gerne tro ham. Han fortsatte:

"De må høre på mig, men hvad De end får at høre, så må De ikke tænke noget ondt om mig, for hvad jeg siger, skylder jeg sandheden og mit kald ikke at fortie, og jeg nærer den tillid til Dem, at De i den korte og alvorlige meddelelse, jeg har at gøre Dem, ikke vil se et forsøg på at stille mig mellem fader og søn, men at De kun vil betragte den som en meddelelse af vigtighed, som jeg ikke tør holde tilbage, hvad følgen end vil blive."

"De gør mig nysgerrig, sir," svarede jeg. "Det synes, som om De virkelig har en varm interesse for mig – tal De derfor kun, jeg skal nok høre."

"De har ret, når De siger, at jeg har en varm interesse for Dem – men jeg vil være oprigtig imod Dem, mylord, det er ikke alene for Deres skyld, at jeg gør Dem denne meddelelse, men det er også i sandhedens og retfærdighedens navn, som jeg skal forsvare og forkynde til mit sidste åndedræt. Hans Herlighed, Deres hr. fader, kender mig også fra denne side. Han ved om mig, hvilket parti jeg vil tage, for jeg har aldrig skjult for min modstander, at jeg er hans modstander, hvad enten det gælder videnskaben eller livet. Ja, mylord, De finder her i Deres fædreneland, i Deres familiehus, hvor De troede at finde fred og

kærlighed, et parti, og jeg behøver vel ikke at sige Dem, at dette parti er imod Dem."

"Det forekommer også mig sådan – dog bliv De kun ved."

"Men, så bør De samtidig vide, at der også er folk her, der ikke har sluttet sig til dette parti, der allerede er mægtigt nok, måske alt for mægtigt. Tør jeg håbe, at De vil tro om mig, at jeg er en af disse?"

"Jeg takker Dem, sir, for Deres gode vilje, men det er mig klart, som De også selv siger, at dette parti er det svageste. Det kan komme til at bukke under, og da må De dele skæbne med mig."

"Ja, så bliver jeg et offer ligesom De, det er det hele. Det skal ikke lede mig bort fra min vej."

"Jeg kender Dem! De kan roligt meddele mig, hvad jeg må vide."

"Jeg bruger kun få ord, mylord, men disse er tilstrækkelige, hvis De giver agt på alt, hvad der er sket og vil ske. Jeg er ikke vant til at blive kaldt ofte til Hans Herlighed, og det har jeg fundet mig i, skønt det smertede mig, for Deres familie har i otte og tyve år været min. Men så ofte det skete, og hver gang jeg mødte ham, spurgte jeg til Dem – Hans Herligheds ældste søn, der af mig er optaget i den kristelige kirkes skød – men jeg fik aldrig noget tilfredsstillende svar. Jeg må tilstå, at dette tit var mig påfaldende, dog troede jeg, at jeg tog fejl. Da skete det for flere år siden, at der fra tid til anden viste sig her på godset forskellige øvrighedspersoner og advokater, hvis rygte ikke just var det bedste. Med dem og i sir Mortimers nærværelse havde Hans Herlighed hemmelige sammenkomster, hvis hensigt ingen fik lov til at kende. Men mange talte imidlertid om det.

Jeg talte til Hans Herlighed om, hvad rygtet sagde, men man svarede mig kun, at det ikke angik mig. Jeg tav. Man lo ad mig, men det forekom mig, at det var en tvungen latter. Følgen deraf var alene, at man undgik mig i fremtiden, og, som sagt, det fandt jeg mig i. Endelig blev for tre uger siden det spørgsmål bragt på bane i min nærværelse, om det ville være rigtigst at lade Dem blive i Tyskland eller at kalde Dem tilbage. Det forskrækkede mig. I de ord, jeg hørte, lå der rigtig nok intet, der kunne forekomme mig betænkeligt, men i den hånlige tone, hvormed de blev udtalte, lå der – syntes mig – en tilsidesættelse af Dem ..."

"En tilsidesættelse af mig? Hvordan forstår De det?"

"Det spørger jeg Dem om, mylord. Nok sagt, jeg havde en forudfølelse af, at der var noget ondt i gære, og fra dette øjeblik beskæftigede De udelukkede alle mine tanker ..."

"O min kære mr. Graham – De er alt for god."

"De må høre videre, inden De dømmer. Nu blev mylord syg, og man skrev til Dem efter mit råd, at De måtte komme, men efter en hemmelig sammenkomst mellem mylord og sir Mortimer, blev denne befaling tilbagekaldt. Jeg erkendte nu, at min frygt ikke havde været ugrundet, og jeg lyttede til en, der i anliggender, som ikke ses med øjnene eller høres med ørene, allerede ofte havde følt det rette. Jeg lyttede til et kvindeligt hjertes instinkt og troede nu at have ret til at kalde Dem tilbage. Hermed ved De alt, hvad jeg har at sige Dem. Om jeg har gjort ret eller uret i dette, ved ingen uden Gud – om De er tilfreds med hvad jeg har gjort, det kan kun De afgøre."

Jeg tænkte mig et øjeblik om, og jeg kan ikke nægte, at jeg var inderligt bedrøvet. Den gode præst så på mig og ventede på

svar.

"De har handlet efter Deres samvittighed," sagde jeg, "og kan derfor ikke have gjort uret. Hvad min egen person angår, så frygter jeg ikke så meget for den som De. Imidlertid takker jeg Dem og det af mit ganske hjerte. Men De talte om et kvindeligt hjertes instinkt – tør jeg vide, hvad det er for et hjerte, der, uden at kende mig, viser mig så megen deltagelse?"

"Det var Ellinor!" svarede han hurtigt.

"Og hvem er Ellinor?" spurgte jeg.

"Mylord!" sagde den gamle mand med en næsten ungdommelig ild, "det er mit klenodie, mit barn, min Bettys barn – min eneste datter!"

"Og hvoraf vidste Deres datter, hvad der angik mig?"

"Af dens mund, der bedst kunne vide det – af sir Mortimers mund."

"Og Mortimer, ser han da tit Deres datter?"

"Han besøger mig næsten dagligt og indvier undertiden min datter i sin fortrolighed."

"Ved De nogen grund til det?"

"Nej, mylord, det ved jeg ikke, men sir Mortimer ..."

"Er min broder!" supplerede jeg. "De har fuldkommen ret."

"Det er intet under, mylord," fortsatte præsten, "at vi ofte beskæftiger os med Dem. Den besynderlige opdragelse, De har nydt, Deres stadige fraværelse fra det fædrene hus og den omstændighed, at Deres yngre broder altid har været om Deres fader, hvad der er stik imod vore sæder, gav os rigelig anledning. Hertil kom endnu folks omtale – for folk holder altid med arvingen, og De var jo i alles øjne arvingen og er det endnu! – Og alt dette i forbindelse med vor egen sympati, der

altid drager os mod det fremmede og ukendte, bestemte os til ikke at nægte Dem et godt råd, når De forlangte det."

"Og hvad er det for et råd?"

"Hvis De tillader mig det, mylord, så beholder jeg det endnu for mig selv. De har erfaret nok for i dag og må vente på, hvad fremtiden vil bringe. I det lykkeligste tilfælde vil De ikke behøve mit råd, og jeg gemmer det derfor, til De trænger til det."

"Det er jeg enig med Dem i, mr. Graham," svarede jeg, og dermed endte vor første samtale. Den følgende morgen klokken elleve blev jeg kaldt til min fader. Han sad oprejst i sin seng, gardinerne var trukket fra vinduerne, og jeg kunne nu for første gang i det fulde dagslys tydeligt se hans ansigt. Det var vel blegt endnu, men så mindre sygeligt ud end den foregående dag. Dog var udtrykket i hans ansigt endnu mørkere og koldere end den første gang. Ved hovedgærdet stod igen Mortimer på sin sædvanlige plads. Så snart min fader havde besvaret min ærbødige hilsen med et næppe mærkbart nik og på mit spørgsmål om, hvordan han befandt sig, havde givet mig det korte svar: Det går bedre, sagde han til mig i en kold, men fast tone:

"Percy, viscount af Dunsdale! Du har i går sagt til mig, at du ikke var kommet herhen for at arve mig, og du har kaldt Gud til vidne på, at du talte sandhed. Jeg har derfor i dag ladet dig kalde for at tage dig på ordet. Hør altså af mig, hvad jeg for længe siden ville have meddelt dig, hvis ikke din gode broder, Mortimer, havde afholdt mig fra det. Det ægteskab der fandt sted imellem mig og din moder, er sluttet efter din fødsel og lovligt ophævet, hvoraf altså følger, at Mortimer er min første ægtefødte søn, og altså min eneste, ældste og retmæssige

arving. Afbryd mig ikke, men hør videre. Til dine allerede rigelige indkomster som viscount af Dunsdale er jeg desuden så faderligsindet at tilstå dig endnu tre tusinde pund om året, og med denne sum mener jeg, at du vil være rigere end de fleste adelsmænd her i landet."

"Og hvem arver Deres navn og dets hæder?" spurgte jeg med tilkæmpet rolighed, for jeg følte, at alt mit blod strømmede mig til hjertet.

"Min søn Mortimer!"

"Men Mortimer, Deres Herligheds søn, er min broder og min yngre broder og tilmed søn af den samme moder!" sagde jeg.

"Han er født i ægteskab! Det er du ikke!"

"Og hvem kan bevise mig det? Hvem kan således skride ind imod mig og mine rettigheder?" spurgte jeg.

"Jeg og lovene!" svarede han bestemt.

"Men De blev ægteskabeligt forbundet med min moder inden min fødsel," svarede jeg meget alvorligt og bemærkede straks den triumf, min retfærdige sag sejrede, for de havde uden tvivl begge været af den mening, at jeg aldrig havde bekymret mig om disse ting.

"Vid da," råbte han, "at der ikke længere lever noget vidne til denne forbindelse, og at der ikke eksisterer noget register i hele verden, der kan gøre mit ord til løgn."

"De tager fejl, mylord," svarede jeg. "Om end alle vidner er døde, og alle registre er tilintetgjorte, jeg lever dog, og De lever, og Mortimer lever, og – Gud lever. Og med disse fire vidner, mylord – for jeg vil påkalde Deres og min broders samvittighed som vidner – er lovene lige så godt for mig som for Dem og Mortimer, og De kan være overbevist om, at jeg aldrig med min

fri vilje vil aflægge min faders navn og lade mig stemple som bastard."

"Holla," råbte han opfarende og i en stærkere tone, end jeg havde tiltroet ham, "så vid da, dreng, siden du elsker verden og et tomt navn højere end din fader og hans ære, at jeg offentligt kun vil anerkende dig for en uægte søn og aldrig for andet."

"De tager endnu en gang fejl, mylord," råbte jeg højere end før. "Jeg vil aldrig tåle, at De ikke blot beskæmmer mig, men også hende, der gav mig livet. Hvordan kan De forsvare for Guds domstol at ville foregive, at den samme kvinde, der har født mig og Mortimer, skulle have født den ene af os i ægteskabet, den anden af os uden for?"

"Du vil ikke tåle det!" skreg han rasende og skar tænder. "Hvem taler om at tåle, når jeg befaler?"

"Jeg!" sagde jeg. "Jeg, Percy, viscount af Dunsdale, Deres retmæssige, ægtefødte ældste søn!" og med disse ord trådte jeg et skridt nærmere hen til ham.

"Fordømte dreng!" skreg han, ude af stand til at beherske sit raseri. "Mortimer, lad ham kaste ud, og lad hele mit tyende se på, at jeg jager ham ud af min port."

Store sveddråber perlede på min pande, og jeg skælvede af undertrykt forbitrelse. Jeg så på Mortimer, men han rørte sig ikke. Min mine og holdning syntes at advare ham, og han veg endda et skridt tilbage. Men hvad jeg følte i dette skrækkelige øjeblik, kan jeg ikke beskrive med ord. Mine indre brændte, mit hoved svimlede, min hånd skælvede, men det varede kun et øjeblik, så var jeg atter mig selv. Det guddommelige i mig var i dette øjeblik stærkere end det menneskelige. Jeg blev igen rolig og besindig, for jeg ville ikke tage hans forbandelse med mig.

"Min fader!" sagde jeg, idet jeg trykkede min højre hånd mod mit bankende hjerte, "De har en søn, der ikke vil tynges med Deres forbandelse, og som vil rette sig efter Deres vilje, hvis denne vilje er uigenkaldelig."

"Det er den – hvad vil du?"

"Jeg vil frivilligt afstå min arv," svarede jeg.

"Og hvem borger mig for, at det er dit alvor?"

"Gud er mit vidne!" råbte jeg og løftede min højre hånd imod himmelen.

"Så skriv det ned – der ligger papir – Mortimer! Ræk ham det ..."

Det var mig for meget. Jeg havde endnu aldrig erfaret, at slette mennesker ikke ville tro en retskaffen mand på hans ord.

"Nej, aldrig i evighed," råbte jeg højt, "vil jeg sætte mit ærlige navn på et blad papir, der på en gang vanærer mig og min moder!"

Her gjorde fortælleren en pause og lagde sig udmattet tilbage, idet han dækkede øjnene med sine hænder. Da han atter tog dem bort, var hans ansigt så mildt og roligt som et barns – og hvordan måtte det dog ikke storme i hans hjerte! – Efter nogle minutters forløb rejste han sig igen op og fortsatte i en mindre fast tone:

"Jeg troede, at jeg skulle dø, i den grad havde denne scene rystet mig. Hvordan jeg kom ud af værelset og af huset, ved jeg ikke. Kun så meget erindrer jeg, at Phillips mødte mig udenfor min faders dør og stirrede stift på mig. Jeg ilede ind i skoven, i Guds fri natur og åndede dybt, for mit bryst var så beklemt, og jeg forekom mig selv så ydmyget og fornedret, så tilintetgjort, at jeg så ned ad mig selv, for at overbevise mig om, at det også

var mig, en sådan beskæmmelse var tilføjet. Jeg ilede mekanisk fremad, og snart stod jeg foran præstens hus – da der i min elendighed mødte mig noget, som jeg aldrig vil glemme. Således sender Gud os ofte i vor bitreste smerte en balsamdråbe til trøst og beroligelse, for dermed ligesom at give os et tegn på, at han våger og ser alt. De må høre denne simple fortælling, der danner indledningen til den skrækkelige begivenhed, som allerede svævede over mit hoved, uden at jeg anede det."

10. Fortsættelse af mr. Sidneys historie

Jeg havde i Wien fået en ung hund i foræring af en ungarsk adelsmand. Det var et stort, smukt dyr, der i bjergene i sin hjemstavn blev benyttet til ulve- og bjørnejagt. Den hed Othello og besad en overordentlig styrke og klogskab. Denne hund havde sammen med Phillips været min stadige ledsager på alle mine rejser, og den hang ved mig med en så usædvanlig troskab, at den kun lystrede, når jeg eller Phillips kaldte på den. Da jeg blev kaldt tilbage til England, fulgte den mig også der den, opholdt sig altid i min nærhed og sov endda om natten på et uldent tæppe foran min seng. Men allerede den første dag, da jeg kom til Codrington Hall, så jeg Othello sjældnere end sædvanligt, skønt jeg den gang ikke lagde videre mærke til det, og på denne for mig så skrækkelige morgen var den endnu ikke kommet mig for øje, men mit hoved og mit hjerte var for fuldt til, at jeg kunne tænke videre over det. Idet jeg nu, næsten bedøvet af smerte, ilede ned af kastanjealleen til præstens bolig, så jeg pludselig ikke langt fra mig, i skyggen af en stor bøg, min hund ligge for fødderne af et kvindeligt væsen, der havde en bog i den ene hånd og havde lagt den anden på Othellos hoved. Hun syntes endnu ikke at se mig, men idet jeg nærmede mig langsomt, løftede hunden sit hoved, logrede med halen og så så forstandigt på mig, som om den ville sige: 'Nå, er du endelig der! Jeg har længe ventet på dig, men jeg befinder mig meget

godt her.' Da den unge pige endelig hørte mine skridt, så hun i vejret og rejste sig. Jeg blev i højeste grad overrasket ved synet af den fuldendte skønhed, der her åbenbarede sig for mig. En hvid dragt af det fineste musselin omsluttede det mest veldannede legeme, som jeg nogen sinde har set i mit liv. Hendes lange lysebrune lokker, der skinnede ligesom guld og silke, bølgede omkring et ansigt, der i ynde og adel ikke har sin lige på denne jord. Men frem for alt var det hendes store, mørkeblå, af lange sorte øjenhår dækkede øjne, der så så åbent og forstandigt på mig og i den grad syntes at læse i mit hjerte, at det straks forekom mig, som om der måtte herske et åndeligt slægtskab imellem os. Hvordan skal jeg kunne beskrive Dem et kvindeligt væsen, der i sin uendelige ynde ikke lader sig beskrive, og som i dette øjeblik forekom mig som et sendebud fra Himmelen, der var bestemt til at opklare det mørke, der indhyllede min sjæl? En virkning af dette himmelske syn var også, at der igen kom fred og ro i mit hjerte i det øjeblik, da jeg mest trængte til det. Hun trådte mig nogle skridt i møde, og idet hun besvarede min stumme og ærbødige hilsen, sagde hun med en stemme, der bragte mig til at glemme, at der var noget i verden, som hed smerte og sorg:

"Jeg beder Dem om forladelse, mylord, at det ser ud, som om jeg har lokket Deres hund fra Dem, men den kom af sig selv for at gøre mit selskab på min morgentur."

Hvad jeg svarede hende, ved jeg ikke mere, kun følte jeg mere og mere, at den bitre fortid trådte i skygge, og med denne følelse nærmede vi os hendes faders bolig – for det var mr. Grahams datter, jeg så uventet havde truffet i skoven. Da vi stod udenfor døren, bankede hun på og råbte:

"Bob, gamle Bob! Skynd dig og luk op! Det er mylord Percy, der bil besøge min fader."

"De kender mig? Og vi har dog aldrig set hinanden?" spurgte jeg forbavset.

"Hvad det angår," sagde hun og smilede, som kun en engel kan smile, "da så jeg Dem allerede i går, og min fader sagde mig senere, at De var den, som han så længe havde ventet."

I det samme blev døren åbnet, og vi trådte ind.

"Tør jeg bede Dem om at ledsage mig til mr. Graham!" sagde jeg, for det faldt mig ind, at miss Ellinor allerede igennem sin fader kendte mine forhold, og at den kvindelige følelse tit træffer det rette, når mandens forstand og dømmekraft ikke strækker til. Vi steg sammen op af den smalle snørklede trappe til tårnet og trådte ind i den lærdes stille studereværelse. Her gik det først atter op for mig, hvorfor jeg egentlig var kommet. Mr. Graham så opmærksomt og forskende på mig, som om han af mit ansigt ville læse sig til, hvad jeg havde at meddele ham.

"Jeg håber, mr. Graham," begyndte jeg, "at jeg i miss Ellinors nærværelse kan tale om mit besøg hos min fader."

"Som De vil, mylord," svarede han, "hun er jo allerede bekendt med Deres anliggender."

"Vil De da ikke vise mig en bolig her i nærheden, men som ligger udenfor marquien af Seymours gebet? Dog må den ikke ligge så langt borte, at jeg ikke på få timer kan nå her hen."

"Hvorfor kan De ikke bo i på slottet hos Hans Herlighed?" spurgte præsten bekymret.

"Det er umuligt, mr. Graham," svarede jeg og fortalte, hvad der nylig var sket. Fader og datter stod målløse, da jeg havde

endt min fortælling. Derpå greb den første min hånd og sagde i en mandig og fast tone:

"Det glæder mig, mylord, at De kommer til mig som mand til mand. Jeg håber også, at min deltagelse i Deres ulykke kan yde Dem nogen trøst, selv om jeg ikke kan bringe Dem nogen virksom hjælp."

"Og hvad gør De nu?" spurgte Ellinor bekymret og med tårefyldte øjne. Jeg tav, for jeg havde endnu ikke kunnet overveje dette vigtige spørgsmål. Derpå greb præsten anden gang min hånd og sagde til mig med eftertryk:

"Mylord Percy, i går aftes forlangte De et råd af mig, som jeg ikke ville give Dem, forbi jeg håbede, at det ikke ville være nødvendigt. Dette råd er nu fuldkommen strandet, som jeg må frygte af hvad De her meddeler mig. Jeg vil derfor heller ikke længere forholde Dem dette råd, kun beder jeg Dem om at optage det med de samme følelser, jeg giver Dem det med. Mylord! Deres fader er gammel og syg og kan bukke under for sin alder og sin sygdom. Vildledt – ja det er i min overbevisning – vildledt af andre står han nu i begreb med at begå en voldshandling imod Dem. Men for at give sin handlemåde et skin af ret, forskanser han sig bag en lov. Jeg er imidlertid sikker på, at denne lov ikke har nogen anvendelse på Dem. De bør derfor ikke lade Dem skræmme til at vige tilbage, men i nødsfald påkalde den virkelige lov."

"Loven?" råbte jeg, "skulle det være kommet så vidt? Og det imod min fader? Nej, sir, jeg har fast besluttet at tåle alt af min fader, hvad jeg som søn er nødt til at tåle, og hvor tung denne skæbne end vil blive mig, så vil jeg dog vide at bære den."

"Jeg misunder Dem ikke, mylord," råbte sir Graham med varme. "De vil være højmodig, hvor De kun behøver at være retfærdig, men De tænker ikke på følgerne. Mig, som fremmed, vedkommer Deres sag ikke – men som menneske føler jeg, at man træder Dem under fode, og der er noget i mit hjerte, som oprører sig imod det. Betænk endnu en gang, mylord, at Deres fader kan dø i dag, og at en broder, som jeg i det mindste ikke kan agte, måske i morgen vil behandle Dem som Deres herre, og at De da tålmodigt skal være nødt til at se ham i besiddelse af Deres retmæssige ejendom. Tag i det mindste Deres tilflugt til rettens hjælp for det tilfælde, der muligvis kunne indtræffe – jeg ved, at De en gang vil takke mig for det, skønt jeg ikke forlanger Deres tak, for jeg gør kun min pligt nu ligesom tidligere. Hør mig! Jeg har en ældre broder i London, der er en redelig og dygtig mand og en udmærket retslærd – til ham vil jeg skrive og forelægge ham sagen, og Dem beder jeg om, at De i det mindste vil forføje Dem til ham og spørge ham til råds, for i Deres sag, der endnu langt fra er tabt, kan snart være fuldstændig vundet."

"Hør De også mig, mr. Graham," sagde jeg, "og De, miss Ellinor, skal da dømme, om jeg har ret eller uret. – Min sag er allerede tabt, for jeg har selv givet afkald på min ret til at arve min fader, og når jeg har villet gøre fordring på denne ret, så var det ikke for at komme i besiddelse af hans magt eller rigdomme, men ene og alene for at kunne føre hans navn, der har givet mig livet. Men nu vil jeg opgive denne min ret, og intet i verden skal bevæge mig til at føre en proces, der, hvis jeg tabte den, ville stemple mig som en bastard og en skurk, og, hvis jeg vandt den, ville give mig udseende af at være en

utaknemmelig søn, der påkalder lovenes hjælp imod sin egen fader og broder. Nej, jeg giver afkald på alt, på gods og på arvelod, på navn og på titel, og forlanger kun lov til at opholde mig her så længe, til jeg ved, om den fader der søger at gøre mig æreløs, men for hvem jeg endnu bøjer mit hoved med ærefrygt, skal beholde livet, og om den broder, der antaster min ret, fortjener, at jeg skal bringe ham et sådant offer. Kun i et eneste tilfælde – men så vidt vil intet menneske drive det – ville jeg gå ind på Deres forslag og påkalde lovenes hjælp: Hvis jeg bliver offentligt angrebet, og mit navn og min ære bliver udsat for at plettes."

"Jeg ærer Deres beslutning, mylord, men jeg forudser, at den tid vil komme, da De vil fortryde, at De har været så mild, mens man var grusom og forræderisk imod Dem, for denne broder ... denne Mortimer ..."

"De frygter min broder?" spurgte jeg.

"Jeg tror ham ikke," svarede præsten og så på sin datter med et blik, der udtrykte en sådan rørelse og bekymring, at det var mig påfaldende. Da jeg straks efter så hen på hende, var hendes henrivende ansigt dækket med en flammende rødme, som hun ikke kunne skjule.

"De ved begge mere, end De vil udtale," sagde jeg til dem, "tør jeg, uden at være ubeskeden, erfare, hvad der bringer Dem, miss Ellinor, til at rødme?"

"Ak, mylord Percy," svarede hun, "det er ikke godt at ville vide alt det onde, der er i verden. Allerede det gode kan ofte gøre os sorg og bekymring nok. Vær imidlertid blot forsikret om, at min fader mener det ærligt med Dem, og at han denne gang har ret i, hvad han siger."

"Har min broder tidligere talt med Dem om sine forhold?"

Hun tøvede et øjeblik med svaret. Derpå hævede hun sit hoved og sagde med den største åbenhjertighed:

"Det kan nok være!"

"Altså har han bagvasket mig for Dem?" råbte jeg opbragt.

"Det har intet at betyde," var hendes simple svar, "jeg har ikke kunnet undgå, at sir Mortimer undertiden har talt om sine udsigter og om sin broders mulige fordringer – men hvad han end har sagt, så kan De være forsikret om, mylord, at jeg har min egen mening om det."

"Hvad han end har sagt?"

"Ja – jeg har hørt på det, men det har ikke gjort nogen virkning."

"Ikke gjort nogen virkning!" gentog jeg og tænkte over, hvad det var for en virkning, som min broder kunne tilsigte.

"Tænk ikke på det, mylord," afbrød hun mig, "det har intet at betyde."

"Jeg takker Dem, miss Ellinor, for Deres gode mening om mig, og jeg håber at kunne bevise for Dem, at min broder i det mindste ikke har ret til at omtale mig som en mand, der er uværdig til Deres deltagelse."

Hermed endte vor samtale. Min forlegenhed for at finde en bolig hjalp Phillips mig samme dag ud af. Hans søster, der var enke efter en skovførster på det tilstødende gods, ejede et lille hus i skoven, hvor hun, der selv ingen børn havde, opdrog min tjeners to sønner, da hans kone var død, mens han var på rejse med mig. Der hen forføjede jeg mig endnu samme aften og flyttede ind i et venligt lille værelse, hvis smalle vindue var omkranset af roser, og som den gode kone i al hast havde

indrettet til mig. Mine egne besiddelser lå halvfjerds engelske miles derfra. Jeg havde derfor ikke andet hos mig af al min ejendom end Bravour, min sorte, arabiske hest, som De her har set mig ride, og Othello, min hund – og dog følte jeg mig rig nok til her at kunne bære lykkelig.

Lad mig springe over de nærmest følgende dage, som jeg tilbragte i mit ensomme skovhus dels med at læse og skrive, dels med at tænke over min fremtid, og gå over til at omtale de begivenheder, der snart slag i slag skulle styrte ind over mig. Hver dag henimod middag, red jeg, ledsaget af Othello, hen til mr. Graham, der snart blev mig en dyrebar ven og rådgiver, spiste hos ham og blev der til langt ud på aftenen, ofte endog til den frembrydende nat. Miss Ellinor tog del i alle vore samtaler, når ikke husholdningen forhindrede hende i det. Under disse samtaler fik jeg bestandig en klarere indsigt i denne unge piges væsen, og jeg måtte ikke blot beundre den ædle ånd, der boede i hende og gjorde hende modtagelig for alt godt og skønt, men også hendes faste karakter, der ikke havde udviklet sig i omgang med verden, men ved undervisning og tænksomhed havde fået sin ejendommelige retning. Det var misundelsesværdige timer, som vi tre tilbragte med hinanden i det lille tårnværelse, der snart var blevet vort yndlingsopholdssted. Sædvanligvis broderede Ellinor, mens hendes fader eller jeg læste højt. Undertiden sang hun også til afveksling med sin dejlige stemme viser, i særdeleshed gammelskotske ballader, som hun i sin barndom havde lært af sin amme, en skotlænderinde, og som udøvede et mægtigt trylleri over os. Ofte blev det sådan under sang og samtale mørk

nat, og vi mærkede det først, når miss Ellinor rejste sig op og sagde:

"Mylord Percy, Deres hest stamper utålmodigt uden for døren. De har en lang vej hjem, og der er ingen måne på himmelen – i morgen er der også en dag."

Jeg red da bort for at komme snart igen og for igen at modtage den samme påmindelse. Således, sir, hengik mine dage imidlertid i præstens hus i Codrington Hall. Men også han besøgte mig, skønt sjældnere, i min stille skovhytte, undertiden til fods, når han troede at trænge til en sådan bevægelse, men i reglen på sin brune, langhalede pony, der travede ualmindelig hurtigt, skønt den ikke var meget større end Othello. Phillips, den tro Phillips, der ligeledes boede i sin søsters hus og glædede sig over at se sine to sønner vokse til, var mig i denne tid langt mere end en tro tjener. Han fordoblede sin iver og opmærksomhed og var min stadige tro ledsager på alle mine udflugter. Ikke sjældent bragte han efterretninger fra slottet, der altid viste sig at være rigtige, og da jeg en gang trængte ind på ham for at få at vide, hvorfor han var så ivrig for at indhente disse efterretninger, betroede han mig, at han samtidig med den gamle skikkelige hushovmester havde lyttet den ulykkelige morgen ved døren til min faders kabinet og på den måde blevet indviet i mine forhold. Efter denne meddelelse behøvede jeg ikke længere at skjule min hemmelighed for ham, og jeg havde fordel af dette, for at have et trofast menneske om sig, der kender vore forhold og forstår at benytte dette kendskab til vort bedste, er i nødens time en stor lettelse og trøst. Det var ham, der hver dag alvorligt formanede mig til ikke at tage bort uden

våben, og som tilbød at ledsage mig på mine natlige rideture fra præsteboligen.

"Frygter du da for mig?" spurgte jeg ham en dag, "og hvem er det, du frygter?"

"Ja, ganske vist, mylord, frygter jeg for Dem, og når De endelig vil vide det, så frygter jeg Hans Herligheds søn – Deres broder."

"Og hvorfor netop ham, da han er min broder? Kender du ham da fra så slet en side?"

"Jeg kender ham fra den samtale, mylord, skønt han ikke talte mange ord, og da jeg ved, hvilke planer han har, så ved jeg også, at han ikke skyr noget middel for ikke at gå glip af sådan en arv som den, han vil tilsnige sig."

"Ved du noget nærmere om ham og hans forehavender?"

"Jeg ved ikke andet, end hvad tjenerne har sagt mig om ham: Han er hidsig, vild, grusom og langt mere tilbøjelig til det onde end til det gode."

Her endte vor samtale, og jeg lovede at være på min post. Imidlertid mødte jeg aldrig min broder, skønt han undertiden om formiddagen kom til præstegården, når jeg ikke var der. I begyndelsen undrede jeg mig over, at vi aldrig traf sammen, men jeg beroligede mig snart ved tanken om, at det var tilfældet, der var skyld i, at vi ikke stødte sammen. At han og min fader vidste, at jeg endnu var på egnen, var tydeligt nok, for hans tjenere talte ofte med Phillips, og de havde undertiden mødt mig, når jeg om middagen red til præstens. Desuden var afstanden mellem begge boliger ikke større, end at man fra min broders vinduer godt kunne se min hest, når den holdt uden for døren. Det eneste, jeg frygtede, var, at min fader kunne give

mine besøg hos præsten en slem betydning, og at han kunne forbyde ham at tage imod mig, og det tog jeg heller ikke fejl i, som De straks skal få at høre. Da jeg en morgen temmelig tidligt sad uden for min dør og læste i en avis, der var ankommet aftenen i forvejen, hørte jeg pludselig hovslagene af den lille hest. Forundret over at se mr. Graham besøge mig på en så usædvanlig tid, rejste jeg mig for at gå ham i møde, da Othello i det samme gav hals og fo'r hen til mig for at hilse på mig. Denne hund havde nemlig lige fra begyndelsen lagt sin forkærlighed for miss Ellinor for dagen, og på hendes bønner lod jeg den undertiden blive tilbage hos præstens. Det morede os også en gang imellem at bruge den som sendebud, for den kendte sin vej godt, og man behøvede blot at give den et halsbånd på, hvori brevet var indsyet, at lukke døren op og at sige: Othello, gå hen til din herre, så fo'r den straks af sted, og ingen udrettede da sit ærinde mere hurtigt og trofast end den. Vi måtte imidlertid snart høre op med at bruge ham som brevbærer, for da han en dag var sendt til mig med sin lette byrde, blev han længere ude end sædvanligt, og da han endelig kom, lagde han sig straks ned for mine fødder og gav sig til at slikke sin højre forpote. Jeg så på benet og fandt til min bedrøvelse, at man havde skudt på ham, men heldigvis havde kuglen kun strejfet hans ben. Hvem der havde skudt på ham, vidste ingen, men Phillips havde sin egen mening om det. Men jeg vender tilbage til præsten, der besøgte mig i den tidlige morgen. Han var næppe steget af hesten, før han råbte til mig sit godmorgen, trykkede mig i hånden og sagde:

"Jeg kunne ikke vente med at se Dem til middag, Percy, og derfor kommer jeg for at tage Dem med mig straks. Ellinor har

agerhøns til os, og jeg har fået en udmærket claret – det er i dag min egen piges fødselsdag."

Den gode præst ville lade, som om han var munter, men jeg kunne godt mærke, at hans munterhed var påtaget, og at der var noget, der trykkede ham.

"Og hvad så mere, Graham?" spurgte jeg, idet jeg ligeledes satte et smilende ansigt op. "De kan ikke forstille Dem. Jeg ser, at De endnu har noget til dessert."

"Kom ind med mig," sagde han med en alvorlig mine, og vi gik ind i mit lille værelse.

"Hvad er der i vejen?" spurgte jeg her.

"To ting!" svarede han, "for det første lod Hans Herlighed mig tidligt i morges kalde til sig. Jeg fandt ham naturligvis i sengen, men dog betydelig raskere, end da jeg for et par dage siden så ham."

"Sæt Dem ned, Graham," sagde han til mig, tværtimod hvad han plejede, "og svar mig. Min søn – viscounten af Dunsdale ville jeg sige, besøger Dem nok ofte? Hm?"

"Ja, mylord, han beærer mig hver dag med sit besøg," svarede jeg og så roligt på ham.

"Han beærer Dem? Hm! Og hvorfor gør han det?"

"Af venskab for mig, antager jeg, Deres Herlighed."

"Og han beklager sig over mig – hvad?"

"Jeg håber ikke, at han har årsag til det. Og selv om han havde, så beklager mylord Percy sig i det højeste kun over, at han har haft den ulykke at gøre Deres Herlighed imod."

"Gøre mig imod? Hvad skal det sige? Enten fører han Dem bag lyset, eller også er De ondskabsfuld! – Gøre mig imod! – Graham, De behager mig ikke. Med et ord, min søn må ikke

mere besøge Dem. Når han lever her og stadig er hos Dem og daglig har det slot for øje, som han har bildt sig ind, at han skulle besidde, så kan han ikke andet end lægge planer, der er mig ubehagelige, og som kan komme ham dyrt at stå, hvis han skulle finde på at ville udføre dem. Men jeg ved …! Har han for resten nogen grund til at besøge Dem, Graham?"

"Så vidt jeg ved – ingen," svarede jeg og så stift på ham, for han betragtede mig med et stikkende blik, som om han ville læse en eller anden hemmelighed i mine tanker.

"Det er slemt nok, at De ikke ved det!" råbte han forbitret, "men jeg ved det og har altså to grunde til at ønske, at han ikke kommer til Dem – forstår De mig?"

"Nej, jeg forstår Dem ikke, mylord, og jeg hverken kan eller vil forbyde ham mit hus, for han kommer til mig som en ven, og jeg elsker ham."

"Hvad! De elsker ham?"

"Ja, mylord, af mit ganske hjerte."

"Sir," råbte hans herlighed i en høj tone, "jeg forbyder Dem at elske ham, og jeg skal sørge for, at han kommer her fra. Han omspænder både Dem og mig med rænker. Tag Dem i agt! lige som jeg tager mig i agt, – mig skal han ikke bedåre. Hvis han imod min befaling bliver her længere, så fratager jeg ham igen de tre tusinde pund … og …"

"Mylord," afbrød jeg ham, "så vidt jeg ved, bryder han sig slet ikke om disse tre tusinde pund, eller overhovedet om penge, for han er en hædersmand."

"Graham," råbte marquien i den højeste forbitrelse. "Ti! En søn, der er trodsig nok til, uden skygge af ret, at ville arve sin

fader, på sin broders bekostning, kan ikke være nogen hædersmand."

"Og vil han da det?" spurgte jeg højere og heftigere.

"Ja, det vil han! Han har vægret sig ved at underskrive et dokument, som anviser ham hans rigtige plads over for mig og hans broder ..."

"Men han har givet sit ord på at anerkende denne stilling, og det er jo det samme som at afslå sin arveret."

"Det er intet, det er slet intet! Der er ikke den mindste garanti i dét! Så længe jeg lever, vil han nok forholde sig rolig, o ja! Men når jeg er død, og Mortimer, min kære Mortimer skal tiltræde sin arv, så kommer han nok frem! Det kan De være vis på! Så er han der!"

"Sådan vil han ikke handle, mylord, det ved jeg."

"De ved intet, og dermed basta! De kender nu min mening og kan underrette ham om den – god morgen, sir."

"Og De kommer nu for at sige mig, at jeg ikke mere skal besøge Dem?" spurgte jeg.

"Mylord Percy! Min dyrebare ven!" råbte han, "hvad tænker De om mig? Jeg kommer tværtimod for at sige Dem, at det i dag er en festdag i mit hus, og jeg beder Dem at komme tidligere og at blive længere hos os, end De plejer."

"Men De venter dog måske, at jeg af egen drift ikke mere vil komme?"

Den brave mand så på mig med et blik, hvori der kæmpede en blanding af venskab, uvilje og krænket stolthed.

"Percy! De bedrøver mig! Det har jeg ikke fortjent. Nu fordrer jeg tværtimod, at De kommer og det straks."

"Og jeg er øjeblikkelig rede, min kære mr. Graham."

Jeg trykkede den fortræffelige gamle mand til mit hjerte, og fra nu af var vort venskab uopløseligt.

"Men Graham," sagde jeg, "De havde endnu en anden ting at meddele mig?"

"Ja, det er godt, at De erindrer mig om det. Her står det."

Med disse ord trak han en avis op af lommen. Deri stod følgende meddelelse fra London:

> Vi hører i dette øjeblik fra en tilforladelig kilde, at mylord Percy, viscounten af Dunsdale, der hidtil er blevet anset for den ældste søn af marquien af Seymour, greven af Codrington, Hendes Majestæts over... er vendt tilbage fra en lang rejse for at gøre sine rettigheder gældende som førstefødte søn af den døende marquis.
>
> Hans Herlighed, der kender denne søns demokratiske og uloyale anskuelser, har følt sig bevæget til for retten at godtgøre, at mylord Percy ikke er hans retmæssige søn, men født af en tidligere, ikke anerkendt forbindelse, så at altså sir Mortimer, Hans Herligheds hidtilværende anden søn, nu må betragtes som den virkelige, lovmæssige arving.

> Vi beretter dette som et faktum og skal en anden gang komme tilbage til det, for i dag benytter vi lejligheden til at lykønske den ædle arving til et så berømt navn og en så betydelig formue til den fremtid, som han på alle måder synes at fortjene.

Jeg læste denne avisefterretning, og jeg taler sandhed, når jeg siger, at jeg læste den uden forbavselse. En åbenbar nederdrægtighed har aldrig formået at bringe mig ud af fatning. Tværtimod har den altid styrket mig og givet mig det mod og den besindighed, der er nødvendige til at træde den fast og mandigt i møde.

"Demokratisk!" gentog jeg, idet jeg endnu en gang løb den skændige artikel igennem, "som om det var en dadel i vort land og med vor politiske forfatning! Hvor afskyelig dumt, og de vil endnu en gang komme tilbage til det! – Ja, men det bliver mig, der skal diktere dem det! Nå, mr. Graham! det gælder blot om at bevare modet og tilliden til Forsynet! Hvad skal vi først gøre?"

"Vil De ikke skrive til min broder, mylord," spurgte præsten, der var blevet ganske bleg. Jeg betænkte mig et øjeblik, inden jeg svarede.

"Nej, Graham, endnu ikke," sagde jeg. "De må unde mig fire og tyve timers betænkningstid, for har jeg først fattet en beslutning, så er den udført med det samme, og ethvert skridt, jeg gør i denne sag, er af vigtighed. Husk på, at om jeg end ikke kan skåne min broder, så er dog min fader en gammel og syg mand, der fordrer skånsel! De forstår mig! Er det derimod

Guds vilje, at jeg beslutter mig til at handle, ja – da er det en anden sag, og da går jeg min gang fremad, uden at fly nogen fare."

Præsten så forundret og smilende på mig.

"Man skulle tro," sagde han, "at det hele kun drejede sig om et stykke smørrebrød, når man ser Deres ligegyldige øjne."

"Ligegyldige, Graham?" råbte jeg. "Ja, smerten har ganske vist et højdepunkt, hvor alt bliver ligegyldigt – dog nej, nej! min dyrebare Graham! ikke alt! – Men lad os nu sætte os til hest og bringe miss Ellinor vor lykønskning."

Phillips førte hestene frem. Jeg lod ham vide, at han ikke skulle være urolig, for jeg blev noget længe borte, og dermed red vi bort.

11. Fortsættelse af mr. Sidneys historie

Vi travede rask afsted uden at tale med hinanden, for enhver af os havde nok at tænke på. Othello løb langt forud og så sig kun engang imellem tilbage, for den kendte jo målet for vort ridt og længtes efter sin ny veninde. Disse betragtninger førte mine tanker hen på miss Ellinor.

"Det er altså hendes fødselsfest i dag!" sagde jeg til mig selv, "og jeg har ingen foræring at bringe hende."

De tænker vist, at jeg elskede denne Ellinor! Ja, hvis det er kærlighed kun at tænke på en genstand, ikke at have nogen anden bøn til guddommen, end at den vil lade sin rigeste velsignelse tilflyde denne genstand – ja så elskede jeg! Ak, jeg var dengang fire og tyve år gammel, og Ellinor fyldte atten! Jeg havde på mine rejser set mange af de skønneste kvinder, men endnu aldrig var tanken om at knytte en inderligere forbindelse med nogen opstået i min sjæl, for min ånd syslede kun med sine verdslige ideer, og mit hjerte var opfyldt med sine ungdommelige idealer. Først da jeg efter min hjemkomst til England stod ene og fortabt, først da min fader og broder havde revet sig fra mit hjerte, og jeg havde set Ellinor ligge med min hund på det friske græstæppe i skoven, først da jeg havde set hendes blik og hørt hendes stemme, der vakte en hel ny verden af følelser i mit bryst, først da begyndte en tone at klinge fra denne streng, og den klang stadig højere og højere, til den til

sidst fyldte hele min tilværelse. Vi havde nu nået hen til en bred grav, der danner grænseskellet imellem min faders besiddelser og nabogodset. Bravour sprang først over, og Grahams lille hest fulgte noget langsommere efter. Vi så nu i det fjerne den gamle præstegård med sine grå mure titte frem af de grønne omgivelser, og vi sagtnede vort ridt for at lade vore heste puste ud.

"Hvad har De tænkt på, Percy?" spurgte præsten, "De har jo ikke talt et ord på hele vejen."

"Jeg har tænkt på Ellinor," svarede jeg, "om hun også vil glæde sig over at se os så tidligt? Jeg har ikke engang en foræring at bringe hende, ikke så meget som en smuk blomst."

"De behøver blot at smile, Percy. Min datter vil glæde sig, når De blot ser glad ud."

Vi red igen tavse videre, og mit blik var ufravendt heftet på det gamle grå hus. Hvert øjeblik troede jeg at se Ellinor i døren, men hun kom ikke. I stedet for trådte en mand ud af døren, kastede et blik til os, bøjede derpå rask ind i kastanjealleen og forsvandt for vore blikke. Jeg troede at kende ham, og idet jeg gav min hest tøjlen, sprængte jeg i fuld galop hen imod huset. Men jeg kom for sent, manden var allerede forsvundet i det tykke buskads, og jeg så ham ikke mere.

"Hvem var det?" spurgte jeg præsten, da denne var kommet til, "har De ikke set ham?"

"Jeg så ham, Percy, og hvis jeg ikke tager fejl, så var det sir Mortimer, Deres broder."

"Og det, mens De er borte, Graham?"

"Han har velsagtens bragt hende en buket, som han hvert år plejer," svarede denne roligt. Vi steg af hestene, gik op ad

trappen og fandt Ellinor i spisestuen. Hun rødmede, da vi trådte ind, men ved at se hende glemte jeg alt, ilede hen til hende, greb hendes hånd og kyssede den, idet jeg fremstammede min lykønskning. Hendes smukke, hvide hånd var varm, da jeg greb den, og syntes at skælve. Hun svarede nogle venlige ord og beskæftigede sig så igen med at dække frokostbordet. Jeg så mig om efter den blomsterbuket, som Mortimer skulle have bragt, men jeg fandt den ikke. Jeg følte mig drevet til at stille hende et spørgsmål om dette tidlige besøg, men jeg tvang mig til at tie, for hendes fader, der dog havde langt mere grund dertil, spurgte heller ikke. Ak! der lå så meget skånsel i denne tavshed. Vi havde spist frokost, og præsten gik op på sit værelse for at hvile sig, for det skarpe morgenridt havde udmattet ham. Ellinor og jeg blev nogle øjeblikke siddende alene. Det spørgsmål, som jeg før havde villet stille, lå mig igen på læberne, og jeg følte, at jeg måtte lette mig for denne byrde. Vi rejste os, Ellinor tog sin stråhat på armen, og vi gik ned i skoven.

"Miss Ellinor," begyndte jeg, "da jeg trådte ind i stuen før, rødmede De, og Deres hånd skælvede, da De rakte mig den – har De haft nogen sindsbevægelse?"

Hun så på mig, og hendes hurtige blik trængte ind i mit inderste væsen.

"Ja!" hviskede hun.

"Og hvilken?" spurgte jeg. "Hvis De har nogen grund til at anse mig for Deres ven, så skænk mig Deres tillid i alt, i hvad der tynger Dem, og jeg skal vide at gengælde Deres tillid."

"De er meget god, mylord," svarede hun, "hvorfor skulle jeg ikke skænke Dem min fortrolighed, da De så ofte selv har vist

mig Deres? Jeg ville også allerede have sagt Dem, hvad De nu ønsker at høre af mig, men jeg ville ikke forstyrre min faders gode humør og se hans pande formørkes, når jeg taler om Deres broders besøg."

"Det var altså dog ham – jeg har ikke taget fejl!"

"Det har De ikke – og derfor er det, at mit sind er så bevæget. Da De greb min hånd, tænkte jeg nemlig på, at – Deres broder netop havde berørt den samme hånd ... og jeg sammenlignede ..."

"Hvilket?"

"Stille, Percy! De gennemborer mig med Deres blik."

"Tillad mig endnu et spørgsmål miss Ellinor," fortsatte jeg i en blid tone for ikke at forskrække hende, "var min broder her for Deres skyld?"

"Jeg tror det!" svarede hun rødmende.

"De tror det kun?"

"Ak, Percy! De må ikke blive vred på mig – jeg er vis på det."

"Og kommer han, fordi han ved, at han gerne er set her?"

"Mylord!" udbrød hun næsten grædende. "Hvad tænker De om mig?"

"Stille, stille, miss Ellinor! De behøver ikke at sige mere! Ak! De ved jo, at jeg må bekæmpe mine broderlige følelser, og at jeg heller ingen sønlige tør ytre."

"Bekæmp dem, mylord!" råbte hun i en lige så alvorlig som bekymret tone. Jeg tav overrasket og gik tankefuld ved siden af hende. Da jeg ikke vidste, hvad jeg skulle tænke om alt dette, vidste jeg heller ikke, hvilken vej jeg gik, og jeg fulgte Ellinor uden at se i vejret. Jeg havde rent glemt, hvor jeg var, om det var i den grønne skov eller i et indelukket værelse – det var mig

også ligegyldigt, for det gærede og arbejdede i mit indre, så at det var nærved at kvæle mig. Jeg var i den grad behersket af mine følelser, at jeg imod min vilje brød tavsheden og begyndte igen:

"Jeg må endnu engang udbede mig Deres tillid, miss Ellinor! – Har De vel betænkt, at Deres fader ikke altid kan være om Dem?"

"Det kan jeg ikke tænke mig, mylord! Min fader vil altid være om mig!"

"Ja vist," sagde jeg, "for De tænker på det evige, men jeg taler kun om det timelige. Endnu engang, Ellinor! har De tænkt over, om Deres hjerte endnu har plads for nogen anden?"

"Nej, mylord, det har jeg aldrig tænkt over – og det er heller ikke nødvendigt."

"Nødvendigt er det ikke, men muligt!"

"Ak ja, det er muligt!"

"Og hvordan skulle den mand være beskaffen, der kunne fortjene en plads i Deres hjerte?"

"Det er et vanskeligt spørgsmål, mylord, som jeg endnu aldrig har stillet mig selv. Men vist er det, at han må være anderledes end nogen af de mænd, som jeg hidtil har lært at kende – jeg har vel drømt om sligt, men tænkt over det har jeg aldrig –"

"Og hvordan var denne drøm?"

"O, den var skøn og opløftende! Den tilfredsstillede alle mine følelser og ønsker, for i mine kære drømme kom den mand ud af skoven, min kære grønne skov, og hele naturen måtte spejle sig i hans blik. I hans hjerte levede der en verden, som den ikke er, men kunne være, og hele denne verden var kærlighed … og al

denne kærlighed tilhørte mig alene ... ak mylord, sådanne mennesker gives der ikke, det er kun noget, jeg har drømt!"

"Ellinor!" udbrød jeg, henrevet af dette fantasibillede, "Ellinor! Hvis en sådan mand kom til Dem, rigtignok ikke så fuldkommen, som De har drømt Dem, men dog med en hel verden i sit hjerte, og hele denne verden var kærlighed, grænseløs kærlighed til Dem alene – hvad ville De da gøre?"

"O! Jeg ville elske ham ... dog!"

"Ellinor! Hvis jeg nu var denne mand!"

"For Guds skyld, Percy!" råbte hun forskrækket og fæstede sine øjne bønligt, men dog kærlighedsfuldt på mig. "Hvor leder De min tanke hen?"

Ak, men jeg havde hørt nok – jeg holdt hende i mine arme – jeg følte for første gang i mit liv et kvindeligt hjerte banke ved mit bryst, jeg glemte himmel og jord, glæde og smerte, fortid og fremtid, for jeg følte mig for første gang i mit liv elsket – elsket uden lige – og det af den, som mit hjerte havde valgt sig. Et minut forløb og endnu et – da vovede vi først at se på hinanden, og hvad så vi? Vi havde tårer i øjnene, skønt vi havde salighed i vore hjerter. Lige som om vi vågnede af en dyb drøm, så vi os nu omkring, og vi bemærkede, hvad vi tidligere ikke havde bemærket, at vi havde fjernet os langt mere, end vi vidste af, fra vor stille bolig, og at vi var så nær ved min faders slot, at man havde kunnet se os derfra, ja at man virkelig *havde* set os, for i døren stod en mand, og denne mands blik hvilede som en truende uvejrssky på os, og dette truende frygtelige blik – var min broders – Mortimers. Som stukket af et giftigt kryb, trykkede Ellinor min arm, og, bekymret for hendes skyld mere end for min egen, vendte jeg mig hurtigt om og gik roligt, men

hastigt tilbage, som om vi fjernede os fra en fare, og vi standsede ikke vor gang, før vi så mr. Grahams bolig ligge foran os. Den tavse, indbydende ro, der herskede omkring dette ensomme hus, gav os vor ro tilbage – vi smilede igen glade til hinanden og trykkede i navnløs henrykkelse hinandens hænder. Hurtigere end sædvanligt ilede jeg med Ellinor op af trappen, og, idet jeg rev døren til præstens værelse op, råbte jeg glædesdrukken:

"Mr. Graham! Vi bringer Dem et uventet budskab."

"Og af Deres stemme kan jeg høre," sagde han, idet han så op fra sin bog, "at det er et glædeligt budskab."

"Ja," sagde jeg og stillede mig hen foran ham med Ellinor ved hånden, "jeg har dog haft en foræring til Ellinor, og hun en til mig, som ingen af os har drømt om – kan De gætte, hvad det er for en?"

"Det ved jeg ikke," svarede han venligt, "men det må være en foræring, der gerne gives og gerne modtages, for I ser begge temmelig tilfredse ud."

"Ellinor elsker mig, og jeg elsker Ellinor!" råbte jeg, for jeg kunne ikke længere skjule min hemmelighed. "Hvad siger De til det?"

Mr. Grahams blik hvilede på os begge, ikke med overraskelse, men med en from hengivelse, der lod mig føle, at denne efterretning satte hele hans indre i bevægelse.

"Hvis Gud vil det sådan," sagde han endelig, idet han trykkede mig og Ellinor til sit bryst, "hvor kan da jeg, der er en Guds tjener, ville det anderledes?"

12. Fortsættelse af mr. Sidneys historie

Ellinor og jeg sad atter alene i skoven, for mr. Graham havde efter middagsbordet overladt os til os selv. Vi talte om, hvad der nu var os det vigtigste og nyeste, om vor kærlighed, om hvordan den var opstået og havde udviklet sig, hvordan den skulle næres og plejes, og hvordan vor fremtid skulle forme sig efter vore ønsker. De smukke eftermiddagstimer flygtede lige som fra os, og solen gik allerede ned, da mr. Graham trådte hen til os og sagde:

"Så, mine børn! Nu, da I har givet jeres hjerter luft, må I også lade mig få et ord indført, og først og fremmest har jeg da et alvorligt ord at tale med Dem alene, Percy."

"Hvad har du at sige ham, som jeg ikke kan høre?" spurgte Ellinor. "Af hans lykke så vel som af hans ulykke er nu halvdelen min, og jeg forlanger at få min del."

"Hun har ret," sagde jeg, "og så længe jeg er her, vil jeg heller ikke forlade hende noget øjeblik, for lykken er så kortvarig, og for den lykkelige flygter timerne kun alt for hurtigt – hvad De derfor end har at sige mig, så sig mig det kun i hendes nærværelse."

"Det har jeg har intet imod," svarede præsten, "hvis De og Ellinor vil det, for det er egentlig hendes sag lige så godt som Deres. Hør derfor på mig – men lad os hellere gå ind i huset, for skoven har mange øren, og ingen kan se dem!" tilføjede han

sagtere. Vi gik ind og satte os i dette ensomme, venlige tårnkammer, der for hvert øjeblik var blevet os kærere.

"Har De tænkt på, Percy," begyndte præsten, "hvilke virkninger denne begivenhed vil føre med sig, når den erfares oppe på slottet?"

"Ja, det har jeg tænkt på!" svarede jeg. "Men da jeg er myndig og har anholdt om Ellinors hånd som min egen herre og ikke som marquien af Seymours arving, så kan min families mening om dette punkt være mig fuldkommen ligegyldigt. Og da det velsagtens varer en dags tid, inden den får det fuldstændigt at vide" – her glemte jeg, at Mortimer allerede halvt havde været vidne til det – "så er denne tid, når den benyttes rigtigt, allerede tilstrækkelig til at udføre en plan, der kan komme alle fjendtlige bestræbelser i forkøbet. Langt mere frygter jeg, efter hvad De, min kære Graham, har fortalt mig om Deres sidste samtale med min fader, at hans vrede skal vende sig imod Dem, mere end imod mig."

"Tro ikke det," svarede mr. Graham. "Hvis han bliver vred, og det tvivler jeg ikke et øjeblik på, så vil forbitrelsen vende sig, ikke imod en af os, men mod os begge."

"Las os da hurtigt fatte en beslutning," sagde jeg, "hør nu mit forslag, der kommer fra mit hjerte, og som ikke hurtigt nok kan blive udført, hvis det finder Deres bifald. Så længe jeg er her i England, brænder jorden under mine fødder. Jeg kender roligere steder, hvor hverken had eller fjendskab vil indhente os. Lad os ile dertil, og selv om mine besiddelser ikke er de største i hele England, så vil de dog være tilstrækkelige til at vi alle tre kan leve roligt, lykkeligt og uafhængigt. Hvad siger du til det,

Ellinor, og hvad siger De, min dyrebare ven, til dette mit forslag?"

Ellinor lænede sit smukke hoved til min skulder og så tavs og kærligt på mig med et blik, som jeg troede at forstå, men præsten rystede betænkelig på sit ærværdige hoved og svarede langsomt:

"Forslaget er godt for jer, mine børn, men ikke for mig! Skal jeg forlade den jordbund, der så længe har ernæret mig, og skal jeg flygte fra den menighed, som jeg nu i næsten fire og tyve år har tjent med mine bedste kræfter og ønsker? Og alt det alene af den grund, at jeg skulle være svag nok til at frygte de fornærmelser og krænkelser, der måske endnu kan undgås? Nej, tænk Dem vel om. Jeg vil hellere gå til Deres fader, meddele ham, hvad der er forefaldet, og bede om hans samtykke, ikke for Deres skyld, men for min. Jeg er, om ikke hans undersåt, dog hans tjener og i al fald en tjener af den kirke, der hører til hans besiddelser."

"Nej, min fader," svarede jeg venligt, "det er ikke min mening. Lad os blive ved vor første beslutning, og vil De alligevel handle fuldkommen efter Deres pligt, så vent til det øjeblik, da han selv forelægger Dem sin anskuelse af tingene."

"Det øjeblik vil ikke være langt borte, min søn!" sagde præsten sagte og faldt i tanker. Jeg fortsatte:

"Lad os da i det mindste så længe nyde vor lykke og træffe alle anstalter til, at vi hvert øjeblik kan udføre vort forehavende. Jeg vil foreløbig sende Phillips tidligt til Dunsdale Castle for at forberede alt til vor modtagelse, og da, min fader, tør jeg vel håbe," tilføjede jeg med et blik på den rødmende Ellinor, "at

opfyldelsen af det højeste af mine jordiske ønsker ikke vil være langt borte."

"Jeg har intet at indvende imod dette," svarede præsten. "Det må Ellinor selv afgøre."

"Hører du, Ellinor, hvad din fader siger? Jeg for min del har ingen hast, men forholdene kræver hast – fat en beslutning og meddel os den."

Ellinor så først på sin fader, derefter på mig. Hun syntes at overveje et øjeblik, derpå bøjede hun sit hoved og hviskede:

"Jeg vil gøre alt, hvad du ønsker, og hvad min fader vil."

"Så være det!" sagde denne, "og den Almægtige, der er over os og ser os og sørger for os, kan give sin velsignelse. Amen!"

Hvor fløj ikke de få timer, der endnu var tilbage til natten! Det var min lykkeligste dag i England – men også min sidste. Vi hørte allerede skæbnens tunge vingeslag i vor nærhed, og en hemmelig anelse gjorde mit hjerte tungt og beklemt. Jeg følte, at jeg var alt for lykkelig, og at min lykke var kommet alt for hurtigt! – – Efter den stille aften fulgte en endnu stillere nat. Utallige stjerner tindrede på den rene himmel, men månen var endnu ikke kommet frem. Den skulle først komme ved midnat. Vi stod ved vinduet, vi tre lykkelige mennesker, og havde allerede i et par timer talt om at sige farvel, men jeg var der endnu stadig. Allerede to gange havde Bob, den gamle tro tjener, ført min hest ud af stalden og tilbage igen, og nu trak han den netop frem og tilbage på græsplænen uden for døren, idet han hvert øjeblik utålmodigt så op til os. Jeg var over tyve gange redet lige så sent derfra, men aldrig var afskeden faldet mig så tung.

"Bliv, bliv!" hviskede Ellinor bestandig til mig. "Se," sagde hun derpå højere, "se de mange skønne stjerner, hvor uforanderligt de står, skønt de hver nat besøger mig, men du, min yndlingsstjeme, som jeg først har fundet i dag, du vil ikke længere blive hos mig."

"Mit barn," sagde faderen kærligt, "din stjerne dér er dig lige så vis som de andre. Om den også forsvinder i dag, kommer den nok frem igen i morgen."

"I morgen, ja i morgen! Men denne dag er så skøn."

Hendes arm omslyngede mig, og hendes fine skabning klyngede sig tættere til mig. Da slog det store ur på væggen elleve.

"Ellinor," sagde jeg til hende, "jeg må af sted! Før klokken et er jeg ikke hjemme, og klokken otte vil jeg allerede være her igen. Jeg behøver ingen hvile, men du, du trænger til den."

"Så gå, når du endelig må! Jeg vil aldrig modsætte mig dine ønsker, men kom ganske sikkert igen klokken otte."

Jeg tog min hat. Ellinor og hendes fader ledsagede mig udenfor døren og trådte hen med mig til hesten, som den gamle Bob straks førte frem.

"Ak, hvad det er for et smukt dyr, din Bravour!" sagde Ellinor og klappede med sin fine hånd den ædle hest på den stolte, kulsorte hale. Den vrinskede sagte og skrabede med forbenene.

"Bær ham sikkert hjem, Bravour!" sagde hun indsmigrende til hesten. "Bær ham sikkert og husk på, at du tager mit liv med dig."

"Han bringer dig også dit liv igen," svarede jeg og kyssede hende for sidste gang. "Farvel!"

Jeg svang mig på hesten og greb tømmen.

"Bliver Othello her, eller følger han med?" spurgte jeg.

"Tag ham med! Tag ham med! Natten er så mørk, inden månen kommer frem, og jeg er så bekymret for dig – ak, gid det dog atter var dag!"

"Du har så ofte ladet mig ride denne vej ved nattetid uden at være bange, hvorfor da ikke i dag?"

"Ak, min ven, i dag er det noget andet," sagde hun og trykkede mig endnu en gang i hånden. "Rid nu langsomt. Jeg bliver stående her med fader uden for døren, til vi ikke mere kan høre hovslagene af din hest. God nat ... god nat!"

"God nat!" råbte jeg og fløjtede ad Othello, der straks sprang muntert i vejret og fo'r af sted foran hesten. Hvor modig jeg end havde anstillet mig, da jeg tog afsked med Ellinor, følte jeg dog den samme uforklarlige angst som hun, og først nu, da jeg var alene, tilstod jeg mig det selv. Imidlertid beroligede jeg mig lidt efter lidt, for jeg tænkte, at det var adskillelsen under disse ny forhold, der fremkaldte denne frygt. Men nej, heller ikke denne betragtning var i stand til at give mig min sædvanlige ligevægt og rolighed tilbage – mørke og uheldssvangre billeder foresvævede uophørligt min fantasi, og til sidst fik de en sådan magt over mig, at jeg, efter omtrent et kvarters ridt vendte min hest og sagde til mig selv:

"Du skal endnu en gang se hende og så rask ride hjemad."

Jeg gav hesten tøjlen, og i samme øjeblik følte jeg, at der kom ro i mit hjerte. Jeg nåede boligen, men hun var ikke længere uden for døren. Et mat lampeskin viste mig, hvor hun sad. Faderens sovekammer lå i den modsatte side af huset, for i denne sikre og stille del af landet havde man aldrig behøvet at frygte nogen som helst fare. Jeg blev længe holdende foran

huset og betragtede det med henrykkelse. Der herskede en så dyb og højtidelig stilhed omkring den ensomme bolig, der hvilede en sådan tavshed over søen til højre og skoven til venstre, at jeg, gennemtrængt af denne ensomhed, ikke kunne komme derfra. Jeg bandt min hest nogle skridt derfra ved en ung birk, og idet jeg sagte kaldte på Othello, der snusede omkring i det lave buskads, sagde jeg til ham:

"Du skal alene være min ledsager i denne skønne nat!"

Ak, det var første gang i mit liv, at jeg i en klar og stille stjernenat stod under et elsket væsens vinduer og manede hendes dyrebare billede frem for min sjæl, og jeg lærte der første gang at forstå, hvad for en dyb poesi, der ligger i en sådan nat.

"Hvad tænker hun nu på?" sagde jeg til mig selv, "hvad drømmer hun nu om? – Nej, hun sover og drømmer ikke endnu – hun beder!" – Ak, i stilhed bad jeg med hende. – "Mon hun aner, at jeg er her? Ville hun kunne slumre roligt, hvis hun vidste, at jeg våger uden for hendes vinduer?"

Pludselig følte jeg, at Othello rakte halsen frem. Jeg holdt ham nemlig med min venstre hånd ved halsbåndet, for at han skulle være rolig og ikke som sædvanlig give sig til at skrabe ved døren. Jeg vidste af denne bevægelse, at der var en fremmed i nærheden. Jeg stod i skyggen af et stort kastanjetræ, der næsten sænkede sine grene ned til jorden og kunne umuligt blive bemærket af nogen, mens jeg derimod med stor lethed kunne overse huset og alle dets omgivelser.

"Pst!" sagde jeg sagte til Othello, og den lydige hund gav ikke en lyd fra sig. Kun viftede den med halen og prustede gennem næsen, som disse dyr plejer, når de er på sporet af noget. Men

alt var endnu stille, og ikke et blad rørte sig. Da syntes det mig pludselig, som om en mørk skikkelse kom frem hinsides buskadset. Jeg så forskende derhen og overbeviste mig snart om, at jeg ikke havde skuffet mig. Det var virkelig en mand – han kom nærmere – han sneg sig hen over græsset – han stod allerede lige over for Ellinors sovekammer – han klatrede sagte op i det nærmeste træ – i dette øjeblik blev lampen slukket inde i værelset – det tætte bladtag skjulte ham ganske, og jeg så ham ikke mere. Mit hjerte bankede så højt, at jeg kunne høre dets slag, og den hånd, hvormed jeg holdt hunden tilbage, skælvede heftigt. Nu steg manden igen langsomt og sagte ned fra træet. Han sneg sig, mere end han gik, hen imod huset og så sig forsigtigt om til alle sider. I dette øjeblik rejste der sig en sagte vind, et tegn på, at månen snart ville komme frem. I det samme begyndte manden at klatre op ad en afsats på tårnet lige over for Ellinors sovekammer. Her blev han stående og så igennem vinduet ind i det dunkle værelse – hans fødder var i det højeste et par alen oven for jorden. Jeg åndede næppe, men jeg holdt mig parat. Havde jeg haft mine pistoler, der stak ladte i sadelhylstret, havde jeg skudt ham, for en pinlig følelse, som jeg aldrig havde kendt mage til, sammensnerpede mit hjerte. Manden løftede sin arm op imod vinduet. Øjeblikket til at handle var kommet. Jeg bøjede mig ned til hundens øre og hviskede:

"Tag ham og hold ham fast."

Min hånd gav slip, og hunden fo'r som et lyn løs på sit offer. Den behøvede kun et spring, et ryk, og manden tumlede til jorden. Han sprang imidlertid straks igen op, og Othello, der holdt sig til sin ordre, nøjedes med at bide sig fast i hans

klæder. Månen trådte frem, og jeg så – De har det allerede anet det – jeg genkendte Mortimer, min broder.

"Holdt!" råbte han med et undertrykt skrig, "hvem er det?"

Han gjorde sig umage for at slippe bort fra Othello, der havde lagt begge sine poter på hans skuldre, lige som en panter, og syntes alene at vente på mit tilråb for at bruge sine tænder. I den lidenskabelige stemning, hvori jeg befandt mig, begyndte jeg at glemme, at det var min broder, men jeg betvang mig og råbte med en dæmpet, men energisk stemme:

"Tyv om dagen og tyv om natten, hvad vil du her?"

"Ha!" råbte han lige så sagte, men rasende, for nu først genkendte han mig: "Ha, skurk, er det dig?" Han fattede sig imidlertid straks og sagde i en roligere tone: "Kald din hund til dig. Du vil dog vel ikke lade din broder sønderrive af det udyr."

"Jeg ville ønske, at du ikke var min broder," svarede jeg, "så skulle ikke min hund, men jeg selv gøre det af med dig! Herhen, Othello! Han er alt for slet for dig."

Hunden adlød og stillede sig ved siden af mig, men syntes tilbøjelig til hvert øjeblik at styrte løs på ham. Næppe følte Mortimer sig befriet fra sin byrde, før hans mod og hans forbitrelse atter vendte tilbage.

"Er du også her?" råbte han med indædt raseri og søgte at nærme sig til mig. "Vil du også her hente dig en arv?"

"Ti!" råbte jeg, "og vanær ikke freden i dette hus med dine nedrige ord og din skamløse dåd. Her er du på mit gebet, for Ellinor er min brud, og i morgen bliver hun min kone."

"Din kone? ... Forbandede skurk ... din kone? Se først at blive en mand og tænk så på at få dig en kone!"

Med disse ord sprang han ind på livet af mig og greb mig i struben. Men jeg kastede med den venstre hånd Othello, der fo'r mig til hjælp, tilbage, for en kamp med os begge ville have været alt for ulige, greb ham med min højre hånd i brystet og trængte ham tilbage til et træ, idet jeg med det samme fjernede ham så langt som muligt fra huset. Det lykkedes mig, men det gjorde min modstander kun endnu mere rasende. Han sprang atter ind på mig og søgte igen at gribe mig i struben, men nu forsvandt min tålmodighed, og jeg følte, at det lå i min hånd at gøre ende på denne unaturlige kamp. Min broder var høj og kraftigt bygget, og mod og forbitrelse fordoblede hans kræfter, men hvad formåede hans styrke imod min jernarm, imod mit brede bryst, imod mig, der var øvet i alle fægtningens og brydningens kunster, og som med den største besindighed kunne understøtte mit angreb og forsvar? Efter nogle frugtesløse anstrengelser for at komme fra ham greb jeg ham midt om livet og løftede ham med al min kraft højt op fra jorden, hvad han allermindst havde ventet sig, og kastede ham derpå med sådan en kraft til jorden, at det buskads, som han faldt ned i, slog knagende sammen omkring ham. Othello ville endnu en gang fare på ham, men jeg kaldte ham atter tilbage. Jeg stod pustende og vidste ikke, hvad jeg nu skulle gøre. Nogle minutter efter rejste den faldne sig igen, og idet han kastede en sten efter mig, der suste tæt forbi mit hoved, knyttede han hånden og råbte tænderskærende:

"Denne gang blev sejren din, men glæd dig blot ikke over det, oprørske skurk – her skal du hverken hente dig brud eller kone!"

Han udstødte en forbandelse imod mig og forsvandt med det samme imellem træerne. Jeg stod der ubevægelig og var nødt til

at holde hunden, min tro ledsager, tilbage, for at den ikke skulle styrte efter ham og sønderrive ham, men jeg skælvede over alle mine lemmer, som om jeg havde begået et mord, og en kold gysen overfaldt mig, som om jeg følte, at en skrækkelig begivenhed nærmede sig truende. Hvor længe jeg stod sådan, det ved jeg ikke, men det varede lang tid inden jeg kom til mig selv. Dog var det ikke så meget anstrengelsen, der gjorde et sådant indtryk på mig, som snarere instinktet eller forudfølelsen af en fare, som jeg ikke kunne undvige. Først lidt efter lidt kom jeg igen til roligt overlæg. Hvad skulle jeg nu gøre? Skulle jeg atter vende hjem? Nej! – Faren for Ellinor var måske ikke forbi, og min hjælp kunne atter være nødvendig. Ak, hun har ikke hørt noget til denne strid, tænkte jeg, og det var min største beroligelse. Hun skal heller ikke erfare, at en broder, og det en broder til hendes egen elskede, har villet berede hende en sådan skændsel! Hendes ro skal ikke forstyrres. Hendes barnlige tillid til menneskene skal ikke på denne måde trædes under fode! Jeg gik hen til træet, hvor min hest stod, tog sadel og tøjle af, for at den kunne lægge sig ned og gik igen med Othello ind under træerne, hvorfra jeg kunne holde øje med vinduet. Her blev jeg stående, indtil stjernerne slukkedes, indtil månen forsvandt, til det første daggry brød frem, og den opgående sol vækkede mark og skov til et nyt liv, og til skovens sangere hilste dens komme. Jeg sadlede nu atter min hest og red langsomt omkring det stille hus i ringe afstand. Først da jeg mærkede, at man begyndte at røre sig derinde, steg jeg af og bankede på døren. Den blev straks efter åbnet af Bob, der forundret så på mig og spurgte:

"Hvad! Er De allerede der, mylord? Miss Ellinor sover endnu, men mr. Graham er allerede oppe og holder sin morgenbøn."

"Meld ikke min ankomst til nogen og sæt min hest ind i stalden."

Jeg kastede tøjlen til ham og steg sagte op af trappen, for at Ellinor ikke skulle høre mine skridt, for kærligheden er lydhør. Jeg bankede sagte på døren og trådte ind. Præsten så på mig, på min forstyrrede påklædning, på mit urolige og blege ansigt og råbte:

"Retfærdige Himmel, hvor kommer De fra, Percy! Hvad er der sket?"

"Intet, sir," sagde jeg i en påtaget rolig tone, "intet andet, end at to sønner af samme fader har i denne nat kæmpet på liv og død om Deres og Deres datters ære."

"Ha! Der er dog intet blod flydt?"

"Nej, nej! Som to atleter har de kæmpet med deres bare arme, og jeg er blevet sejrherren."

Derpå fortalte jeg ham, i hvilken angst jeg var redet bort, og hvordan jeg, grebet af en indre uro var vendt tilbage, og hvad der derpå havde tildraget sig.

"Og deraf ser De nu, Graham," sluttede jeg, "hvor nødvendigt det var, allerede i går at tage en fast beslutning. De ser, at Deres hus, Deres ensomme, ubeskyttede hus ikke mere er sikkert, at Deres ærværdige stand ikke kan skærme Dem, og at Deres datter ikke kan undvære en beskytter, der kan forsvare hende imod sådanne angreb. Kun et beder jeg Dem om, Graham, nævn ikke med et ord hvad der er foregået for Ellinor. Hendes ro er mig for dyrebar til at en sådan nedrighed skulle forstyrre

den. Lad os handle alene som mænd, så skal jeg nok sørge for at formå hende til at føje sig efter vor vilje."

"Er det kommet så vidt!" råbte præsten med skræk og forbitrelse. "Er det takken, fordi jeg i så mange år uplettet har røgtet mit guddommelige kald, at sådan en ung herre tør vove … fy! hvilken skændighed! … om natten … min datter … mit eneste, dyrebare barn – nej, nej, det er for meget! Tillader De, Percy, at også jeg må handle! Jeg vil hen – jeg må hen og fortælle Deres fader, hvad for en øgle han udklækker … måske kender han ham ikke … men jeg vil tale, og det i sir Mortimers egen nærværelse … jeg vil fordre beskyttelse for mit kald og min stilling og fyldestgørelse for den krænkelse, der er mig tilføjet … "

"Og hvilke vidner, Graham, har De på, at denne skændselsgerning virkelig er blevet udøvet? De tror dog vel ikke, at gerningsmanden selv vil tilstå sin brøde!"

"De, De, Percy, er mit vidne. Ha, jeg skal nok lære ham at kende hans sønner! … Det er på tide, at han får øjnene op, og hvis der blot er en gnist af menneskelig følelse tilbage i hans bryst, så skal jeg få den til at flamme op … O, De kender mig ikke!"

"Gør som De vil, Graham," svarede jeg, "men tillad, at også jeg samtidig gør, hvad jeg anser for rigtigt."

Mr. Graham iførte sig sin præstelige dragt for at gøre sit skridt mere eftertrykkeligt og højtideligt. Imidlertid sendte jeg den gamle Bob med en pony til Phillips og lod ham sige, at han fra det næste posthus straks skulle bestille en magelig vogn med fire heste til at møde ved min bolig hos søsteren, hvor også han selv skulle afvente mine befalinger.

I det samme kom præsten i fuldt ornat.

"Det er endnu for tidligt," sagde jeg til ham, "De vil ikke blive indladt."

"For det budskab, jeg bringer, er det aldrig for tidligt. Hans Herlighed lod mig også selv for nylig kalde på denne tid, for han har søvnløse nætter, og hans morgen begynder tidligere end vor. Lad De mig derfor gå – jeg må derhen, mens mit blod endnu er varmt."

"Så give Gud Dem sin velsignelse," sagde jeg og rystede hans hånd. "Men jeg har ingen tillid til, at Deres forehavende vil lykkes."

Han gik. Ellinor, der nylig var blevet vækket af sin søde søvn, og som kun tænkte på at være oppe til klokken otte, anede hverken, at jeg allerede var der, eller at hendes fader i dette øjeblik gik en tung gang, eller at denne dag kunne hidføre en begivenhed, der kunne tilintetgøre hele hendes livs håb. Endelig slog klokken otte, og jeg så hende på slaget træde ud af døren og stirre hen i den retning, hvorfra hun ventede mit komme. Da hun ingen så, gik hun ind i den dugvåde skov, blev et øjeblik stående ved det træ, hvor Bravour havde været bundet om natten, og gik derpå videre, sorgløs og ubekymret. Tabt i hendes beskuelse, glemte jeg endda den fare, der igen kunne true hende i skoven. I det samme fo'r min hund efter hende. Jeg hørte hendes glade tilråb og hørte hunden udstøde sit sædvanlige glædeshyl – nu, tænkte jeg, er hun sikker nok, og mine tanker fløj igen tilbage til hendes fader, som jeg med utålmodighed ventede på, før jeg ville hilse på hende. Hvor blev han dog af? Jeg skulle ikke vente længe. Han kom – men hvordan så han ud! Den ellers så rolige, besindige og urokkelige

mand havde et blegt, forstyrret og lidenskabeligt udseende. I samme øjeblik styrtede Ellinor ind til os.

"For Guds skyld, hvad er der på færde!" råbte hun. "Du er allerede her, Percy, og jeg ved det ikke, og du fader, er i ornat? ... Jeg beder jer, sig mig dog, hvad der er på færde?"

"Rolig, mit barn," sagde faderen i en alvorlig og højtidelig tone, men med en noget bævende stemme, "bland dig ikke i vore anliggender – her kan du intet gøre, og du er os kun i vejen."

Den unge pige hængte sig forskrækket ved min arm. Sådan havde hun aldrig hørt faderen tale – hun så bønligt på mig.

"Gå op på dit værelse, dyrebare Ellinor," sagde jeg til hende, "din fader har ret. Der er indtruffet en alvorlig begivenhed, der kan have uberegnelige følger. Du skal snart høre det hele af mig – men gør mig nu den tjeneste at gå op på dit værelse og vent der, til vi kommer til dig."

Hun gik uden at sige et ord, og så sig ikke en gang tilbage, men næppe var døren lukket i lås, før præsten trådte hen til mig. Han havde lagt sin talar af, og i hans miner lå der en ubeskrivelig smerte. Han greb begge mine hænder og råbte:

"Percy, min søn, alt er forbi – min gang var spildt!"

"Alt, siger De? Hvad har han sagt?"

"Forlang ikke at høre, hvad der skete. Lad dig nøje med at vide, at du og min datter og jeg selv er blevet beskæmmede – ja beskæmmede! Og lad os nu træffe anstalter til at forlade dette hus og denne egn, der hidtil har været mig så kær og så dyrebar, for fra nu af står jeg ikke længere i noget forhold til din fader. Fattig, som jeg kom, går jeg atter herfra – hvad gods og guld jeg har erhvervet her, lader jeg her blive tilbage."

Jeg så deltagende, bedende på ham. – Der perlede tårer i hans øjne, men han havde snart genfundet sin fatning.

"Alt, alt, er forbi!" gentog han. "Se ikke så forskende på mig. Du tør ikke vide mere, men du kan nok tænke sig, hvad der er sket. Og nu svar mig: Er det endnu din faste beslutning, at du vil holde det løfte, du gav mig i går, at du vil være en beskytter for den fattige præsts beskæmmede datter? Og er det din beslutning at være det snart?"

"Når De vil!" svarede jeg, "og hellere straks end senere."

"Så er det godt! Min velsignelse har du i det mindste, og jeg tænker, at den gælder noget hos ham, hvem Jordens store må ty til med deres ønsker og bønner."

Jeg følte at den kolde sved perlede på min pande.

"Har han forbandet mig?" spurgte jeg sagte og åndeløs.

"Stille, min søn, jeg har velsignet dig. Lad mig nu nogle timer alene. Jeg har en del breve at skrive og meget at tænke over – derefter tilhører jeg Jer, og, hvis I vil, skal intet mere adskille os i livet."

Jeg ilede op til Ellinor. hun var fornuftig nok til ikke at ville vide mere, end hvad jeg fandt for godt at sige hende. Endnu samme dag skulle hun være min kone. Efter to timers forløb kom mr. Graham op til os og spurgte, hvornår den vogn, der var bestilt, kunne komme.

"I eftermiddag klokken fire," sagde jeg.

"Godt," svarede han, "så tag afsted, Ellinor, med dette brev og tag kun det med dig, som er dig kærest og nødvendigst. Det øvrige lader du blive her tilbage."

"Hvornår bryder vi op?" spurgte Ellinor, "I ser så forstyrrede ud, at jeg gyser ved at se på jer. Jeg føler, at vort hjem ikke mere

er her – lad os ile med at opsøge et andet."

"Jeg tænker, at vi tager bort, når vi har spist til middag," sagde hendes fader, "og at det bliver vort sidste måltid i dette hus."

Om middagen klokken tolv vendte Bob tilbage efter at have udrettet mit ærinde til Phillips. Vi spiste i stilhed, og derpå beredte vi os til afrejsen. Kun en pige blev tilbage, der hørte til godset, og som havde været i præstens tjeneste. Den smule linned og de få klædningsstykker, der blev medtaget, blev lagt på den ene pony, Ellinor satte sig på den anden. Da jeg løftede hende op på den lille hest, smilede hun til mig gennem tårer, ligesom solen, der titter frem under en regnsky. Bob førte min hest. Præsten og jeg gik til fods ved siden af hende sammen med Othello. Vi forlod tavse den skyggefulde græsplet foran huset. Den ene så ikke på den anden, for enhvers smerte var stor nok til ikke at forøges ved synet af de andres. Vi havde omtrent vandret tre hundrede skridt, da vi alle uvilkårligt standsede, vendte os om og så tilbage på den stille helligdom, som vi forlod, og som nu ikke mere var nogen helligdom. Der lå det stille hus, den tavse, grønne skov og den brede, blanke sø – ak, himlen hvælvede sig så ren og klar over den i dette øjeblik! Vi så på hinanden, vi trykkede hinandens hænder, men vore læber tav. Sådan vandrede vi om middagen klokken to bort fra præstegården, og klokken fem om eftermiddagen nåede vi det lille hus, der tilhørte skovførsterens enke. Phillips stod allerede på pletten med den forspændte vogn.

13. Slutningen af mr. Sidneys historie

Her gjorde fortælleren igen en kort pause og trak vejret dybt. Jeg vovede ikke at afbryde ham, for jeg var spændt på, hvad der ville følge, og jeg ville ikke spilde et eneste minut for ham, da natten snart var til ene. Han fortsatte:

"Lad mig glide rask hen over slutningen af min sørgelige historie! Dagen bryder desuden snart frem, og det koster mig overvindelse at hengive mig til erindringen om det, som De endnu vil få at høre. To mile fra det sted, hvor vi havde sat os i vognen, lå der på toppen af en skovbegroet høj et lille kapel, der endnu var temmelig vel vedligeholdt og var den sidste rest af et gammelt kloster, hvis ruiner lå i nærheden, og som hyppigt besøgtes på grund af deres arkitektoniske skønhed. En gammel kirkebetjent, der havde afsondret sig fra verden, havde opslået sin bolig tæt herved, og det var ham, der bevogtede denne lille helligdom, holdt den i orden og foreviste den for de rejsende. Mat belyst af aftensolen stod den gamle bygning så fredelig og venlig oppe på højen, som om den netop var hensat der i den hensigt, hvori vi nu besøgte den, for det var dette sted, hvori mr. Graham uopløseligt ville forene mig med sin datter. Vi trådte ind i det lille Guds hus med den dybeste ærefrygt, og selv jeg, der havde lidt mest af os tre, følte i dette øjeblik, at der igen kom fred i min sjæl, og jeg glemte den smerte, der nagede på min tilværelse. Med få og simple ord, der svarede til vore

nuværende forhold, blev den hellige handling fuldbyrdet af præsten, og kun Bob og Phillips var til stede som vidner. Velsignelsen var udtalt, og Ellinor og jeg havde nedlagt det ubrydelige løfte om evig kærlighed og troskab i faderens hænder. Vi forenede os alle tre i en stum omfavnelse og begav os derpå atter ned af højen, ved hvis fod vognen ventede på os. Postillonen drev sine heste fremad, og vi rullede afsted, efter at jeg havde overgivet vore heste til Phillips og pålagt ham i langsomme dagsmarcher at begive sig til mit gods i Dunsdale, hvor vi med det første agtede os hen. Den gamle Bob sad efter sit eget ønske på bukken, Othello lå inde hos os i den rummelige vogn, for Ellinor ville ikke skille sig fra denne hund, der havde givet hende så mange beviser på sin troskab. Alene at Phillips ikke kunne være sammen med os var smerteligt nok os alle, for under sådanne forhold, som vi nylig havde oplevet, er det velgørende og trøstende at have alle dem, som man elsker, i nærheden af sig. Med vindens hurtighed fløj vi vort mål i møde, da solen gik ned, og aftenen kom med sine skygger. Hvad vi talte om, ved jeg ikke længere, men jeg erindrer kun, at vi allerede igen havde begyndt at sætte lid til vor fremtids lykke, da vognen pludselig holdt stille, og postillonen bandende sprang ned af sin hest. Jeg åbnede ruden og spurgte, hvad der var på færde.

"Det forbandede dyr!" råbte postillonen og slog ubarmhjertig løs på en af forløberne. "Ellers har der aldrig været noget i vejen med den satan, og netop i dag lader den mig i stikken."

"Slå ikke hesten!" råbte jeg til ham, "her er ikke andet at gøre end at køre hen til det første det bedste hus og låne en anden hest til den nærmeste station. Ved du ikke noget sted i

nærheden, hvor vi for gode ord og betaling kan få en hurtig hest?"

"Å jo, men der er et godt stykke vej derhen," svarede den fnysende postillon.

Jeg så eller troede at se, at manden mente det ærligt med os, rakte ham en guinea og sagde, at jeg ikke ville lægge ham denne afbrydelse af rejsen til last, men at han blot skulle sørge for en god hest. Han satte sig igen op og kørte nu en god time videre i skridt, indtil han ved nattens frembrud nåede et slags herberg, der lå lidt borte fra landevejen, et af disse tyvehuller, der Gud ske lov mere og mere forsvinder i England.

"Bliv blot siddende," sagde jeg til Ellinor og hendes fader. "Jeg vil selv lave aftale om hesten og se at gøre vort ophold så kort som muligt." Jeg steg ud af vognen – ak, min ven! Jeg havde ingen anelse om, hvad der i næste øjeblik skulle ske med mig. Jeg traf værten ude i gården i samtale med en mand, og han var straks villig til at levere mig den forlangte hest og til at lade spænde for. Jeg ville netop begive mig tilbage til vognen, da der pludselig fra alle sider i den mørke gård styrtede håndfaste folk ind på livet af mig, og i det næste øjeblik var jeg, der ikke anede nogen voldsgerning, kastet til jorden. Jeg vidste i begyndelsen ikke, hvad der foregik med mig, og først da jeg igen var kommet på benene og begyndte at bruge mine kræfter med held, indså jeg, at sagen var alvorlig. Jeg troede allerede at være sejrherre, da jeg havde kastet tre eller fire af dem til jorden, men i det samme slog en mig med en knippel bagfra i hovedet, så jeg anden gang styrtede til jorden. Jeg tabte bevidstheden, og da jeg fik den igen, fandt jeg mig liggende i en mørk vogn, der fo'r så hurtigt afsted, at jeg slet ikke kunne kende egnen, selv om

jeg havde haft kraft og frihed til at røre mig, som jeg ville. Men min kraft var lammet af slaget, man havde bundet hænder og fødder på mig, og et tørklæde, der var klemt ind imellem mine læber, forhindrede mig fra at tale og skrige. Ved siden at mig sad tre eller fire mænd, som jeg ikke kendte, og som stirrede sløvt på mig, da jeg slog øjnene op, og fra tid til anden viskede blodet af, der randt ned over mit ansigt. Om jeg end i dette øjeblik havde kunnet tale, ville jeg vist være blevet målløs af raseri og fortvivlelse ved tanken om den overgang, der pludselig havde gjort mig fra et lykkeligt menneske til det aller ulykkeligste. Hvor mange dage vi sådan kørte hen over bjerg og dal, ved jeg ikke, for fra tid til anden tabte jeg bevidstheden. Men da jeg igen ganske var kommet til mig selv, befandt jeg mig – gætter De det ikke? – på det sted, hvor De har truffet mig. Uden tvivl må jeg her længe have befundet i mig i en halvt rasende tilstand, for i begyndelsen kunne jeg slet ikke samle, hvad der var forefaldet. Da jeg en morgen vågnede af en urolig søvn, hvori de skrækkeligste fantasibilleder havde plaget mig, befandt jeg mig i et stille værelse, hvor jeg ikke så andet end fire mænd, mine sygeplejere, og nogle instrumenter, hvis betydning og hensigt dengang var mig ukendt. Jeg forlangte noget at drikke, og det forekom mig, at man nærede frygt for, at jeg skulle kaste den, der rakte mig drikken, tinbægeret i ansigtet. Da jeg havde drukket, følte jeg mig styrket og sov igen ind. Hen imod aften kom lægerne, og jeg vågnede halvt, men uden at åbne øjnene, for jeg ville høre, hvad de ville sige om min tilstand. Men næppe havde jeg åbnet munden, før jeg erfarede, hvor jeg var.

"Hvad!" råbte jeg pludselig i en tone, der syntes at forskrække alle de tilstedeværende. "I et galehus havde de indespærret mig? Det skal altså hedde, at jeg er forrykt?"

Idet jeg ville rejse mig op, bemærkede jeg, at jeg med en bred gjord var fastbundet til sengen. Inden man kunne forhindre det, havde jeg med en voldsom kraftanstrengelse sønderrevet det bånd, der holdt mig fængslet til trods for alle guddommelige og menneskelige rettigheder, og med et spring var jeg ude af sengen. Man faldt over mig. Der opstod atter en frygtelig kamp. Tre af sygeplejerne lå allerede på gulvet, da lægerne kom dem til hjælp. De kastede mig behændigt et stort tæppe over hovedet, rev mig omkuld og bandt under eder og forbandelser mine hænder og fødder med de føromtalte instrumenter. Derpå bragte de mig ind under et koldt styrtebad, der i begyndelsen nær havde berøvet mig bevidstheden. Imidlertid hjalp det dog mine bødler, for jeg blev rolig og eftertænksom. Skal jeg sige Dem, hvilke følelser denne eftertanke fremkaldte? Nej – De er læge, men også menneske – De ved det, og De kan derfor sætte Dem ind i, hvilket raseri og hvilken fortvivlelse der atter bemægtigede sig mig. Først lidt efter lidt lærte jeg at indse, at forbitrelsen ikke kunne hjælpe mig, selv om jeg med den kunne indgive mine plageånder frygt. Jeg kaldte derfor fornuften, som jeg gerne for længe siden kunne have tabt, til hjælp og besluttede mandigt at tåle alt og for øjeblikket at finde mig i det uundgåelige. Dog varede det længe, inden man troede mig, ja til trods for min faste beslutning var der øjeblikke, hvor jeg, pint af mine sorger og mine skrækkelige erindringer, gjorde igen, hvad jeg ikke skulle gøre. Undertiden hændte det også, at jeg følte mig så oprørt

over mine opsynsmænds råhed, at jeg ikke kunne afholde mig fra selv at straffe dem. Det gik imidlertid altid ud over mig selv, for man kaldte bestandig magten til hjælp, og den har, som De jo ved, mangfoldige arme, mens jeg kun havde de to. Sådan forløb seks måneder – da begyndte man endelig at gå mildere til værks imod mig og at fatte nogen tillid til mig, men det var sandsynligvis mere for at sætte mig på prøve, end forbi man var overbevist om, at jeg var i bedring. Denne mildere behandling foranledigede, at tanken om min tabte frihed, som jeg måske igen kunne vinde tilbage, dukkede op hos mig og beskæftigelsen med denne tanke opmuntrede og styrkede mig – jeg begyndte at komme mig. Nu fattede jeg den beslutning selv at skaffe mig min frihed og at unddrage mig mine bevogtere ved en vel anlagt flugt. Men hvor sindrigt og planmæssigt jeg end gik til værks – alt var dog forgæves, mit forehavende blev opdaget og tilintetgjort, for man var lige så snu og listig som jeg, kort sagt, alle mine forskellige forsøg mislykkedes, og det eneste, jeg vandt ved det, var, at jeg i en endnu højere grad end de andre syge blev genstand for mine foresatte og deres sygehjælperes påpasselighed. For dog nu at bestille noget nyttigt tog jeg mig af enkelte af de syge. Jeg søgte at prædike fornuft for dem, efter at jeg først havde vundet deres fortrolighed og overbevist dem om min gode vilje, for det er det første og vigtigste. Sådan fik jeg venner, om De vil kalde dem sådan, for mine dilettantforsøg lykkedes. Et eneste ord af mig var ofte i stand til at få en sindssyg til det, som alle opsynsmændenes trusler og magtsprog ikke formåede, og jeg lærte at indse, at denne blide, men alvorlige metode at behandle disse syge på var den, der hurtigst ledte til et godt resultat. Ofte

talte jeg med mine foresatte om det, og man var godmodig nok til at høre på mig, skønt jeg aldrig mærkede, at mine forestillinger ligefrem lykkedes, for hvordan kunne der komme noget fornuftigt fra et forstyrret hoved som mit? Alligevel havde disse samtaler den indflydelse på lægerne, at jeg blev bedre behandlet. Man gav mig bedre kost, jeg fik lidt efter lidt alt, hvad jeg ønskede, ja man blev efterhånden, endda forekommende imod mig. Jeg begyndte at føre en ret tålelig tilværelse. Jeg turde læse, spadsere, arbejde og hvile mig, når og hvor jeg selv ville, og jeg følte, at min forrige sundhed og kraft atter vendte tilbage. Da fik jeg den tanke, at ville betro mig til direktøren, der næsten daglig talte med mig – han smilede kun. Han hørte imidlertid på mig. Man tillod mig at skrive til min fader under et fingeret adresse, for han havde vel vogtet sig for at nævne sit rigtige navn, ligesom også jeg selv var blevet indskrevet under et falsk navn. Jeg skrev altså til min fader, for jeg troede ikke dengang, at han havde haft nogen del i denne skændige handling, og jeg gav min broders had og skinsyge skyld for alt, hvad der var overgået mig. Mit brev blev sendt afsted. Direktøren fik et svar – men et svar, der tilintetgjorde alle mine forhåbninger og gjorde mit blod til is, for min fader, min egen fader, erklærede mig for fuldkommen forrykt og påløj mig handlinger imod sig selv og min broder, som rigtignok kun en vanvittig kunne tillade sig. Hvad mit hjerte led, kan jeg ikke beskrive Dem. Jeg besluttede for det første ikke at gøre andet, end at finde mig i min uundgåelige skæbne og at henstille det til Gud, hvor længe han ville pålægge mig disse prøvelser. Således forløb to år."

"Og Ellinor og mr. Graham og Deres fader?" afbrød jeg ham, for det var mig ikke muligt længere at tilbageholde dette spørgsmål.

"Ja, hvad blev der af dem, hvor er de? Det skal De straks høre. To år, siger jeg, forløb sådan, da jeg en dag spadserede i parken omgivet af mine sædvanlige bevogtere. Man De kan tænke Dem min glade skræk, da jeg pludselig så Phillips, min gode trofaste Phillips, i den Dem velkendte dragt, komme hen imod mig i parken. Jeg var næsten forstenet, men jeg fattede mig, og det samme gjorde han, for han sendte mig et hemmeligt blik, der sagde mig, at jeg ikke måtte kende ham. Han blev selv så bleg som et lig, da han uventet så mig, og stod forskrækket stille og så sig om, som om han søgte noget! Jeg kunne se, hvordan han kæmpede med sig selv, for at tilbageholde sine tårer. Den brave mand havde gjort sig det til sit livs opgave – og det er det endnu – at opdage Ellinors opholdssted og at opsøge mig. Men al hans søgen havde i to år været forgæves. For desto lettere at nå sit mål og gøre sit besøg her mindre påfaldende, havde han gjort sig til en omrejsende kræmmer. Han kom også til denne egn, uden at ane at jeg var her, og hørte snart tale om *den forrykte fra St. James*, som man kalder mig på hele egnen. Jeg ved ikke hvorfor, men det faldt ham allermindst ind, at det var mig, der var denne forrykte. Aldrig i mit liv vil jeg glemme den salige og dog vemodige følelse, der bemægtigede sig mig, da den første skræk var overstået. Fortiden med alle dens skønne erindringer vågnede igen i mit bryst, livet fik atter glans for mig, og jeg begyndte at håbe på en fremtid. Phillips havde hos direktøren vidst at skaffe sig tilladelse til at turde afsætte til de mere velhavende syge sådanne ting, der kunne være dem til

behagelighed og adspredelse, og han fandt således også lejlighed til at tale med mig. O hvor klang ikke hans stemme sødt i mit hjerte, der så længe havde tørstet efter venskab og fortrolighed! Vi meddelte hinanden gensidig vor skæbne, idet han foreviste mig sine varer og syntes at anbefale dem. Ifølge min befaling var han langsomt redet til Dunsdale Castle og havde nået det den tredje dags aften. Han havde desværre hverken fundet mig der eller Ellinor og hendes fader. Jo uforklarligere denne udebliven var ham, med desto større uro havde han ventet på os i to, i otte, i fjorten dage. Endelig havde han ikke længere kunnet udholde denne uvished. Han var vendt tilbage til det sted, hvor han havde forladt os, men ingen havde været i stand til at give ham den ringeste oplysning. Nu anede han først, at der lå et forræderi bagved alt dette. Han udsendte pålidelige bud i alle retninger, han anstillede hemmeligt og med den største forsigtighed efterforskninger i min faders hus. Selv besøgte han sin søster ved nattetid, men ingensteds så han eller hørte han noget til os. Sådan havde denne tro sjæl tilbragt to år med at gøre den ene frugtesløse pilgrimsrejse efter den anden, indtil endelig skæbnen ledte ham til St. James. Fra nu af var vi i stadig i berøring med hinanden. Han kom så ofte det lod sig gøre, og vi smedede på ny planer til flugt, der ikke lob sig udføre, indtil han for kort tid siden kom på det indfald at lade sig fremstille en kurvevogn, på hvilken vi nu byggede hele vort håb. Dog, jeg må endnu sige Dem et par ord om de to sidste år, jeg har tilbragt på dette sted. Jeg fik af direktøren tilladelse til at anskaffe mig en hest, for i den skrivelse, der var fulgt med mig til St. James, havde man dog sørget for, at jeg kunne nyde de bekvemmeligheder, der kunne tilstedes mig, og forsynet mig

med midler til dem. Phillips bragte mig Bravour, min egen hest. Ak, hvad følte jeg ikke, da den første gang vrinskede under mig, denne hest, der hundrede gange havde båret mig til Ellinor, og som nu bar mig i en dåreanstalt! Man indrømmede mig det værelse, jeg nu bebor. Jeg udstyrede det efter min egen smag med en mængde genstande, som Phillips bragte mig, og kun fra tid til anden, når smerten over den uret, jeg havde lidt, og den skændsel, der var tilføjet mig, blev alt for uudholdelig, havde jeg enkelte anfald af et raseri, som jeg i sådanne øjeblikke ikke kunne bekæmpe. Dog, jo sjældnere disse anfald var, desto mindre skarpt passede man på mig. Det lykkedes mig også at vinde enkelte af sygevogterne for mig, der gjorde alt for at mildne min skæbne og lette mig min byrde. Phillips havde ikke undladt på sine tidligere vandringer at spørge lige så ivrigt efter Ellinor og hendes fader som efter mig, men alle hans bestræbelser for at opspore dem havde været forgæves. Dog for omtrent seks uger siden havde han opdaget et spor, der syntes at ville lede ham ret – De ved, at han tog fejl, men at han havde fundet min broders spor, der ligeledes søgte at opspore Ellinor, det ved De endnu ikke. Nu er han ude på en ny opdagelsesrejse. Sluttelig undlod jeg ikke endnu engang igennem ham hemmeligt at underhandle med min fader, men også dette sidste forsøg var lige så uheldigt som de tidligere – svaret blev atter tilstillet direktøren og indeholdt de samme floskler som første gang. Man skulle fortsætte at bevogte mig med den største strenghed og at bekæmpe min sygdom med alle mulige midler, for at jeg, når jeg i løbet af nogle år grundigt var helbredt, ikke skulle forårsage min familie al den uro og kummer, som jeg så længe havde påført den. Og dermed,"

sluttede fortælleren, "har jeg fortalt Dem min historie til ende. Først da jeg så Dem her, begyndte jeg ligesom at vågne op til et nyt liv. Jeg læste i Deres indre, at vi har noget til fælles med hinanden, som man ikke træffer på her. Et ærligt, varmtfølende hjerte, og tanken om at flygte, der hidtil forekom mig uudførlig, står nu for mig som en mulighed, ja som en sandsynlighed ..."

"De vil flygte?" spurgte jeg.

"Ja."

"Og så?"

"Spørg ikke. De vil have beundret det mådehold, hvormed jeg har talt om min fader og min broder – dette mådehold er nu udtømt. Fire års indespærring som forrykt har ladet mig glemme, at jeg har pligter mod denne fader og denne broder, og al den forbitrelse, som jeg så længe har trængt tilbage, tilskynder mig nu til at hævne mig, så snart jeg ved flugt ser mig i stand til at unddrage mig dette uværdige fængsel. Men førend jeg løfter min hånd mod den, der har stjålet min ære, må jeg have fundet Ellinor. Hun og hendes fader er de eneste levende vidner mod dem, der ikke alene har villet berøve mig livet, men hvad der er bedre endnu end livet, friheden og fornuften,"

Jeg ville netop henvende endnu et spørgsmål til ham, da jeg troede at høre, at en dør ovenover os blev heftigt slået til.

"Stille!" hviskede jeg, "hvad var det?" Vi lyttede begge tavse. Allerede i nogen tid var det forekommet mig, som om jeg hørte bevægelse på gangene og i værelserne ovenpå. Det begyndte allerede at blive dag. "Hører De intet?" spurgte jeg.

"Jo jeg hører nogen gå – jeg hører dem tale deroppe ..."

Nu blev det atter stille. Han hørte tydeligt, at en dør blev åbnet og lukket igen, derpå nok en og så flere endnu.

"Hvad mener De om det?" spurgte mr. Sidney, der lyttede spændt til enhver lyd ovenover os.

"Jeg frygter, mylord, at der er foregået noget, og at det gælder Dem."

"Det tror jeg ikke endnu," svarede han og drak et glas af den vin, jeg havde sat for ham.

"Gå ind i mit sideværelse," sagde jeg til ham, "jeg vil åbne døren og se, hvad der er på færde."

Han fulgte mit råd. Det blev bestandig lysere og lysere. Jeg lyttede endnu engang ved døren, inden jeg åbnede den. Flere mennesker ilede op ad trappen, og alle syntes at have et overordentligt hastværk. Den mistanke, jeg straks havde fattet, gik efterhånden over til vished. Jeg åbnede langsomt døren og stak hovedet ud for muligvis at høre, hvad der blev talt om. Jeg fo'r hurtigt tilbage, for i dette øjeblik gik overlægen forbi min dør. lykkeligvis var han allerede forbi og havde ikke bemærket mig, men han var næppe forbi, før han hørte lyden fra min dør og vendte sig om. Jeg havde hurtigt fattet mig og gik ud til ham i korridoren. Han stod foran mig og så, syntes det mig, ganske forundret på mig.

"Hvad er der på færde, sir?" spurgte jeg. "Jeg synes, at alle er usædvanlig tidligt på fode."

"For pokker, ved De det ikke? Mr. Sidney har taget løbepas! ... Den gode, fornuftige mr. Sidney!"

"Hvad!" råbte jeg med fremkunstlet forbavselse. "Er han flygtet?"

"Ja, borte er han! Men kom og hjælp os at søge ... De kender jo alle hans yndlingsopholdssteder, hvis han måske skulle have skjult sig ..."

"Tillad et øjeblik," svarede jeg, "jeg skal straks klæde mig på."

"Ja – skynd Dem."

Skønt jeg næsten var fuldkommen påklædt, brugte jeg dog dette påskud for at kunne vende tilbage til mit værelse og advare mr. Sidney.

"Man søger Dem ganske rigtigt," hviskede jeg hurtigt til ham, da jeg trådte ind og så ham gå langsomt op og ned i værelset. "Jeg går nu og lader døren stå åben!" føjede jeg til.

"Man har dog vel ingen mistanke til Dem?" spurgte han.

"Det tror jeg ikke, for i så fald var overlægen ikke gået min dør forbi, uden at se ind."

"Det er godt, det er meget godt! Skynd Dem at komme bort – jeg skal nok hjælpe mig ud."

Jeg trak hurtigt en frakke på, trykkede hans hånd og ilede ud efter overlægen, som jeg fandt i etagen ovenover i færd med at gennemsøge alle værelserne. Det var mr. Derby, der havde bemærket, at "den forrykte" ikke var på sit værelse. Denne var nemlig i morgenstunden blevet kaldt op til en syg i øverste etage. Da han gik tilbage, havde det forundret ham, at døren til det velkendte værelse stod åben. Han gik ind i stuen, trådte hen til sengen og fandt, at den var tom. Han vækkede nu den sovende sygeplejer. Da han ikke kunne få nogen tilfredsstillende forklaring af denne, var han ilet til overlægen og direktøren og sådan var hele huset kommet i bevægelse. Under denne travle søgen havde man endda glemt at give befaling til at ringe med klokkerne, for at give sygeplejerne

udenfor ringmuren signal til, at en syg var undveget, og først da jeg havde søgt længe og forgæves sammen med direktøren og mr. Lorenzen, begyndte klokkerne at kime med en klang, der kunne høres i en hel mils omkreds. Jeg søgte lige så ivrigt som de andre, og det lykkedes mig uden tvivl derved at fjerne enhver mistanke fra mig. Hele det tjenende personale var nu kommet på benene. Alle etager, værelser og korridorer var blevet gennemsøgt – det var tydeligt, at man gjorde sig ganske særdeles umage for at få fat på ham, og det så mere ud, som om en stor forbryder var undveget fra en straffeanstalt, end som om en afsindig var løbet bort fra en dåreanstalt. Da vi havde gennemsøgt hele huset og ville gå ned i parken, hvor alle nu samlede sig, og man igen kom forbi min dør, der stod på vid gab, blev overlægen stående og sagde til mig:

"Hør, sir! Har De ikke noget vand i Deres værelse? Jeg er så tørstig!"

Nu først faldt det mig ind, at der stod en flaske vin på mit bord og to glas – jeg så allerede i tanken døren til mit sovekammer blive åbnet og mr. Sidney grebet ...

Men hvor stor var ikke min forbavselse og glæde, da jeg så, at der kun stod et vinglas, at det var tømt, og at der ikke var mindste spor i værelset af at nogen havde besøgt mig. Lægen, der var trådt ind sammen med mig, skænkede sig et glas vand, der ligeledes stod på bordet, og drak det ud, idet han syntes at mønstre alle omgivelserne. Han satte glasset fra sig og ville lige til at gå, da han i det samme tilføjede:

"Undskyld, at jeg et øjeblik tyr ind i Deres sovekammer!"

Han gik straks hen til døren og så derfor ikke, hvor bleg og forskrækket jeg var blevet. Direktøren gik i det samme forbi mit

værelse og råbte på lægen. Denne ilede straks ud til ham, og direktøren vekslede nogle ord med ham, mens vi gik ned i haven. Derpå vendte han sig pludselig om til mig og sagde med en ejendommelig betoning:

"Har De i går aftes haft noget besøg?"

"Ja," svarede jeg, "mr. Bromfield var hos mig."

Dette var fuldkommen rigtigt, for præsten havde været hos mig og tømt en flaske vin.

"Da forundrer det mig," fortsatte mr. Lorenzen, "at han ikke har drukket flasken ud, der stod på Deres bord – han plejer ellers ikke at levne."

Vi kom nu ned i parken – hvert øjeblik kom et bud med den efterretning, at man endnu ikke havde fået fat på den undvegne. Vi gik ned ad gangen og bøjede om en hyldebusk, da vi med et, til vor store forbavselse, så den eftersøgte komme os langsomt i møde med hænderne på ryggen og, som sædvanlig hensunket i dybe tanker. Hans ansigt var noget rødere end ellers, men for resten fuldkommen roligt, og han så forundret, spørgende på os.

"Ah, er De der, mr. Sidney?" råbte direktøren og overlægen på en gang. "Hvor har De dog været henne? Vi har nu søgt Dem i halvanden time."

"I parken, som De ser!" svarede han roligt.

"Men hvordan kommer De så tidligt i parken, om jeg tør spørge?" fortsatte direktøren.

"Det var et indfald, om De vil, eller rettere sagt, det var mig nødvendigt. Jeg havde sovet nok, og der var så varmt i mit værelse, at jeg længtes efter at trække frisk luft."

Overlægen så noget mistroisk på ham.

"Og hvordan kom Deres værelse til at stå åbent?"

"Det er ikke min sag, sir. Det må De spørge den om, der ikke har lukket det."

"Det kan De have ret i. Morton!" råbte han til en af bevogterne, der stod omkring os. "Send straks slutteren og den mand, der har haft vagt i nat, op på mit værelse. Hvem var det?"

"Mr. Chappert," sagde en af de omstående.

"Aha!" råbte direktøren. "Jeg jager ham på døren for hans forsømmeligheds skyld. Og De, mr. Sidney, gå De også op på Deres værelse. Jeg skal tale med Deres læge. De synes mig sygere, end De selv ved af, eller også har De flere luner, end jeg holder af."

Med disse ord bortfjernede han sig, og de øvrige fulgte hans eksempel. Den forrykte fra St. James fulgte langsomt efter – men han smilede, da jeg vendte mig om til ham.

14. Planer til et dristigt foretagende

I løbet af denne dag, der for mig var begyndt så uroligt, havde jeg kun i fem minutter lejlighed til at tale med viscounten af Dunsdale, og det var nede i parken ved den almindelige spadseretid. Den øvrige del af dagen kunne jeg slet ikke nærme mig til ham, for direktøren havde pålagt ham den sædvanlige stuearrest. Han lod ikke et ord falde om sine egne anliggender, men talte alene om den betænkelige stilling, hvori mr. Chappert var kommet for hans skyld. Med få ord bad han mig at tage mig af ham og stak mig et papir i hånden, da vi skiltes ad. Så snart jeg havde forladt ham, begav jeg mig til Chappert, der sad bedrøvet og nedslået på sit værelse, for direktøren havde ikke alene givet ham en streng irettesættelse, men også ladet ham vide, at han ville få sin afsked. Da jeg trådte ind, rejste han sig straks op og kom mig i møde.

"Chappert," sagde jeg til ham, "De har i nat gjort mr. Sidney en tjeneste, og det er gået ud over Dem."

"Ja for pokker, sir, hvad behøvede også mr. Sidney at gå ud af sit værelse. Jeg er blevet hårdt nok behandlet for min gode vilje."

"Det ved jeg, sir, og det gør også ham meget ondt, der har foranlediget det."

"Nå, det skal det slet ikke. Jeg holder meget af ham og ville gerne gøre endnu mere for ham, når han forlangte det."

"Han forlanger ikke mere af Dem, men han har sendt mig til Dem og håber kun, at De ikke taler om det til nogen."

"Hvor kan De tro det! Jeg har også mine hemmeligheder, som ingen får ud af mig."

"Godt! For den ubehagelighed, De har haft, sender mr. Sidney Dem denne bagatel – "

Dermed rakte jeg ham en tipundsnote, som mr. Sidney, havde leveret mig til ham.

"Hvad tænker De om mig, sir! – ti pund for sådan en bagatels skyld! – nej, nej sir! Jeg behøver intet, og når jeg gør nogen en tjeneste, så er det ikke for pengenes skyld – det er imod min tjeneste og imod min samvittighed."

"Godt!" sagde jeg og stak sedlen til mig. "Hvis De ikke behøver pengene nu, så skal jeg gemme dem for Dem. For det andet har jeg endnu noget at meddele Dem, som jeg håber, at De ikke vil afslå."

"Nu da!" svarede han opmærksomt. "Vedkommer det også mr. Sidney?"

"Ja, det vedkommer ham! Hvis jeg ikke tager fejl, så har De også en kone og tre børn?"

"Ja det har jeg – Gud være lovet!"

"Det må altså være tungt for Dem at miste Deres tjeneste?"

"O nej, sir, det tror jeg ikke på! Direktøren jager ikke en mand bort, han kan bruge, for så lidt. Og skulle han gøre det – nå godt! så er jeg også selv led af det evige plageri."

"Det glæder mig for Deres skyld, men i det tilfælde, at De skulle miste Deres tjeneste, har jeg et tilbud at gøre Dem."

"Tal, sir! Jeg hører."

"I det tilfælde altså, at De skulle forlade Deres tjeneste og ikke foretrækker en anden, har jeg her et brev til en notar i London, som jeg skal levere Dem, så snart De forlader dette hus. Skulle jeg imidlertid tage herfra før De, får De det ved min afrejse. Kunne De derimod have lyst til at søge en anden kondition, har jeg også en sådan i baghånden, såfremt disse ting skal forandre sig – og de vil forandre sig!"

"Stop, sir! Tænker De dermed på den forrykte fra St. James?"

"De må ikke spørge, for jeg kan ikke svare Dem."

"Godt, sir, jeg forstår en halvkvædet vise! Men siden De ikke tør tale med mig om det, så tillader De dog vel, at jeg kommer med en bemærkning om denne … denne usædvanlige gentleman …"

"Og det er?"

"Ja, De vil måske le over, at jeg tør have en mening om dette – men det gør intet til sagen – jeg kan beholde min, og de herrer læger kan beholde deres."

"Nu da? De gør mig ganske nysgerrig."

"Nå! For at tale rent ud af posen … tror De det virkelig, sir, at denne mand, som de kalder den forrykte fra St. James – som om han var den eneste forrykte! – tror De virkelig, at han er forrykt?"

Jeg så forundret på manden, der sagde disse ord i en sørgmodig og tillidsfuld tone.

"Ja ja! De forundrer Dem, men jeg anser ham for at være den mindst forrykte af dem alle!"

"Og hvorpå støtter De denne mening?"

"Ja sir, det er vanskeligt at sætte ud fra hinanden, og jeg er ingen teoretiker, som de herrer kalder det, men jeg har i mange

år haft at gøre med så mange vanvittige, at jeg har fået et vist praktisk blik på det punkt."

Jeg var i begyndelsen meget overrasket over denne mærkværdige og uventede ytring – men ved nærmere eftertanke forundrede den mig slet ikke, for hvor ofte møder det os ikke i livet, at et menneske, der står på et lavere dannelsestrin, i mange forhold forråder en rigtigere takt end mange andre, der er ulige mere kloge og dannede. Hvorfra han nu end havde sin visdom, så var jeg glad over denne udtalelse, og, idet jeg trykkede hans hånd, sagde jeg til ham:

"Behold for Dem selv, hvad De har sagt til mig alene, fremtiden vil vise, om De har haft ret eller ikke."

"Og hvad tror De?" spurgte han listigt.

"Intet!" svarede jeg. "Gør Deres pligt mod Deres næste og bevar Deres gode mening om mr. Sidney!"

"Aha, sir, vi forstår hinanden! Og det giver jeg Dem mit ord på som en ærlig mand, jeg skal nok bevare min mening om mr. Sidney og håber også, at jeg en gang skal vise det i gerningen. I øvrigt takker jeg ham for hans gode hensigt, at ville belønne mig, og beder Dem ret meget om at sige ham det."

"Det skal jeg – farvel!"

"Farvel!"

Jeg gik, og først nu var jeg alene og kunne tænke over alt, hvad jeg havde hørt i den forløbne nat. Denne græsselige kæde af slette handlinger, og det af en fader mod sin søn, af en broder mod sin broder, oprørte mine følelser og overgik i afskyelighed og ryggesløshed alt, hvad jeg endnu havde hørt af den slags. Dermed var da gåden løst imellem mig og denne mand, der fra det første øjeblik, jeg så ham, havde indgydt mig

så megen deltagelse. Jeg udkastede allehånde planer og forkastede dem igen, indtil endelig en tanke slog rod i min sjæl, og denne besluttede jeg at udføre snarest muligt, hvis Percy ikke havde noget imod det. Hele min ungdommelige lyst til det eventyrlige vågnede på ny. Hvad kunne også være mere fristende og tillokkende for en natur, der elsker fare og bevægelse, end at bryde lænker, der blev båret imod ret og retfærdighed, og at bringe orden og endrægtighed tilbage der, hvor en tyrannisk magt havde trådt alle naturens bånd under fode? Men idet jeg stadig vendte tilbage til flugten, indså jeg snart, at mr. Chappert her kunne være os til væsentlig nytte. Jeg besluttede derfor, efter at han igen var tager til nåde, ikke at tabe ham af sigte. Førend jeg imidlertid kunne tænke på at foretage noget afgørende skridt, måtte jeg afvente kræmmeren Phillips tilbagekomst, for han var den, der kendte forholdene uden for dåreanstalten bedre end nogen anden. Han vidste, hvor marquien af Seymour for øjeblikket opholdt sig, ja det var måske endda muligt, at han på sin sidste udflugt havde erfaret noget om Ellinor og hendes fader. En samtale, jeg i den anledning have med mr. Sidney den følgende dag i parken, hvor vi i et par minutter var uden vidner, bestyrkede mig heri. Dagen efter var hans stuearrest hævet, og mr. Chappert gav mig et vink om, at han ventede mig i nærheden af den store bænk.

"O mylord," sagde jeg sagte, idet jeg trådte hen til ham, men han afbrød mig straks, idet han let berørte min arm.

"De, som er min eneste fortrolige, lov mig, at De aldrig mere, i hvilke forhold vi end vil kommer til at befinde os, vil give mig denne titel. For Dem er og hedder jeg Percy eller – De ved det jo – Sidney ..."

"Jeg forstår Dem – altså hvis De hellere vil det sådan, Percy..."

"Kald mig hellere Sidney ... De kunne komme til at fortale Dem."

"Som De vil! Hvor jeg glæder mig over, at jeg igen kan komme til at veksle et alvorligt ord med Dem. Jeg har så meget på hjertet."

"Jeg også. Jeg har udkastet så mange planer, at hvis blot halvdelen kunne udføres, havde vi god grund til at være tilfredse. Men tal hurtigt – tiden er knap – hvad har De at meddele mig?"

"Mit første forslag," sagde jeg, "er at indvie direktøren i hemmeligheden, for således med det gode at opnå ..."

"Ikke et ord!" indvendte han hurtigt. "Ingen tillid og ingen fortrolighed til nogen af dem, der er ansatte her! Min tålmodighed er udtømt, og det er på tide at handle. Glem blot ikke, at jeg i hele fire år har været indespærret som forrykt og er blevet behandlet som sådan. Nøden har lært mig at være forsigtig, og jeg må finde på midler, der sikrer mig mod at bedrages og overlistes. Spar derfor den ulejlighed at ville overbevise disse herrer! Og sæt, at det ikke lykkedes, hvad jeg er vis på, hvordan tror De da, at det ville gå Dem?"

"Man ville velsagtens indespærre mig ligesom Dem ..."

"Nej, det vil jeg ikke sige, men man ville give Dem en sikker ledsagelse og bringe Dem vel over grænsen. Forlad De Dem på, at man her kun gør kort proces, og De ville ikke være den første rebel mod den offentlige orden, som man her forstod snildt at skille sig af med. Mig ville det da kun gå endnu værre. Men afset fra alt dette, er det mit inderligste ønske, ikke at lade nogen mere indblande sig i mine anliggender. Hemmeligheden

er ikke blot min, det er en sørgelig familiehemmelighed, som jeg dog ikke tør give til pris for alle."

"Jeg er fuldkommen villig til at handle efter Deres ønsker," svarede jeg, "dog mente jeg, at jeg i det mindste ville meddele Dem de forslag, som jeg havde udtænkt."

"Deri gør De også ganske ret, for ved at drøfte dem med hinanden, bliver det os klarere, hvad vi bør gøre for at nå vort mål, og hvad vi ikke bør gøre. Hvad har De fremdeles at foreslå mig?"

"De har," fortsatte jeg, "inden De begyndte Deres fortælling, gjort mig til dommer over Dem og Deres handlinger. Jeg ser, at De ønsker at hævne den skændsel, der er tilføjet Dem, og jeg kan ikke andet end give Dem ret. De vil have hele verden på Deres side, og der er jurister nok i England, der med glæde vil føre Deres sag, forudsat at De ikke længere betragtes som en vanvittig eller som mr. Sidney i St. James, men som viscounten af Dunsdale. Men førend De tænker på dette, er der efter min mening endnu et middel tilbage, der kunne gøre enhver flugt herfra unødvendig. De ville da på en lovlig måde forlade dåreanstalten, om end de herværende embedsmænd ikke vil gå ind på at betragte Dem som den imod lovene og ved en vildfarelse indespærrede viscount af Dunsdale, men som den helbredte mr. Sidney."

"Jeg er nysgerrig efter at høre denne udvej. Jeg har også selv tænkt noget lignende, men jeg vover ikke at udtale det for Dem."

"Og hvorfor vover De ikke det?"

"Fordi hele ansvaret for udførelsen alene ville falde på Dem. Fordi De alene ville kunne slå ind på denne vej og kunne redde

mig for enhver overlast og offentliggørelse af min hemmelighed."

"Hvis det er ikke andet end det," svarede jeg glad, "så sig De det kun frit. Jeg begynder at indse, at de midler, vi har udtænkt, ligner hinanden meget, og hvad min beredvillighed angår, så vær forsikret om, at jeg betragter det hele, ikke som Deres sag, men som min egen, og at jeg altså hverken vil flygte fra fare eller anstrengelse, for at være Dem til nytte."

"Så har jeg altså ikke taget fejl af Dem, min dyrebare ven! Modtag min inderligste tak, for De har væltet en stor sten fra mit hjerte, og hør nu mit vel overvejede forslag. Hvis De også skulle finde noget umandigt deri, så kan jeg ikke gøre for det, for jeg er hverken af stål eller sten, og jeg kan ikke rive den følelse ud af mit hjerte, at den mand, der har fornedret mig så dybt, dog er min fader. Fandtes der en mulighed til at få ham til at indse, hvor unaturligt han har handlet, ville jeg lade alt være godt med det, men jeg indser, at denne mulighed er højst usandsynlig. Forsøget må imidlertid gøres, og det er Dem, jeg har udsøgt til det."

Han så gennemtrængende på mig med sine store, skinnende øjne. Jeg nikkede blot med hovedet, smilede og sagde:

"Det er godt! Vi er ad forskellige veje kommet til det samme mål, men jeg fortjener dog ikke Deres lovtaler. Jeg tør kun rose mig af min gode vilje, det øvrige deler jeg med mange andre. Men bliv De ved."

"De må gå til min fader og der handle efter Deres indsigt og overbevisning. Gå med Gud og tag den smukke bevidsthed med Dem, at Deres hensigt er den ædleste af verden, for De vil jo kun forsone en fader og en søn og forhindre loven fra at skride

ind imellem dem begge. Men hvordan kan De komme bort fra St. James, da det er almindeligt kendt, at De vil opholde Dem her i længere tid?"

"Det har jeg allerede overlagt. Jeg har i London en meget formående ven. Det er den berømte læge sir John F..., der har været min faders legekammerat og ungdomsven. Hos ham har jeg allerede været to gange, og jeg vender endnu en gang tilbage til ham, inden jeg forlader England. Jeg vil skrive til ham og bede ham kalde mig til sig under påskud af et eller andet vigtigt anliggende. Den nærmere forklaring lover jeg at give ham mundtligt, og jeg er ganske vis på, at han opfylder mit ønske. Jeg sætter mig da straks i forbindelse med Phillips, så snart jeg blot har talt med ham her, og hvad der ikke er lykkedes ham alene, det vil nok lykkes vore forenede bestræbelser. De vil da sikkert ikke heller have noget imod, at jeg forfølger et dobbelt mål – det ene at forsone Dem med Deres fader, det andet at opspore Ellinor."

Med disse ord havde mr. Sidney ondt ved at beherske sine følelser. Tårerne rullede langsomt ned af hans kinder, og hans læber bævede krampagtigt.

"Ak!" sagde han med sin blide og overtalende stemme, "når vil dog den tid komme, da jeg ikke blot med ord, men også i gerning kan vise Dem, hvor meget jeg skylder Dem. Ja, De har frelst den bedste del af min sjæl, troen på et forsyn, og De har bevist mig, at der endnu bor mennesker på denne skønne jord, der fortjener at nyde dens gaver. O, hvorfor er jeg ikke herre over mine handlinger, og hvorfor hviler himmelen så tung på mig!"

"Tænk," sagde jeg i en alvorlig tone, "tænk på mr. Grahams ord, da han viste Dem søen og den blå himmel oven over. Denne stille sø vil en gang afspejle de sorte sider på en stormfuld himmel – men solen vil igen komme frem og smile mildt lige som Deres skæbne."

"Ja ja," råbte han, "det vil den! Jeg har selv en dunkel forudfølelse af, at min elendigheds aften er kommet, og at min lykkes morgen vil bryde frem! – lev vel ... der kommer mr. Chappert og viser mig uret – han har ladet mig spadsere længere, end forskrifterne tillader det. Endnu hviler denne tvang på mig, men snart vil frihedstimen slå, og da ... da ... god aften mr. Chappert! Ja, jeg er allerede parat! ... Farvel hr. doktor."

"Farvel!" råbte jeg til ham, og vi skiltes. Jeg begav mig til mit værelse, skrev mit brev til den gamle sir John i London og sendte ham det den næste dag, idet jeg hemmeligt beredte mig til at tiltræde min rejse, så snart hans svar kom. To dage derefter sad jeg en morgen ved mit skrivebord, da der blev banket på min dør. Til min største glæde og overraskelse var det mr. Phillips, der kom ind til mig. Han havde sin kramkiste over skulderen og benyttede den velsagtens som et velkomment påskud. Jeg sprang op og ilede ham hurtig i møde.

"God morgen, sir," råbte han, idet han kastede et hurtigt blik omkring sig i mit værelse. "Så ses vi da atter! Men først og fremmest, hvordan har han det?"

"Alt er i orden," sagde jeg rask og så nu på den brave mand med ganske andre øjne end tidligere, da jeg hverken forstod ham eller hans karakter.

"Alt er i orden siger De? Godt, sir! Så ved De altså nu bedre, hvordan det har sig med den forrykte fra St. James?"

"Fuldkomment, min gode Phillips, men hvad bringer De os for efterretninger?"

"Hverken gode eller onde, det vil altså sige så meget som omtrent slet ingen."

Han fortalte mig nu i korthed, hvor han havde været, de spor, der havde vildledt ham, og i hvilke egne han igen ville begynde sine efterforskninger.

"Og hvad har De nu i sinde at gøre?" spurgte han mig.

"Jeg vil gøre, hvad De så længe har gjort uden at blive træt. Jeg vil søge og, som jeg håber, også finde."

"Finde, finde, sir, det er hovedsagen – men hvornår træffer jeg Dem igen og hvor? Tænk over den ting, men snart, for jeg kan kun blive her i seksogtredive timer, og nu må jeg forlade Dem, for man ved, at jeg er hos Dem."

"Hver morgen på samme tid som i dag kan De træffe mig i mit værelse. Altså i morgen – ikke sandt?"

Han nikkede.

"Og nu går De vel til *ham*?"

"Til *ham* – ja, jeg forstår Dem. De behøver aldrig at kalde ham andet, for vi kender jo begge to, ha ha ha! denne mr. Sidney! Men det skal snart få en anden gang, og så vil de i en fart få hatten af for denne ... mr. Sidney."

"Ja, det skal få en anden gang, det håber jeg til Gud."

Han gik bort for at opsøge sin herre. Næste morgen kom mr. Phillips igen med sin trækasse på ryggen. Vi overvejede med hinanden, hvad enhver af os skulle gøre, og hvordan vi gensidigt kunne lette arbejdet for hinanden. Endnu samme dag

meddelte jeg mr. Sidney, hvad vi havde besluttet, og jeg havde den glæde, at han i alle punkter var af samme mening som vi. Kun hvad enkelthederne angik, meddelte han endnu en eller anden bemærkning og forsikrede os for resten om sin tilfredshed med alle vore planer. Hvad Phillips angik, så ville han denne gang gå ganske den modsatte vej, mens jeg skulle besøge en egn, som han tidligere kun havde haft lejlighed til overfladisk at gennemgå. Han gik til det sydlige og jeg foreløbig til det nordlige England. Dog havde vi angivet hinanden disse bestemte tider og punkter, for at blive i skriftlig forbindelse med hinanden og for gensidigt at kunne meddele hinanden vort foretagendes gang. Mit nærmeste mål var Dunsdale Castle. Her, på Percys landgods, måtte der naturligvis, på grund af hans lange fraværelse, herske den største frygt for hans person og den største forvirring i bestyrelsen af hans ejendom. Hvad der var foregået der, havde Percy indtil dette øjeblik ikke kunnet erfare. Phillips havde vel været der, men han var ikke kendt af forvalteren og havde derfor måttet lade sig nøje med hvad han havde kunnet opsnappe på egnen. Men også fra et andet synspunkt var Dunsdale Castle mig af vigtighed. Jeg tænkte mig, at Ellinor eller hendes fader, i deres uvidenhed om Percys opholdssted, måtte have henvendt sig skriftligt til dette landgods. Hvor meget en sådan skrivelses indhold kunne bidrage til at opspore dem begge, havde Percy straks indset, og han havde derfor også givet mig en legitimationsskrivelse med til den gamle hushovmester, hvori han opfordrede ham til at udlevere mig alle de breve, der var indløbet i hans fraværelse, for disse breve måtte ligge der endnu, da ingen kendte viscountens opholdssted, og man med hvert øjeblik måtte vente

hans tilbagekomst. Af de penge, jeg måtte forefinde i Dunsdale Castle havde jeg måttet forpligte mig til ved mit æresord at bestride omkostningerne ved de rejser, jeg foretog til Percys bedste. Ved min tilbagekomst skulle jeg også bringe ham en klækkelig sum, thi for at lette hans flugt, måtte der ikke være mangel på penge. Hvor meget jeg end havde imod at gøre mig betalt på denne måde, var jeg dog nødt til at give efter for Percys indstændige bønner, for mine egne midler var vel tilstrækkelige til at bestride min rejse og mit ophold i England, men til at gøre store udlæg var jeg ikke formuende nok. Efter at jeg i Dunsdale Castle havde indhentet alle mulige oplysninger og meddelt den gamle hushovmester efterretning om mylords snarlige tilbagekomst, skulle jeg fortsætte min rejse til marquien af Seymours landgods, og, når jeg traf ham på Codrington – hvad Phillips anså for utvivlsomt – skulle jeg straks søge at indlede en forbindelse med marquien selv, men under ingen omstændighed med hans søn Mortimer. Var udfaldet heldigt, som vi begge håbede, skulle jeg ufortøvet vende tilbage til St. James og, forsynet med marquiens fuldmagt, gøre en ende på hans søns fængsel, vende tilbage med ham til faderen og da i forening med ham søge at opspore Ellinor. Blev mine bestræbelser frugtesløse, skulle jeg uden at spilde nogen tid ile tilbage til London, henvende mig direkte til viscountens notar og i forening med advokaten sir William Graham straks indlede alle de retslige skridt, vi måtte finde hensigtsmæssige, og ufortøvet underrette mr. Sidney igennem Phillips om vore bestræbelsers udfald. Kun i det yderste nødstilfælde ville jeg beslutte mig til at skrive til ham selv, og da skulle brevet uden underskrift adresseres til mr. Chapperts

kone. Havde jeg gjort alvor af at indlede processen, og var de personer, der ville få med sagen at gøre, vel stemte for klageren, skulle jeg ligeledes vende tilbage til St. James og i forening med Phillips og Chappert søge at befordre hans flugt. Fandt jeg på mine frem- og tilbagerejser Ellinor og hendes fader, skulle jeg enten føre dem til sir William Graham i London eller til Dunsdale Castle, hvor de helst ønskede at begive sig hen. Fik jeg en eller anden efterretning om deres opholdssted, skulle jeg midlertidigt opgive alt andet og uden ophold forfølge deres spor, til jeg havde fundet dem og bragt dem i sikkerhed. Man ser af denne plan, at jeg havde påtaget mig arbejde nok, og at jeg havde al min opmærksomhed nødig for at tilvejebringe et gunstigt resultat. For at jeg imidlertid ikke skulle foretage denne lange og besværlige rejse ganske alene, havde mr. Sidney, efter overenskomst med Phillips, gjort mig det forslag, at jeg skulle tage dennes ældste søn med mig som tjener, i hvilken anledning hans opholdssted hos en landsbypræst blev mig opgivet. Phillips havde nemlig denne gang ladet sine sønner blive hjemme, for at der kunne sørges lidt for deres opdragelse. Til at trække kærren havde han, som skik og brug er på forskellige steder i England, anskaffet sig et par store dogger, der både var stærke og hurtige.

15. Afsked fra St. James

Indtil nu var, som læseren har set, alt modent overvejet og forberedt, og jeg ventede kun på mit brev for straks at tiltræde rejsen. Jeg skulle imidlertid ikke vente længe, for den gode sir John havde, til trods for sin sygelighed og sine mangfoldige forretninger, været så god øjeblikkelig at opfylde min besynderlige anmodning. Phillips var allerede på vej mod syd, og alt var aftalt mellem mr. Sidney og mig, da der omtrent en otte dage efter den førstes afrejse havde samlet sig et lille selskab nede på keglebanen, bestående af direktøren, lægerne, flere af embedsmændene og nogle af de mere fornuftige syge, hvoriblandt mr. Sidney, obersten, baronetten og prinsen af Danmark. Det var postdag, og jeg havde allerede flere gange været oppe på den nærliggende høj, da jeg endelig så den bekendte gule vogn rulle ned ad bakken i sit sædvanlige trav. Jeg vendte langsomt tilbage til selskabet og gav mr. Sidney et tegn, at posten var kommet, og at vi måske rykkede målet et skridt nærmere. En halv time efter kom postbuddet og bragt en stor taske med en mængde breve, der øjeblikkelig blev afleveret, da de for det meste alle var adresseret til de tilstedeværende. Også jeg fik tre breve, deriblandt to fra venner i London og Tyskland og det tredje og mest længselsfuldt ventede fra den gamle sir John i London. De, som fik breve, satte sig hen hver for sig for at læse dem uforstyrret. Da jeg havde læst alle mine breve til ende, rejste jeg mig, gik hen til direktøren, og idet jeg rakte ham sir

Johns skrivelse, sagde jeg i en så rolig og naturlig tone, at jeg selv undrede mig over det:

"Vil De behage at se, mr. Elliotson. Jeg har en hilsen at bringe Dem fra sir John F. i London, men desværre er der noget i dette brev, der bekymrer mig."

Direktøren tog brevet og læste det til ende. Det indeholdt ordret følgende linjer:

> "Min kære unge ven!
> I den forudsætning, at disse linjer endnu træffer Dem i St. James, sender jeg Dem min venligste hilsen med den bøn, at De vil have den godhed at komme tilbage til mig, så snart De kan løsrive Dem fra Deres behagelige opholdssted i St. James. Jeg har nylig over Hamburg modtaget nogle efterretninger, der er af vigtighed for Dem, men som jeg ikke ønsker skriftligt at meddele Dem. Jeg beklager imidlertid at måtte kalde Dem bort fra et sted, hvor man – det ved jeg af erfaring – har det så godt, og hvor De, efter Deres lange ophold at dømme, befinder Dem så vel. Vil De bringe mine bedste hilsener til mr. Elliotson, mr. Lorenzen og mr. Derby – den lille, muntre mr. Derby – og modtag forsikringen om den agtelse og kærlighed, hvormed jeg har den ære at tegne mig
>
> Deres gamle ven
>
> *John F...*"

"Det gør mig ondt for vor skyld," sagde direktøren, da han havde læst brevet til ende. "Se mig til den gamle fyr! ... Det har

han selv skrevet – det må altså være af vigtighed! Han begynder at ryste noget på hånden, den gode, gamle sir John!"

"Har De kendt ham længe?" spurgte jeg for dog at sige noget.

"Han har i tidligere dage ofte været hos mig, og det er egentlig her, at han har lagt grunden til sine store kundskaber og sin sjældne erfaring … men det gør mig i sandhed ondt, sir, at De så snart skal rejse fra os."

De tilstedeværende havde imidlertid flokket sig om os, og da de hørte, hvad talen var om, bevidnede de mig alle på den høfligste måde af verden deres deltagelse over at skulle miste mig.

"Hvornår rejser De?" spurgte overlægen, der pludselig var blevet eftertænksom, da han hørte sir Johns navn nævne. Han gik op og ned som om han ikke kunne bestemme sig til at fatte en beslutning. Endelig gentog han:

"hvornår rejser De, sir? – Jeg kunne have lyst til at forelægge sir John et spørgsmål og bede Dem om at overbringe det."

"Allerede i morgen, min kære mr. Lorenzen," svarede jeg, "såfremt jeg kan være rejsefærdig til den tid."

"Åh!" råbte mr. Derby, der imens havde vekslet et par ord med obersten, "så kommer De jo ikke til at se opførelsen af vor tragedie!"

"Jeg kommer så hurtigt tilbage, som jeg kan," var mit svar, "og måske vil jeg da endnu komme tids nok."

Med disse ord vendte jeg mig til overlægen og hans ledsager og bukkede artigt for dem alle.

"Måske De derfor tillader mig, hr. direktør," henvendte jeg mig til denne, "at jeg lader en i en del af mine sager blive tilbage?"

"Ja naturligvis," svarede mr. Elliotson. "Deres værelse skal stå, til De kommer tilbage – kom derfor når De vil, og jo før, jo bedre! De skal stadig være os lige velkommen. Hvis De tillader," føjede han artigt til, "skal jeg lade min vogn besørge Dem til næste station."

"På ingen måde!" svarede jeg, "De ved, sir, at jeg er en god fodgænger, og ligesom jeg er kommet til fods hertil, agter jeg også at gå til fods herfra – det er nu en gang min største glæde at rejse på denne måde."

"Lad *mig* da stille Dem et forslag," sagde den forrykte fra St. James, idet han trådte nærmere hen til mig, "hvis De vil gøre mig en fornøjelse, sir, så betjen Dem af min hest. Jeg er vis på, at De således vil komme behageligst afsted."

Dette forslag overraskede mig og var mig slet ikke ubehageligt.

"Hvis jeg ikke frygtede for at berøve Dem en gavnlig adspredelse, mr. Sidney, ville jeg gerne modtage Deres tilbud, men ..."

"Slå til, slå til!" råbte mr. Derby. "Alt ride er dog bedre end at gå, og mr. Sidney ville ikke have givet Dem dette tilbud, hvis det ikke var alvorligt ment."

"Godt, så modtager jeg Deres tilbud med glæde!" sagde jeg og rakte ham hånden.

"Det er fortræffeligt," sagde direktøren, "og da nu den sag er afgjort, gentlemen, så lad os vende tilbage til vore kegler, for dagen er lang, og De vil i aften have tid nok til at pakke Deres tøj."

Ingen havde noget imod dette, og vi fortsatte nu vort spil, skønt jeg var langt derfra i mine tanker og med mig en endnu,

hvis forhåbningers sejl med et syntes at oppustes af den ønskeligste medbør. Og sådan var da det øjeblik kommet, da jeg efter et seks ugers ophold på dåreanstalten St. James igen skulle, på en lige så hurtig som uventet måde, tiltræde en ny rejse, hvis varighed jeg for foreløbig slet ikke var i stand til at beregne. Det var den tyvende juli klokken otte om morgenen, at jeg gik ned i parken, hvor alle de, der ville følge mig på vej, allerede ventede på mig. En af husets betjente stod med den opsadlede og med en lille mantelsæk forsynede hest foran døren. Det var virkelig et ædelt og udmærket smukt dyr. Dets farve var kulsort, og der var ikke et eneste hvidt hår at se på dets flanke og lette krop. Uden at være stor, som alle disse arabiske fuldblodsheste, var den fint og stærkt bygget og overordentlig klog og føjelig, og det forekom mig syndigt at benytte den til en så lang og anstrengende rejse. Det var imidlertid Percys ønske, at jeg skulle betjene mig af denne hans yndlingshest, og jeg føjede mig derfor i det. Ved døren ventede mig direktøren, præsten og nogle andre. Lægerne var på sygestuerne og havde allerede om morgenen taget afsked med mig.

"Gå forud med hesten, Simons!" sagde direktøren til tjeneren, der holdt den, "vi vil ledsage hr. doktoren et lille stykke til fods. Og se, mr. Sidney, vil De ikke også gå med og se, hvordan doktoren tager sig ud på Deres hest?"

"Med fornøjelse, når De tillader det!" svarede denne og gik med mig bagefter de andre, der gik langsomt i forvejen og talte med hinanden om Bravours, min nye rejsekammerats fortræffelige egenskaber.

"Jeg kan ikke nægte," sagde jeg så højt, at alle kunne høre det, "at jeg er lidt bange for Deres Bravour. Jeg håber, at den ikke vil være alt for ustyrlig, for om jeg end ikke er nogen dårlig rytter, så er den dog vant til en langt bedre."

"Vær De ganske rolig," svarede mr. Sidney, "det er et fyrigt og stolt dyr, men der er ikke noget ondt i det, og De vil snart erfare, hvor udholdende det er. Hvis det ikke var for folks skyld, behøvede De slet ingen sporer. De behøver blot at tale til den for øjeblikkelig at give den vinger."

Vi gik nu en lille stund ved siden af hinanden uden at tale. Jeg var indesluttet i mig selv, for afskeden fra denne mand, som jeg havde set så dybt i sjælen og fået så ubeskrivelig kær, tyngede på mit hjerte, mens han selv gik tilsyneladende rolig og munter ved min side.

"De synes at være meget alvorlig," begyndte han sagte, idet han berørte min arm, som han altid plejede, når han talte fortroligt med mig, "er der nogen tanke, der hviler tungt på Deres sind?"

"Ja Percy, det er tanken om, at jeg skal skilles fra Dem."

"Ikke andet? Det er netop det, der gør mig munter. De rejser jo for at komme igen, og hvordan kommer De igen! Ja, jeg må tilstå Dem, at jeg ikke længe har haft en så glad time som denne, for den er for mig begyndelsen til et nyt liv ..."

Han ville sige noget mere, men standsede pludselig.

"Ak!" fortsatte han efter en lille pause, "hvor lykkelig er De dog ikke! Gid jeg med Dem kunne drage ud i denne fri natur ... men stille, det går ikke an ... jeg må vente på, hvad tiden vil bringe."

"Har De endnu noget at sige mig?" spurgte jeg, for jeg lagde mærke til, at de, der gik foran, sagtnede deres gang. "Har De

noget at sige mig, så skynd Dem, for vi vil snart blive afbrudt."

"Nej," sagde han fast, "jeg har intet mere at sige Dem, for jeg er overbevist om, at De ved alt og vil handle derefter. Jeg har en så stor tillid til Deres foretagende, at jeg er vis på, at intet menneske vil kunne udføre det bedre end De."

"Gid De må have ret – ingen ville være lykkeligere over det end jeg."

Vi blev afbrudt. Mr. Elliotson råbte højt:

"Mr. Sidney! – Hør, mr. Sidney, vi kunne ikke blive enige om, hvor mange mil vor ven vil kunne tilbagelægge om dagen med Deres hest – hvad siger De til det?"

Vi nærmede os, og mr. Sidney smilede, for han kendte sin hest.

"Under forudsætning af at vejen er god, og hesten får den pleje, der tilkommer den, kommer det alene an på rytteren," svarede han.

"Hvor mange mil tænker De, at den kan gå om dagen?"

"Nu, jeg tænker en tyve til fem og tyve engelske mil … "

"Og jeg indestår for, at den i hele tre uger skal tilbagelægge tredive til fireogtredive og det uden at der behøves hverken pisk eller sporer. Det kommer, som sagt, meget an på rytteren."

Man forundrede sig, ville ikke tro det, talte for og imod, og til sidst kom det som sædvanlig til et væddemål, netop som vi nåede det punkt, hvor dåreanstaltens gebet hørte op, og hvor vi skulle skilles fra hinanden. Her blev vi stående, sagde hinanden endnu nogle venlige ord til afsked og gav hinanden hånden. Mr. Sidney var den sidste, der tog afsked med mig. Jeg turde ikke sige ham noget, men vi behøvede heller ikke ord for at forstå hinanden. Et blik og et håndtryk var nok for os begge. Bravour

blev ført frem. Da jeg var i sadlen, vendte det kloge dyr sit smukke, lille hoved om til sin herre, som om den ville spørge: vil du ikke følge med? Endnu et levvel og en hilsen, og jeg red langsomt op ad bakken. Mit hjerte var noget beklemt – jeg red fremad uden at tænke på noget bestemt, indtil jeg nåede det punkt, hvor vejen drejer af, og man kaster det sidste blik på St. James. Der lå den rummelige, store, skønne bygning ligesom et lysende punkt mellem de grønne træer! Hvad havde jeg ikke følt og erfaret i de få uger, jeg havde tilbragt på dette sted! Jeg så spejdende hen over parken – jeg søgte noget, som jeg ikke straks kunne finde – endelig så jeg et hvidt lommetørklæde vifte på den velkendte høj. Jeg tog mit eget frem og viftede med det til gensvar. Endnu et afskedsblik – derpå drejede jeg hesten om og red, fod for fod, op imod det nordlige. Nu bemærkede jeg først, at jeg igen var i Guds frie natur, at jeg selv havde min frihed, og jeg sagde til mig selv med et stille suk:

"Hvorfor er ikke alle, ligesom jeg, deres egne herrer, hvorfor kan vi ikke alle råde over de evner, som Gud har givet os – og hvad har jeg gjort for at være så lykkelig frem for andre?"

16. En tålelig begyndelse på et vanskeligt foretagende

En rejse til hest igennem de skønnere partier af England indeholder ikke synderligt stof til kedsomhed for et tænkende menneske, selv når man ikke har noget andet mål for øje end at more sig over de afvekslende prospekter. For markernes smilende grønt, dalene, der er bevokset med ældgamle træer og jomfrueligt buskads, de bølgeformede høje og de mørke, skyggefulde skove frembyder et så muntert og afvekslende skue, at man ved enhver omdrejning af vejen tror at komme ind i et nyt land. Men på mig gjorde alle disse smilende landskaber ikke det samme venlige indtryk, for hele min sjæl var i den grad optaget af målet for min rejse, at jeg i begyndelsen næppe var i stand til at lægge mærke til noget uden for mig selv. Nogle dage efter sejrede dog min egen gode natur, for fra min tidligste ungdom af havde min tilbøjelighed netop gjort mig til en lidenskabelig elsker af naturen og dens hemmelighedsfulde virken. I de to første dage gjorde jeg kun korte rejser, for jeg måtte først selv vænne mig til denne måde at rejse på. Først den tredje dag tilbagelagde jeg fem og tyve mil og på den fjerde en endnu længere strækning, for jeg ville opslå mit nattekvarter hos den præst, til hvem kræmmeren Phillips havde betroet sine sønner. Det var hen imod middag, da jeg kom til en af disse egne, der er gennemstrømmet af små floder og hører til de yppigste og bedst befolkede i hele England. Efter at jeg i et lille

herberg havde indtaget mit tarvelige måltid, sørget for min hest og spurgt mig for om vejen, satte jeg mig igen op og travede videre. Lidt efter lidt fik egnen igen et mere landligt udseende. Alle de marker, jeg red igennem, bugnede af korn, og på mange steder fandt jeg de travle landboere allerede beskæftiget med at træffe forberedelser til høsten. Endelig opdagede jeg klokken fem om eftermiddagen den lille landsby, hvori den omtalte præst boede. Jeg nærmede mig langsomt, idet jeg måtte bane mig vejen igennem landsbyens ungdom, der nysgerrigt havde forsamlet sig, og snart stod jeg foran den stille præstegård, der lå lige over for kirkegården og adskilte sig fra de øvrige boliger ved sit grøntmalede stakit. Jeg var netop steget af og i færd med at binde min hest til stakittet, da en rødmosset, krølhåret og firskåren knøs på omtrent seksten år larmende fo'r ud af døren. I ham genkendte jeg straks min gamle bekendt Bob, den ældste søn af kræmmeren Phillips. Det var ikke mig, men den smukke hest, der havde lokket ham ud af døren, men da han havde fået tid til også at se på mig, genkendte han mig straks og råbte:

"Ah, sir, er det Dem! Hvad er det dog for en smuk hest, De rider på! Ja, det tror jeg, det er noget andet end at gå på sin fod!"

"Ja, det er også min mening," sagde jeg smilende, "men Hvordan går det dig, Bob, og din broder, den lille Bill?"

"Å, ganske godt, sir! Har De set noget til vor fader?"

"Ja vist, Bob, og det er netop for hans skyld, at jeg kommer til dig. Jeg har noget behageligt at meddele dig."

"Skal jeg igen spændes for vognen?" sagde drengen og så spørgende på mig.

"Nej på ingen måde – men sig mig allerførst, hvor er præsten mr. Smith?"

"Vil De ikke træde ind, sir. Han er ikke hjemme nu, men han kommer straks. Det er et par timer siden, at han gik ud på marken for at se til kornet."

Han lukkede døren op for mig, og vi trådte ind i en pyntelig stue, der var bestrøet med fint sand. Ved vinduet sad en gammel kone og spandt ivrigt på en snurrende rok, men idet vi trådte ind, rejste hun sig straks og gik mig i møde.

"God aften, min gode kone," sagde jeg til hende og rakte hende hånden. "Som jeg hører, er Hans Velærværdighed mr. pastoren ikke til stede, men jeg håber, De tillader, at jeg venter et øjeblik på ham her."

"Med fornøjelse, sir!" svarede husholdersken, for det var hun, og trak en stor stol med brunt læderbetræk hen til bordet.

"Tillader De, sir, at jeg sætter Deres hest i stalden?" spurgte Bob med dørklinken i hånden. "Drengene der ude er så nysgerrige, og Bravour er nok godmodig, men det er dog altid en hingst."

"Hvad for noget!" udbrød jeg forbavset, "kender du hesten?"

"Ja sir, en hest som den, som jeg har striglet og fodret så tit, da jeg var mindre, kender man altid igen! Mylord Percy har desuden mange gange ladet mig ride på den, da jeg blev større."

"Sæt den kun ind i stalden!" sagde jeg til knøsen, der så mig større, stærkere og forstandigere ud, jo længere jeg betragtede ham, og jo mere han så på mig med de store, trohjertige blå øjne, som han havde efter sin fader. Knøsen sprang ud af døren, kastede et dækken over hesten og trak den under drengenes

jublen gennem porten ind i stalden. Ti minutter efter var han igen inde i stuen.

"Nå, Bob, er alt rigtigt besørget?"

"Ja, sir, og jeg tror virkelig, at Bravour kendte mig igen, for den vrinskede af mig, da jeg før klappede den på halsen, ligesom i gamle dage."

"Så er Bravour jo næsten lige så forstandig som du – men sig mig nu, hvad tager du dig for her?"

"Jeg læser og skriver og hører Hans Velærværdigheds prædikener. Jeg lærer også historie, geografi og noget aritmetik, sir. Men hvad aritmetikken angår, så holder jeg ikke synderlig af den."

"*Tout comme chez nous!*" tænkte jeg og lo hjerteligt over den oprigtige dreng. "Du holder vel overhovedet mere af at være på marken end af at lære lektier?" spurgte jeg og så forskende på ham. Drengen lo og så hen til den gamle kone, der svarede på hans vegne:

"Ja, sir, Bill er mere lærenem, men Bob er raskere til at tage fat og har mere i munden."

"Kan du også ride?" spurgte jeg.

Drengen blev ganske rød, ville ikke til at svare og skottede hen til husholdersken. Denne satte et alvorligt ansigt op og sagde i en noget streng, men dog godmodig tone:

"Der spørger De om noget, som jeg netop i aften må tale om med Hans Velærværdighed."

"Hvorfor det?"

"Jo, ser De, jeg holder meget af Bob, for det er en god dreng, skønt noget forvildet, men i dag har han gjort noget, han fortjener en ordentlig irettesættelse for ..."

"Ih du min Gud!" råbte Bob i en halvt tragisk, halvt komisk tone, "er det da en så forskrækkelig ulykke at ride på et føl?"

"Ja, men at ride det halvt ihjel!" svarede den gamle i en vred tone.

"Halvt ihjel!" råbte drengen og lo højt, "jo, nu løber vi om! en hest, der er redet halv ihjel, giver sig ikke straks til at æde havre!"

"Har du virkelig gjort det, Bob?" spurgte jeg alvorligt.

"Nej, sir, nu skal jeg fortælle Dem det hele! Jeg var før ude på marken, og der så jeg, at et føl, som egentlig ikke længere er et føl, og som tilhører vor nabo, gik og åd af vort kløver. Jeg tænkte da som så, at det var bedre, at jeg red en smule på vort nabos føl, end at det åd al Hans Velærværdigheds kløver, og så kastede jeg en tømme på det, satte mig op på det og lod det trave en smule omkring. Det er såmænd hele historien!"

"Trave!" råbte den gamle, "det kalder han at trave! Nej, sir, han lod den springe over stangen på høvognen, så længe til den slet ikke kunne mere … ja, ja, le du kun! Men der kommer hr. pastoren!"

Gangdøren knirkede, og straks efter trådte den værdige mr. Smith ind i stuen. Det var en lille, gråhåret mand i en sort frakke med store knapper, med hatten og stokken i den ene hånd og en buket markblomster i den anden. Hans ansigt var mildt og venligt, og han så ud som en ægte engelsk landsbypræst fra den gode, gamle tid. Inden jeg endnu havde fået tid til at hilse på ham, kom Bill springende frem, greb min hånd og råbte glad:

"Hr. pastor, hr. pastor! det er den herre, jeg nylig fortalte Dem om, der gav os hver en shilling og hjalp os at skyde på

vognen."

"God aften, Deres Velærværdighed!" sagde jeg og gav præsten hånden, idet han bød mig velkommen.

"Og hvad forskaffer mig æren af Deres behagelige besøg?" spurgte han i en blid og beleven tone.

"Jeg har et brev og en anmodning til Dem, sir, fra faderen til disse to drenge – kunne jeg måske have den fornøjelse at tale et par ord med Dem under fire øjne?"

"Meget gerne, meget gerne – vil De behage ..."

Da præsten havde læst brevet, lagde han det sammen og sagde:

"De vil altså igen tage den gode Bob fra mig og det til en alvorligere rejse? Jeg kan ikke have noget imod det, skønt jeg nok havde lyst til at beholde ham længere end seks uger hos mig. Dog, når det skal være, må jeg finde mig i det, og Gud velsigne både Dem og ham og det værk, De agter at fuldbringe med ham."

"Jeg takker Deres Velærværdighed af mit ganske hjerte – Bob er dog konfirmeret?"

"Ja allerede for et halvt år siden, inden han kom til mig. Han har også et godt hoved, skønt ikke så megen stadighed som hans broder Bill, men De vil godt kunne bruge ham. Vil De ikke straks tale med ham og høre, om han samtykker?"

Jeg bukkede, den gejstlige lukkede døren op og kaldte på Bob, der straks kom ind til os, men med et alvorligt ansigt, som om han frygtede for en straffeprædiken.

"Hør, min gode Bob," sagde præsten venligt til ham, "denne herre, som du allerede kender, bringer os efterretninger fra din fader og ønsker, at du skal ledsage ham på en rejse, han er i

begreb med at foretage. Som jeg ved, er det din bestemmelse at træde i tjeneste hos Hans Herlighed viscounten af Dunsdale, og da denne herre netop rejser i Hans Herligheds anliggender, så spørger jeg dig: Har du lyst til at rejse med, og vil du bestandig erindre dig mine formaninger og opføre dig skikkeligt og godt?"

"Ja, sir!" sagde Bob hurtigt, "det har jeg stor lyst til! Og jeg skal straks af sted! Det er noget, som jeg synes om."

"Og det til hest!" tilføjede jeg, "for vi må begge ride."

"Hoho!" råbte knøsen og sprang højt i vejret af glæde, "ride med Dem? Og igennem det lystige England! Det er jo netop det, jeg altid har ønsket mig, og som Bill så tit har leet af mig for. Det var da dejligt! Jo, hr. pastor, jeg skal nok bære mig godt ad, og jeg skal aldrig glemme Deres gode lærdomme. Jeg vil også tænke på Dem og bede for Dem, lige som jeg beder for min fader og for viscounten af Dunsdale, vor herre."

"Det er godt, min søn!" svarede præsten og lagde sin hånd velsignende på drengens hoved. Vi gik igen ind i dagligstuen, hvor den gamle husholderske havde dækket aftensbordet og sat tykmælk, æg, ost, skinke og fisk for os.

"Der, Bill!" råbte Bob til sin broder og lagde en hel pakke bøger foran ham på bordet. "Der har du dem allesammen, og jeg vil slet ikke have noget for dem, for jeg bruger dem ikke mere."

"Hvad for noget Bob? Vil du virkelig tage bort?"

"Ja, Bill! Jeg rejser med hr. doktoren der og med Bravour og med min egen hest. Hejsa, lystig, langt bort her fra! Gennem hele det lystige England."

Vi lo og morede os over det muntre drengesind, der tegnede til at udfolde sig til noget dygtigt.

"Det er umuligt andet," sagde præsten, "man mærker nok på ham, at han er sin faders søn."

Ved bordet talte vi om, hvad der straks var nødvendigt at gøre, og navnlig blev vi enige om hos den nærmeste forpagter at købe en passende hest til Bob og at bestille en ny klædning til ham hos landsbyens skrædder. Da forpagteren kom, og han hørte om hesten, der skulle købes til Bob, glemte han det puds, han havde spillet ham, og kom straks frem med en stor og stærk pony, for hvilken han helt opsadlet fik udbetalt atten pund og fire shilling. Da skrædderen kom, og jeg spurgte Bob, hvad for en dragt han ville have, sagde han:

"Ikke andet, sir, end et par rytterstøvler med nysølvsporer, et par hjorteskinds bukser og sådan en grå regnkappe som den, De der har – alt det øvrige har jeg."

"Din pokkers knægt!" råbte jeg, "med benklæderne og kappen får det at være, men hvor skal vi her i en landsby få rytterstøvler og nysølvsporer?"

"Når vi bare har penge," svarede han, "er der gode råd for støvlerne. Tre huse her fra bor mr. Touton, skomageren, og han har netop et par stående i vinduet."

Vi måtte atter le af ham og bestilte klæderne, som landsbyskrædderen lovede at bringe den næste dag. På grund af dette var jeg nødt til at tilbringe to nætter i præstegården, hvad der for Bravours skyld slet ikke var mig ukært. Endelig var afskedstimen kommet. I sin nye dragt, bestøvlet og besporet, besteg Bob sin hest med lige så megen anstand og værdighed, som om han havde været Hendes Majestæts egen rideknægt.

Præsten og den gode Bill, der havde tårer i øjnene, fulgte os på vej, og, ledsaget af den fortræffelige gamle mands ønsker og velsignelser, red vi på en smuk julimorgen ud i denne friske, skønne natur, som Bob syntes så godt om.

17. Et bortkommet brev, der indeholder en vigtig efterretning

Så længe vi endnu kom forbi husene i landsbyen, og Bob hist og her så et bekendt ansigt, nikkede og hilste han med hånden og munden, men da vi havde det sidste hus og dets grønne hække bagved os, henvendte han hele sin opmærksomhed på sin muntre hest og sin blanke pisk, på de hjorteskinds benklæder, på sporerne og de gule handsker. Da alt dette også var blevet behørigt mønstret og beundret, blev han alvorlig, så med et talende blik på mig, der red tavs ved siden af ham, og til sidst kunne han ikke længere tilbageholde det spørgsmål, der så længe havde ligget ham på tungen:

"Nå, sir, hvor går så rejsen egentlig hen?"

"Ja, det ville jeg netop have sagt dig, men du var beskæftiget med andre ting – du kender jo viscount Percy af Dunsdale?"

"Ja vist, sir, jeg har jo boet i hus med ham, dengang jeg var hos min tante."

"Og hans gemalinde kender du vel også?"

"Miss Ellinor! Naturligvis, sir, hende har jeg kendt, længe før jeg lærte viscounten at kende. Hun er jo en datter af mr. Graham, præsten i Codrington Hall."

"Det var nok en smuk pige, Bob?"

"Ja det skulle jeg tro, sir, og en fortræffelig dame tillige! Jeg så hende tit, når hun plukkede blomster i skoven eller red ud med sin fader – sidste gang jeg så hende, var da hun kørte til bryllup med mylord Percy, og skønt hendes smukke øjne var røde af gråd, så hun dog livagtigt ud som en engel. Jeg kyssede hende på hånden, da hun steg i vognen. Min tante har mange gange sagt mig, at jeg var et lykkeligt menneske, for jeg skulle engang i hendes tjeneste, og skønt hun kun er datter af en præst, der dog nok engang skal arve et baroni, så må dog alle gode mennesker ære og agte hende som den fornemste dame i hele England. Det sagde min tante, og så græd hun sine modige tårer."

"Hvordan gik det hende senere?" spurgte jeg et øjeblik efter.

"Det ved jeg ikke, sir. Jeg ved kun, at hun har haft en stor ulykke, og at hun er blevet skilt fra viscounten straks efter brylluppet. Hvor hun er kommet hen, ved jeg ikke, og hvordan det gik til, ved jeg lige så lidt."

"Men du ville dog kunne kende hende igen, hvis du tilfældigvis mødte hende eller så hendes ansigt?"

"Ja, det skulle jeg mene, sir! Det er den eneste smukke dame, jeg har set i mit tid."

"Hendes fader kan du vel også huske?"

"Ja, Gud bevares. Han besøgte jo ofte mylord Percy på sin lille pony, der hed Dick, og som jeg altid fik lov til at ride på."

"Så vid da, min gode Bob, at målet for vor rejse er at opsøge begge disse personer, og nu skal jeg sige sig, hvor vor rejse først går hen, men forinden må du love mig en ting."

Drengen lyttede opmærksomt.

"Jeg har vigtige grunde, Bob, til at holde målet for min rejse hemmeligt for alle – du må derfor ikke tale til nogen om det imod min vilje."

"Det kan De stole på," råbte drengen trohjertet. "Og hvor rider vi nu hen?"

"Til Dunsdale Castle."

"Ah, til det store grevskab?"

"Kender du også det?"

"Nej, jeg har kun hørt fader tale om det med præsten mr. Smith."

"Endnu et spørgsmål, min kære Bob. Kender du måske noget til marquien af Seymour, faderen til ..."

"Ih, sir, skulle jeg ikke kende ham? Det var jo vor bussemand hos tante!"

"Jeres bussemand?"

"Ja, når vi legede, plejede vi at sige: Der kommer bussemanden! i stedet for: Der kommer lord Seymour! For han bandede altid og truede os med pisken – jo, det skulle han have vidst!"

"Var han da sådan en slem mand?"

"Ja, akkurat som hans søn, Mortimer ... det var også en fæl krabat, og det var ham, der skød Othello i benet."

"Hvad? Hvorfra ved du det?"

"Jo, det har en jæger, der selv var med, fortalt til min tante, men han fortalte hende det først, da min fader var taget bort og mylord Percy med."

"Du kender altså også Othello?"

"Nå da! Skulle jeg ikke kende min skolekammerat, den store, prægtige, sorte Othello med de uhyre tænder og de lange hår."

"Det er jeg meget glad for. Så vil jeg da fortælle dig, at jeg også har i sinde at besøge din bussemand, lord Seymour ..."

"På Codrington Hall, sir?"

"Ja, hvis jeg træffer ham der."

"Ih, du min Gud! Så kan jeg jo besøge min tante Ursula med det samme."

"Det kan du, for jeg bliver sikkert flere dage på Codrington Hall."

"Nå, det overgår da langt alle mine ønsker! Nu rejser jeg dobbelt så gerne med Dem, siden jeg har hørt det."

I de første to dage gjorde vi kun korte dagsrejser, for jeg ville ikke straks lade Bob føle rejsens besværligheder, og jeg troede også, at jeg måtte skåne hestene. Forresten fik jeg ligeledes i disse to dage lejlighed til at glæde mig over, at jeg havde fået Bob til rejsekammerat, for drengen viste sig så god og flink, navnlig til at passe hestene, og var så opmærksom og forekommende imod mig, at jeg for hver time syntes bedre om ham. Den fjerde dags aften erfarede vi, at grevskabet Dunsdale var i nærheden, og at vort nærmeste mål, Dunsdale Castle kun lå femten mil fra det sted, hvor vi havde bestemt os til at overnatte. Vi brød derfor næste morgen tidligt op, for at undgå den trykkende middagshede og for at være der inden spisetid. Vi red ad en herlig vej, og et dejligt græstæppe dækkede milevidt den frugtbare jord. Derpå kom vi igennem en egeskov, en af de smukkeste, jeg har set i mit liv, hvis grønne skygge kølede og forfriskede os.

"O, hvor der er smukt her!" råbte Bob, det følte sig grebet af den dejlige natur, skønt han ikke anede, hvorfor denne egn forekom mig dobbelt så henrivende. Efter at vi havde kvæget os i det friske grønne, travede vi atter tavse fremad.

"Der er det, der er det!" råbte pludselig min unge ledsager.

"Hvilket?" spurgte jeg og holdt stille.

"Slottet, slottet – Dunsdale Castle! Ser De det høje tårn der mellem trætoppene og de blinkende vinduer, som solen skinner på?"

"Ja, så afsted, min dreng, alt hvad hestene kan løbe!" råbte jeg glad. Vi jog nu igennem skoven, som om vi var på jagt, og standsede først, da slottet lå lige foran os. Det var et kosteligt, kvægende og velsignet skue, der frembød sig for os. Skoven åbnede sig lidt efter lidt og omgav i en bred, mørk bue en stor grøn eng, på hvis midte viscounten af Dunsdales smukke og stolte slot lå på en terrasseformet høj. Det var øjensynligt bygget for kort tid siden eller i al fald nylig restaureret, for det skinnede i den varme morgensol ligesom en funklende stjerne på den grønne bund. Det var opført i den skønne, gammeltyske stil med takkede tårne og spidsbuer og så fra sin imponerende højde ned på os som en konge. Kun den nøgne flagstang på den højeste tinde og den tomhed og stille ensomhed, der herskede omkring det antydede, at det smukke slot stod fortabt, og dets besidder ikke var til stede.

"Nå, hvad synes du om det, Bob?" spurgte jeg.

"O, det er prægtigt, sir! Og vil De se, sir! der græsser, så sandt jeg lever, begge mr. Grahams små heste ... jeg kender dem ligesom mig selv."

I det samme gjorde Bob mig opmærksom på en mand, der syntes travlt beskæftiget med blomsterne, som i velordnede bede prydede terrasserne på den høj, hvorpå slottet var opført.

"Rid hen, Bob, og træk i klokken!" sagde jeg, og drengen red hen til det prægtige jerngitter med forgyldte spidser, der omgav hele ejendommen. Ved lyden af klokken rejste den gamle mand sig straks fra sit arbejde og gik hen for at høre, hvem det var. Han talte med Bob, men jeg kunne ikke høre, hvad han sagde. Jeg så kun, at han holdt hånden for øjnene, fordi solstrålerne blændede ham og stirrede hen på mig. Pludselig rev han døren op på vid gab og råbte glad:

"Gud være mig nådig! Det er jo min herres hest – kom ind, sir, kom ind! De må bringe mig efterretning fra viscounten af Dunsdale, hvis jeg ellers kan tro mine øjne."

Vi sprang af hesten. Den gamle rakte os hånden som gamle bekendte – og først nu forstod jeg, til fulde, hvorfor Percy havde tilbudt mig sin hest, han vidste, at den straks ville betegne mig som en ven af ham, så snart jeg kom i berøring med nogen, der havde kendt ham. Vi var næppe indenfor porten, før den gamle mand, så hurtigt som han kunne, ilede op ad marmortrappen, der førte til slottet, og løb hen til en sidedør, hvor han gav sig til at trække i en klokke, hvorpå straks nogle tjenestefolk kom frem, til hvem han uddelte sine befalinger. Vi fulgte efter den gamle mand, der vinkede ad os, og trådte ind i en halvrund, med smukke statuer udstyret forhal – og vi stod nu i viscounten af Dunsdales prægtige hus.

"Her, min herre, her!" sagde jeg og fremtog Percys skrivelse til hans hushovmester af min brevtaske. "Er De, som jeg efter

beskrivelsen formoder, den mand, til hvem dette brev er adresseret – er De mr. Trallope?"

"Ja, det er mig, sir."

"Så læs dette brev, for at De kan se, at jeg virkelig kommer fra ham, som De synes at holde så meget af – læs det og gør Dem bekendt med alt, hvad De behøver at vide."

"Ja, sir, ja!" råbte den gamle henrykt. "Han lever altså – han er ikke død, ikke udslettet af verden – har jeg ikke sagt det bestandigt!"

"Ja vist lever han, min gamle ven. Han er fuldkommen rask, og det er hans hensigt at være her snart – men læs, læs, det står alt sammen i brevet."

Den gamle læste brevet opmærksomt og med et glædestrålende ansigt, idet han af og til gentog:

"Ja, ja, han lever endnu! – han er ikke død – og han vil komme herhen – hvor det er smukt af ham! – Og De sir, De skal se det hele, have det hele – ja ja, det skal De."

"Ja, sir," fortsatte han, da han havde læst brevet til ende, "han vil komme hertil, og det er den største velgerning, Vorherre har bevist mig. – Ak!" tilføjede han, og tårerne rullede ham ned af kinderne, "De kan tro, at jeg var været bekymret for min stakkels herre! Jeg har kendt ham lige fra han var barn, ligesom jeg har kendt hans smukke og elskelige moder. Hvad må han ikke være blevet for en mand! Han var allerede dengang et hoved højere end alle sine jævnaldrende, og så havde han en vækst ... et ansigt ... og et hjerte som det pure guld! Men for at De kan se, hvordan jeg har holdt sammen på det hele, og at det er orden i mine ting, så følg straks med mig og se først alting efter, så vil vi sætte os hen sammen bagefter og snakke til langt

ud på natten – og den gamle kælder skal engang igen åbne sine rustne døre, og stegespiddet skal gå, og det skal igen brænde i kaminerne ... ja det skal det!"

"Men gamle," afbrød jeg ham, "vi er jo i juli måned!" og jeg havde ondt ved at skjule min rørelse over at være vidne til hans grænseløse lyksalighed. Han drog mig med magt med sig gennem hele slottet, gennem alle pragtværelserne, biblioteket, beboelseslejlighederne, og jeg måtte se på alt, enten jeg ville eller ikke. Hvilken orden herskede der ikke i alle disse rige og kostbare værelser! De gamle familiemalerier og de ny billeder skinnede i deres forgyldte rammer, silketapeterne på væggene og de kostbare gardiner så ud, som om de var anskaffet i går, og de tavlede indlagte gulve skinnede om kap med de store prægtige spejle.

"Hvor mylord vil glæde sig over at se alt dette og takke Dem for Deres omsorg!" sagde jeg til ham.

"Takke, sir? Hvad tænker De på! Skulle han takke os? For pokker, det er jo ikke andet end vor skyldighed – nej, han skal blot komme, slet ikke andet end komme, og tage sin smukke gemalinde med sig, og den glæde, han gør os derved, skal være vor eneste belønning."

Efter at vi havde beset hele slottet, viste mr. Trallope mig parken med dens udsøgte frugttræer og blomster, vognremiserne, staldene og hestene, der for størstedelen havde tilhørt faderen til den afdøde lady Seymour. Foruden nogle udmærkede væddeløbere så jeg her seks til otte kraftige køreheste, og disse sammen med synet af en let jagtvogn fremkaldte en tanke hos mig, som jeg senere vil komme tilbage til. Vi vendte nu tilbage til den venlige forhal, hvor

hushovmesteren præsenterede mig for sin tro halvdel, mrs. Trallope, der imidlertid havde fået tid til at iføre sig sine kisteklæder. Det var en bedaget, velnæret kone af et flegmatisk temperament. Hun var ikke så snakkesalig som mange af hendes søstre, men hun havde den fejl, at hun var glemsom og distræt, og det mærkede man straks på hendes tale. Derfor var også hendes glæde over at se en ven af Hans Herlighed, hendes herre, og at høre tale om ham, langt mere mådeholden og stille end mandens og stod i ypperlig harmoni med hele hendes temperament. Hun ønskede mig venligt velkommen og spurgte mig, om jeg ville gå til bords straks, eller om jeg hellere ville bestemme en senere spisetid. Det tidlige morgenridt havde imidlertid givet mig en ønskelig appetit, og det var mig derfor behageligt at høre, at maden snart kunne være færdig. Jeg udbad mig den fornøjelse, at begge de gamle ville spise med mig, og fik også det svar, at de gerne ville adlyde min befaling, eftersom deres spisetid netop var den samme. Lidt efter blev der slået på gongongen, og vi satte os nu hen til et velbesat bord, hvor jeg snart fik lejlighed til at erfare, at vinen i de længe tillukkede kældre ikke var blevet fordærvet, og at stegespiddet havde gjort ypperlig tjeneste.

"Har De ordnet alle Deres papirer og regninger," spurgte jeg hushovmesteren under måltidet, "for at vi straks efter bordet kan begynde på vore forretninger?"

"Alt ligger færdigt – jeg har mine regnskaber i et jernskrin oppe på mit værelse."

Da desserten blev sat på bordet, kunne den gamle mand ikke længere bekæmpe sin nysgerrighed og forelagde mig så bestemte spørgsmål om sin fraværende herre, at jeg endelig så

mig nødt til at komme frem med de meddelelser, som jeg havde besluttet at give til bedste.

"De har vist nok hørt af Phillips," sagde jeg til mr. Trallope, "at mylord for nogle år siden havde i sinde at lomme herhen med sin smukke gemalinde?"

"Ja, sir, det har jeg hørt."

"Godt, så ved De også, at han blev forhindret i dette foretagende ved en begivenhed, som jeg her ikke fuldstændig kan meddele Dem, men som jeg er vis på, at De engang i tiden vil blive bekendt med."

"Ja, sir, det formodede jeg nok."

"Nok sagt, ved samme lejlighed blev Hans Herlighed nødt til at skilles fra sin gemalinde imod begges ønske og på ubestemt tid. mylord Percy måtte bekvemme sig til at foretage en vidtløftig rejse i udlandet, uden at han kunne give sin gemalinde, der blev tilbage i England, bestemte efterretninger om sit opholdssted."

"Men hvor opholder hun sig da nu?"

"Ja, det er netop det spørgsmål, som ingen kan besvare, og som jeg ville forelægge Dem, for jeg troede, at hun måske ville komme hertil og vente på Hans Herligheds tilbagekomst."

Hushovmesteren, der havde drukket et godt glas vin, så forskrækket på sin kone og mig.

"Nej, sir, nej!" stammede han i den største forlegenhed, "hun har aldrig været her – det er et fatalt punkt."

"Ja, et meget fatalt punkt!" sagde jeg, "og da alle hendes breve sandsynligvis er gået tabt, så bliver der intet andet tilbage for os end at antage, at hun er taget til en eller anden pårørende og der venter på nærmere efterretning, eller også ..."

"Men hvor er disse pårørende?"

Jeg søgte at omgå dette spørgsmål, idet jeg fortsatte:

"Eller også er lady Dunsdale rejst bagefter sin gemal. Og da jeg nu var af den mening, at hun, om hun end ikke selv var her, dog i det mindste måtte have sendt efterretninger hertil, så ville jeg modtage disse her af Deres hånd ..."

"Nej, sir! Det gør mig meget ondt – til mig har man ingen efterretninger sendt, og jeg ved af intet."

"Holdt, kære mand," faldt konen ham i talen, "undskyld, sir, men der falder mig noget ind: Det kan omtrent være seks uger siden – jeg tror, det var den dag, du var redet til forpagter Thomson ..."

"Det er syv uger siden ..."

"Så godt, altså for syv uger siden, da kom der om eftermiddagen – klokken kunne vel være fire ..."

"For mig kunne den gerne være fem! Skynd dig blot lidt!"

"Da kom der en vogn kørende hertil, hvori der sad en ung dame og en gammel herre, der meget ivrigt erkyndigede sig om Hans Herlighed viscounten af Dunsdale."

"Hvad for noget!" råbte manden og jeg på engang. "Og det har Du ikke sagt mig et ord om!" tilføjede hushovmesteren.

"Det har jeg glemt, min dreng! Der er så meget at bestille."

"Var der da intet andet menneske tilstede, da vognen holdt stille?"

"Nej, ikke en sjæl, min skat, jeg stod netop i porten."

"Hvem fulgte med den unge dame, og hvorfra kom hun?" spurgte jeg hurtigt.

"En gammel herre var med hende, og de kom fra T ..."

"Har hun da ikke nævnt noget navn?"

"Ikke det jeg ved, sir."

"Men hvordan så hun ud, og hvad spurgte hun om?"

"Smuk så hun ud, meget smuk, skønt noget bleg og sørgmodig. Hun spurgte, om Hans Herlighed var på Dunsdale, og da jeg svarede hende, at vi i fire år hverken havde set eller hørt fra ham, så sukkede hun og gav mig ... ja rigtigt, nu husker jeg det tydeligt ... og gav mig et brev ..."

"Hvad! Og det ved jeg ikke et ord af!" råbte mr. Trallope yderlig opbragt og kastede servietten heftigt på bordet.

"Jeg har glemt at sige sig det, min dreng."

"Men hvor er brevet?" afbrød jeg hende.

"Ja, sir, hvor er brevet? Hm! Vent lidt, vent bare lidt, jeg må tænke mig om ... ja, ja, jeg tror bestemt, at det må være i skabet."

Den glemsomme kone, som den ellers så fredeligtsindede mand ønskede pokker i vold, ilede ud for at hente brevet. Mr. Trallope gik fnysende op og ned i værelset. Noget efter kom hun tilbage og meldte os til vor store skræk, at det nu ikke var hende muligt at finde brevet, for hun vidste ikke bestemt, om hun havde lagt det i skabet eller et andet sted – men hun skulle nok besinde sig på det. Hvor besynderligt, tænkte jeg. For seks uger siden skulle Ellinor have været her, netop på den tid, da jeg lærte Percy at kende i St. James! Hvilket forunderligt spil af skæbnen!

"Og ved De forresten intet om denne dame? Har hun slet ikke sagt noget?" spurgte jeg.

"Ikke det mindste, sir. Hun gav mig brevet og kørte."

"Var der forresten intet, De lagde mærke til?"

"Nej, sir! ... Jo, det er sandt. Da vognen holdt, kom der en stor, sort hund ud af den ... jeg blev så bange for den, for den var lige så stor som Mimi, vor sorte kvie ..."

"Så var det hende! Det er rigtigt!" råbte jeg glad. "Og hvor kørte hun hen? Hvilken vej tog hun?"

"Ad London til, sir!"

"Ad London til!" gentog hendes mand i en arrig tone. "Der ligger mange steder mellem Dunsdale Castle og London! – At jeg dog netop dengang ikke skulle være hjemme!"

"Det er skæbnen, min ven!" sagde jeg grublende.

"London!" tænkte jeg. "Det var dog altid noget. Det andet står sagtens i brevet. Jeg vil også tage til London. Uden tvivl er hun der hos sin onkel, sir William Graham, og hendes fader var med hende – det er dog altid noget."

"De er altså vis på at det var hende?" spurgte den gamle, hvis vrede begyndte at sætte sig, da han mærkede, at jeg slog mig til ro.

"Jeg et fuldkommen vis på, at det var lady Dunsdale, Hans Herligheds gemalinde, som jeg søger, som mylord selv søger, og som ingen kan finde – for Guds skyld, gør Dem umage for at finde dette brev, mrs. Trallope! Det er af den største vigtighed."

Hun lovede det og fjernede sig atter.

"Endnu et spørgsmål, min kære mr. Trallope. Har De ikke for nylig hørt noget fra Hans Herlighed marquien af Seymour?"

"Ikke et ord sir, og det i alle de fire år, siden mylord Percy forsvandt – det sidste, der faldt mig i hænderne, var den mærkværdige avisartikel, som De måske nok var hørt tale om ..."

"Ja vist – videre?"

"Det var en efterretning, der bedrøvede mig meget, hvor løgnagtig den end var. Hvis jeg var mylord Percy, så ville jeg ... ja hvad ville jeg ikke ... dog!"

"Hvorfor løgnagtig? Man beråbte sig jo dog på domstolene?"

"Og dog var den løgnagtig, for jeg kender en, der til trods for alle deres juridiske kneb kan bevise den rene og skære sandhed, og det er mig, sir, for jeg var til stede ved det virkelige bryllup, men det er der ingen, der tænker på, for det er nu næsten ni og tyve år siden – og det dumme fruentimmer, min kone, var også til stede ved det, men hun har sagtens glemt det!"

"Det er mig kært at høre, hvad De der siger – jeg skal ikke glemme det."

Jeg var virkelig meget glad ved at have fundet dette vidne. Altså var dog ikke alle vidnerne forsvundet, som selv mylord syntes at antage.

"Bliv endelig ved min gamle ven!"

"Ja sir, denne efterretning bedrøvede mig meget som en gammel tjener af den højadelige familie på Dunsdale. Men da jeg dog så, at mylord Percy skulle tiltræde sin arv her, brød jeg mig mindre om familien Seymour. Desuden var mylord Percy rig nok på mødrenes side, og Gud ved også, om Hans Herlighed ville være blevet så lykkelig med sin faders rigdomme?"

"Hvorfor det? Jeg troede, at penge aldrig kunne skade, når de kom i en fornuftig mands hænder?"

"Ja, det kan man nok sige, sir, men ... hm, Gud tilgive mylord Seymour hans handlinger. Jeg tror nu, at der altid er forskel på penge, både på hvem man arver dem efter, og hvordan man anvender dem. Og hvad nu lady Dunsdale angår – Herren være

hendes sjæl nådig! – så har hun ganske vist tilgivet ham, men der er en højere dommer over os endnu, ved De nok."

Dette "ved De nok," som den gamle syntes at henføre mere til hvad der var foregået mellem marquien af Seymour og hans gemalinde end til den højere dommer, syntes for mig at være et fingerpeg til at holde inde med mine forskninger i denne retning, da den gamle lod til at forudsætte, at jeg vidste alt, hvad han vidste. Jeg følte heller ingen tilbøjelighed til at trænge nærmere ind i hemmeligheder, som selv Percy havde kastet et hemmelighedsfuldt slør over. Jeg tav derfor lige såvel som hushovmesteren, og vi rejste os fra bordet. Vi gik fra spisestuen ind i mr. Trallopes eget værelse, for jeg længtes efter at gennemse viscountens papirer, fordi jeg nærede et ubestemt håb om, at der muligvis kunne findes en eller anden efterretning om Ellinor imellem dem. Den gamle havde ret, når han sagde, at alt var i den fuldkomneste orden – beviser, regninger, kvitteringer. De penge, der var indkommet fra notaren, var alle omsat i papirer, det samme var tilfældet med, hvad der var indkommet fra forpagterne – dog var der også noget guld imellem. Efter aftale med Percy tog jeg guldet og en del af papirerne, gav et bevis for, hvad jeg havde forefundet, og hvad jeg havde taget med mig, gav hushovmesteren til eget brug en afskrift af dette bevis og lod den tillåste kasse igen bære hen på et sikkert sted. Et betydeligere arbejde var det at gennemlæse alle de breve, der var kommet. Jeg tog dem op på mit værelse og tilbragte næsten hele eftermiddagen med at gennemse dem. Ikke en eneste adresse var skrevet med en fruentimmerhånd, hvilket jeg allerførst så efter. De fleste indeholdt venskabelige udtalelser fra ud- og indlandet, men

ikke et eneste indeholdt det mindste, der kunne stå i forbindelse med det anliggende, det var min rejses eneste formål. Jeg var allerede kommet til de sidste breve og havde netop brudt et lille brev, hvis fine silkepapir allerede havde vakt min nysgerrighed, og min spænding forhøjedes endnu mere, da jeg fik øje på underskriften. Det var virkelig fra Ellinor, men dateret fra forrige år og fra et lille sted, der ligger omtrent midtvejs mellem Dunsdale Castle og London. Det indeholdt ordret følgende linjer:

> "Min dyrebare Percy!
> Gud alene ved, om dette brev, ligesom de tidligere, jeg har skrevet til dig, skal komme dig i hænde, men skønt jeg selv tvivler om det, vil jeg dog ikke blive træt af at følge dig med mine ønsker og velsignelser, selv om de ikke skulle træffe dig på Jorden. At du lever siger mit hjerte mig, for hvordan skulle det ellers opretholdes af håbet? – Men at du er nødt til at tie og leve fjernt fra din Ellinor, det siger mig den sørgelige omstændighed, at jeg aldrig hører noget fra dig. Hvis du var fri og din egen herre, så er jeg overbevist om, at intet i verden ville afholde dig fra at opsøge mig. Gid det måtte behage Gud i det mindste at lade mig leve så længe til jeg ved, at du er lykkelig! Ak, for mig selv håber jeg intet mere! Man har oprejst en uoverstigelig mur imellem os – o, at dog Himlen hører sådan en faders forbandelse. Jeg sender dette brev til Dunsdale Castle. Der vil du sagtens ile hen, når du igen har din frihed, og der er vel vore forfølgeres hævn mindst i stand til at nå dig. Fader og jeg rejser nu til London, til min onkel sir William Graham, der har nedlagt sine forretninger og trænger til vor pleje. Der

vil du sikkert kunne finde mig. Skulle vi forandre vort opholdssted, skal jeg sende en underretning om det til Dunsdale Castle. Levvel, min eneste elskede! Om mit hjerte end er sygt af sorg og længsel, så vil Gud dog opholde mig i kærlighed til dig.

Din Ellinor."

To ting var mig påfaldende ved læsningen af dette brev. For det første syntes det mig noget tilbageholdent, for det andet bar det præg af, at brevskriverindens sundhedstilstand ikke var så god, som hun ville foregive. Det første kunne være en følge af, at hendes tidligere breve ikke havde fået noget svar, det andet kunne hidrøre fra, at hun skånselsfuldt ville skjule sin tilstand for Percy. At hun var lidende, og meget lidende, syntes mig åbenbart. "Gid det måtte behage Gud i det mindste at lade mig leve så længe" og "om mit hjerte end osv., så vil Gud dog opholde mig," disse ord indgød mig en alvorlig bekymring for dette dyrebare liv, for de syntes at skjule et alvorligt legemligt onde. Og hvordan? Hun tilkendegav Percy, at hun ville blive i London, og at hun ville sende en underretning til Dunsdale Castle, hvis hun skulle forandre sit opholdssted? Nu havde hun været her allerede for seks uger siden og havde egenhændigt afleveret et brev. Indeholdt det den underretning, hun talte om, og havde hun virkelig forladt sit opholdssted? Og hvor var det brev, hun selv havde bragt? Derpå beroede mit foretagendes lykkelige udfald. Man søgte overalt, men brevet var ikke til at finde. Hele den følgende dag vendte vi op og ned på hushovmesterens bolig, men alt var forgæves.

Træt af disse spildte efterforskninger, opbragt på den tankeløse mrs. Trallope og bekymret for Ellinors skæbne, tilbragte jeg de sidste timer på Dunsdale Castle i en lige så urolig som ærgerlig stemning. Tredje dags morgen besluttede jeg at tage bort, efter at have givet hushovmesteren de nødvendige forskrifter for, hvordan han fremdeles havde at forholde sig.

"Min kære mr. Trallope," sagde jeg til ham. "Der er en ting, der glæder mig i Dunsdale Castle, mens der er en anden ting, der bedrøver mig. Jeg har fundet alt i den fortræffeligste orden, som mylord Percy havde forberedt mig på, og det glæder mig. Men at jeg rent har forfejlet mit egentlige formål, at opspore mylords gemalinde, det gør mig hjertelig ondt."

"Ja vel, sir! De mener det forbistrede brev ..."

"Det mener jeg. At dette brev er gået tabt er det værste, der kunne hænde mig. Hele mit håb beroede på det, og det alene er årsag i, at jeg ikke kan skilles så glad fra Dem, som jeg gerne havde villet. Imidlertid må man ikke straks tabe modet. Jeg må være forberedt på en del fejlslagne forhåbninger, og brevet kan endnu findes imod al forventning, efter at jeg er taget bort. Spar derfor ingen tid eller umage, og skulle De være så lykkelig at finde det, så send mig det på stedet med et sikkert bud, ikke med posten, for så kunne det igen gå tabt for mig. Send det allerførst til Codrington Hall, hvor jeg nu begiver mig hen, og skulle det ikke træffe mig der, så skal jeg nok efterlade min adresse hos hushovmesteren i Codrington Hall."

Jeg brugte denne forsigtighed, forbi jeg ikke vidste bestemt, om jeg ville træffe marquien af Seymour på sit landgods, eller hvor længe jeg ville være nødt til at blive hos ham. Hvis jeg ikke

traf ham, havde jeg fast besluttet straks at rejse efter ham og opsøge ham for enhver pris.

"De har altså forstået mig rigtigt, mr. Trallope?"

"Ja vel, sir, først til Codrington Hall ... det skal ske ganske efter Deres ønske."

"De må også være opmærksom på alle de efterretninger, der muligvis kan indløbe – der kunne igen blive afleveret breve ..."

"Vær De blot ikke bange, sir. Der skal hverken komme eller afgå noget brev for eftertiden uden mit vidende."

"Og hvis der igen holder en vogn?"

"Jeg forstår Dem, sir! Det skal ikke mere gå til på den måde."

"Og alle de breve, der måtte komme senere, sender De, hvis det er nødvendigt, med pålidelige folk ..."

"Ganske vist, sir. Jeg kender min skyldighed."

"De må også være beredt på at efterkomme ethvert forlangende, jeg gør til Dem i Hans Herligheds navn. Der kunne f.eks. indtræde det tilfælde, at jeg behøver nogle heste og vogne sendt et eller andet sted hen – så må De ikke tøve noget øjeblik, for hvert minut kan være kostbart. Hvad der endnu er Dem dunkelt, skal nok opklare sig for Dem med tiden – og nu, min kære mr. Trallope, lad nu mine heste sadle og lev vel!"

Den gode mand sagde nogle ord til afsked og gik bort for at udføre min befaling. Jeg var i nogen tid uvis med mig selv, om jeg ikke skulle foretrække at tage videre i jagtvognen. Det ville bestemt være en mageligere måde at rejse på og samtidig en hurtigere – men jeg indså, at jeg ikke til vogns og på den almindelige kørevej kunne indhente så mange oplysninger eller så let forfølge ethvert spor, som når jeg var til hest. Desuden havde Percy selv – og det gjorde for mig udslaget – bestemt,

hvilken måde jeg skulle rejse på, og jeg var fuldkommen overbevist om, at han havde sine gode grunde til dette. Mislykkedes mit forehavende til vogns, kunne han bebrejde mig, at jeg var afveget fra den foreskrevne vej. Mislykkedes det til hest, så havde jeg dog efterkommet hans ønsker. Jeg besluttede altså i første omgang at fortsætte min rejse til hest, og denne beslutning udførte jeg også. Fremtiden vil vise, at jeg gjorde ret. Hestene, der var blevet omhyggeligt passet, førtes frem. Vi satte os i sadlen, og red på en søndag morgen bort fra Dunsdale Castle og tog straks ad vejen til London, som jeg dog nogle timer efter forlod for at slå ind på den vej, der førte til Codrington Hall – for det var min rejses nærmeste, men just ikke behageligste mål.

18. Efterforskninger

Jeg havde omtrent halvfjerds engelske mil at tilbagelægge fra Dunsdale Castle til Codrington Hall, og jeg besluttede at anvende tre dage til det, hvad der ikke ville være nogen stor anstrengelse for vore gode heste. Vejen førte os først igennem en skov, der vel ikke var så smuk som skoven ved Dunsdale, men som dog ydede os en behagelig skygge.

"Hvor bliver du af?" spurgte jeg knøsen, der red bag efter mig og fortærede den frokost, han havde taget med sig fra Dunsdale Castle.

"Ak, sir!" råbte han og travede rask hen til mig. "Jeg ville ikke forstyrre Dem – De syntes at tænke på noget."

"Det gør ikke noget ... derfor kan du godt ride ved siden af mig ... spis kun din frokost ... smager den dig?"

"Fortræffeligt sir! Om morgenen smager maden mig altid bedst."

"Nå, om middag og aften synes jeg heller ikke, at du just mangler appetit."

"Nej, sir, men man levede også godt på Dunsdale. Jeg har aldrig i mit liv spist så godt, og jeg kunne nok have haft lyst til at blive der et par dage endnu."

"Du kan gerne vende om og følge efter om nogle dage. Jeg har slet ikke noget imod det."

Knøsen så alvorlig på mig, stak sin frokost i lommen og svarede:

"Nej, sir! Det var ikke min mening – jeg tænkte kun på, at det måtte være dejligt at føre sådant et liv som den gamle hushovmester ..."

"Hm, det ønske kunne vel nok blive opfyldt en gang!"

"Ja, det kunne jeg nok lide – det var en stilling for mig!"

Da han så noget vantro på mig, føjede jeg til:

"Din fader kan i det mindste være vis på denne post, og du er jo den ældste søn og hans nærmeste arving ..."

"Men så må mylord Percy da først komme tilbage."

"Hm!" tænkte jeg, "knøsen har ret. Det er netop sagen."

Og vi red igen et stykke videre uden at tale et ord. Hen imod aften nåede vi grænserne af herskabet Dunsdale, og den næste morgen befandt vi os i en egn, der vel netop var mindre frugtbar, men dog havde et ganske andet præg. Grågrønne nåletræer dækkede egnen milevidt, derpå fulgte noget dyrket land, og så igen nåletræer, hedeurter og endelig en dyb mose.

"Det er dog ingen steds så skønt som i grevskabet Dunsdale, sir! O disse store egeskove og græstæppet under dem – gid vi dog snart kunne vende tilbage til det igen!"

"Verden er stor, Bob, og mange egne et endnu smukkere end Dunsdale. Alligevel er der ganske fortræffeligt der, og jeg ville også helst blive, hvor det behager mig, men nu har vi forretninger for og rider videre uden at se os tilbage – i morgen er du allerede hos din tante Ursula."

"Tante Ursula! Gud ved, hvad hun vil sige, når jeg holder til hest uden for hendes dør."

"Ja, hun vil rigtig nok blive glad, Bob! Hvor længe er det siden sidst du så hende?"

"Det er hele tre måneder siden."

"Hele tre måneder siden!" tænkte jeg, "og knøsen føler allerede hjemve og længsel efter sine kære! Percy har måttet forlade mere end han, og han er nu allerede borte i mere end fire år, og hvor?"

Vi red videre, indtil aftenen faldt på, og det andet nattekvarter modtog os. Sent den tredje morgen var vi igen rejsefærdige. Bobs hjerte bankede af glæde, mit af forventning. Jeg skulle se Codrington Hall, præsten Grahams bolig ved søen og lære at kende mylord Seymour. Muntre og bitre tanker vekslede i mit sind, og i utålmodig forventning travede jeg hurtigere af sted end sædvanlig. Det var eftermiddag. Vi nåede igen en granskov, der var gennemskåret af flere veje. Jo videre vi kom frem, desto mere tavse blev både Bob og jeg, skønt af forskellige grunde. Knøsen kastede sit blik snart til højre, snart til venstre, men pludselig holdt han sin hest an, greb min arm og råbte med høj røst:

"Holdt der! Stands, sir! Her er endelig de to velkendte veje – denne til højre fører til min faders hus og den der til venstre lige til Codrington Hall og til mr. Grahams bolig. De kan ikke tage fejl af vejen, sir."

Jeg mærkede, hvad knøsen ville sige med dette. Derfor holdt jeg stille og så mig om.

"Det er godt, Bob," sagde jeg beklemt, "gå du til din tante, hils hende fra mig og glæd dig over, at du kan være så lykkelig at se hende igen. Men når du har underholdt dig med hende, så kom i morgen tidlig til Codrington Hall, hvor jeg agter at blive i nat. Sørg godt for din hest og lev vel."

Drengen tog sin fløjlshue af, bukkede og sagde:

"God lykke, sir, og hils 'bussemanden'. Farvel, farvel!"

Idet han råbte dette med en smilende mine, der samtidig var uendelig barnlig og godmodig, gav han sin lille hest af sporerne og jog med løs tøjle hen imod sin tantes bolig. Jeg holdt stille og fulgte ham med øjnene, så længe jeg kunne. Derpå red jeg langsomt videre, uden at bekymre mig om noget uden for mig. Af den drømmende tilstand, hvori jeg befandt mig, da jeg nærmede mig til mr. Grahams hus, blev jeg pludselig vakt ved hestens forunderlige adfærd. Efterhånden var nemlig dyret fra sin rolige skridtgang slået over i et kort trav. Den spidsede øren, den pustede, og endelig begyndte den at slå lystigt med hovedet. Uden at jeg foranledigede det, faldt den i en art galop, der lidt efter lidt blev så voldsom, at jeg næppe formåede at magte den. Jeg så mig om for at opdage, om der var noget i nærheden, der i den grad kunne anspore hesten, men jeg bemærkede intet. Skulle det virkelig være dyrets instinkt? Skulle det være de velkendte veje, der igen dukkede op i dets erindring? Ja, det kunne ikke være andet. Bravour kendte vejen og det mål, den førte hen til, og for at nå dette mål desto snarere, ilede den raskere af sted, og de kendte genstande hilste den med sin vrinsken!

"Aha!" tænkte jeg, "Bravour ved, hvor hen vejen går, og han kender den bedre end jeg – fremad, min ven, fremad!"

Og idet jeg gav den fuldkommen frihed, fo'r den hen med mig under træerne og buskadset, så at det knagede overalt, og den sorte mosejord slog op rundt omkring mig. Jeg vidste, hvor sikker den var, og ænsede det derfor ikke – med lynets fart for den af sted, og jeg var nødt til at holde på min hat – se! da kom vi til en grav ... med et mægtigt spring satte den over – ak, det var den grænsegrav, som den så tit havde båret Percy over i

lykkeligere dage! Endnu nogle sekunder – da stod den prustende stille og vrinskede højt foran døren til den gamle grå bygning, der begrænsedes af to runde, mosbegroede tårne. Men intet råb, ingen velkomsthilsen besvarede Bravours muntre hilsen. Jeg sprang af og slap tømmen. Vinduesskodderne var lukkede, jeg bankede på, men alt var så stille som i den dybeste nat. Alt var så roligt og tavst omkring huset, som om selv den ellers så levende skov sørgede med. Ikke en fugl kvidrede, ikke et blad rørte sig, det forladte hus var så fuldkommen øde, at jeg begyndte at gyse for denne ensomhed. Jeg gik ned af kastanjealleen – allerede langt borte havde jeg fået øje på lord Seymours gamle slot, der så lige så mørkt og øde ud, som der måtte se ud i dets besidders udtørrede hjerte. Jeg nærmede mig det – al varme forlod mit bryst, og der blev koldt i mit indre, iskoldt midt i sommeren ved tanken om alt, hvad der var foregået der. Endelig stod jeg foran den dør, hvor Mortimer havde stået og været vidne til sin broders og Ellinors første omfavnelse, og hvor han havde tilsvoret dem had og hævn! Mine vemodige følelser forsvandt pludselig, jeg samlede al min kraft og følte, at jeg ikke blot skulle drømme, men også handle – jeg kastede mig på hesten og red rask uden om den lange bygning og hen til hovedindgangen på den modsatte side. Også dette hus, der var opført af en mørk sandsten, så øde og forladt ud. På en bred terrasse stod nogle gamle halvudgåede orangetræer, der med deres gule og visne blade så lige så sørgelige ud som alt det øvrige. Ikke en blomst, ikke et eneste buskads, ikke en gang en grøn græsplet var at se – det eneste, der frembød sig for øjet, var sten, mos og muld. Jeg red op af terrassen og så mig om efter en, der kunne tage imod mig. Alt

var dødsstille. Jeg ville allerede give mig til at råbe, da jeg fik øje på en gammel, rusten dørhammer. Jeg greb den og gav mig til at banke så stærkt, at de dumpe, klangløse slag gav genlyd henne i skoven. Jeg hørte nogle fodtrin, og noget efter så jeg på tærsklen en mand med et trodsigt udseende, der så forbavset på mig, som om han havde ventet at træffe alt andet end et menneske uden for dette ugæstmilde hus.

"Hvad vil De?" spurgte han mig i en rå tone.

"Som herren er, følger hans svende!" tænkte jeg og svarede:

"Er dette Codrington Hall, marquien af Seymours gods?"

"Det er det. Hvad vil De ham?"

"Tale med ham – er han hjemme?"

"Nej!"

"Hvor er han da?"

"Han er for tre dage siden taget til London for at helbredes – han er syg."

"Ved man ikke, hvornår han kommer tilbage?"

"Nej. Han kommer vel, når han er rask og finder det for godt."

"Det mener jeg også – er ingen af hans familie her?"

Manden stirrede forundret på mig og svarede:

"Nej, ingen! Sir Mortimer er taget med ham til London."

"Og det er tre dage siden?"

"Ja, det har jeg allerede sagt."

"De synes ikke at vide, at man forstår bedst, hvad man hører to gange. Mærk Dem det for fremtiden! – Hvilken vej tog Hans Herlighed?"

"Den der!"

Han pegede med fingeren ind i skoven. Jeg vendte mig om og så tavs hen i den angivne retning. Da jeg igen drejede mig om

til ham, havde grobrianen allerede halvt lukket døren til.

"Det er godt!" sagde jeg og ville fjerne mig.

"Skal jeg ikke melde noget?" spurgte manden tøvende og lukkede døren igen halvt op, da han bemærkede mit fortørnede blik. Jeg tænkte et øjeblik efter. Derpå fik jeg et indfald, som jeg endnu ikke ved, hvordan jeg faldt på, men som pådrog fyren straf for hans grovhed, hvilket læseren i sin tid vil erfare.

"De kan sige, at De skal hilse fra St. James."

"St. James? Det er godt."

"Farvel!"

"Farvel, sir."

Han slog døren i efter sig.

"Til London," sagde jeg til mig selv, "altså skal og må jeg til London! Hvem ved, måske træffer jeg også der Ellinor – det er både dagen og natten!"

Jeg red igen ned af kastanjealleen, og Bravour vrinskede endnu en gang, da den kom forbi mr. Grahams tidligere hus. Endnu en gang så jeg på de forladte mure, kastede endnu en gang et blik på søen og på himmelen, og derpå travede jeg igen – hvor ondt det end gjorde mig, at jeg skulle anstrenge det stolte dyr endnu mere – rask hen ad den vej, jeg var kommet, til den lille skovhytte, hvor kræmmerens søster boede, for jeg længtes igen efter at komme til mennesker.

Aftenen var allerede brudt frem, da jeg steg af uden for det lille skovhus, som jeg havde haft let ved at finde. Jeg hørte stemmer derinde og bankede på, og da jeg trådte ind, så jeg tante Ursula sidde med sin brodersøn Bob i al gemytlighed ved et tarveligt aftensbord. Begge så overraskede på mig, da jeg

med en venlig hilsen så pludseligt stod foran dem, og de rejste sig øjeblikkelig fra bordet.

"De får flere gæster i aften, end De i morges havde ventet Dem, mrs. Dickstone!" sagde jeg. "Det er imidlertid nøden, der tvinger mig til at falde Dem besværlig med min nærværelse."

Hun rakte mig forekommende sin hånd, så snart Bob med et par ord havde underrettet hende om, at det var mig, der var hans nuværende herre.

"Skønt Deres besøg overrasker mig, sir, så glæder det mig dog at se Dem og at kunne takke Dem for Deres godhed imod min brodersøn. Men det undrer mig, at man ikke har beholdt Dem på Codrington Hall, så meget mere som jeg hører, at det var Deres hensigt at overnatte der."

"Mennesket spår, men Gud råder, min gode kone! Det var sandt nok min hensigt at blive der, men De vil erindre, at for nogle år siden var der en anden gæst, der også måtte søge ly hos Dem, og, uagtet han havde langt mere ret end jeg til at overnatte i Codrington Hall, foretrak han alligevel Deres stille hus for de prægtige sale oppe på slottet. For resten er mylord Seymour for tre dage siden taget til London, og til at blive tilbage der mellem hans grove tyende følte jeg ingen lyst, selv om de skulle have anmodet mig om det."

"Er det sådan fat! Ja, så må De rigtignok tage til takke. Sæt Dem ned, sir, og spis en smule vildt og et par æg – i dag er det en festdag, siden jeg atter har min gode Bob hos mig."

Bob var henrykt over sin tantes glæde og satte en stol hen til bordet, mens hans tante dækkede til mig. Jeg tog plads uden omstændigheder og lod det smage mig godt.

"Jeg hører," begyndte konen igen, "at De rejser i mylord Percys anliggender, og da jeg forgæves har ventet på min broder, der ligeledes står i forbindelse med mylord, så er det mig kært, at jeg ser Dem, for jeg har et brev til Hans Herlighed."

"Et brev!" råbte jeg. "Hvor er det?"

Bob tog det op af sin lomme og rakte mig det. Min anelse bedrog mig ikke. Det var ligeledes fra Ellinor. Også her hen havde hun sendt efterretninger i det håb, at hun måske ville finde et eller andet middel til at lade det komme Percy i hænde. Indholdet af dette brev lignede så temmelig det forrige, kun havde denne billet det forud, at den var skrevet for et fjerdingår siden. Den var altså indtruffet, straks efter at Phillips havde afhentet sine sønner hos søsteren. Jeg bestyrkedes herved i min formodning om, at hendes nuværende opholdssted var hendes onkels hus i London. Men hvorfor havde hun for seks uger siden igen gjort en rejse til Dunsdale, når hendes opholdssted var forblevet uforandret? Grunden til denne rejse syntes mig noget dunkel, når man ikke ville antage, at hun ved selv personligt at efterforske troede sikrere at komme til målet. Hvis dette sidste ikke var meningen, så var jeg overbevist om, at hun havde skiftet opholdssted, at hun altså nu ikke mere var i London, og at det brev, der ulykkeligvis var blevet afgivet til mrs. Trallope, havde indeholdt en meddelelse om denne stedforandring. Hvad altså hende angik, så var jeg langt fra sikker på at træffe hende i London, dog nærede jeg i det mindste håb om, at jeg i onklens hus måtte komme på et spor, som jeg da kunne forfølge videre. Hvad der for resten igen bedrøvede mig var, at der også af dette brev fremgik, at hun befandt sig i en lidende tilstand. Jeg lænede mig et par øjeblikke eftertænksomt tilbage i stolen og

satte denne nye begivenhed i forbindelse med de efterforskninger, som allerede nu myldrede i mit hoved.

"Brevet indeholder dårlige efterretninger, ikke sandt sir?"

"Nej, mrs. Dickstone, bestemt ikke! Tvært imod opliver det mit håb om at opspore lady Dunsdale, der, som De sandsynligvis ved, lever adskilt fra sin mand. Dog bekymrer det mig noget, at hendes tilstand synes at være sygelig, skønt brevet ikke siger det udtrykkeligt."

"Ak, skulle det være sandt! Det ville smerte mig ubeskriveligt. Jeg ved nok, hvor mange sørgelige scener der forefaldt den gang, skønt det ikke er mig bekendt, hvor Hans Herlighed er nødt til at opholde sig så længe, da min broder aldrig har talt et ord til mig om det. Og skulle hun nu tilmed være lidende, den smukke, dyrebare miss Ellinor!"

"Fortæl mig, hvad De ved om denne elskelige dame – jeg hører så gerne noget om hende, da jeg aldrig har set hende."

Den gode kone fortalte mig nu i henved et par timer så meget smukt og fortræffeligt om Ellinor og hendes fader, at jeg havde ondt ved at beholde det alt sammen i min hukommelse. Førend vi begav os til ro, talte vi endnu om, hvad vi ville foretage os næste morgen, før vi igen begav os på rejsen, og da natten endelig faldt på, førte min værtinde mig ind i mit sovekammer, der først var bestemt for Bob, men nu var taget i beslag for mig.

19. En berømt læge

Læseren kender den trykkende lummerhede, der i begyndelsen af august møder den rejsende, når han træder ind i Englands uhyre hovedstad. Denne gang havde jeg imidlertid slet ingen lejlighed til at undres over den travle færdsel og det forunderlige røre, der ellers overrasker den rejsende her, for jeg så London som det sted, mine tanker så længe forventningsfuldt havde drejet sig, og som skulle krone alle mine anstrengelser med et lykkeligt udfald. Under mit tidligere ophold i London havde jeg boet hos en ven og landsmand, men for nu at være fuldkommen uafhængig og udelukkende herre over min tid, tog jeg ind i et hotel, der lå i nærheden af min faderlige ven, den berømte læge, sir John F... s hus i Regent Street. Mit første skridt i London skulle derfor næste morgen gælde sir John, og for at underrette ham om min ankomst, sendte jeg ham endnu samme aften mit kort, hvorpå jeg fik det svar, at han ventede mit besøg, og at det ville være ham meget behageligt. Dog, for at kunne fremstille sir Johns usædvanlige personlighed for mine læsere, anser jeg det for nødvendigt at forudskikke nogle bemærkninger om hans stilling, hans karakter og hans virkekreds. Han var ansat som første læge ved Bethlehemshospitalet, den største dåreanstalt i verden, og her virkede han ikke blot rastløst selv, men hans stab og de midler, han anvendte, virkede endnu langt videre i hele den øvrige verden. At en sådan mand havde modtaget alle mulige agtelses- og æresbevisninger fra ind- og udlandet og samtidig på den

mest velsignelsesrige måde erhvervet sig en betydelig formue, behøver jeg vel ikke en gang særskilt at omtale. Hans personlighed var lige så påfaldende og original som hans kundskaber var omfattende og hans godmodighed uudtømmelig. I sine yngre år havde han altid været ualmindelig rolig og besindig. Det var derfor intet under, at han nu i sin høje alder ved det første øjekast syntes at være iskold. Denne kulde var imidlertid ikke en følge af, at hans hjerte var udtørret, men af hans stadig tiltagende åndelige klarhed og ro. På den tid, jeg vidste, at han var hjemme, begav jeg mig hen til hans bolig, og uden at lade mig melde af hans kammertjener, der sagde mig, at hans herre allerede to gange havde spurgt efter mig, trådte jeg ind til ham og fandt ham siddende som sædvanlig, fuldstændig påklædt, som om han skulle køre ud, i en lænestol i den store pragtfuldt møblerede sal, hvor han plejede at modtage folk. Da jeg lukkede døren efter mig, drejede han sig halvt om på stolen, og idet han strakte hovedet noget frem, som han plejede, og rakte sin sitrende højre hånd hen imod mig, råbte han i denne godmodige, milde tone, som jeg altid var vant til at høre af ham:

"Ej, der er jo den lille Job!"

Sådan plejede han at kalde mig, skønt jeg hverken hed Job eller var lille, men Job havde i tidligere dage været min faders øgenavn, og nu havde sir John overført det på mig. For mig var det naturligvis en ære, at det kunne more den gamle herre, selv om det var på min bekostning.

"Der er jo endelig den lille Job," råbte han, "med sine hemmeligheder fra St. James – hæ! Det er besynderligt nok!

Alle mennesker har hemmeligheder, og jeg har i mit hele liv ikke haft nogen! ... Hm!"

"Derfor har De også kendt så mange af de andres!" svarede jeg, idet jeg hjerteligt trykkede hans hånd.

"Hm! Den, der skjuler noget for andre, skjuler i reglen mest for sig selv – nå, lille Job, hvordan går det så?"

"Jeg takker Dem af ganske hjerte, sir! Hos Dem har jeg det altid godt."

"Og nu er De her igen! ... Komisk ting, denne rejselyst! Man har det dog bedst hjemme ... men det glæder mig ... hvordan lever de deroppe?"

Han mente hermed St. James, fordi det ligger nordligt for London. Jeg bragte ham alle de hilsener, man havde medgivet mig, og overrakte ham brevet fra overlægen, som han lagde til side. Jeg ville netop føre talen hen på det eventyr, der havde kaldt mig til ham, da han smilende bemærkede:

"Vent kun lidt med det, lille Job. Hvad bestiller mr. Derby? Inddeler han endnu bestandig menneskene i ottendedele, og går han endnu stadig med sin lyseblå frakke?"

"Ja, han holder endnu på sine ottendedele og går stadig med en lyseblå frakke."

"Et fatalt ord det – f- frakke. Min tunge vil slet ikke lystre, Job! Den blå f- frakke! Kender De historien om den blå frakke?"

"Nej," sagde jeg og smilede, for jeg vidste, at nu kom historien.

"O, De har været i St. James og kender ikke den! ... der må nok ikke være nogen lystighed mere der! Nå ... nu skal De høre! ... Den gang jeg var der oppe – det er nu temmelig længe siden – passerede den. Mr. Derby gik altid i en blå frakke, og foruden

den havde han kun en sort, som kom på ved store højtideligheder. – Det var nu en kendt sag, og mr. Derby hed derfor altid kun *den blå frakke!* På en festdag besluttede hans dyrebare patienter at have lidt løjer med frakken. En vis lystig person, der rigtignok var forrykt, men alligevel gik for en skønånd, digtede en komedie og kaldte den: *Den blå f- frakke!* At spille komedie har altid været mode på St. James, hm! ... De smiler, lille Job! ... Ja, jeg har også spillet komedie. Jeg gav altid elskeren ... hahaha! Jo, jeg havde også mine fire ottendedele den gang! ... Nåda! ... Rollerne blev delt ud og lært, keglebanen var gjort til teater ... tilskuerne tager plads ... skuespillerne kommer ... men det bedste mangler – den nødvendigste del af garderoben – den blå f- frakke! ... Hvad var der at gøre ved det? Stille! siger skønånden, mr. Derby sover ... får sig sin middagslur ... vil se at liste kjolen til mig oppe på hans værelse. Godt! ... Han sniger sig ind til ham! ... Ha! Der ligger kjolen på en stol ... fortræffeligt! Han snapper den som den bedste taskenspiller, løber i triumf hen på keglebanen ... "her er den, gentlemen! Den blå f- frakke." Modtages med bifald, naturligt! ... Der må klappes i hænderne, ellers ikke rigtigt ... nu begynder stykket! – Men, nu kommer det fine – i det samme vågner mr. Derby ... vil gå ud ... gøre sine visitter. Men hvor er frakken? Mr. Derby søger, men finder den ikke. Mr. Derby bliver vred, tåler ingen spøg, når det gælder hans person ... skriger, larmer, ringer og kalder hele huset sammen. Tilfældigvis kommer mr. Elliotson og mr. Lorenzen også til, og nu begynder der en søgen. Men de gamle fyre mærker uråd og ler hemmeligt i skægget.

"Mine herrer," siger mr. Derby, "det er ikke til at le af … det er skændigt, mine herrer! … Det er en dum spøg mine herrer! Jeg kan dog ikke gå i bare skjorteærmer til mine patienter … De ler, mine herrer!"

Nok sagt, kjolen er borte og bliver borte, og mr. Derby er nødt til at trække den sorte kjole på! Hahaha! Sort kjole og nankinsbukser, hahaha! … Men mr. Derby er snu … aner pludselig, hvad der er på færde … styrter ud af døren. Alle efter ham … ned i parken! … Hoho, mine herrer, hvad er det for et spektakel på keglebanen? Der har vi det … der træffer han dem netop lige i katastrofen!

"Ha, min blå frakke!" råber han rasende, "skal den spille komedie? … Mine herrer! De ser det, De er vidner til denne infami, til dette attentat på min blå frakke … vil De på øjeblikket, hr. skønånd, bære den hen, hvor De har taget den – og hør, mr. Toms, fem spande vand … De forstår mig! Og skønånden gik med den blå frakke og tog sine fem spande med en anstand som en mar- martyr … hahaha! Nå, lille Job, nu kender De historien om den blå frakke."

"Ja, sir John, nu kender jeg den, og jeg skal ganske vist ikke glemme den."

Vi lo umådeligt ad historien, og det var umuligt andet, når man så på den gamle sir Johns mageløse minespil. Da den gamle herre havde givet sig luft på denne måde, sagde han alvorligt:

"Nu har vi leet, og det er sundt, det ved jeg bedst. Lad os nu komme til vore forretninger."

"Ja vist, sir, jeg har endnu ikke fortalt Dem, hvad der bevægede mig til at skrive til Dem og bede Dem om …"

"Stop, lille Job! ... Vedkommer den historie mig? Ved De hvad, lille Job, jeg kender så mange gamle historier ... Har slet ingen lyst til at høre nye ..."

"Det vil jeg ikke sige, sir. Den vedkommer egentlig ikke Dem ..."

"Nå, så behøver jeg heller ikke at kende den ... hvert menneske har sine grunde, hvorfor han gør noget usædvanligt og De med ..."

"Men det er en hemmelighed, der er yderst vigtig ..."

"Det tvivler jeg ikke om ... tvivler ikke om det! Hvis De trænger til mig, og jeg kan tjene Dem, er jeg parat ... så længe har det gode veje ... hahaha! ... Men, jeg har også noget for Dem, og det er det vigtigste for os begge ... De kommer som kaldet ... Ser De," han tog et brev op af pulten og åbnede det. "I går har jeg modtaget dette brev fra min gamle patient, marquien af Seymour ..."

"Hvad for noget!" råbte jeg uvilkårligt og fo'r tilbage.

Baronetten så forstenet på mig.

"Kender De ham? Ved De allerede, hvad jeg vil?"

"Nej, sir, nej! Jeg har hidtil kun hørt ham omtale ..."

"Bravo! Det passer jo fortræffeligt ... Ja, jeg har lykken med mig! Er De nu snart kommet Dem af Deres forbavselse, så at De kan høre på mig?"

"Ja, ja, sir!" sagde jeg og gjorde mig umage for at bekæmpe min bevægelse.

"Nå, ser De, her skriver mig hans søn ... man siger, at det er hans arving ... hm! en sir Mortimer, at hans fader var kommet til London og var flyttet ind på et landsted fire mil fra byen ... nå, ved De nu, hvorfor?"

"Jeg formoder, sir ..."

"Ja vist, for at lade sig kurere af mig. Hahaha! ... Alle vil de kureres, som om det var sådan en let sag. 'Her er jeg, mr. doktor! ... Kom nu De ... og gør det så kort som muligt ... jeg skal nok vise mig erkendtlig' ... Hahaha! Som om jeg gamle krøbling hver dag kunne tage derud! Jeg, som har så meget at gøre her, at jeg gerne kunne behøve otte fødder og fire hænder. Men denne sir Mortimer er dog ikke så gal ... skriver mig, at hans fader lider af en nerveoverspændthed ... at enhver støj forskrækker ham ... et hvert fremmed ansigt foruroliger ham ... hm! Det skal nu straks være en nerveoverspændthed! De stakkels nerver! ... Men denne sir Mortimer er dog ganske fornuftig ... han mener lige som jeg, at når jeg ikke kan komme selv, behøver jeg blot at sende en alvorlig mand af min skole ... som om jeg var en skolemester! ... men det ord 'skole' siger mig dog nok –"

Han gjorde et karakteristisk tegn med den højre pegefinger op til panden.

"Og nu, sir?" spurgte jeg, da han så forskende på mig.

"Nu, lille Job, nu skal De være den alvorlige genstand ... De har jo også så vant et blik, sådanne manerer og forstår at tumle med sådanne ... sådanne syge nerver. Hvad mener De om at tage derud med en anbefaling fra mig? ... De vil finde et godt bord ... "

"Tillad, sir, at jeg først betror Dem min hemmelighed ..."

"Nej, lille Job, det må du slet ikke ... jeg vil ikke vide noget endnu. Du skal handle alene, og når du har udkrammet din visdom, så skal jeg sige dig, om du er en mand af praksis eller ikke – hæ?"

"Godt, godt, sir! Jeg skal handle ... "

"Ja, ja, sir! Det skal De. Endnu et par ord om manden ... kender ham i mange år ... stolt aristok – aristo – – krat ... dårlig ægtemand ... partisk fader ... men rig ... bliver snart hertug ... og verden siger amen! Men jeg ved ikke! ... Har altid haft en mistanke om ... hm!"

"Hvad for en mistanke, sir?"

Sir John så listigt på mig med et komisk udtryk.

"Hvad for en mistanke? Ja det skal du sige mig, når vi ses igen ... det er ikke ganske rigtigt i hans familie ... aviserne havde haft noget om det ..."

"Det ved jeg. Sir, det ved jeg!"

"Det ved du, lille Job? Nej, det er en fejltagelse. For fire år siden var du jo ikke her."

"Og dog ved jeg det, sir. Så sandt jeg lever, jeg ved det."

"Så meget bedre for dig ... det kan vi altid tale om. Vil De besøge ham, hr. doktor?"

"Ja, til visse," råbte jeg, "og det på øjeblikket!"

"Nå, det er jo fortræffeligt! ... gå så!" fortsatte han i en pludselig alvorlig tone ... "hiv loddet ud ... bestandig dybere og dybere ... med sikker hånd ... forstår De mig? ... finder De ikke nogen grund, så skal jeg selv komme! ... jeg venter at høre fra Dem om nogle dage ... har De allerede spist frokost?"

"Ja, sir."

"Men ikke hos mig!"

Den gamle mand ringede med en sølvklokke, der stod foran ham på bordet, og befalede, at der skulle bringes mig frokost, for han selv spiste stedse alene, om morgenen præcis klokken syv og om aftenen præcis klokken syv, for at det ikke skulle

stjæle ham for megen tid, sagde han. Jeg havde hverken lyst til at spise eller drikke. Helst ville jeg køre straks, men jeg kunne ikke afslå hans artighed og blev. Mens jeg spiste frokost, kom jeg til at tænke på sir William Graham.

"Kære sir," sagde jeg, "kender De sir William Graham, en tidligere berømt retslærd eller notar her i London?"

"Jeg har kendt ham, lille Job. Hvordan smager de østers der, hæ? Ja vist har jeg kendt ham ... hvorfor ser De sådan på mig? ... Endnu for to måneder siden ... fortræffelig mand ... min ven og min notar ... men nu ... slagflod, ligesom jeg ... men ikke så lykkelig som jeg ... endnu et, og så igen et ... der kunne ingen dødelig hjælpe ... død!"

"Hvad!" råbte jeg og rejste mig målløs af forbavselse.

"Ja, lille Job. Vil De høre det om igen? Jeg kan det ikke. Det var Guds vilje. Hvem kan vel gøre ved det?"

Han så på mig med et så sørgmodigt og venligt blik, at jeg måtte gå hen til ham og trykke hans hånd.

"Har han ingen søn efterladt sig?" spurgte jeg.

"Nej, lille Job! Ingen søn! En broder arver baroniet og det hele."

"Og hvem er den broder?"

"En forhenværende præst, siger man ... jeg har aldrig set ham. Da jeg besøgte sir William, var han rejst bort ... men det skal være en brav mand ... denne gang kommer pengene på et godt sted ... glæder mig meget."

"Og hvor boede sir William?"

"Siden han opgav sine forretninger – og det er allerede længe siden – boede han på et landgods seks eller otte mil på den

anden side af Seymour Castle, som De jo vil besøge. Der kan De høre mere om ham … nå, lille Job, er du allerede mæt?"

"Fuldkommen, sir."

"Godt, så vil vi gå til vort arbejde – jeg til Bethlehem og du – til Jerusalem."

Den gamle mand lo hjerteligt over sit besynderlige indfald.

"God morgen, sir! Jeg ser Dem altså igen om nogle dage, og min hemmelighed … "

"Med den har det ingen hast … god morgen, lille Job. Min vogn skal om en time føre Dem ud på landet … hører De, løb dog ikke så rask … De vil brække halsen inden en time … farvel! …"

Jeg sprang ned ad trappen og nåede næsten åndeløs til min bolig. Var det en tilskikkelse, at netop jeg skulle sendes til marquien? Jeg ved det ikke. Jeg havde kun en følelse, taknemmelighed mod forsynet, og et forsæt, og det var, at jeg med alvor og besindighed ville forfølge mit mål. Jeg aftalte i en fart det fornødne med Bob, ordnede min påklædning, mit rejsetøj og en time efter sad jeg i sir Johns magelige vogn og rullede henad vejen til Seymour Castle, til den mægtige og rige marquis af Seymours landgods.

20. En fornem patient og en fortræffelig søn

Mens jeg lagde planen for min opførsel, rullede vognen rask hen gennem markerne og standsede allerede foran hovedindgangen til marquien af Seymours slot, inden jeg endnu var kommet på det rene med mine beslutninger. Nogle tjenere, og iblandt dem hushovmesteren, sprang hen til vogndøren, for de havde uden tvivl genkendt sir Johns ekvipage, og hjalp mig høfligt ud af vognen.

"De kommer fra sir John," tiltalte hushovmesteren mig bukkende, "ikke sandt, sir? Ak, vi har ventet på Dem med længsel."

"Han er selv lidende og sender derfor mig. Hvem har ventet på mig med længsel?"

"Mylord Seymour, sir Mortimer og vi alle, for der er nød på færde," tilføjede han hviskende. "De tillader vel, at jeg bringer Deres sager op på Deres værelse, for jeg håber, at De bliver her, sir."

"Det tænker jeg," svarede jeg og gik op ad stentrappen, mens en tjener ilede forud med min bagage, og sir Johns vogn efter min befaling vendte tilbage til London. Vi trådte ind i huset – alle gangene, trapperne og værelserne var belagt med tykt, grønt filt, så at intet fodtrin kunne høres. Alle dørene åbnede og lukkede sig lydløst, intet menneske hørte man tale, en uhyggelig stilhed herskede i hele huset, som om det var en grav

eller et hvilested for en sovende tyran, for hvem enhver lyd forstummer, og ethvert livstegn udslettes. Hushovmesteren førte mig tavs ind i et gemak, der lå i den første etage, og igennem hvis vinduer man ikke kunne se andet end den mørke, sørgelige granskov. Da min fører var trådt ind med mig, lukkede han forsigtigt døren efter sig såvel som de åbne vinduer og satte en stol hen til mig.

"Det gør mig overordentlig ondt," begyndte han, "at sir Mortimer for øjeblikket ikke er hjemme. Han ville så gerne have talt med den læge, man ventede, inden denne begav sig til Hans Herlighed."

"Og hvor er sir Mortimer?"

"På jagt, sir, med nogle venner fra nabolaget!" sagde manden med en sørgmodig tone, idet han kastede et tankefuldt blik gennem ruderne til den mørke skov.

"På jagt? Så! – Sir Mortimer jager vel meget?"

"O ja, sir! Vi har kun været her i få dage, og det er hans yndlingsfornøjelse. Måske behøver han også lidt adspredelse, for mylord ængster ham såvel som os alle."

Disse ord udtalte den gamle mand med en vis tilbageholdenhed, forekom det mig.

"Han ængster ham? Med hvad da? Jeg skulle tro, at når mylord er så alvorligt syg, måtte han snarere frygte for ham end lade sig ængste?"

"Nej, sir – dog jo, også det! Men det er netop Hans Herligheds besynderlige sygdom, at han sætter alt, hvad der omgiver ham, i bevægelse og frygt. Selv har han ingen ro hverken om dagen eller om natten, og så tør vi andre heller

ingen have. Han har en ubetvingelig frygt for enhver støj og larm, og derfor må vi alle forholde os ganske stille."

"Hvorfor frygter han da?"

"Ja, sir, det ved jeg ikke. Vi skiftes alle til at våge hos ham om natten, og den, som det træffer, må sove med ham eller være årvågen, efter som han selv sover eller er vågen. De skulle blot høre, hvordan han hvert øjeblik spørger, om man er hos ham, om man er vågen, om man ikke har hørt eller set noget? I begyndelsen ville sir Mortimer alene være hos ham, men han kunne ikke holde det ud i længden, da mylord stedse ser og hører noget, der – der bringer ham ud af fatning."

"Hvad ser og hører han da? Tal De kun tydeligt."

"Ih nu, spøgelser, tror jeg! Det er en skrækkelig tilstand, sir, De skulle blot en gang være til stede ..."

"Det tror jeg nok. Og hvor længe har det stået på?"

"Ja, hvornår det egentlig begyndte, ved jeg ikke rigtig – men det er temmelig længe siden, vel over et år ..."

"Og hvordan begyndte det?"

"Det kom efterhånden, og man mærkede det næppe. I begyndelsen skiftede Hans Herlighed ofte opholdssted, derpå skiftede han værelse, opvartere og sengested. Der var en forfærdelig uro over ham, og han var aldrig tilfreds med noget. Derpå begyndte han at blive bange, i særdeleshed for døden eller for fremmede mennesker, og han lod ingen mere komme til sig, indtil han endelig blev, som han nu er."

Den gamle mand var blevet ganske bleg, mens han fortalte mig dette.

"Og sir Mortimer var bestandig om ham?" spurgte jeg videre.

"Ja, sir, og, imellem os sagt, ham frygter Hans Herlighed allermest – det har han en nat betroet mig, da han var meget bange."

"Så? Og ved De ikke nogen sandsynlig grund til det?"

Manden trak på skuldrene og svarede stammende:

"Nej, sir, det ved jeg ikke ... men jeg tænker, at det er netop det, at sir Mortimer vil tale med Dem om først."

"Og hvornår kommer sir Mortimer tilbage?"

"Klokken tre eller fire, tror jeg."

"Nu er den halv to – altså er der to eller tre timer til – det varer mig for længe. Jeg længes efter at se Hans Herlighed – og jeg kan jo altid senere tale med sir Mortimer."

"Det er også sandt – dog beder jeg Dem, sir, at De vil sige til sir Mortimer, når han kommer tilbage, at De selv udtrykkeligt ønskede straks at se til Hans Herlighed."

"Det kan De stole på, det skal jeg ganske bestemt sige ham."

"Meget vel. Så vil jeg lade forhøre, om han vil tage imod Dem."

Manden gik ud og lod mig et par minutter alene.

"Vinden blæser fra en anden kant, end jeg tænkte," sagde jeg til mig selv, "den er mig just ikke stik imod, og jeg vil godt kunne krydse op imod den. Det lader til at gå lettere, end jeg troede. En anden har allerede lettet mig arbejdet godt!"

Hushovmesteren vendte tilbage og lod mig vide, at mylord var villig til at se mig straks. Vi gik en trappe op, for den syges værelse lå lige over mit med den samme triste udsigt til den mørke og ensomme skov. Skønt min ankomst var blevet meldt, og hushovmesteren, der gik foran, åbnede døren så sagte som muligt, hørte jeg dog, mens jeg stod ude i korridoren, følgende

ord, der blev udtalt med en klangløs, kold og næsten uddød stemme:

"Stille ... hvem kommer der? ... Er det sig, Paul? Så luk dog døren sagte op ... du forskrækker mig ..."

Jeg trådte sagte ind, men i det første øjeblik så jeg næsten intet, for det i sig selv mørke værelse var så tæt tilhyllet af lange, mørkegrønne silkegardiner, der var trukket så tæt for, at ikke en eneste lysstråle kunne trænge ind igennem vinduerne. Hele gulvet i det store værelse var belagt med et moslignende, mørkegrønt velourtæppe, og skønt vi befandt os i august måned, ulmede der dog i kaminen, der bestod af sorte marmorfliser, og hvis spejlglas var tilhyllet, en stor mængde mat glødende kul. Også sporede jeg en stram, ubehagelig lugt i værelset, som ingen røgelse kan fordrive, for den hidrørte fra, at vinduerne efter beboerens befaling aldrig turde åbnes.

"Det er hr. doktoren fra London, Deres Herlighed," sagde hushovmesteren med et dybt buk, "De har befalet ..."

"Det er godt, Paul! Godt, William! – Så ud begge to, jeg skal nok lade jer kalde – men sagte ... Stamp ikke så hårdt ... I forskrækker mig!"

Jeg så henad den kant, hvorfra denne klangløse stemme kom. Jeg søgte den frygtsomme mand – der lå han i en stor lænestol, tæt ved kaminen, fra top til tå indhyllet i pelsværk, og kun lidt efter lidt trådte ansigtet mig tydeligere i møde. Jeg anstrengte mine øjne, for af disse træk at finde en lighed med dem, der var blevet mig så kære, men det var mig umuligt, for det var snarere en dødningemaske, jeg så for mig, end et levende væsen. Ansigtet var blegt og jordfarvet. Langtrukne og dybe rynker dækkede det lige fra øjnene og til hagen, og kun nogle

enkelte sølvhvide hår opdagede jeg på den høje pande, der gjorde et ualmindeligt ubehageligt indtryk på mig, for den var alt for fremstående og skjulte næsten ganske de små øjne, der under buskede øjenbryn tittede frygtsomt frem af deres dybe huler. Det var alt, hvad jeg endnu formåede at opdage.

"Ah, sir!" hviskede patienten. "De kommer fra min ven, sir John ...?"

"Ja, mylord! Jeg bringer Deres Herlighed de ærbødigste hilsener fra sir John, der også er min ven. Hans forretninger og hans lidende tilstand forhindrer ham i selv at have den fornøjelse ..."

"Godt, godt! Jeg er tilfreds ... sæt Dem, sir."

Jeg så mig om efter en stol, men jeg kunne i det mørke, der omgav mig, ingen finde og blev derfor endnu et øjeblik stående foran ham.

"Sæt Dem!" råbte han højere og, som det syntes mig i en noget for befalende tone.

"Ikke endnu, mylord," svarede jeg. "En læge må med alle sine sanser være til stede hos sin patient. Tillad derfor, at jeg først trækker dette forhæng noget til side ..."

Idet jeg sagde disse ord, gik jeg hurtigt hen til vinduet og trak uden videre den ene halvdel af gardinet til side med en snor, der hang ved det, og som forårsagede en raslende lyd, idet jeg satte den i bevægelse. I det samme faldt et klarere, men langt fra blændende dagslys ind i det store gemak, for bagved det grønne forhæng var der endnu et hvidt, som ligeledes var tæt trukket for.

"Holdt," råbte marquien i højeste grad forskrækket, "hvad er det, De gør? Og hvad er det for en lyd?"

"Det er ganske nødvendigt, mylord ..."

"Træk det hurtigt for igen, hurtigt! ... Lyset! jeg kan ikke tåle lyset."

"Nej, mylord, jeg trækker det ikke for, og De er nødt til at tåle det."

Jeg stillede mig hen foran ham, for at det uvante dagslys ikke skulle blænde ham, og stirrede nu roligt på ham – men jeg forskrækkedes næsten selv over det urolige, frygtsomme og sky blik, der mødte mig. Hans glasagtige øjne fløj sitrende rundt omkring i værelset og fæstede sig endelig med et udtryk af angst og forfærdelse på mig. Jeg fandt ikke spor af lighed mellem dette ansigt og Percys ædle og smukke træk, undtagen måske hovedets form, men jeg kunne ikke længe fortsætte mine iagttagelser, for han sagde:

"De vover meget, sir! – jeg er ikke vant til, at man handler imod mine befalinger ... jeg kan ikke tåle lyset ..."

Disse ord, der blev udtalt i en umiskendelig egensindig tone, indgød mig tillid til mig selv og til det rigtige i min fremgangsmåde. Jeg så roligt, men fast på ham og svarede:

"Og jeg kan ikke iagttage Dem uden lys, mylord!"

"Iagttage? Hvad!"

"Ja, Mylord, iagttage! De har ladet en læge komme, for at han skal hjælpe Dem. Men en læge modtager ingen forskrifter. Han handler efter sin overbevisning. De må have lys og i alt øvrigt sætte min vilje over Deres, så længe jeg er Deres læge og De min patient."

Han så tavs på mig med et mere forundret end fortørnet blik. Derpå fortsatte han:

"Det var mig i begyndelsen sært, at sir John ikke selv kom. Han har sådan et ... sådan et tilintetgørende blik og dertil en jernvilje og en kommanderende tone – men De ... De ..."

Jeg lod ham ikke tale ud, men afbrød ham:

"Ikke tilintetgørende! Det synes kun Deres Herlighed således, men et indtrængende og prøvende blik, og et sådant blik må lægen have, når han vil stige ned i sjælens mest skjulte dybder ..."

"Ha, sir!"

Jeg lod mig ikke forstyrre, men fortsatte roligt:

"Når han vil stige ned i disse dybder og finde kilden til de menneskelige lidelser. Endnu skarpere må hans blik være, når han vil finde det rette lægemiddel for det pågældende onde – jo skarpere derfor mit blik er, desto mere fordelagtigt er det for Dem."

"Sæt Dem, sir – det er godt. Jeg ser, at det kan ikke nytte at trættes med Dem ... men vent lidt, tjen mig først i at lægge kullene til rette i kaminen – her er så koldt her inde."

Jeg rørte om i kullene med en skinnende ildtang, skønt der var så varmt i værelset, at sveddråberne allerede randt mig ned af panden. Derpå tog jeg en stol og satte mig tæt hen foran ham.

"Og nu, mylord," sagde jeg, "beder jeg Dem om at fortælle mig ret omstændeligt, hvordan De har det."

"Fortælle? De taler besynderligt, meget besynderligt! Det har endnu ikke noget menneske forlangt af mig. Jeg tænkte, at De ville spørge – spørg De, så skal jeg svare på hvad der kan besvares."

"Nej, mylord, det går slet ikke an! Mine spørgsmål kommer bagefter, men først må De fortælle."

"Men, min Gud, hvad skal jeg fortælle Dem?"

Han trak vejret dybt og vendte og drejede sig utålmodigt. Jeg vidste godt, at han ikke havde bestemte klager at anføre, for den sjæl, der er tynget af brøde, giver sig ikke gerne luft i tåbelige klager, men skyder altid skylden på et indbildt eller foregivet legemligt onde.

"Nu da," fortsatte han, "når De absolut vil det således ... men vil De ikke først trække gardinerne for?"

"Nej, mylord, det må blive, som det er. Jeg beder Dem blot, fortæl mig alt dristigt og oprigtigt ... det bliver jo imellem os."

Han syntes at gøre vold på sig selv og fremkom endelig med en mængde ubestemte klager, hvoraf jeg kun fandt en eneste begrundet, og det var, at han ikke kunne få luft, og at der ligesom hvilede en tung byrde på hans bryst. Jeg begyndte nu at forelægge ham nogle spørgsmål, som han besvarede mig kort. Derpå bad jeg om hans hånd – han rakte mig den tavs, men så gennemtrængende på mig, mens jeg undersøgte den, og fo'r mærkbart sammen, da jeg berørte den. Til trods for pelsværket og heden inde i værelset, var den kold og dækket med en fugtig sved. Pulsen var hård, spændt, yderst fuld og langsom, som hos et menneske, det trues af et slagflod. Jeg satte mig tilbage og tænkte nogle øjeblikke efter. Nu må du vinde hans fortrolighed ved at skaffe ham nogen lindring, tænkte jeg.

"Hvordan finder De min tilstand, sir?" spurgte han tøvende.

"Jeg finder Dem ikke betænkelig syg, mylord," var mit svar, "dog må De endnu tillade mig nogle spørgsmål – De sover meget lidt?"

"Næsten slet ikke."
"De gør Dem heller ingen bevægelse?"
"Nej, ikke den mindste."
"De trænger nok til at sove, men De kan ikke?"
"Nej, sir – jeg kan ikke."
"Når De vil til at sove, svæver der vel uvisse drømmebilleder for Deres øjne?"
"Uvisse?"
"Javist sir, ja, – videre, videre ..."
"De tænker for meget over visse genstande."
"Hvilke genstande."
"Over Deres lidelser ..."
"Ja vist, sir."
"Og De finder ingen trøst hverken i ord, gerning eller tanke, ikke sandt?"
"Sir! Hvad siger De der? De kender min tilstand fuldkommen ... sådan er det ..."
"Hvorfor har De ikke selv sagt mig det?"
"Hvor kan man tale sådan ud fra leveren ... jeg kendte Dem jo ikke ... nu kender jeg Dem allerede bedre ... det er hårdt selv at sige sådan noget! Men hvor ved De det fra? Hvem har sagt Dem det?"
"Det har ingen sagt mig, men – jeg har læst det."
"Læst det, sir?"
Han fo'r halvt op af stolen med et frygteligt blik, som om en øgle havde stukket ham.
"Læst det? Hvor? Hvornår?"
"Berolig Dem, mylord, jeg har læst det i Deres ansigt."
"Hvad – i mit ansigt? Taler det så tydeligt?"

"For mig så tydeligt som en bog!"

"Ha, det er ikke sandt, sir! Giv mig ... ræk mig det spejl der ... det må ligge på bordet."

Jeg tog et rundt håndspejl og holdt det hen for ham – han fo'r tilbage og dækkede sit ansigt med sine hænder.

"Er det mit ansigt?" mumlede han med en halvkvalt stemme. Jeg så tøvende på ham, og jeg kunne ikke lægge skjul på min medlidenhed.

"Tal, sir, tal! Ti for Guds skyld ikke! Deres tavshed er frygteligere end Deres tale ... hvem er De? – Hvad forlanger De af mig? De læser godt."

Jeg så stadig fastere på ham – vore blikke mødtes – han ville undvige mit, men han kunne ikke. En ubetvingelig magt syntes at fængsle ham – jeg læste nu virkelig i hans ansigt, og ethvert træk var mig forståeligt. Også han syntes at forstå mig.

"Hør," fortsatte han, "jeg vil sige Dem noget ... men flyt Dem nærmere til mig ... endnu nærmere ... ganske nær ..."

Og han hviskede mig nu ind i øret, som jeg holdt hen til ham, men så sagte, at jeg næppe kunne forstå det:

"Jeg ville sige Dem noget ... ja nu har jeg det! Men tal sagte og sig ikke til nogen, hvad De har talt med mig om ... allermindst til min søn Mortimer, når han kommer tilbage! ... Vi to vil være fortrolige ... tror De ... vi to ganske alene ... at jeg har så meget at sige Dem ... jeg er en gammel ulykkelig mand ... eller ... har De også allerede læst det?"

"Mylord," svarede jeg, rørt over den frygtelige angst, der udtalte sig i hans sammenknebne ansigtstræk, og greb hans magre hånd, som jeg i trykkede varmt, "De har ret, mylord, vi

vil være fortrolige ... ingen behøver at blande sig ind i vore anliggender, ingen andre end De, den syge, og jeg – lægen."

Han lænede sig tilbage og sukkede dybt.

"Ak," sagde han, "jeg tror, at De kan hjælpe mig ... alle er imod mig ..."

Jeg tænkte igen et øjeblik efter.

"Mylord," begyndte jeg atter, "jeg har et og andet at forordne Dem for i dag – i morgen taler vi videre sammen."

"I morgen? Hvorfor ikke i dag ... ikke straks?"

"Nej, det går ikke an, jeg må først skaffe Dem nogen lindring og ro. Derpå fortsætter vi vor samtale, og det vil da gå så meget lettere."

"Men De kommer dog til mig endnu i aften ... af ... aftenen og ... natten ... hu!"

Han fo'r sammen, som om en isnende gysen gik hen over ham, hans læber bævede, og han blev endnu blegere end før.

"De har intet mere at frygte, mylord," var mit svar. "Jeg vil stedse være omkring Dem, og De kan desuden hvert øjeblik lade mig kalde. Fat De kun mod – med Guds hjælp vil De nok besejre alt, hvad der står Dem i vejen ..."

"Med Guds hjælp? Ja – o ja! Og alt? Hm? Det er meget! Men det er godt, det er meget godt, sir – hvad har De at forordne mig?"

"Luft og lys! Jeg vil også sørge for, at De får lidt bevægelse, og tage nogle unzer blod fra Dem."

"Blod – blod? Hvorfor blod? Jeg tror ikke, at min sygdom stikker i blodet ..."

"Nej, den stikker ikke i blodet!"

"Men hvor da?"

"Det skal jeg sige Dem senere, men først vil jeg bringe de stivnende safter i cirkulation, skaffe Dem frisk luft og give lyset adgang til Deres værelse ..."

"Det går vist ikke an, sir – lyset hader mig!"

"Det må ske, mylord! Lyset hader Dem ikke – det er snarere Dem, der hader lyset! Med et ord, jeg vil det – det er nødvendigt for mig, og det er nødvendigt for Dem."

"De taler meget bestemt, mr. doktor."

"Det er min pligt, mylord. Har De lyst til at køre?"

"Køre? Med heste? Nej, ikke for nogen pris? Hvor ville De føre mig hen?"

Aha! tænkte jeg. Jeg lod imidlertid, som om jeg ikke mærkede hans rædsel, og tilføjede straks:

"Nå, så vil vi lade hente en lille vogn på ruller fra London, og Deres Herligheds tjenere kan da køre omkring med Dem i haven. Imidlertid lader vi værelset udlufte, eller, hvad der er endnu bedre, De flytter ind i et andet, der vender ud til parken. De grønne gardiner må vi have bort, og hvide, gennemsigtige i stedet – sådan må det være."

"Hvide gardiner? Udlufte? Et andet værelse? De forekommer mig ganske mærkværdig ..."

"Lad De det være godt og adlyd mig bare."

Jeg gik hen til døren og åbnede den.

"Hvor vil De hen? Stop dog!" råbte han straks.

"Jeg vil kun kalde på Deres tjenere!" svarede jeg og kaldte på hushovmesteren, der allerede stod parat. I hans nærværelse anordnede jeg alt, sådan som jeg ville have det, og beredte mig til straks at årelade den syge. Imod forventning fandt han sig roligt i alting. Nogle minutter efter var jeg færdig. Han blev sat

på sin stol og båret ned i haven, hvor for første gang i lang tid det fulde, klare sollys faldt på hans skaldede isse. Derpå blev der sendt en vogn til London for at hente en rullevogn, og alle forberedelser blev truffet, til at kunne flytte ind i et venligere værelse på solsiden. Samme dag, klokken fire om eftermiddagen havde jeg allerede spist på mit værelse og var netop gået ned i den del af parken, der lå ved siden af slottet. Jeg havde sat mig på en bænk bag en tæt akaciebusk, da jeg hørte larmen af et støjende jagtselskab, der netop vendte tilbage. Tjenerne på slottet ilede til og førte de pustende heste og de bjæffende hunde bort, da i det samme en heftig og temmelig ubehagelig stemme råbte på hushovmesteren. En instinktmæssig anelse sagde mig straks, at denne stemme var sir Mortimers, Percys broders. Mit hjerte bævede ved denne tanke, men jeg havde ingen tid til at hengive mig til mine følelser, for jeg var nødt til uset at være vidne til den påfølgende samtale. Med en stemme, der skulle klinge fortroligt, spurgte sir Mortimer den tililende hushovmester:

"Nå, gamle, hvad nyt? Er der sket noget deroppe?"

"Ja, sir Mortimer! Lægen fra London er kommet."

"Ha! Hvor er han? – Har du sagt til ham, at jeg ville tale med ham først?"

"Ja, sir, men De blev så længe borte, og mylord længtes efter at se ham."

"Hvad for noget? Han har dog ikke været hos ham?"

"Jeg kunne ikke forhindre det, sir."

"Halunk! Er det sådan, at du udfører mine befalinger?"

Her hørte jeg ridepisken suse ned over den gamle tjeners hoved.

"Det er ikke min skyld, sir … ikke min skyld … jeg besværger Dem, sir … jeg kunne ikke gøre ved det …"

"Hold mund, slyngel! I skurke mæsker jer med den nedgående sol, men vent kun, I skal nok få noget at bestille med den opgående. Hvad har han sagt ham? Du blev dog inde i værelset?"

"Nej, sir, ikke et øjeblik! Jeg ved ikke det mindste."

"Forbandede halunk! Hvad er der sket? Hvad har han sagt?"

"Jeg ved det virkelig ikke, sir – men han har åreladt Hans Herlighed og anordnet ham et andet værelse – mylord sidder derovre i haven …"

"Mylord i haven … et andet værelse? Er du forrykt – hvordan er det muligt?"

"Jeg undrer mig selv over det, men det er, som jeg siger."

"Ha, fordømt, at jeg ikke var hjemme! Hvor er det menneske? Er det den gamle selv?"

"Nej, sir, men en ven af ham."

"Gammel eller ung?"

"Omtrent tredive år og meget bestemt, sir, meget bestemt."

"Meget bestemt, meget bestemt!" efterabede han ham, "og du er meget dum, meget dum! Hvor er han nu?"

"På sit værelse, uden tvivl."

"Uden tvivl, dit fårehoved! Afsted med dig – det er godt, vi tales siden ved. Lad klokken lyde til middag!"

"Klokken, sir? Men Hans Herlighed … "

"Lad klokken lyde! På stedet, eller … jeg har tre gæster – hurtigt."

Dermed endte denne opbyggelige samtale. Klokken begyndte at lyde, men, som det syntes mig, sagtere end sædvanlig på de

engelske landsteder. Derpå blev alt igen stille.

"Det var en lille prøve af sir Mortimer!" tænkte jeg. "Nå, lille Job, du får vel sagtens også den ære at se Hans Herligheds fortræffelige søn – den opgående sol – ansigt til ansigt."

Og hermed forføjede jeg mig op på mit værelse, hvor jeg tilbragte et par timer med at skrive i min rejsebog, da døren åbnedes, og sir Mortimers høje skikkelse trådte ind uden at lade sig melde. Jeg var i det første øjeblik overrasket ved at se ham, for sir Mortimer havde stor lighed med broderen Percy, men også kun lighed – ellers havde han intet af ham, slet intet. Han var høj og kraftigt bygget, hans ansigt var stærkt brunet af solen, hans pande og mund lignede Percys, men hvor himmelvidt var udtrykket i dette ansigt forskelligt fra det, der var mig så bekendt, og som jeg havde fået så inderlig kært. I Percys ansigt var enhver mine, ethvert træk, enhver linje udtrykket for en ædel tanke eller en inderlig følelse. Hans hjertes renhed og godhed afspejlede sig i disse åbne og smukke træk, og ved det første øjekast så man, at der boede en ophøjet og fribåren mand i dette skønne legeme – men her var hverken tanke eller følelse eller noget som helst fredeligt, behageligt eller åndeligt fremherskende. En forvildet, utæmmelig lidenskabelighed var grundpræget i dette ansigt. Hårene hang forvirret om det ellers så regelmæssigt formede hoved. Den høje pande var mere fræk end dristig. Hans grå øjne så uforskammede omkring sig, som om de fordrede ubetinget underkastelse, og omkring den ejendommeligt sammenknebne mund lå der så megen hån og foragt, at disse træk tydeligere end alt andet vidnede om hans hovmod, vidnede om, at han betragtede alverden uden om sig som slaver, og at han ikke

kendte nogen anden rettesnor end sit øjeblikkelige lune. Sir Mortimer havde desuden netop rejst sig fra bordet. Han havde drukket, hans kinder glødede, og hans tunge stammede. Han indgød mig øjeblikkelig en følelse af afsky, som jeg havde ondt ved at skjule. Hans dragt bestod af den for englænderne sædvanlige skarlagenrøde jagtfrakke, knappet op til hagen, hvide skindbenklæder og kravestøvler med store sporer. Hatten havde han på hovedet og tog den heller ikke af.

"God dag, sir!" sagde han og kastede sig på en stol. "Jeg må takke Dem for den beredvillighed, hvormed De er kommet her så hurtigt."

"Det er sir John, De må takke," svarede jeg, "det er ham alene, der har skyndet på mit besøg og ladet mig køre her hen i sin vogn."

"Det var meget kønt af ham! – Som jeg hører, har De allerede været hos Hans Herlighed. Det gør mig ondt, for jeg havde givet en bestemt ordre i den anledning – imidlertid kan jeg endnu meddele Dem tilstrækkeligt. Hvordan finder De hans tilstand? ikke sandt, der er vel intet håb?"

"Aldeles ikke," sagde jeg alvorligt, "jeg nærer tvært imod endnu håb ..."

"Hahaha! Om at han skal blive fuldstændig – forrykt, ikke sandt?"

Jeg lod mit blik hvile en rum tid på hans frække ansigt, men sir Mortimer var karl for at udholde mit blik. Han var så hård som sten. Og dette bryst var kun tilgængeligt for forgiftede pile. Han så endda fast på mig igen og lod sig slet ikke bringe ud af fatning.

"Lad De det være godt," svarede han, "De vil berolige mig, De vil trøste mig – det er meget smukt af Dem, men til mig behøver De ikke at komme med sådanne kunster. Sig De kun sandheden rent ud. Jeg ved meget godt, at en ruin, der er så skrøbelig som denne, må falde sammen, når der blæser en storm. Tro De mig, hans safter er slette, hans hjerne er skrøbelig, De vil snart tilstrækkeligt erfare det. Den stakkels mand har bestandig visioner. Hvor længe kan det vare, og hvad kan det føre til?"

Skønt jeg var oprørt over denne følelsesløshed, holdt jeg mig dog tilbage. Jeg ville endnu ikke gøre ham til min personlige fjende, og jeg svarede derfor i en rolig, men meget alvorlig tone:

"Å, ja, men vi tør ikke opgive håbet. Jeg tør ikke vække sikre forhåbninger hos Dem, men jeg vil heller ikke bedrøve Dem ganske. Nu må vi først afvente virkningen af de midler, jeg agter at anvende."

Sir Mortimer rejste sig og gik med sænket hoved og korslagte arme op og ned i værelset, lige som han alvorligt tænkte over noget.

"Har De ikke opdaget nogen årsag til hans sygdom?" spurgte han mig pludselig listigt og blev stående foran mig med en tilsyneladende ligegyldig mine. Men jeg var tilstrækkelig forberedt på, at sligt ville komme, og bag denne kunstige rolighed så jeg tydeligt de listige og voldsomme tanker, der kæmpede i hans indre.

"Nej, sir, men jeg tænker, at sorger og modgang, alderdom og levemåde er tilstrækkelig til at fremkalde sådan en sygdom," svarede jeg.

"Det mener jeg også," afbrød han mig hurtigt. "jeg vil ikke just sige sorger og modgang, for han har aldrig nægtet sig nogen nydelse, men alderdom og levemåde fører det med sig ... men det vil vi tale om siden. Nu vil jeg blot bede Dem, sir, at følge ned med mig til mine venner, der venter mig."

"Jeg har spist og drukket, sir."

"Ja vist, man har vel ikke ladet Dem sulte, men det har ingen art at spise alene, kom med ned, vi må drikke, spille og jage for at fordrive tiden, ellers er det jo ikke andet end en lang kedsommelighed."

Han trak mig næsten med magt ned af trappen. Vi trådte ind i spisestuen. De tre gæster sad eller snarere lå til bords i deres røde jagtfrakker, med hattene på hovedet og fødderne op på stolene. De hilste mig med et fornemt blik, da jeg havde den ære at blive præsenteret for dem af vor fælles vært.

"Hvordan har den gamle det?" spurgte en af dem, en baronet fra naboegnen.

"Ih, doktoren er overmåde tilfreds, ikke sandt?" svarede den følelsesfulde søn med en grimasse, der skulle udtrykke hans tilfredshed.

"Ikke overmåde," svarede jeg, "men ret tålelig."

"Det er vel du også?" råbte en af de andre satirisk til Mortimer.

Mortimer vinkede temmelig forståeligt og råbte:

"William, andre flasker og glas – burgunder!"

Vinen kom, glassene blev fyldt og tømt, og jo mere man drak, desto mere utvungen blev samtalen, desto mere skingrende var latteren, og der var ingen dødelig, der skulle tro, at der var en syg eller, som Mortimer troede, en døende i huset, og at dennes

søn sad midt imellem disse drankere. I begyndelsen drejede talen sig kun om jagt og jagteventyr. Derpå, som det sædvanligt går imellem unge mennesker, når flasken gør sin skyldighed, kom kærlighedshistorier på tapetet, og disse gav rigeligt stof til latter og væddemål. Denne underholdning blev mig efterhånden kedelig, og jeg tænkte allerede på, hvordan jeg på en skikkelig måde skulle slippe bort, da samtalen pludselig tog en vending, der ikke alene fængslede hele min opmærksomhed, men også var af største interesse for mig og mit foretagende. Af alle de tilstedeværende var nemlig sir Mortimer den lystigste. Dog undgik det ikke mine stille iagttagelser, at han bag ved denne lystighed ville skjule noget, der syntes på en ubehagelig måde at beskæftige hans væmmeligste tanker, for undertiden sank han hen i et ejendommeligt drømmeri og sad da og stirrede stift hen for sig, indtil hans gæsters spøg vakte ham igen og fik ham til selv at slå ind i samme tone. I et sådant øjeblik var det, at den tidligere omtalte baronet råbte:

"Se til Mortimer, blusser han ikke i dag som en rose?"

"Ja," råbte den herre, der sad ved siden af mig, "sådan ville også pigebarnets kinder blusse, hvis hun ikke igen var smuttet fra ham. Det er en fordømt langvarig jagt."

Mortimers brune ansigt blev blodrødt ved disse ord. Han så ikke just venligt på taleren og svarede i en mørk tone:

"Ingen personligheder, gentlemen, og lad os vogte os for at såre hinanden! De erindrer mig imidlertid, Gladstone, om det alvorligste eventyr i mit liv, og jeg sværger Dem til, at hvad enten den nybagte sir Robert Graham har bortforpagtet eller solgt det baroni, han har arvet, så skal jeg finde ham, om han så

har gravet sig ned i jorden, og pigebarnet vil jeg have fat på trods alle de djævle, der beskytter hende."

"Det var en dyr ed, Mortimer!" råbte baronetten. "Glem den ikke, ellers kommer den til at tynge på samvittigheden."

"Ja, det er han ikke bange for – der finder den nok selskab," hviskede min nabo.

"Bah," råbte den, der hidtil havde tiet, "bah! Skulle man gøre sig samvittighed af et pigebarn!"

"Stille!" råbte Mortimer, "vi keder den gode doktor, det kan jeg se på ham."

"Gener Dem ikke for mig, sir!" sagde jeg. "Jeg har også levet i verden og kender til sligt, i det mindste af omtale."

"Endnu en ting, Mortimer," råbte baronetten igen, "hvis jeg var i Deres sted og ikke kunne leve uden denne person, som De så ofte har sagt mig, hvorfor forfølger De da ikke hendes spor og gør med et slag ende på historien?"

"Endnu engang, stille, mine herrer!" råbte Mortimer mørk, "De ved ikke, hvor nær jeg endelig er hende. Jeg er desuden ikke mere end et menneske, og i dette øjeblik ... kan jeg ikke tage herfra."

"Hvorfor ikke? Mylord Seymour er jo nu i de bedste hænder, da doktoren er her. Hvad vil du forlange mere?"

Jeg fæstede mine øjne i den største spænding på sir Mortimer, der havde støttet sit hoved til begge sine hænder.

"Det går ikke an," hviskede min nabo igen. "Der er den ubehagelighed, at sir Mortimer sidder i dette øjeblik foran to rævehuler, og et menneske kan som bekendt kun se i en retning ad gangen!"

"Hvad mener du?"

"Kan du ikke begribe det? Den ene ræv er her i huset, og det er et kosteligt skind, som han endelig må have! Den anden, hunræven, strejfer omkring i et andet revier – og hende vil han heller ikke miste."

"Men hvad behøver han at blive her efter?" spurgte baronetten temmelig højt. "Arvesagen er jo afgjort, antager jeg?"

Sir Mortimer rejste sig stolt, kastede et lynende blik til baronetten og ville lige til at svare, da en tjener med tændte lys i hånden trådte ind og bad mig om at ulejlige mig op til Hans Herlighed, der allerede flere gange havde spurgt efter mig.

"Undskyld mig, gentlemen," sagde jeg og bukkede til afsked.

"Vent, doktor, vent! Jeg følger med!" råbte sir Mortimer.

Derpå vendte han sig om til sine gæster og tilføjede:

"De er i min fraværelse herrer i huset, mine venner. Forresten kommer jeg snart igen, og da skal vi have os et parti!"

Med disse ord tog han mig under armen og støttede sig til den, idet vi gik op ad trappen, for han havde drukket meget, og jeg kunne mærke, at hans ben var lige så tunge som hans hoved. Det var imidlertid blevet aften, og mørket havde lejret sig over alle genstandene. Lamperne brændte klart i korridoren, som vi vandrede igennem, og når man undtager den latter og lystighed, der fra sir Mortimers værelse skingrede igennem det halve af huset, herskede der den dybeste tavshed i de øde værelser, vi kom igennem. Uden at tænke på, at marquien havde forandret opholdssted gik vi begge to til det værelse, som han endnu samme middag havde beboet. Mortimer åbnede døren, men fo'r straks tilbage med et skrig, da han havde set derind og fundet det mørkt og ubeboet.

"Hahaha," lo han over sig selv, "jeg tænkte ... at han allerede var ... men han er jo kun flyttet. Følg med mig ... men for fanden, er her da ikke et menneske? – Hejda, Paul, Paul!"

Hushovmesteren styrtede åndeløs til. Den gamle mand havde ikke glemt den ufortjente revselse fra om morgenen. Han holdt hånden for en rød stribe på panden og stammede:

"Hvad befaler sir Mortimer?"

"Hvor er marquien, halunk? Og hvor er du og alle de andre halunker?"

"Vi ventede udenfor Hans Herligheds dør, sir ..."

"Før os derhen og hold mund!"

Hushovmesteren gik foran. Vi steg ned ad en trappe og igen op ad en anden, mens sir Mortimer fløjtede en jagtvise, og nu så vi nogle af tjenerne stå udenfor deres herres dør. De iagttog ham med bekymring og ventede uden tvivl allermindst, at sir Mortimer i dag skulle komme op til sin fader, da han selv havde gæster.

"Hvad bestiller I her, skurke?" spurgte sir Mortimer. Ingen vovede at svare, den ene så mere forskrækket ud end den anden.

"Op med jer, udenfor mit værelse, I æsler! Her har vi nok af en."

Tjenerne sneg sig bort, med undtagelse af en, der blev stående ved døren. Vi trådte ind til mylord Seymour sammen med hushovmesteren, der som sædvanligt åbnede døren sagte. Værelset så muntert og livligt ud og gjorde et uendelig venligere indtryk end det, hvori jeg havde fundet den syge ved min ankomst.

"God aften, sir, god aften, Mortimer," tiltalte marquien os.

"God aften," svarede Mortimer i en rå tone og gik straks hen til kaminen, hvor han begyndte at rumstere dygtigt med kulrageren for at give sig noget at bestille.

"Lad være, Mortimer! Du forskrækker mig ... Slå ikke så hårdt og sæt dig ned, sæt dig!"

Mortimer gik bort fra kaminen og kastede sig på en stol, så det knagede i den, marquien kastede et frygtsomt og næsten bedende blik på sin fortræffelige søn og arving, men denne lod, som han slet ikke mærkede det, og strakte sig i stolen, mens han forundret så sig omkring.

"Hvordan befinder De Dem, mylord?" spurgte jeg og trådte nærmere hen til den frygtsomme gamle mand.

"Jeg synes, at det er bedre, sir! Tak, tak, De er en mirakelmand ... se blot, hvor jeg kan trække vejret! A-h! jeg er også træt, og luften synes virkelig at være bedre her ... når blot lyset ikke plagede mig ..."

"De vil nok efterhånden vænne Dem til det," sagde jeg og greb hans hånd, der var mindre iskold, og hvis pulsslag tilfredsstillede mig.

"Man har åreladt dig, hva'?" skreg Mortimer, der slet ikke kunne glemme, at han kom lige fra et drikkelag, og som kun lidt tog sig af, at hans syge fader fo'r sammen ved enhver skrigende lyd.

"Stille, Mortimer, stille!" råbte marquien. "du forskrækker mig hvert øjeblik med din råben. Du har jo fremmede, hører jeg ... så gå ned til dem ... doktoren vil nok blive hos mig, ikke sandt, sir?"

Jeg bukkede tavs.

"Hvis doktoren bliver, bliver jeg også!" sagde Mortimer gabende. "Han må ned og drikke med os – han er ikke kommet herhen for at være sygeplejer."

"Hvis du endelig vil, så tag ham med ... men i morgen, i morgen tilhører han mig."

"I morgen er der rævejagt – der skal han også med."

Jeg anså det nu for at være på tide, at jeg tog ordet for mig selv, og jeg svarede høfligt, men bestemt:

"Jeg takker, sir, jeg takker Dem meget, men jeg vil hverken drikke eller spille i dag, fordi jeg aldrig spiller og kun ugerne drikker, eller gå på jagt i morgen, for når jeg ikke her har mere at gøre i mit kald, så er der alvorlige forretninger, der kalder mig andet steds hen."

Sir Mortimer så mørkt på mig, men tav og satte sig kun til rette i sin lænestol, idet han lagde begge fødderne op på en stol, som han havde trukket hen til sig.

"Det er smukt af Dem!" sagde marquien med et takkende blik. "Men De må endelig ikke tage bort med det første."

Han gav mig et vink med hånden, som ingen lagde mærke til, men som jeg meget godt forstod. Der opstod en pause, som sir Mortimer udfyldte med at fløjte en jagtvise mellem tænderne. Den gamle hushovmester skottede til mig. Jeg blinkede til ham igen og blev siddende tavs og forventningsfuld på min stol.

"Hvem skal i nat være hos mig?" spurgte marquien, idet han vendte sig til Paul. "Han kan i nat få lov til at sove, for jeg er meget træt."

"Turen er til Charles," svarede denne, "skal jeg kalde på ham?"

"Nej, nej, ham vil jeg ikke have! Han snorker, og det er forfærdeligt ... så ser jeg ikke alene, men jeg hører også."

Han tav og stirrede på os, den ene efter den anden, med et spøgelsesagtigt udtryk.

"Der har vi det!" mumlede Mortimer, "nu kommer synerne igen – o de lærde doktorer!"

"Hvem var det, der talte?" udbrød faderen forskrækket. "Hvem var det?"

Mortimer råbte højt:

"Det var mig, Mortimer, Deres Herligheds søn! – Han drømmer allerede med åbne øjne," tilføjede han noget sagtere.

"Ak, jeg troede ... gå, gå dog, Mortimer, gå! Jeg beder dig ... min søn, min søn!"

Han sukkede dybt. Der opstod en skrækkelig pause, i hvilken den ene stirrede på den anden. Mortimers ansigt syntes mig at få et truende udtryk. Marquiens fortrak sig krampagtigt. Hushovmesteren stod og gabte af forskrækkelse og pegede med en udtryksfuld gebærde på den syge, der havde lagt sig tilbage og efterhånden syntes at slumre ind. Pausen varede ved og med den det uhyggelige i denne natlige scene.

"Han sover!" sagde sir Mortimer leende og rejste sig fra sin stol, "kom De med mig og lad os blot ikke vække ham."

Han greb mig ved armen og drog mig halvt med magt ud af stuen.

"Jeg vil blive her i nat," hviskede hushovmesteren, "og hvis der skulle ske noget ..."

"Så kalder De på mig, god nat."

Vi gik. Jeg satte min vilje igennem og gik op på mit værelse, mens Mortimer begav sig tilbage til sine drikkebrødre.

21. Det dobbelte testamente

Jeg fandt ingen velgørende ro på mit ensomme værelse. Tusinde ny tanker var i løbet af dagen opstået hos mig og forvirrede i den grad den klare anskuelse, jeg hidtil havde bevaret, at jeg havde møje med at komme til en afgørende beslutning.

"Det vil nok," trøstede jeg mig selv, "blive klart, hvad jeg nærmest har at gøre, om jeg straks skal skride ind eller vente, at alt skal udvikle sig til det bedste. I morgen er der igen en dag, og for i dag har jeg hørt og set nok til i det mindste at vide, at jeg er på den rette vej."

Jeg gik til sengs, men det var mig umuligt at falde i søvn, og det ene drømmebillede afløste det andet. Men af alle disse drømmebilleder stod intet så levende for min fantasi som Percys høje og bydende skikkelse. Det forekom mig, som om den svævede foran mig, som om den vinkede med hånden og drev mig stadig fremad. Selv efter at jeg var faldet i søvn, forekom det mig endnu stadig, som om jeg ilsomt blev drevet fremad uden at kunne standse, for den magt, der drev mig fremad var uimodståelig som stormen, der jager skyerne på himlen. Da greb en hånd mig – jeg fo'r op, og, idet jeg i en halvvågen tilstand fortsatte at drømme, råbte jeg med høj stemme:

"Percy, Percy! Her er jeg!"

Jeg slog øjnene op og så et blegt og forfærdet ansigt, der stirrede på mig. Det var den gamle hushovmester, der stod foran min seng med et lys i hånden.

"Hvad er der på færde, Paul?" spurgte jeg, da jeg var kommet lidt til mig selv.

"Min Gud, sir, hvem råbte De på?"

"Hvem jeg råbte på?"

"Sagde De ikke Percy, Percy?"

"Så? Sagde jeg det – ja hvorfor ikke? Jeg har sikkert drømt ..."

"Godt, godt, sir, jeg tror Dem jo."

"Hvad ville De mig?"

Den gamle mand stod ubevægelig og stirrede endnu forundret på mig. Han syntes at besinde sig på, hvad han havde at sige mig.

"Ja, hvad var det, at jeg ville? – Ja, sir, undskyld først, at jeg forstyrrer Dem, men jeg ville bede Dem om at komme med op til den stakkels nådige herre. Han har netop fået sit anfald ... måske De kunne berolige ham."

"Hm! Og er Mortimer hos ham – sir Mortimer?" rettede jeg mig straks.

"Nej, sir, han sover. Hans gæster er først for en halv time siden taget bort, og hans tjenere har bragt ham til sengs. Nu sover han rusen ud, og foreløbig er han ikke mere til at vække."

Jeg skyndte mig at klæde mig på. Vel var jeg tit blevet vækket midt om natten for at tage på et sygebesøg, men aldrig havde jeg været så glad for det som denne gang.

Vi trådte ind i marquiens værelse. Han lå som sædvanlig i sin lænestol med hovedet kastet tilbage og stirrede op imod loftet. Idet vi sagte trådte ind, fo'r han sammen.

"Hvem er det?" mumlede han imellem tænderne.

"Det er mig, mylord!"

"Hvem?"

"Lægen – Deres fortrolige!"

"Og hvem er du?" spurgte han og stirrede på hushovmesteren.

"Ak! Jeg er jo Deres Herligheds underdanigste tjener, Paul."

"Ha, det er godt, at I begge to kommet. I er stærke ... I kan hjælpe mig ... jeg er så svag imod ham ... imod ham ..."

"Hvad fatter Dem, mylord?" spurgte jeg deltagende og greb hans kolde, fugtige hånd, der straks klamrede sig fast til min, som om den ikke ville miste denne støtte.

"Mod hvem skal vi hjælpe Dem?"

Han kastede et uforglemmeligt blik på mig, et blik, der var så klagende, så hjælpeløst, så sønderknust, at jeg, hvor fast jeg end var, uvilkårligt bævede.

"Han vil – myrde mig!" stammede han med møje.

"Myrde Dem? Hvem?"

"Percy!" skreg han så højt, at det gav genlyd i værelset, og den gamle Paul for forskrækket sammen, for det var anden gang, at han så uventet hørte dette navn i løbet af den samme nat.

"Percy?" spurgte jeg sagte og næsten skælvende, "hvem er det?"

"Han ved det ikke ... De ved det ikke, sir! Ak, jeg tænkte, at De vidste det."

Hushovmesteren rystede på sit grå hoved og tilkastede mig et bedende blik. Jeg var på springet til at fortælle alt, men jeg tøvede af hensyn til den syges tilstand.

"Hvem er Percy?" spurgte jeg derfor endnu engang. Oldingen rejste sig pludselig op, så gennemtrængende, men mildt på mig, som om han ville forsøge på at smile, og sagde:

"Ak ... Det er jo min søn."

"Og han vil myrde Dem? Hvorfor det?"

"Fordi han er død!" stønnede han.

Aha, tænkte jeg, der har vi det! Fremad, Percy!

"Fordi han er død, vil han ombringe Dem? Kan da den døde ombringe den levende? Det er ikke muligt, mylord, aldeles umuligt!"

"Ja, men han ombringer mig ... fordi jeg ... jeg ... har ombragt ham."

"Det er ikke sandt, mylord," stammede hushovmesteren, "Deres Herlighed har ikke ombragt ham."

"Ikke? Har jeg ikke? Det synes jeg dog! Hvor er han da?"

Jeg samlede alle mine kræfter, vinkede med hånden til den gamle Paul, at han skulle tie, og sagde fast og højtideligt:

"Nej, mylord, det har De ikke. Percy, Deres søn Percy lever!"

"Han lever? Hvor ved De det fra?"

"Jeg læser det."

"Igen denne læsen! På mit ansigt? Siger mit ansigt da også, at jeg ikke har ombragt ham ... det er jo et fortræffeligt ansigt!"

Han stirrede åndsfraværende hen for sig. Jeg greb hans hånd fastere for at lede ham bort fra hans drømmerier, for jeg ville kun lidt efter lidt og uden at anvende nogen vold føre ham over i virkeligheden.

"Hør mig, mylord, og fæst Deres øjne på mig! Tro De mig, De har virkelig ikke ombragt ham ... han lever ..."

"Han lever? Ak, men han hader mig."

"Heller ikke det – nej! Han elsker Dem, og han lever for Dem."

Den gamle hushovmester stirrede næsten lige så forstenet på mig som marquien. De så ud som to statuer af sten, deres øjne

hang ved mine læber, og der var så stille i dette øjeblik rundt omkring os, som om der ikke var noget levende væsen i værelset.

"Han elsker mig – han beder for mig!" skreg oldingen pludselig og vred hænderne. "Så må jeg jo blive forrykt … ondt for ondt og blod for blod!"

Han sank som livløs tilbage på stolen.

"Bring koldt vand og nogle håndklæder Paul," sagde jeg til denne, der stod målløs ved siden af mig og ikke vidste, om han skulle tro mine ord eller ikke. "Rask, Paul, rask! Vi tør ikke gå videre – det er nok for i dag."

Manden hentede hurtigt det forlangte. Vi gav ham kolde omslag om hovedet, og jeg hældte ham et beroligende middel fra mit rejseapotek i munden. Der blev slet ikke talt. Han fandt sig roligt i alt, hvad vi foretog os med ham. Kun holdt han min hånd fast. Natten gik efterhånden … allerede brød dagen frem, og stadig holdt han mig i hånden. Omsider slap han den. Den krampagtige spænding, der havde sammentrukket hans ansigt, forsvandt – han var slumret ind. Med et blik på ham hviskede jeg til hushovmesteren:

"Ikke et ord om hvad vi har talt om, og hvad De har hørt. Ingen tør vide det, ikke en gang han selv, når han vågner. Vi vil se, om det virker. Forstår De mig, Paul?"

"Jeg forstår Dem, sir, o min Gud! og jeg skal ganske sikkert handle derefter."

"Det går godt," sagde jeg til mig selv, da jeg igen var alene på mit værelse. "Men er det mig, der handler her, eller er det forsynet? – nej, det er det almægtige forsyn, der har handlet for mig, og hvad jeg har gjort er kun for intet at regne!"

Imidlertid følte jeg i mit hjerte, at jeg var et svagt, men villigt værktøj i en almægtig hånd, og det var jeg tilfreds med.

"Percy," sagde jeg sagte til mig selv, da jeg igen lagde mig til hvile, "Percy! Nu kan vi sove roligt, for din sag står godt!"

Tidligt den næste morgen, inden jeg endnu havde gjort mit første sygebesøg hos marquien, kom sir Mortimer anden gang op på mit værelse, fuldt påklædt til jagten. Hans ansigt bar tydelige spor af, at han endnu ikke havde sovet rusen ud. Han så blegere og ældre ud end sædvanlig, og han var i en mørk og vranten stemning, hvad der næsten altid er tilfældet efter en bortsviret nat. Efter at han koldt og flygtigt havde hilst på mig, tiltalte han mig med følgende ord:

"De ser mig allerede færdig til jagten, og jeg kommer for at hente Dem. Klæd Dem derfor rask på og følg med mig."

"Det kan ikke være Deres vilje, sir, at forlede mig til at svigte mine helligste pligter. Lige som jeg i går afslog Deres venlige indbydelse, må jeg også gøre det i dag – lad De mig blive her! Hans Herlighed trænger nu mere til mig end nogen sinde."

"Godt, når De endelig vil det. Jeg ventede det næsten. Imidlertid kan De også tjene mig her."

"Ja ganske vist, sir, det er også min mening."

"Ja, De forstår mig ikke rigtigt! Men kom og lad os sætte os ned i fortrolighed – jeg har et alvorligt ord at tale med Dem."

Sir Mortimer sagde åbenbart disse ord for at vinde min fortrolighed og give mig et bevis på sin tillid, men den tone, hvori han talte, vidnede imod ham. Der lå ikke noget fortroligt deri. Den var kold, selvtillidsfuld og næsten befalende.

"Behag at tale – jeg hører!" svarede jeg og satte mig ved siden af ham i sofaen.

"Nuvel, min kære doktor," begyndte han, "hvis De absolut foretrækker min faders selskab for mit, så kan jeg ikke have noget imod det ..."

"Om forladelse, sir, her er ikke tale om selskab, men om at opfylde en pligt."

"Godt, godt! De ser, at jeg giver Dem ret i al ting ... hvis altså Deres pligt holder Dem her tilbage, hvilket jeg må være tilfreds, da jeg ikke kan forandre det, så kan De, siger jeg, også her være mig til nytte ..."

"Af mit ganske hjerte! Derfor er jeg kommet her."

"Lad mig tale ud. De har i går tilstrækkelig overbevist Dem om min faders tilstand – nærer De endnu betydeligt håb?"

"Ikke betydeligt, men dog noget."

"Nå, godt! Tro De mig denne gang. Det går stadig nedad bakke med ham. Hans syner tager stadigt mere overhånd og vender hyppigere tilbage – han vil snart slet ikke mere være fri for dem. Tror De ikke, at det er noget, vi må vente?"

"Desværre, det må vi vente!"

"Nå, der ser De! Altså må det, som jeg ønsker, at der skal gøres, ske, mens han endnu har sin samling."

"Og hvad er det, der skal gøres, om jeg tør spørge? Hvad ønsker De?"

"Det skal De straks få at høre, og her har De min hånd på, at jeg mener det ærligt. Tænk Dem, vil De blot tænke Dem, at min fader har i sinde at gå ud af verden uden at gøre noget testamente?"

Jeg blev forbavset. Hvorledes? Der var endnu intet testamente! Jeg skjulte imidlertid min forbavselse, idet jeg syntes at være lutter øre og opmærksomhed og svarede ugenert:

"Jeg troede ikke, det var nødvendigt, da De jo er Hans Herligheds eneste arving?"

Jeg så ham ved disse ord skarpt ind i ansigtet, men den mand, der sad ved siden af mig, var pansret med jern, og han forandrede ikke en mine.

"Det er ganske rigtigt! Det er der ingen tvivl om," svarede han. "Imidlertid er der nogle fætre af en nærbeslægtet linje, der gør mere eller mindre fordring på min faders efterladenskab, og det er kun for deres skyld ... De forstår mig!"

"Hvis det forholder sig sådan, så ville rigtignok et testamente være meget ønskeligt. Imidlertid tror jeg dog ikke, at tiden er så nær ..."

"Lad os ikke tale om det, men hør blot på, hvad jeg har at sige Dem. Der er rigtignok et testamente, som min fader i forening med nogle jurister har opsat for en del år siden, og som er undertegnet af disse, og deri findes også de legater, han har udsat for alle pårørende. Men hovedsagen er, at min fader, enten af lune eller af hensyn til en eller anden pårørende, eller måske også af frygt for, at døden skulle komme så meget snarere, aldrig har kunnet beslutte sig til at underskrive dette for os alle så vigtige dokument, og stadig har opsat det til sin sidste time. I fald han nu pludselig døde uden at have underskrevet det, så ville der opstå en almindelig forvirring. En mængde kævlerier, processer, og Gud ved hvad ville blive følgen, og det ville da mest komme til at gå ud over mig."

"Det er rimeligt nok."

"De indser altså, at denne underskrift er af stor vigtighed for mig, der er den egentlige hovedarving, og da De måske vil få lejlighed til at tale med ham om det, eller han muligvis vil

henvende et spørgsmål til Dem desangående, så er det mit ønske, at De tager lejligheden i agt, hvis De skulle finde ham stemt til at underskrive. At jeg vil være Dem særdeles erkendtlig for dette venskabsbevis, behøver jeg vel ikke at tilføje."

Uden at lægge nogen videre vægt på denne sir Mortimers erkendtlighed for bevist venskab, sagde jeg:

"Men hvis han nu alligevel ikke vil underskrive?"

"Nå ja, så er det ikke Deres skyld. Dog er jeg vis på, at nogle opmuntrende ord fra Dem ville have god virkning. Alderdom og sygelighed har rigtig nok gjort ham mere hårdnakket og egensindig, end han tidligere har været, men så meget desto mere må De fremstille ham denne lovlige og retmæssige akt som nødvendig og uopsættelig. Lad mig derfor se, at De tager øjeblikket i agt, og at De – taler til hans samvittighed! De forstår mig."

Det vovede denne uforskammede at sige mig lige i øjnene! Og det så roligt og vel overlagt! Jeg skulle til hans gunst tale til hans faders samvittighed! Ja, ja, tænkte jeg, det skal ske, kun videre!

"Og hvad så?" spurgte jeg. "Jeg ser, at De endnu ikke er færdig?"

"Det er sandt – der er endnu en ting tilbage. Min faders underskrift må nemlig ledsages af en læges underskrift med den udtrykkelige bemærkning, at han har underskrevet frivilligt og ved fuldkommen samling – De ser altså, at det haster?"

"Men hvor står det skrevet?"

"Skrevet, sir? Hvordan? Indser De da ikke, at det for dette tilfælde er højst ønskelig? Disse fætre kunne jo komme og sige:

Underskriften er rigtig nok fra i dag, men testamentet fra i går. I går var Hans Herlighed ved sin samling, men i dag ikke. Vi fordrer mere! Er det Dem ikke tydeligt?"

"Fuldkommen. De har ganske ret ... og så?"

"Så underskriver De."

Jeg havde ondt ved at bekæmpe min uvilje og måtte gøre vold på mig selv for ikke at le ham op i ansigtet.

"Jeg skal ikke afvige en fingersbredde fra min pligt," var mit svar, "og jeg skal gøre alt, hvad der må gøres."

"Det er godt, sir, meget godt ... jeg ser, at De kan sætte Dem ind i tingene, og at vi to forstår hinanden."

"Vær De ganske rolig, jeg kender Deres hensigter."

"Det er mig nok – og nu godmorgen, sir."

"En lykkelig jagt, sir."

"Det skulle De ikke have sagt, for nu skyder jeg slet intet. Lad mig se, at De træffer bedre!"

"Jeg skal i det mindste have mit mål for øje!"

"Hahaha! Undertiden forfejler man det dog."

"Jeg skal denne gang gøre mig dobbelt umage."

"Det er fortræffeligt! Godmorgen."

"Godmorgen, sir."

Han gik bort med den tanke, at han havde haft at gøre med en dumrian, og jeg blev tilbage med den overbevisning, at jeg havde gennemskuet en skælm. Nu først vidste jeg, hvad jeg måtte og kunne gøre for Percy. Alt kom nu an på at lede marquien forstandigt. Fordrede denne af mig, hvad der var ret, så ville jeg gøre det. Fordrede han det ikke, så måtte jeg vise ham, hvad der var det rette. Og det var jeg fast besluttet på at gøre, hvad der end skulle følge efter. Kun rask fremad, lille Job!

Hiv dit lod ud og se at finde grunden, Gud vil nok hjælpe. – jeg havde næppe endt denne monolog, før der blev banket på min dør, og hushovmesteren trådte ind. Over hans rynkede ansigt var der udbredt en slags munterhed, som jeg hidtil ikke havde bemærket hos ham, for han så i almindelighed sørgmodig og bekymret ud.

"Han er borte, sir," sagde han næsten jublende.

"Hvem er borte?"

"Sir Mortimer! Kom nu kun rask op med mig til Hans Herlighed, for han kan næppe styre sin utålmodighed efter at se Dem."

"Hvor længe har han sovet?"

"Indtil for en time siden – og han er ganske munter – hvad har De ikke også sagt ham for ting!"

"Hvad har jeg da sagt ham?"

"Hvad? Sir, det ved De ikke mere? O," råbte den gamle tjener med opløftede hænder, og et par store tårer rullede ned af hans furede kinder, "tilstå De det kun ... ja, ja, De ved endnu meget mere ... De ved måske alt."

"Hvad, alt, gamle? Jeg forstår Dem ikke ..."

"Nej, sir! For mig behøver De ikke at forstille Dem! Da De kom hertil, var det straks for mig, som om en god og forsonende ånd drog ind i dette sorgens hus! Og nu denne nat – De behøver ikke at blive rød – De var lige så bevæget som han og som jeg, den gang De talte om mylord Percy."

"Tager De del i hans skæbne?"

"Hvad for noget, sir! Har jeg ikke båret ham på disse arme, den gode, velsignede Percy?"

"Men disse arme har måske også båret sir Mortimer."

"Ja, desværre, det har de også, men hvem kan se ind i fremtiden! De var jo begge sønner af samme fader! Kom, sir, kom! Han ved alting. Når Mortimer er borte, sagde han, så kald på ham og gå helt ud så længe. Mit hjerte er vågnet af en lang søvn, og jeg må igen tale med et menneske – han må sige mig alt, og jeg har også selv meget – meget at sige ham."

"Men hvordan er det muligt! – En så pludselig forvandling?"

"En gnist, en eneste lille gnist, sir, er nok til at antænde en hel krudttønde! Ak, de mange år, de mange ensomme trøstesløse år, denne evige grublen og så denne skrigende stemme i brystet – det gør meget, det gør overmåde meget. Så kom De! De var den gnist, der tændte, for De sagde til ham: Han elsker Dem! Det har han aldrig villet tro, når jeg sagde det, eller når præsten mr. Graham sagde det ..."

"Kender De ham? Hvor er han?"

"Om jeg kender ham! Og hvor han er? Ved De det da ikke? Jeg troede, at De vidste alt."

"Jeg ved intet, gamle, jeg ved slet intet ... kom, kom og lad os gå."

Hushovmesteren så på mig med et vantro sideblik, da vi steg op ad trappen. Hvad kunne jeg gøre ved, at han havde læst i mit hjerte, og at hvad han læste der var så tydeligt og forståeligt? Han blev stående foran døren, som han åbnede for mig, gav mig endnu engang et opmuntrende vink, og jeg trådte alene ind i sygestuen. Marquien sad som sædvanlig på den samme stol, som han hverken forlod dag eller nat.

"Træd De kun nærmere, sir! Kom De kun," råbte han mig i møde. "Jeg kender allerede Deres trin og er ikke mere bange for Dem. Godmorgen, sir, godmorgen."

Han rakte mig hånden, der aftenen i forvejen sitrede og var dækket med en kold angstsved, men i dag var den varm, og jeg sporede tydeligt et næsten hjerteligt tryk, hvad der var en sjældenhed hos Hans Herlighed.

"De befinder Dem vel, mylord, ikke sandt?"

"Vel? Ak nej, *endnu* ikke! Men dog bedre end i går ... jeg har sovet og ... drømt ... og ikke drømt som sædvanlig ..."

"Hvad har De da drømt?"

"At De var hos mig og fortalte mig en historie, at De – o, ser De, hvor solen skinner muntert – at De ... kendte Percy ... o hvor det navn nu glider mig let fra læben! ... at De havde set ham ..."

"Nej, det har jeg i sandhed ikke sagt til Deres Herlighed," udbrød jeg uvilkårligt.

"Nej, det siger jeg ikke heller ... jeg har jo kun drømt. Men, sir, det var dog en smuk drøm."

Jeg tav og så medlidende, men venligt på ham. Jeg var i visse måder forlegen, for jeg havde selv udtænkt en anden plan til at bringe ham hen på Percy, en plan, der ikke ville kunne skade hans sundhedstilstand. Nu angav han selv retningen, og jeg overvejede i nogle øjeblikke, hvordan jeg bedst kunne føre ham ind på mine ideer, men mit ansigt må uden tvivl have forrådt nogen tvivl og ubestemthed, for oldingen, der betragtede mig opmærksomt, blev igen sørgmodig og sagde i en bekymret tone:

"Ak, det var jo kun en drøm, og jeg er endnu stadig meget ulykkelig."

Derhen ville jeg ikke have ham. Jeg stillede hurtigt mine sædvanlige spørgsmål til hans befindende, hvis besvarelse fuldkommen tilfredsstillede mig, men mens jeg endnu talte

med ham, forsvandt pludselig det skin af tillid, glæde og måske håb, der så synligt lyste på hans pande, da jeg trådte ind, og i dets sted lejrede der sig en mørk og uheldsvanger sky, der meddelte hans slappe træk deres forrige, kummerfulde og uhyggelige udtryk. Han sukkede og stirrede som sædvanligt uroligt op imod loftet.

"Hør, sir!" sagde han pludselig halvhøjt og gav mig med hånden et tegn til, at jeg skulle træde nærmere. "Kom engang ganske tæt hen til mig, så vil jeg i fortrolighed forelægge Dem et naragtigt spørgsmål, som – jeg ved ikke hvorfor – allerede i lang tid har pint mig, og som nu igen falder mig ind. Kan et menneske, et sundt, kraftigt, ungt menneske," hviskede han, "kan han, når man spærrer ham inde imellem forrykte og afsindige, selv gå fra forstanden?"

Aha! Han gik altså igen sin egen vej, og jeg besluttede at møde ham på den. Alligevel var jeg et øjeblik uvis om, hvad jeg skulle svare ham på et så besynderligt spørgsmål. Sandheden turde jeg ikke sige ham, for den kunne have slemme følger. Jeg sagde altså dristigt og højt:

"Nej, mylord."

"Stille, ikke så højt … ingen behøver at høre det. Altså nej, virkelig nej? Det er godt, det er meget godt. Hør," spurgte han videre, "har De nogen sinde været med sir John i Bethlehemshospitalet?"

"Ja," sagde jeg, "jeg har været der meget ofte."

"Der er vel skrækkeligt?"

Hans øjne stirrede på mig ved dette spørgsmål med et fortvivlet udtryk, for i mit svar lå der liv eller død for ham.

"Nej, mylord, der er ikke skrækkeligt. De ulykkelige trøstes der, og de syge helbredes – det er ikke skrækkeligt."

"Så, så … de trøstes der … det er smukt. Ah!"

Han åndede dybt. Jeg havde ved mit svar øjensynligt lettet hans sind, men kun for en del, for endnu et andet spørgsmål syntes at ligge ham på hjertet, men det måtte uden tvivl koste ham en uhyre anstrengelse at bringe det over læberne. Jeg fortsatte derfor:

"Jeg har også set andre dåreanstalter i England, der behagede mig endnu bedre end Bethlehemshospitalet."

"Hvilke – hvilke?" spurgte han skælvende. Jeg nævnte ham flere mig bekendte, uden at jeg derved bemærkede nogen forandring i hans ansigtstræk, skønt hans øjne ufravendt hang ved min mund. Derpå tilføjede jeg hurtigt og noget sagtere:

"Jeg har også været i St. James!"

"Ha!" råbte han højt og fo'r sammen, som om et lyn havde truffet ham. Jeg angrede allerede, at jeg havde udtalt dette ord, men han syntes hurtigt at komme sig.

Han foldede hænderne og pressede dem imod sit bryst. På samme tid mumlede han, idet han bøjede hovedet fremad, noget som jeg ikke forstod.

"Har De været der?" stammede han endelig.

"Ja, mylord, og det i længere tid – kender De det også?"

"Nej, nej, nej! Jeg kender det ikke," skreg han næsten. "Spørg ikke mig! Kender De nogen der?"

"Jeg kender mange der: mr. Elliotson, direktøren …"

"Hm … ja … hm!"

"Lorenzen, overlægen," og jeg nævnte ham nu en hel mængde navne på embedsmændene.

"Er der mange syge og ulykkelige der?"

"Såre mange, mylord."

"Kender De nogen af dem?"

"O ja, jeg kender mange! Der er en oberst ved navn Lincoln, hvis jeg ikke tager fejl, en baronet, sir Charles, en maler, mr. Kingston, en skuespiller, mr. Bateman … "

"Ingen ellers? … ikke et ungt menneske … ak, vær barmhjertig! Jeg har ikke været det! Ikke et stort, smukt, ungt menneske? O min Gud!"

"Jo vist," sagde jeg, som om jeg pludselig besindede mig, "der er en mr. Brown, en smuk, fortræffelig ung mand – jeg tror, at han er arkitekt."

"Nej, nej!" råbte han med en sønderknust og fortvivlet mine. "De kender ham ikke, De kender ham ikke … De har aldrig været der."

"Jeg har været der, mylord," råbte jeg, "det forsikrer jeg Dem på min ære!" og for at gøre ende på denne pinlige scene, tilføjede jeg:

"Når De blot ville nævne mig navnet."

"Ha, navnet! Kom herhen … nærmere endnu! … Ganske nær! … Kender De ikke … så De ikke – stille! Mortimer er der dog vel ikke – mr. … mr. Sid … "

"Sidney!" råbte jeg. "Jo, ham – ham kender jeg meget godt!"

Næppe var navnet over mine læber, så gav han et højt skrig. Han sank tilbage, hans ansigt blev ligblegt, men det varede kun et øjeblik, derpå hørte jeg en hulken, en heftig hulken. Hans hænder greb efter mig, de omslyngede mig, de drog mig til hans bryst, tårerne randt ned af hans kinder, og han græd højt. Det varede nogle minutter. Derpå tørrede han tårerne af og

sagde med en ganske forandret stemme, idet han så på mig med et mildt smil:

"O hvorfor har De ikke tidligere sagt, at De kender min … min Percy?"

"Mylord, hvor kunne jeg vove det? Hvor kunne jeg håbe? …"

"Hvorfor ikke, hvorfor ikke? Har han da ikke sagt noget om mig? Har De ingen hilsen til mig, slet ingen hilsen?"

"Ak, mylord, har jeg ikke allerede i går sagt Dem, han elsker Dem, han beder for Dem – var det ikke en tilstrækkelig og forståelig hilsen?"

"Det er godt, sir – ti De bare. Jeg ser, De ved alt, De kender, hvad jeg har gjort, men De kender ikke min ulykkelige karakter og hvad den har bragt mig til. De skal få det at høre. Nu må jeg tale alene, ganske alene, og De må ikke afbryde mig, førend jeg har fortalt denne sørgelige historie til ende, for jeg har også en historie at fortælle, og af min oprigtighed vil De kunne dømme, om jeg mener det ærligt. Sæt Dem der, men lad min hånd hvile i Deres, og når De føler afsky for mig, så træk Deres hånd bort! O jeg har været en stor synder, men Gud har endnu forundt mig den nåde, at jeg kan skrifte min synd, inden jeg dør, og De – De skal være min skriftefader."

Jeg satte mig tæt foran ham og hørte følgende mærkværdige selvfordømmelse:

"Jeg var en stolt mand, en egensindig, en lidenskabelig mand! Jeg var aldrig elsket en kvinde, og det – det er det hårdeste, jeg kan sige om mig selv. For omtrent niogtyve år siden – jeg var allerede dengang enogfyrre år gammel – så jeg en attenårig pige, datteren af viscounten af Dunsdale, og for første gang i mit liv blev jeg grebet af en brændende lidenskab, en lidenskab,

der aldeles berøvede mig min fornuft, for jo sildigere en sådan lidenskab vågner, desto voldsommere og unaturligere fremtræder den. Hvad jeg gjorde, ak, hvad jeg gjorde, det vil De spare mig for at fortælle – det skal være evigt glemt og begravet. Jeg var for stolt, for ynkelig stolt til at ville gøre denne kvinde til min hustru, for jeg ville ikke være slave af nogen, men jeg blev tvunget til det, tvunget af hendes slægtninge og mine egne, tvunget af den verden, jeg levede i. Det var den første tvang, jeg måtte finde mig i, og det var nok til at optænde den mest brændende hævntørst i min sjæl – og jeg hævnede mig. På min ældste søn Percy kastede jeg lige fra fødslen af den største halvdel af mit had – på hans moder den anden. Han var for mig en levende erindring om min uværdige lidenskab, og i ham hadede jeg mig selv, for han var jo årsag til, at min stolthed var blevet knækket, og at jeg måtte finde mig i et ufrivilligt slaveri, som jeg ikke kunne unddrage mig. Jeg afskyede ham, ligesom jeg afskyede hende, der imod mit ønske havde givet ham livet. Jeg kunne derfor aldrig se ham, uden at føle modbydelighed for mig selv, og jeg fjernede ham derfor fra mine øjne, jeg kastede ham fra mig, ligesom man kaster en skorpion fra sig, der har forgiftet vort hjerteblod. Men, men … forsynet er retfærdigt, og det straffer os med de samme midler, hvormed vi spotter det. De må ikke forundre Dem, men foragt mig kun, for til trods for min afsky blev jeg endnu engang slave af min uværdige lidenskab. Denne gang kunne man ikke tvinge mig til at gifte mig med moderen til min anden søn, for hun var allerede min kone. Derfor var Mortimer mig heller ikke modbydelig, hans tilværelse havde ikke fornedret mig, og i mine øjne var han alene min søn. Jeg ville igen gøre godt imod ham, hvad naturen

og Percy havde gjort ondt imod mig, og derfor elskede jeg denne Mortimer, således som jeg kunne elske. Men, sir, hvad skal jeg endnu fortælle Dem videre? Jeg er så godt som færdig, for alt, hvad der endnu er tilbage, er kun frugten af denne ugudelige kærlighed. Denne Mortimer er et afskum – han smigrede for mig, han hyklede for mig, han beherskede mig snart aldeles, og jeg besluttede, at han skulle være min arving. Da kom Percy til mig, som jeg hadede, Percy, som jeg ikke kunne se, uden at jeg måtte fordømme mig selv – og jeg var grusom imod ham, der selv var uden skyld, og jeg jog ham ud af mit hus ... da kom også Mortimer til mig og sagde: "Fader, Percy trodser ikke alene din hensigt at gøre mig til din arving, Percy er ikke alene en ulydig søn, nej, han vil også beplette dit navn og dit stamtræ ved at gifte sig med et pigebarn, der hverken har navn eller formue. Hvis du vil forhindre det, så må du skynde dig, for ellers vil han tvinge dig til at danse efter sin pibe. Jeg skal gerne understøtte dig, og jeg ved også en skole for ham, for det er jo åbenbart, at han er gået fra forstanden."

"Det er han!" råbte jeg i min forbitrelse, "jeg vil udslette enhver tanke om ham af mit hjerte. Gå og gør med ham, hvad du vil," og han gjorde det. Han behandlede ham som en afsindig, og jeg, hans egen fader, jeg fandt mig ikke blot i det, men jeg tilskyndede ham til det. Da, da blev det nat omkring mig – ak, Graham har ofte nok sagt mig, at Gud ville straffe mig, for om jeg end var en nok så rig og mægtig mand, så havde Gud dog mere magt end jeg. Jeg lo af ham i min forbitrelse, men han brød sig ikke om det. Ligesom han tidligere sammen med Paul havde modsat sig mit testamente, der også var imod al lov og ret, så gjorde han også nu, ja, han gik så vidt, at han

endda en morgen truede mig. Da lod jeg ham jage ud af mit hus ligesom Percy, og ... han gik ... og jeg har aldrig set ham siden."

"Og testamentet?" spurgte jeg skælvende.

"Ja, testamentet! Jeg havde Gud være lovet engang en god time – det kan jeg takke Graham for – og jeg lod udfærdige to testamenter, et for Mortimers og et for Percys vedkommende, for lovene ville det så, og jeg indså, at det var godt at holde mig en bagdør åben, hvis Gud en gang skulle komme og være stærkere end jeg – og ... begge disse testamenter har jeg endnu, og intet af dem er underskrevet."

Jeg var stum af forbavselse, af rørelse, af forbitrelse. Tusinde følelser strømmede igennem mit bryst. Da fortsatte han:

"Men nu, nu er øjeblikket kommet! Gud er der, og han er stærkere end jeg, og han har ladet mig føle det. Jeg vil underskrive, og De – De skal være mit vidne! – Hurtigt!" råbte han næsten åndeløs, "hurtigt! Vi er alene, her er nøglen!"

Han rev en nøgle fra en snor, der hang om hans hals.

"Der står et skrin, luk det op ... således! Det er rigtigt! ... I skuffen til venstre må det ligge! Rigtigt! Giv hid!"

Jeg gav ham en lille stak papirer, hvor iblandt testamentet, der gjorde Mortimer til hans hovedarving, lå øverst.

"Giv mig den pen der," fortsatte han hurtigt, "og skyd mig det bord nærmere, således! Nu er det godt."

Jeg skød bordet hen til ham og gav ham pennen – han skrev med raske træk sit navn og sin titel under dokumentet og tilføjede datum.

"Hvad gør De, hvad gør De?" råbte jeg forfærdet. "Det er jo det testamente, der gør Mortimer til Deres arving."

"Sir," svarede han noget roligere. "Tror De, at jeg ikke ved, hvad jeg gør? Så megen forstand har jeg dog endnu – det skal De straks få at se! Underskriv nu også De og giv dokumentet den påtegning, at jeg er fuldkommen åndsfrisk og ved samling – for det er jo det, min kære søn Mortimer ønsker."

"Nej!" råbte jeg, "aldrig i evighed! Det ville være et skændigt bedrag."

Og jeg begyndte virkelig at tvivle om, at han var ved sin fuldkomne forstand. Marquien så på mig med et besynderligt forundret blik. Han syntes i dette frygtelige moment at ville smile. Hans hånd pegede bydende på papiret, som jeg holdt i mine hænder, og for første gang bemærkede jeg et lysende, triumferende udtryk i hans ellers så udslukte øjne. Han råbte hoverende.

"Skriv De kun trøstigt under! Gud ser, hvad jeg gør, og hvad De gør, for Gud er mig nær."

Jeg forstod ham, i det mindste troede jeg at forstå ham, og jeg underskrev dokumentet, sådan som Mortimer og hans fader havde ønsket det. Da jeg var færdig, rakte jeg ham papiret – han holdt det prøvende i sin hånd, og hans blik fløj hurtigt hen over det. I det samme åbnedes døren, og hushovmesteren styrtede åndeløs ind.

"Hold inde, mylord ... sir Mortimer kommer – han stiger af hesten i dette øjeblik."

Oldingen så i vejret – hans smil blev endnu mere strålende, næsten forklaret, og han sagde kun disse ord:

"Lad ham komme ind, det er Gud selv, som sender ham! ... Jeg vil bedrage ham, sådan som han hundrede gange har bedraget mig!"

I dette øjeblik trådte Mortimer ind. Hans ansigt blussede forbitret, da han så os sammen. Han kastede et hurtigt blik på os, derpå blev han stående og sagde:

"Hvad er her sket? Hvorfor ser I så forundrede på mig?"

"Mortimer!" råbte faderen med en skærende stemme, der gik som en kniv igennem hjertet, "Mortimer! Se her … der er mit testamente!"

Mere kunne han ikke sige. Den eksalterede tilstand, der så længe havde holdt ham oppe, var forbi, og han faldt sammen på sin stol som et knækket rør. Forskrækket ved tanken om, at han i dette afgørende, forfærdelige øjeblik kunne dø imellem hænderne på mig, styrtede jeg hen til ham. Men Mortimer, den lykkelige Mortimer, der holdt det betydningsfulde dokument i hånden og kastede et hurtigt blik på det, havde kun én følelse, og denne følelse stod tydeligt at læse i hans rå og vilde træk. Det var den berusende følelse af, at han endelig havde opnået, hvad han så længe havde ønsket, og en triumferende glæde over, at hans nederdrægtighed omsider høstede sin frugt.

"Jeg takker Dem, sir!" sagde han hastigt til mig, idet han igen lagde det indholdsrige dokument på bordet, "jeg takker Dem! Se til at bringe ham til sig selv igen. Nu kan jeg rolig vende tilbage til min jagt, for nu ved jeg, hvad det var, der drev mig tilbage til Dem. Nu har jeg nået, hvad jeg ville, lev vel!"

Med en hånlig latter skred han lige så stolt ud af døren, som han var trådt ind, uden at kaste et eneste blik på sin fader, der tilsyneladende lå døende i mine arme. Men denne scene var endnu ikke forbi – det var blot den første akt af et skuespil, hvorefter der skulle følge en anden, langt betydningsfuldere og skønnere, ligesom man også på teateret ofte ser, at det onde

først sejrer over det gode og derpå, overvældet af det godes og uforgængeliges magt, pludselig bliver trådt i støvet. Næppe var Mortimer borte, før mylord Seymour atter kom til sig selv og rejste sig med besværlighed op i sin stol.

"Er han ude af stuen?" hviskede han og så sig omkring.

"Ja, mylord."

"Så hurtigt døren i lås! ... således ... og nu," blev han ved, rev mig dokumentet af hånden, som jeg netop stod og betragtede, og rakte det til hushovmesteren. "På ilden med det! ... derhen! ... i kaminen! ..."

Hushovmesteren kastede et blik på sin herre, et blik på mig og et andet på testamentet – det var det vigtigste øjeblik i Mortimers liv, men det gik hurtigt forbi ligesom ethvert afgørende vendepunkt i den menneskelige tilværelse, for den gamle mand gik med faste skridt hen til kaminen, han strakte armen med papiret ud, så hen til sin herre og holdt dokumentet hen til ilden, der knitrede i kaminen. Hans herre vinkede, og i det næste øjeblik slog flammerne højt op om papiret, fortærede det, og en brændt lugt fyldte et øjeblik værelset. Vi stod målløse og fulgte det hele med vort blik, indtil her ikke var andet end noget forkullet aske tilbage af det papir, hvortil så mange glimrende forhåbninger havde knyttet sig. Marquien var den første, der brød tavsheden.

"Og nu, Paul, her er nøglen!"

Han rev anden gang en nøgle af den snor, han bar om halsen, og gav den til tjeneren, der skælvende modtog den.

"Luk op, luk op ... du ved jo besked."

Paul gjorde hvad der var befalet ham og tog et lignende dokument frem af et hemmeligt rum i stolen og rakte det til

ham – det var det testamente, der indsatte den førstefødte søn i alle hans rettigheder.

"Pennen!" råbte han.

Han tog pennen og underskrev. Derpå rakte han mig papiret – jeg gav det den samme påtegning som det forrige.

"Og nu, Paul, nu underskriver du også som vidne."

Paul tog pennen og papiret og underskrev. Derpå så vi alle tre på hinanden og åndede dybt – værket var fuldbragt. Percy var igen den ubestridte arving til sin faders ærefulde navn og alle hans besiddelser.

Om aftenen til denne dag, der var så rig på begivenheder, sad jeg igen hos min syge, der næppe mere kunne kaldes syg, for den sjælelige byrde, der var taget fra hans hjerte, havde ligesom skæbnegudindernes saks afklippet alle hans legemlige lidelser. Vi sad nu og talte med hinanden om de begivenheder, som vi ikke længere behøvede at skjule for hinanden. Mortimer, den alt for lykkelige Mortimer, sad imidlertid igen med sine gæster i et muntert drikkelag og berusede sig i vinen fra sin faders kælder og i tanken om sin forestående lykke. For mig var endnu kun en ting tilbage, inden jeg tog afsked. Jeg måtte komme på det rene med, hvordan Percy skulle vende tilbage til sin fader, og denne måtte selv give mig midlerne dertil i hænde.

"Så skal jeg altså igen se *min søn!*" sagde marquien til mig, "for De forsikrer mig jo, at han har tilgivet mig?"

"Men hvor vil De se ham, mylord," spurgte jeg.

"Ikke her! Jeg er ikke mere syg og behøver altså ingen læge i min nærhed ... dette hus behager mig desuden heller ikke. Jeg vil i morgen tage tilbage til Codrington Hall, for jeg tror, at jeg er stærk nok til det. Jeg vil faderligt modtage ham i det samme

hus, hvorfra jeg har forjaget ham, og jeg vil velsigne ham i det samme værelse, hvor jeg har forbandet ham!"

"Sådan bør det være!" sagde jeg. "Han vil da tro, at han for første gang kommer til Codrington, og han vil da for første gang se sin fader, som han endnu ikke har lært at kende."

"Men hvordan vil De føre ham til mig?" spurgte lord Seymour mig med en mine, der overraskede mig, fordi den igen forekom mig ængstelig og hemmelighedsfuld.

"Efter Deres befaling, mylord," sagde jeg. "De medgiver mig en skriftlig befaling, og med den vil det være let for mig at udfri ham af hans fængsel."

Oldingen syntes hensunket i pinefulde betragtninger. Han rystede på hovedet, så sig ængsteligt omkring og hviskede sagte:

"Nej, sir, det kan jeg ikke."

"Hvorledes?" råbte jeg, "det kan De ikke?"

"Stille, stille! ... Mortimer kunne høre os ... ved De da ikke, at jeg har endnu en søn, og at denne søn er Mortimer? ... Nej, nej! Jeg tør ikke vove det, så længe Mortimer er omkring mig! Hvis han erfarer det, hvis han på en eller anden måde erfarer, at jeg selv skriftligt har udfriet ham uden hans samtykke ... nej, det vover jeg ikke."

Jeg så forbavset og næsten oprørt på den gamle mand, der igen var en bold for sin frygt og sine kvaler. Denne vægring havde jeg allermindst ventet mig af ham.

"Hvorfor kan De det ikke? Er De ikke Deres egen herre? Er De ikke marquien af Seymour? Og har De ikke selv ..."

"Ak, sir, De glemmer, hvad Mortimer er for et menneske. Han ville myrde mig ... om natten ... i søvne."

"Hvad!" råbte jeg. "De frygter for Mortimer!"

"Ja det gør jeg!"

"Men," fortsatte jeg, "hvis han nu kom af sig selv? Hvis han nu flygtede til Dem, kastede sig for Deres fødder og styrtede sig til Deres bryst, ville De også da frygte for Mortimer?"

"Nej nej, hvis han selv kom, så var det en anden sag, for når han først var hos mig, så ville han beskytte mig mod Mortimer. Men hvorfra skulle jeg få mod til at skjule sandheden for ham, hvis han spurgte mig: har du selv kaldt ham herhen? Ak, jeg er så svag, når Mortimer ser på mig."

"Godt! Så skal han komme af egen tilskyndelse, og, mylord, jeg tør vel også være til stede?"

"De, ja, sir, De må endelig komme med ham … jeg har så meget at takke Dem for … men De må først fuldende Deres værk … og jeg må først se ham, holde ham i mine arme … og han må først redde mig fra Mortimer – da kommer min tak."

Den næste morgen stod jeg rejseklar foran marquien af Seymour. Sir Mortimer var til stede.

"Jeg rejser bort," sagde jeg, "for Deres Herlighed behøver mig ikke mere."

"Og jeg rejser også," sagde mylord Seymour, "til Codrington Hall. Følger du med, Mortimer?"

"Jeg rejser forud," svarede denne, "jeg har en lille omvej at gøre … en lille forretning, som jeg må udrette forinden … men jeg tænker alligevel at være der først. Lev vel."

Dermed vendte han sig om og ville gå, for med mig havde han allerede taget afsked.

"Mortimer!" råbte den gamle fader.

"Ja. Hvad vil du?"

"Du går … det er muligt, at du ikke mere fik din fader at se … der er min hånd."

Mortimer greb koldt faderens hånd – den fattige hånd … den havde jo ikke mere at give ham.

"Tidligere kyssede du denne hånd …"

"Jeg kysser den endnu!" råbte Mortimer og bøjede sig hurtigt ned over faderens hånd.

"Farvel!"

Og med sine sædvanlige kraftige og stampende skridt gik han ud af døren.

"Gå," tænkte jeg, "gå! Når du kommer igen til Codrington Hall, modtages du af spøgelset fra St. James."

22. To læger til en syg

I marquien af Seymours vogn rullede jeg rask til London og tog straks hen til min bolig. Bob, der allerede havde ventet mig med længsel, var ude af sig selv af glæde over at se mig. Mit første spørgsmål var:

"Hvordan har hestene det?"

"Fortræffeligt, sir! Bravour er ganske kåd og den lille med. Skal vi snart bort igen?"

"Straks, Bob, gør dig kun færdig og lad mig vide, når alt er parat."

Bob gik og sendte mig opvarteren med regningen. Da jeg havde afgjort alt, overvejede jeg, om det ikke var på tide at sende efterretning til en eller anden. Jeg besluttede dog at vente, for jeg ville først besøge det landgods, der var blevet solgt efter sir William Graham, for her måske at indhente nogle oplysninger om hans broders, sir Robert Grahams opholdssted. Desuden måtte jeg frygte, at Mortimer kunne komme mig i forkøbet og udføre en eller anden voldsgerning, der kunne tilintetgøre alle mine bestræbelser. Men hvad jeg her måtte erfare, ville jeg straks meddele Percy og Phillips, forberede dem begge på min tilbagekomst og sætte den sidstnævnte stævne i St. James. Da Bob førte begge hestene frem, og jeg satte mig i sadlen, følte jeg en ganske ejendommelig sindsbevægelse. Det var ligesom om glæden overvældede mig, uden at jeg vidste hvorfor eller hvordan, men jeg betragtede det som et gunstigt varsel for fremtiden uden at gruble videre over det. Jeg ville

måske have været fuldkommen rolig, hvis jeg blot havde kunnet få noget bestemt at vide om Ellinor og hendes fader, men alle mine efterforskninger i denne retning havde hidtil været forgæves, og alle de efterretninger, jeg havde indhentet om dem, var utilstrækkelige og selvmodsigende. Og Phillips! Også han tav stadig – havde han måske ikke været lykkeligere end jeg? Endnu havde jeg ikke hørt det mindste fra ham, og de steder, hvor jeg kunne have modtaget efterretninger fra ham, lå allerede igen bagved mig. Min unge ledsager rev mig ud af disse melankolske betragtninger, idet han henvendte et spørgsmål til mig om, hvad der var det nærmeste mål for vor rejse.

"Jeg kan ikke sige dig det med bestemthed, Bob," svarede jeg, "vi er rigtig nok på vejen til St. James, og det et min hensigt at ville træffe sammen med din fader, men forinden vil jeg først gøre en lille sviptur til den afdøde sir William Grahams gods, for der måske at høre noget om præsten og hans datter."

"Det var godt," sagde knøsen, "jo mere omkring, desto bedre! Hilste De så bussemanden fra mig?"

"Ja, Bob," sagde jeg smilende, "jeg fandt ham imidlertid ikke nær så sort, som du har skildret ham – sir Mortimer er meget sortere."

Bob så på mig og svarede:

"Det har jeg også selv tænkt! En gammel mand er aldrig så ond som en ung – han må jo dog tænke på, at han skal dø."

I denne drengens naive bemærkning, som han udtalte så simpelt og rørende, lå der så meget sandt og rigtigt og så meget, der passede på forholdene, at jeg uvilkårligt igen faldt i tanker.

"Lad os ride til, Bob," sagde jeg lidt efter. "Vi har endnu tyve mil herfra til Graham House, og først der tænker jeg at overnatte."

Vi red uden at tale videre i nogle timer, og aftenen begyndte allerede at falde på, da jeg nåede den egn, der tidligere havde været målet for alle mine planer. Da vi kom nærmere, mærkede vi straks, at ejendommen havde skiftet besidder. Herregården selv var en smuk bygning, men på en etage. Af den vegetation, der tidligere havde omgivet den, var der kun lidt eller intet tilbage, for murere og tømmerfolk med deres materialier og redskaber havde lagt beslag på alle omgivelser. Idet jeg red omkring huset, var det mig indlysende, at ingen kunne bo derinde, og jeg så mig derfor nødt til at henvende mig til en af arbejderne, for at få de oplysninger, som jeg var så begærlig efter. Netop som jeg ville nærme mig til en af hytterne, kom en mand, der røg på sin aftenpibe hen imod mig og spurgte, hvad der var til tjeneste.

"God aften, min ven! Er her ingen arkitekt eller opsynsmand i nærheden, med hvem jeg kunne tale et par ord?"

"Nej sir, en arkitekt er her ikke, for han kommer her kun hver anden eller tredje dag, men jeg selv har siden denne middag fået opsynet over bygningen."

"Det glæder mig – hvem tilhører dette hus?"

"Tidligere tilhørte det sir William Graham, nu sir Charles Osbeck."

"Hvor længe er det siden sir William døde?"

"Noget over to måneder, sir."

"Har han alene boet i dette store hus?"

"Nej, sir, nej! Hans familie var hos ham, en yngre broder, der skulle arve ham, tror jeg, og dennes datter, hvis jeg har hørt ret."

"Og hvorfor har arvingerne da solgt huset?"

"Det ved jeg ikke."

"Hvor længe er det siden, at de tog herfra?"

"Det kan være en otte uger siden."

"Otte uger!"

For otte uger siden havde Ellinor og hendes fader været i Dunsdale – det blev mig bestandig klarere, at de havde foretaget denne rejse for at underrette Percy om, at de forandrede deres opholdssted. Ak, det brev! Det ulyksalige brev! Og i min bedrøvelse over brevet glemte jeg manden, der så deltagende på mig, og alt hvad her omgav mig.

"Og er her ingen her, der kan sige mig, hvor sir Robert Graham er taget hen med sin datter?"

"Det gør mig meget ondt, sir, men det er der ingen her, der kan. Netop i middags er den tidligere opsynsmand, en gammel tjener af huset, taget med posten til London."

"Med posten til London?" gentog jeg rask. "Og har han ingen besked efterladt?"

"Slet ingen. Men om otte dage tænker jeg, at han kommer tilbage og indtager sin post igen."

"Ikke før om otte dage! Ved De da ikke, hvem han er taget hen til i London?"

"Nej, sir, det ved jeg rigtig nok ikke – London er stor!"

"Det er desværre sandt! – Er her ikke i nærheden et sted, hvor jeg kan overnatte med mine heste?"

"Jo, sir, halvanden mil videre er her et lille, men ganske godt værtshus, endnu på det terræn, der tilhører sir William Graham – sir Charles Osbeck, vil jeg sige – og der går netop vejen."

"Jeg takker Dem, min ven! Godnat."

"Godnat sir. Se til at komme i hus snarest muligt, for Deres heste ser trætte ud – i særdeleshed den lille der, den skummer over hele kroppen."

Jeg red derfra, efter at jeg havde kaldt Bob til mig, der tøvende så sig om efter manden.

"Hvad ser du efter, Bob," spurgte jeg. "Kom med, det bliver silde og mørkt."

"Jeg ved ikke, sir, men den mand mønstrer Dem så opmærksomt ... se, nu vinker han! ... Skal jeg ride tilbage?"

Jeg vendte mig om. Manden vinkede virkelig med sin stok og råbte, da han var kommet nærmere:

"Undskyld, sir, at jeg standser Dem igen, men jeg ville gerne tillade mig et spørgsmål."

"Spørg kun frit ..."

"Er De måske kendt i grevskabet Dunsdale?"

Jeg så overrasket på ham og standsede min hest.

"Hvor kommer De på det, min ven? Ja, jeg er meget velkendt der."

"Nå, da glæder det mig, for så vil det være rigtigt – jeg kendte Dem nu først på Deres hest, som en mand nylig har beskrevet mig."

"Hvad for en mand?"

"Ja, sir, i middags var her en mand i livre, sort med sølv. Han kom, sagde han, ridende fra Dunsdale Castle med et brev til en fremmed herre, der havde været i Dunsdale, og som han nu

skulle træffe hos sir William Graham. Han havde erfaret adressen i London."

Han var endnu ikke færdig, før jeg allerede var af hesten og henne hos ham.

"For Guds skyld, hvor er manden eller hans brev?"

"Ja, borte er han. Han kom netop, som mr. Godsburn, den gamle opsynsmand, steg ind i postvognen, og der hørte jeg dem tilfældigvis tale sammen."

"Ved De da slet ikke mere om ham? Hverken hvor han gik hen, eller hvad opsynsmanden sagde til ham?"

"Han beklagede meget, sir, at han ikke havde tid til at høre længere på ham og gav ham hurtigt den besked, at sir Robert Graham havde solgt sit gods og var draget bort."

"Og sagde han nu hvorhen?"

"Jeg tror, at han ikke sagde ham det, for der er så mange her, der spørger efter sir Robert, og jeg tænker, at det var den gamle forbudt at sige, hvor han opholdt sig."

Jeg fik stadig mere lys i sagen. Jeg tænkte straks på Mortimer, spionen, og kunne nu også tænke mig, hvorfor Graham havde solgt denne ejendom, her lå så tæt ved marquien af Seymors besiddelse.

"Men det er dog muligt," sagde jeg, "at denne mand fra Dunsdale Castle har erfaret det – hvor red han hen?"

"Hen til det værtshus, jeg nævnte Dem før, men han red hårdt til og havde en god hest, så De vil vist have ondt ved at indhente ham – der er imidlertid vejen."

"Endnu engang godnat og tak, min ven – det er på høje tid, at jeg kommer efter."

Jeg kastede mig på hesten, skyndte på Bob og travede rask ned ad den vej, der var mig betegnet.

"Ak, hestene, hestene!" sukkede Bob.

"Lad det nu være godt med hestene! Det gælder om at skynde sig, og styrter din hest, køber jeg dig en anden – Bravour holder det nok ud."

Jeg kunne vel ikke indhente buddet i dag, for han havde fået alt for stort et forspring, men i ethvert tilfælde kunne jeg følge hans spor, og når jeg stadig overnattede på de steder, hvor han havde været, så måtte jeg dog til sidst finde ham. Imidlertid blev det stadig mørkere og mørkere. Vore heste travede muntert afsted, skønt den lille pony stadig blev noget tilbage.

"Men, sir," sagde Bob pludselig, "jeg ved egentlig ikke, hvorfor vi har så meget hastværk. Dag bliver det dog ikke igen, og hvis vi ikke vil videre end til dette værtshus, så kan vi nok nå det, når vi rider fod for fod. Der er ikke et tørt hår på min hest, og den begynder at træde usikkert på benene."

Jeg holdt straks an og sagde:

"Du er fornuftigere end jeg, Bob. Men du må ikke tage mig det ilde op, at jeg ikke har ro på mig, når jeg ser blot et enkelt lysglimt."

"Hvor er der da et sådant lysglimt? Jeg ser jo intet."

"Jeg taler billedligt. Bob. Jeg tænker på det håb – som manden og hans brev har vakt hos mig om igen at finde Robert Graham eller i det mindste at opspore hans bolig."

"De har altså nu mere håb om at få Deres ønske opfyldt?"

"Mere end nogen sinde, og derfor har jeg så megen hastværk. Hvis vi kun har en smule lykke med os, er vi snart ved målet."

"Hahaha!" lo knøsen. "Det er ganske som min fader siger: Et kvint lykke er mere end et lod forstand."

"Ikke altid, min dreng! Der vil nok komme lejligheder, hvor du vil indse, at her er intet, der kan erstatte forstanden – men der tror jeg ligger værtshuset!"

Jeg havde ret. Tæt foran os, netop på det punkt, hvor den banede landevej støder sammen med skovvejen, stod det skjult bag ved en slåentjørn. Da vi steg af, befalede jeg Bob, at han skulle give hestene dobbelt så meget som ellers, for man kunne ikke vide, hvad vi ville blive nødt til at byde vore heste næste morgen. På min forespørgsel erfarede jeg af værten, at den mand, jeg var fulgt efter, virkelig havde været her, men allerede for flere timer siden, og var redet bort igen. Lykkeligvis havde han nævnt et andet sted, otte mil derfra som sit nattekvarter, og målet for den næste dags rejse, havde han sagt, var landsbyen E..., der lå otte og tyve mil derfra. Denne nøjagtige angivelse var mig af stor vigtighed. Naturligvis var hans vej også min vej, dog var jeg ikke enig med mig selv, om jeg først skulle ride videre tidligt næste morgen, for endnu at træffe ham i hans nattekvarter, eller jeg skulle lade hestene hvile et par timer længere og derpå træffe ham om aftenen i landsbyen E... Efter nogen overvejelse besluttede jeg mig til det sidste. Hvis jeg for øvrigt i værtshuset havde kunnet opdrive en hest havde jeg straks samme nat begivet mig på vejen for at indhente ham, skønt jeg ikke kendte vejen og let kunne komme til at slå ind i en gal retning, men jeg var nødt til at blive og tålmodigt afvente den næste morgen. Denne beslutning viste sig også at være den rigtige, for da vi næste morgen kom til det sted, hvor viscountens tjener havde tilbragt natten, hørte vi, at han

allerede var brudt meget tidligt op, og at jeg altså på ingen måde havde kunnet træffe ham her. Jo videre jeg kom, jo længere min rejse varede, desto utålmodigere og ilfærdigere blev jeg, og hvis jeg ikke havde haft Bob med sin svagere hest med mig, ville jeg uden tvivl have gjort en dobbelt så lang dagsrejse, for Bravour kendte ikke til træthed. Der var aldrig et vådt hår at se på den, den var altid munter og fyrig, og dens fodskifte var om aftenen lige så let og sikkert som om morgenen. Endelig nåede vi landsbyen E… I dens værtshus erfarede vi, at rytteren, der var ankommet nogle timer før os, ikke blot havde spist og drukket her, men at han også straks var redet derfra på en frisk hest. Det var nu rigtignok meget imod min forventning og så meget værre, som ingen vidste, hvilken retning han havde taget. Hans hest, der var meget medtaget, var blevet tilbage, og han havde lånt en anden af værten. Jeg begav mig straks ned i stalden, og i det store, brune fuldblodsdyr genkendte jeg en af viscounten af Dunsdales største og smukkeste heste. Rytteren havde erklæret, at han om få dage ville vende tilbage for at afhente sin hest – hans mål kunne alt så ikke være synderlig fjernt, og det beroligede mig i visse måder.

Efter at vi havde ladet os beskrive den vej, som han sandsynligvis havde taget, begav vi os tidligt næste morgen atter ud på rejse. Vejen var ualmindelig sandet og meget trættende for hestene, hvorfor det også kun gik langsomt fremad. Dog kunne vi forfølge rytterens spor i sandet, og det var allerede en stor fordel. Men pludselig hørte sandet op, og vi kom ind på en mark, hvor det var umuligt at finde noget hestespor. Alligevel red vi trøstigt videre. Klokken kunne

omtrent være elleve om formiddagen, da vi pludselig så vejen dele sig til højre og venstre, så at vi blev i tvivl og standsede, uden at kunne bestemme os til, hvilken af dem vi skulle slå ind på.

"Det er det værste, der kunne hænde os, Bob," sagde jeg, "og jeg har allerede længe frygtet det i stilhed. Nu er gode råd dyre, for mens vi rider til højre, rider måske buddet med brevet til venstre, og er vi først en dag kommet fra hinanden, træffer vi aldrig mere sammen."

Vi så os begge opmærksomt om til alle sider og Bob kom på det naive indfald, at vi skulle lade hestene vælge og rette os efter dem som et orakel.

"Lad gå!" svarede jeg, "lad os ride et kort stykke vej tilbage og så lade hestene løbe til – dermed er sagen afgjort."

Vi red tilbage, gav hestene tøjlerne og sprængte rask af sted. Bob red til venstre, jeg til højre. Vi holdt hestene an og vendte leende tilbage til vort udgangspunkt.

"Hvilken vej er nu den rette?" råbte Bob, "det bliver nok vanskeligt at afgøre."

"Lad os forsøge det samme endnu en gang i skridt," sagde jeg, "og da skal udfaldet afgøre det."

Vi red tilbage igen og gav hestene endnu en gang tøjlen. Denne gang holdt de sig imidlertid roligt ved siden af hinanden, og da de kom til skillevejen, drejede de begge to til højre. Bob ville endnu en gang gøre indvendinger, men jeg afskar enhver disput med den simple bemærkning:

"Bravour har allerede to gange slået ind på den samme vej, og din vallak har anden gang fulgt med den – vi rider altså ad den vej."

Vi red langsomt op ad en græsbevokset høj. Og se! Foran os lå et så ubeskrivelig yndigt og indbydende landskab, at vi begge uvilkårligt holdt stille og overgav os til dette henrivende skue. Til venstre, dybt nede i dalen, stod et ensomt mejeri, som hjorden bevægede sig hen imod, og ved siden af dette øjnede man et smukt våningshus, der uden tvivl var større, end det tog sig ud for os i denne afstand. Dets teglrøde tag tittede venligt frem mellem lindetræerne, og foran døren stod, som vagt ved indgangen, to uhyre poppeltræer. Den nedgående sol dækkede vinduerne med en skinnende purpurglans. Til højre for os hævede sig en anden endnu højere bakke end den, på hvilken vi befandt os, og begge var adskilt fra hinanden ved det ovennævnte åløb, som en lille bro førte hen over. Sådan var denne egn beskaffen, som vi nu tavse betragtede, og som jeg har beskrevet så nøje, fordi en dobbelt erindring bestandig vil knytte mig til den. For ikke alene tildrog sig her nogle af de begivenheder, som jeg nu vil komme til at fortælle, men den fremtryllede også i min sjæl vemodige minder. Fra det stille hus bagved det skinnende gitter steg en svag røgsky op imod himlen.

"Hvis I, der bor der inde, er så fredelige som den luft der omvifter jer, og så venlige som den egn, der skænker jer sin rigdom," tænkte jeg ved mig selv, "så må det være en lykke at være sammen med jer."

Jeg besluttede at forsøge det, og det var, som om en uimodståelig magt drev mig hen til dette hus. Jeg ville netop gøre alvor af det, da et udråb fra Bob for et øjeblik ledte min opmærksomhed hen på et andet punkt.

"Ser De, sir," råbte han, "deroppe på den anden høj, der holder også en mand til hest og betragter egnen ligesom vi ..."

"Hvor? Der! – Ja rigtigt, en mand til hest! – Rid hen til ham, Bob," tilføjede jeg sagte, "man kan derfra ikke tydeligt se, hvordan han ser ud. Rid hen og få at vide hvem det er."

Bob red forsigtigt ned af den glatte skråning, og jeg var atter alene. Endnu en gang fløj mit blik hen over egnen, huset, poplerne og horisonten. Derpå rev jeg mig med magt løs fra dette syn og red langsomt hen imod Bob, der imidlertid havde nået rytteren, vekslet et par ord med ham og nu vendte lige så rolig tilbage, som han var redet bort.

"Det er intet af vigtighed," sagde jeg til mig selv, "ellers ville Bob ride raskere."

"Det var ikke ham sir!" råbte Bob, da han kom mig nærmere. "Det er en læge fra den nærmeste lille by, der er kaldet til en syg dernede."

Og dermed pegede han på det stille hus, der lå nede til venstre for vore fødder.

"Også en læge, der er kaldt til en syg!" tænkte jeg, "og det dernede under dette fredelige tag! – Ak, jeg søger også en syg, men en hjertesyg, for hvem jeg medbringer en kostelig balsam."

Vi red tavse ned ad skrænten hen til den lille bro, som vi måtte passere for at komme over på den anden side af vandet. Manden til hest nærmede sig i det samme fra den anden side, og vi mødtes omtrent midtvejs på broen. I dette øjeblik blev Bob noget tilbage. Han var steget af hesten for at spænde sin sadelgjord fastere. Jeg red imidlertid langsomt videre og nærmede mig huset, der tog sig bestandig større og prægtigere ud, jo nærmere jeg kom det. Jeg standsede endnu en gang og

kastede uvilkårlig et blik på det. Nu så jeg ganske tydeligt inden for det gennemsigtige gitter en mand og ved hans fødder en stor, sort hund, der næppe fik øje på mig, før den i voldsomme spring fo'r hen imod mig. Jeg holdt Bravour an – jeg hørte en gennemtrængende piben inden for gitteret, men hunden lystrede ikke. Jeg greb efter min stærke ridepisk, for hunden var mig allerede ganske nær, og jeg kunne tydeligt se det uhyre hoved og den tykke manke, der løveagtigt omgav dens hals, det brede bryst og de hvide tænder. Trods alt det syntes den ikke at have onde hensigter, og da den var kommet tæt hen til mig, udstødte den kun en høj, gennemtrængende hylen, idet den sprang op af hestens hals, og denne hylen gik snart over til en glædelig bjæffen, mens den på sine mægtige bagben sprang lystigt omkring hesten. Bravour på sin side havde i begyndelsen opmærksomt betragtet hunden med det venstre øje, så spidsede den øren, derpå begyndte den at vrinske højere end sædvanligt og strakte sin stolte hals ned imod hunden, der sprang kærtegnende omkring den. Jeg så som forstenet på alt dette. I dette øjeblik kom Bob til.

"Othello! Othello! Det er jo Othello!" hørte jeg ham råbe, og nu faldt det som skæl fra mine øjne. I det samme øjeblik var jeg nede af hesten. Nu trådte en mand ud af gitterdøren ... min anelse bedrog mig ikke ... det kunne ikke være nogen anden end ham, som jeg så tit havde set med mit indre øje: Det var præsten Graham, der stod foran mig. Det varede noget, inden jeg fik min fatning. På mit vink havde Bob, der allerede ville til at bryde løs, fjernet sig stille med begge hestene. Endnu et øjeblik – og jeg vidste fuldkommen, hvad jeg ville sige og gøre.

"Sir!" sagde jeg, idet jeg trådte hen til den gamle mand, hvis træk jeg havde ondt ved at skelne, "venter De ikke en læge?"

"Ak, er det Dem, hr. doktor?" spurgte han hurtigt og rakte mig hånden. "Jeg har allerede længe ventet Dem ... ak, mit barn, mit barn! – Stille, Othello, hvad går der af dig? Gå din vej."

Hunden gik hen til Bob og til hesten – jeg ville se derhen, men en anden scene tiltrak sig for øjeblikket hele min opmærksomhed. Den anden rytter var nemlig i det samme ligeledes kommet til og hilste os venligt, idet han meldte sig som den læge, der var blevet kaldet til den syge dame.

"Undskyld, sir," sagde jeg til sir Robert Graham, "jeg har et par ord at veksle med denne herre. Jeg beder Dem derfor at tjene mig i at gå ind i huset, jeg skal straks komme efter."

"Min herre," henvendte jeg mig nu til lægen, idet jeg gik hen til hans hest og tiltalte ham på den høfligste og venligste måde, "min herre, jeg har ikke den ære at kende Dem og beder Dem derfor at undskylde min noget dristige begæring – jeg er også kaldet til denne patient, og – jeg tilstår Dem det rent ud – jeg ønskede helst at behandle hende alene."

"Hvorledes, sir?"

Jeg gentog min bøn og tilføjede:

"Det er et mærkværdigt sammentræf her, men jeg har de allervigtigste grunde til at ønske, at denne patient alene må overlades til min behandling. Gør os derfor den ære i morgen at besøge os, og hvis Deres hjælp da skulle være fornøden, så skal De, det forsikrer jeg Dem om, få lov til at gøre Deres mesterstykke, og jeg borger Dem for en venlig modtagelse hos sir Robert Graham og for hans oprigtigste tak."

"Åh så! Så De er også læge? Fra L... velsagtens? Aha! Men det er besynderligt."

"Yderst besynderligt, det tilstår jeg! Men jeg beder Dem indstændigt – der er en hemmelighed, om De vil, forbundet med mit komme – tør jeg glæde mig til at se Dem igen i morgen?"

"Jeg forstår Dem, sir," sagde den beskedne mand, "jeg forstår Dem. Der er i hast sendt bud til flere læger, og De er kommet først. Mange kokke fordærver suppen, det er ganske naturligt. Jeg går igen. Godnat, sir, godnat!"

"Jeg takker Dem, sir, i morgen skal De høre mere."

Han red derfra – men jeg? Jeg trådte ind over dørtærsklen til det hus, der tilhørte sir Robert Graham, den tidligere præst i Codrington Hall.

23. En lykkelig kur

Jeg befandt mig i et venligt lille værelse med sir Robert. Det klare lampelys viste mig den ærværdige gejstliges smukke, men bøjede skikkelse i skarpe omrids. Ak, hvor træffende og rigtigt havde Percy ikke skildret ham for mig! Værdighed, menneskekærlig, tankefuld værdighed udtalte sig af hans miner og holdning, men årene og de mangfoldige lidelser, han havde gennemgået, havde gjort hans hår hvide og havde påtrykt hans kraftige og mandige træk et vist vemodigt stempel. Der lå et smertefuldt udtryk omkring hans mund, og hans ellers så venlige og velvillige øjne stirrede alvorligt på mig og syntes at sige mig, at han vidste, at der for ham ikke var nogen lykke tilbage. Han bar en lang slåbrok af sort silketøj, der gav hans høje figur et imponerende udtryk, men hans hoved var let bøjet, og på hans skuldre syntes der at hvile en byrde, der var tungere, end han havde formået at bære den. Men hvad der straks ved det første øjekast gav mig en glad overbevisning om, at sir Robert Grahams stærke ånd endnu ikke havde bukket under for skæbnens slag, det var den frie, kraftige pande, hvorpå der tronede den fasteste tillid til Gud og den barnligste hengivelse i den almægtige skabers uforanderlige vilje.

"De er meget god, min herre," begyndte han med en ualmindelig velklingende stemme, "De er meget god, at De kommer her så sent efter min anmodning – jeg takker Dem ret af hjertet for det."

Han rakte mig endnu engang hånden. Jeg havde besluttet, at jeg straks ville bringe ham ud af hans vildfarelse, for jeg længtes efter at kunne forkorte hans lidelser ved at fortælle ham alt, skønt jeg havde foresat mig at gå til værks med den størst mulige forsigtighed. Jeg svarede derfor uden at tøve:

"De tager fejl, sir Robert! Jeg er ikke så heldig at være blevet kaldet herhen af Dem – jeg kommer her af egen drift, for – jeg har allerede længe søgt Dem."

Han så forundret på mig og svarede:

"Hvordan? Er De ikke hr. doktoren fra E.?"

"Jeg er vel læge," svarede jeg, "men ikke den, som De mener, og kommer heller ikke fra E."

Han ville afbryde mig, men jeg lagde min hånd på hans arm og fortsatte:

"Jeg må endda bede Dem om undskyldning, fordi jeg har sendt lægen fra E. bort, men jeg tror, De vil kunne skænke mig mere fortrolighed end nogen som helst anden læge, skønt De endnu ikke kender mig, og måske vil det være mig lettere end nogen anden at skaffe Dem eller hvem som helst anden af Deres familie den lægehjælp, De måtte behøve."

Disse besynderlige ord, som jeg udtalte med megen bestemthed, syntes at gøre indtryk på ham. Han så forbavset på mig og bukkede, men han fattede sig straks, satte en stol hen til mig og bad mig med en håndbevægelse at tage plads. Jeg fortsatte:

"Jeg vil ikke sætte mig, før jeg har meddelt Dem det vigtigste af hvad jeg har på hjertet, og som angår Dem – men jeg ser, at De forstår mig ikke, og jeg må derfor tale tydeligere. Altså til

sagen – sir Robert Graham, jeg behøver kun at sige et ord og nævne et navn, så er jeg vis på, at De forstår mig."

Den gamle mand foldede sine hænder og så endnu stadig tavs og overrasket på mig.

"Ja," vedblev jeg, "De kender mig ikke, men jeg kender Dem. Jeg har søgt Dem allerede i en hel måned. De var engang præst i Codrington Hall – Deres syge datter hedder Ellinor – jeg kommer fra grevskabet Dunsdale. Har der ikke, sir, i dag været et bud hos Dem, der søgte en fremmed her, eller bebudede Dem et besøg af ham?"

Ak, jeg vil aldrig glemme det udtryk i hans øjne, hvormed han i dette for mig uforglemmelige øjeblik slugte ethvert ord, der kom fra mine læber – han stod foran mig med udbredte hænder, med åben mund, men sagde intet. Han syntes at have tabt mælet og at være overvældet af forbavselse, glæde og skræk.

"Hvordan! Brevet! ... Det gådefulde brev!" stammede han endelig. "Jo! Netop i morges – derfor er jeg så forvirret og forskrækket, derfor er min datter så bekymret, og derfor har hendes sygelighed pludselig taget en så uheldig vending."

Han tog brevet frem og leverede mig det.

"Er det også virkelig til Dem, sir – ja, ja, det er det ... Det ser jeg nok! Desværre kunne jeg ikke give nogen som helst underretning om den fremmede, og buddet tog atter bort."

Jeg holdt det længselsfuldt ventede og længe søgte brev i min hånd, løftede det i vejret og sagde:

"Min dyrebare sir Robert Graham! Skønt jeg glæder mig over at finde dette brev hos Dem, så behøver jeg det dog nu ikke mere – der indeni ligger uden tvivl det brev, som Deres datter

for ikke lang tid siden selv har afgivet i Dunsdale Castle til viscount Percy af Dunsdale."

"Ha," råbte han, "hvad skal alt det sige?"

"Hvad alt det skal sige? Tak Gud med mig, sir, forbi han er almægtig og god, fordi her nu er ende på Deres lidelser, fordi natten er forbi, og solen skinner atter. – Alt det skal sige, at Percy, viscounten af Dunsdale, er igen opstået fra de døde, og at jeg med et eneste ord er i stand til at gøre Dem til det lykkeligste menneske – begriber De nu, sir, hvorfor jeg er den bedste læge for Deres datter?"

Jeg ser ham endnu stå for mig – hans første bevægelse var at kaste sig på knæ, derpå ville han styrte ud af værelset, sandsynligvis for at give Ellinor underretning om alting, men han betænkte sig straks, kom hurtigt hen til mig, slog sine arme omkring mig, og idet han trykkede mig til sit bryst, sagde han kun:

"O, min Gud, min Gud!"

Den første heftige glædesrus, overraskelsen og taknemmelighedsfølelsen mod Gud, der skænker jorden alle dens gode gaver, var forbi og veg hos sir Robert for en stille opløftelse og en inderlig glæde over hvad her var foregået. Sir Robert overvandt den bedøvende tilstand, hvori mine efterretninger havde bragt ham. Han fandt sig selv og sin kraftige ånd igen, og efter en kort tids forløb sad vi ved siden af hinanden – han med sin hånd i min – og jeg fortalte ham kort og rask alle de begivenheder, som jeg havde oplevet i den korte tid af ti uger, i hvilken jeg havde lært Percy at kende – men hvor det var sket, det turde jeg ikke sige ham. Jeg fortalte ham, hvor kær jeg havde fået ham, og i hvilken grad han havde skænket

mig sin fortrolighed og meddelt mig sin historie. Derpå berettede jeg ham, hvordan jeg i forening med Bob forgæves havde søgt efter ham og hans datter, hvordan jeg var kommet til Dunsdale Castle, hvor dette brev var blevet borte, og jeg sluttede med i få træk at skildre ham, hvordan jeg havde vundet marquiens tillid, og hvad jeg havde udrettet hos ham, samt hvordan jeg var kommet til sir Williams landsted og havde fundet sporene af buddet fra Dunsdale, hvordan jeg igen havde tabt dem og endelig var kommet til denne egn, hvis fortryllende skønhed alene havde opholdt mig og været årsag til, at jeg fandt sir Robert.

"Og sådan," sluttede jeg, "var det hverken menneskelig forstand eller lykken eller det så ofte priste tilfælde, der sikkert har ført mig til Dem, nej! det var et dyrs instinkt, for hunden Othello har kendt hesten Bravour og sin herres sadeltøj, uagtet den i fire år ikke har set sin herre."

"Ah, er Bravour her ... og drengen Bob! ... lad mig se dem, sir! Jeg må gribe og føle på alt, for at jeg kan tro det utrolige og holde det umulige for muligt. Kom med mig, for jeg må se alt og vinde tid til at overveje, hvordan jeg skal – overbringe hende det."

Sir Robert Graham, der var ude af sig selv af glæde, drog mig med magt ud af værelset, ned i gården og hen til stalden, hvor Bravour og den lille, brune vallak stod med deres dækkener på og gjorde sig til gode. Først efter at han mere end tyve gange havde klappet det ædle og tro dyr, kaldt det ved navn og overbevist sig om, at det også var den virkelige Bravour, og efter at han havde givet den gode Bob flere gange hånden, fik han først tid til at høre på tjeneren, der skulle bede ham fra hans

datter om snart at komme over til hende. Vi vendte nu tilbage til huset og trådte ind i det værelse, som vi nylig havde forladt.

"Hvad skal vi gøre ved mit stakkels barn?" spurgte han nu bekymret, "hun er meget lidende!"

"Overlad De det til mig," svarede jeg, "til mig alene. Vi må vel gå forsigtigt til værks, men dog komme hurtigt til målet, for jeg indser ikke, hvorfor vi tøver længere, og hvorfor vi forholder hende et budskab, der på engang vil udslette af hendes erindring alle de lidelser, som hun så længe har gennemgået. Dog synes det mig, at det er bedre, at hun af forblommede ytringer selv slutter sig til sandheden, end at vi siger det rent ud – lad De mig kun om det, jeg har allerede lagt min plan. – Lad mig blot," fortsatte jeg, idet jeg åbnede det brev, der var blev leveret mig, "lad mig blot, før jeg går til Deres datter, læse disse linjer, og lad os så se, hvad vi kunne udrette."

Af Ellinors skrivelse til Percy så jeg, at hun meddelte ham underretning om salget af onklens gods samt stedet, hvor de flyttede hen, og at hvad der havde bevæget dem til at forandre opholdssted var, at de ikke ville forblive i nærheden af mylord Seymours landgods. Men af hushovmesterens brev, hvori dette var indlagt, så jeg, at mrs. Trallope havde gemt Ellinors brev i hovedpuden på sin seng og derpå glemt det igen, og at brevet først var kommet for en dag, da overtrækket skulle vaskes. Jeg stak brevene i lommen og sagde til sir Robert:

"Jeg er færdig, sir. Lad os nu gå til vor sidste, letteste og skønneste opgave."

Robert Graham åbnede døren til en sal, der førte ind til Ellinors kabinet. Jeg fulgte sagte efter ham, for døren til kabinettet stod åben. Det lille, men yderst smagfuldt indrettede

værelse var belyst af to lamper. Jeg satte mig straks sagte på en divan, der stod i et hjørne af værelset, for uset at være vidne til, hvad der ville foregå mellem faderen og datteren, men jeg ville også – hvorfor skal jeg fortie det? – se at fatte mig lidt først, for tanken om, at Ellinor var så tæt ved mig, havde bragt mit hjerte til at banke så voldsomt, at jeg næsten kunne høre dets slag. Jeg vinkede ad faderen, at han skulle gå ind til sin datter, men han tøvede, for også han var stærkt bevæget. Han blev stående foran mig og tog sig med den ene hånd til panden, som om han ikke vidste, hvordan han skulle begynde, og med den anden støttede han sig til et bord – men hans øjne skinnede, og hans bryst åndede dybt.

"Fader!" lød det inde fra sideværelset. "Fader, hvor er du? ... Hvor bliver du af? Kom dog ind til mig."

Ak, denne stemmes klang var musik for mine øren! – Percy! nu kunne jeg forstå, hvordan denne stemme kunne virke så beroligende på dit sind, da den tonede dig i møde i den grønne skov, og du, forstødt af den hele verden, troede at høre stemmen af en engel, der var sendt til din trøst. Jeg lyttede til disse blide, klagende toner, og jeg bøjede mig forover for ikke at tabe den ringeste lyd af dem.

"Nu kommer jeg, mit barn," svarede sir Robert med en noget usikker stemme, for han havde endnu ikke kunnet få bugt med sin rørelse.

"Hvad gik der af Othello?" fortsatte hun, "jeg har jo aldrig hørt ham hyle således – er der kommet nogen?"

Sir Robert Graham gik nu ind til hende og satte sig, som jeg kunne høre, på en stol, der sandsynligvis stod ved siden af hendes seng.

"Lægen er kommet, Ellinor, og det var ham, Othello sprang i møde – måske kender den ham," tilføjede han med en frygtsom og bævende stemme.

"Lægen? Hvorfor siger du det så besynderligt? – Nej, nej, det er ikke det. – Du fortier mig noget ... hvad er det, du fortier mig? – Giv mig din hånd ... den skælver jo! – Hvad er der sket, fader – tal, tal! Du er så bevæget."

"Ja, det er jeg. Jeg vil ikke nægte, min datter, at jeg er bevæget – men du ved jo, hvad jeg har grublet over hele dagen ... og nu mere end nogen sinde ..."

"Hvorfor det? Hvor er lægen?"

"Her er jeg!" sagde jeg langsomt, for jeg kunne høre på faderens stemme, at han ikke mere vidste, hvad han skulle sige, og jeg frygtede for, at han skulle begå en overilelse, der kunne have skadelige følger.

"Ak, sir," råbte den gamle Graham, "kom De kun ind, ellers tror hun det ikke."

Jeg trådte ind. På en sovesofa lå der en fortryllende skikkelse. En fin, hvid musselinsdragt med sorte sløjfer, for sørgetiden for den afdøde onkel var endnu ikke forbi, indhyllede denne fine og elastiske skabning. Han havde støttet sit hoved til den ene arm, der var blottet til albuen og fremviste den skønneste form. Men dette hoved, hvordan skal jeg beskrive det? Den menneskelige skønhed lader sig jo lige så lidt beskrive med ord som begribe af forstanden. Dette hoved, der var omgivet af den yppigste fylde af blonde lokker, der skinnede som silke, forrådte en så fuldendt skønhed, at jeg blev stående overrasket og blændet. Men hvor smukt end dette ansigt var i alle fine enkeltheder, så var det dog intet imod det udtryk, der hvilede over det, og den

forunderlige, smeltende glans, der strålede fra hendes øjne. Al den smerte, hun havde lidt, stod præget på disse åbne og barnlige træk, men de udtalte også hele hendes sjæls alvorlige dybde, adel og standhaftige kvindelighed. Ja, jeg var blændet af en skønhed, som jeg vel havde tænkt mig henrivende, men som jeg aldrig havde tænkt mig – og endnu mindre nogen sinde set – så ejendommelig og uforlignelig. Jeg ved ikke, hvad det kom af, men enten ville mit ansigt ikke lystre mig, eller også udtalte mine miner uden mit vidende, hvad der foregik i mit hjerte – nok sagt! hendes blik heftede sig bestandig dybere, mere indtrængende og med en ejendommelig skarphed på mig, og dette blik syntes at spørge og svare på en gang, for det læste ikke alene, hvad der stod på mit ansigt, men det syntes at studere mine inderste tanker og at ville mane dem frem for lyset. Sir Robert Graham rejste sig fra stolen ved hendes leje og vinkede ad mig, at jeg skulle tage plads på den – jeg satte mig mekanisk, for jeg følte, at mit hoved svimlede, og alle mine pulse bankede.

"Ja, miss Graham," sagde jeg, "Deres læge er her og glæder sig til at kunne hjælpe Dem, skønt han beklager, at det har været nødvendigt at lade ham kalde."

"Jeg ved ikke," svarede hun, idet hun blev ved at fæste sit blik ufravendt på mig, "jeg ved ikke, sir, men også Deres ansigt er mig uforklarligt, ligesom min faders ... dog nej ... jeg tager vel fejl, ja jeg tager ganske vist fejl, sir, og jeg må bede Dem undskylde mig, men da det er Deres kald at besøge de ulykkelige, så behøver man jo heller ikke at skjule sin ulykke for Dem – og jeg – jeg har igen fået en skuffelse som så mange gange tidligere."

"Berolig Dem, miss Graham," sagde jeg, "De kender mig rigtig nok ikke, og det skulle derfor gøre mig ondt, om mit ansigt foranledigede Dem til at tro Dem narret."

"Ak, det er ikke det – det er noget ganske andet! De forstår mig endnu ikke ... men tilgiv mig et spørgsmål, er De virkelig læge?"

"Hvorfor spørger De mig om det?"

"Fordi jeg – tilgiv, at jeg er så åben imod Dem – fordi jeg måske kunne have tillid til Dem, om jeg end må beklage, at De forgæves har ulejliget Dem til mig, for jeg er ikke syg."

Ved disse ord så hun på sin fader, der blinkede til mig, men svarede ikke.

"De siger, at De ikke er syg, miss Graham," fortsatte jeg, "og dog ved jeg, at De lider."

"Synes De, at jeg ser ud til at lide? Eller er det min faders frygt, der taler ud af Dem?"

"Begge dele, miss Graham – imidlertid beder jeg Dem indstændigt om ikke at være bekymret, for jeg er vis på," her hævede jeg min stemme, "for jeg er vis på, at jeg kan skaffe Dem en stor lindring og måske helbrede Dem ganske."

Hun rystede på hovedet med et vemodigt smil.

"De lover meget. Mere, end De kan holde," fortsatte hun, "for også De kan jo dog, hvor god og kærlig De end er, og hvor meget De end vil tage Dem af mig, kun gøre, hvad der er et menneske muligt, og det, frygter jeg, strækker ikke til hos mig. Nej, nej, ryst ikke på hovedet, men tro mig. Ak, jeg var en gang sund og frisk som rådyret i skoven ... så blev jeg ulykkelig ... og så blev jeg syg, men langsomt og lidt efter lidt. Ak, kan De give mig min tabte lykke tilbage? Ja, hvis det var muligt, så ville jeg også tro,

at De kunne helbrede mig! Men nej, nej! Det kan intet menneske."

"Om end intet menneske kan det," svarede jeg, "så er dog Guds magt stor og uudgrundelig, og han har mange midler og veje til at trøste og helbrede os – ja, han alene kan helbrede os og gengive os den lykke, som vi kortsynede mennesker tror, at vi for evig har tabt."

"Ja, det kan han, men jeg, sir, jeg håber ikke mere for dette liv. Sig mig," fortsatte hun i en blid tone, der gjorde en sådan virkning på mig, at jeg nær havde forrådt mig, "sig mig, har De nogen sinde elsket? ... Men hvad behøver jeg at spørge om det, da De er gift."

Sir Robert blinkede til mig, men jeg rystede på hovedet og svarede:

"Gift, miss? – Nej, det er jeg ikke. Men dog kan jeg vel tænke mig, hvad kærligheden har at betyde, og hvad tabet af den eller rettere sagt hvad tabet af dens genstand må fremkalde for en smerte."

"Tænke Dem? Ak nej, sir, det lader sig ikke tænke – når De ikke har elsket, så ved De heller ikke, hvilken sygdom kærligheden kan fremkalde. Har De den dug, der igen kan forfriske dette visne hjerte, den regn, der kan bringe mit håbs udtørrede kilde igen til at sprudle? Nej, det har De ikke ... men hvad var det, De sagde, at De ikke var gift? Og du sagde jo før, fader, at mr. ... havde kone og børn."

Der opstod en pause, som syntes at være lige pinlig for fader og datter. Jeg svarede dristigt:

"De tager fejl, miss Graham. Har Deres fader ikke sagt Dem, at jeg ikke er den læge, han har sendt bud efter, men den, til

hvem brevet fra i morges ..."

Hun lod mig ikke tale ud.

"Ha!" råbte hun og rejste sig pludselig i vejret. Hendes hånd greb skælvende min arm, og hendes øjne, der ellers så så blide ud, funklede nu af glans og livlighed, idet hun snart så på mig, snart på sin fader. "Ha," råbte hun, "brevet fra Dunsdale Castle er til Dem?"

Nu rejste jeg mig også, og idet jeg holdt de tre breve i vejret, sagde jeg så roligt som muligt:

"Her, miss Ellinor, her er brevet fra i morges, og her, her er endnu to andre – fra en tidligere tid."

Jeg så fast, men mildt på hende. Hun greb mekanisk efter det første, det andet, det tredje og kastede et blik på adressen.

"Ak, min Gud!" råbte hun og skjulte sit ansigt i sine hænder.

"Miss Ellinor! Miss Ellinor!" råbte jeg højt. "Hør mig, miss Ellinor – jeg er jo langt fra færdig."

"Nej, nej! Der er sket noget, her er foregået noget grædseligt ... De forbereder mig på det ... "

"Ved den almægtige Gud, her er ikke foregået noget grædseligt ... tvært imod ..."

"Hvem har brudt disse breve?" spurgte hun rask og så mig næsten truende ind i øjnene.

"Jeg – mylady Dunsdale!" sagde jeg. Mens jeg langsomt, men med en skarp betoning, udtalte disse to ord, lagde jeg nøje mærke til den virkning, de frembragte. Den var vidunderlig. I begyndelsen var det, som om hun forstenedes, og hendes ansigt blev ligblegt, derpå begyndte hun at skælve, men også dette hørte op, og nu fulgte der et smil, et smil, der lynsnart forsvandt og lignede en flygtig erindring om et halvt forglemt

drømmebillede. Derpå så hun mistroisk på mig med et frygtsomt, halvt tillidsfuldt og halvt tvivlende blik, men da hun så, at jeg blev ved at være alvorlig og glad på samme tid, forsvandt også dette udtryk, og en velgørende fred, således som kun en engel kan kende den, malede sig i alle hendes træk, mens hun samtidig blev blussende rød og stirrede ned for sig.

"Lady Dunsdale ... hvad skal det sige? ... Var det ikke mig, der en gang var lady Dunsdale? ... Ak, men det varede så kort, og skilsmissen var så lang ... jeg tror, at det kun var en drøm."

Halvhøjt sagde også jeg, ligesom jeg talte til mig selv:

"Korte drømme er ofte de sødeste, og de er så meget skønnere, når opvågningen viser, at det ikke var nogen drøm, der omsvævede os, men at skæbnen har gjort vore varmeste ønsker og forhåbninger til en levende virkelighed."

Der herskede en dødsstilhed inde i værelset. Jeg hørte Ellinor drage vejret tungt. Hendes bryst arbejdede, og jeg kunne se, at fortiden og nutiden kæmpede om herredømmet hos hende. Lige så sagte som før fortsatte jeg:

"Også jeg kender et menneske, der har drømt en kort, smuk og uforglemmelig drøm, et menneske, der næppe var blevet forbundet med hende, som han elskede, og som grænseløst genelskede ham, før han blev revet fra hende og i hele fire år ikke har set hende ..."

Ellinors blik hvilede på mig med henrykkelse. En rosenfarve fo'r hen over hendes kinder, og hun så ud ligesom den unge, nyfødte dag. Hun fortsatte hviskende:

"Og hvem var dette ulykkelige, dette grænseløst ulykkelige menneske?"

"Ak, det var min ven, eller rettere – det er min ven, min dyrebareste ven."

"Har han kun for Dem et navn?"

"Jeg ved ikke, hvorledes han hedder for andre, men for mig hedder han ... Percy ... viscount af Dunsdale ... marquien af Seymours ældste søn."

"Fader!" skreg hun højt, sprang som et lyn op fra lejet og kastede sig til den gamle mands bryst, "fader, frels mig for ham! – Han vil bedåre min sjæl, for at den endnu en gang skal skuffes ..."

Men hendes fader havde ikke ord for sin lykke. Med den ene hånd omfavnede han sit barn, med den anden vinkede han til mig, at jeg skulle fortsætte.

"Jeg bedårer ikke Deres sjæl, mylady," fortsatte jeg, "men når Percy selv sender mig for at jeg skal opsøge hans hustru og nævne hende hans navn – hvad kan jeg da gøre for, at hun ikke vil anerkende mig?"

I det samme slog præsten Graham sin arm om min hals, drog mig hen til sig og sagde med tårekvalt stemme:

"Ak, sir! Sig De hende, at han lever, at De ved, hvor han lever, og at han vil vende tilbage til os."

"Nej, nej!" råbte hun, "sig det ikke, i det mindste ikke med bestemthed. Det er jo umuligt ... og denne usandhed ville være alt for frygtelig, endnu frygteligere end min skrækkelige skæbne."

"Og alligevel er det sandt, mylady," sagde jeg og lagde hånden på brystet, "alligevel lever han, og han lever for at elske Dem og vende tilbage til Dem, og jeg er kun her for at sige Dem, at det er sådan."

Hvad måtte jeg ikke sige og høre i løbet af denne uforglemmelige aften! Det var allerede langt over midnat, og endnu talte og spurgte vi, og endnu var vi langtfra til ende med vore meddelelser. Forgæves forlangte jeg i Percys navn, at Ellinor skulle gå til ro – man ville ikke høre mig, og der var ikke at tænke på nogen adskillelse! Vi bemærkede næppe, at lampen var i begreb med at gå ud, og at den mindede os om, at det var nat, og at natten er til for de trætte, men der var ingen trætte iblandt os! I vor samtale gennemlevede vi endnu en gang fire lange i sorg og suk tilbragte år, ja, hvad der var endnu skønnere, i disse lykkelige timer gennemlevede vi også en fremtid, der skulle give rigelig erstatning for alle fortidens smerter.

24. Tilbagekomsten til St. James

Kort før dagens frembrud skiltes vi, ikke for at gå til hvile, men for at samle og fatte os og for at bestemme vor handlemåde. Jeg kastede mig halvt påklædt på mit leje, for jeg havde meget at tænke over, ordne og forberede. Stykket var endnu langt fra spillet til ende – knuden var kun strammet og skulle nu først til at løses. Jeg fo'r op fra lejet – den virkelige dagsol skinnede mig varmt ind i ansigtet – hvor kvægende var ikke dette sollys, hvor ganske anderledes var det ikke end dagen i forvejen! – Det vakte mig til glad bevidsthed om, at jeg havde fundet den skat, jeg søgte, og at jeg var fri for den byrde, der havde tynget på mig. Jeg var endnu ikke ganske færdig med min påklædning, da sir Robert allerede trådte ind i værelset til mig, men det var ikke mere den lidende, sørgmodige og nedtrykte præst. Nej, han var med et blevet en ganske anden. Livlig og glad stod han for mig, og hans endnu i går indfaldne kinder var i dag farvet med en ungdommelig friskhed.

"Kom, sir!" råbte han jublende. "Kom ind til tebordet – De skal lære at kende min Ellinor, sådan som hun tidligere var. Hun er gengivet mig på ny – jeg har mit barn, min Ellinor igen."

Vi gik ind i det værelse, hvor vi havde tilbragt aftenen sammen, men det var ikke længere et sygeværelse. Et hvert spor af dette var udslettet. Blomster, friske, duftende blomster prangede på bordet og i vinduerne, og alt havde det festligste

udseende. Ellinor var beskæftiget med blomsterne, som hun så længe ikke havde plejet, men selv var hun den skønneste og friskeske blomst af dem alle, og den sygelige bleghed, der endnu i går dækkede hendes træk, var forsvundet som ved et mirakel. Hun rakte mig glædestrålende begge sine hænder.

"Nu?" spurgte jeg, "var jeg så en bedre læge end den anden, som jeg sendte bort, uden at De vidste af det?"

"Ak, min ven," svarede hun og trykkede mine hænder, "ja, De har haft den rette lægedom for mit hjerte! Se blot, hvor De har styrket mig! Al min angst og forsagthed er borte, og jeg begynder at leve op på ny."

Vi begyndte nu igen på vore meddelelser og forklaringer, og sådan gik tiden muntert, mens vi spiste frokost. Det spørgsmål, hvor Percy var, og hvad der holdt ham skjult, som hyppigt blev forelagt af begge parter, viste jeg imidlertid fra mig med bestemthed, idet jeg gjorde Ellinor og hendes fader opmærksomme på, at det var Percys hemmelighed alene og ikke min, og at jeg derfor måtte overlade det til ham selv, om han ville meddele dem noget om det eller ikke. Til denne tilbageholdenhed havde jeg en dobbelt grund. For det første havde marquien af Seymour jo nu forandret sit sindelag aldeles. Jeg måtte derfor nu være overbærende imod ham og ikke afsløre en brøde, som han nu selv angrede så dybt. For det andet kunne jeg ikke overtale mig til at forstyrre den rene glæde, der nu herskede imellem dem, ved at fortælle dem, at Percy endnu sad indespærret i en dåreanstalt, hvad der jo for dem måtte stå som den afskyeligste og mest oprørende fremfærd. For dem måtte det være meget bedre endnu i nogle dage at være i uvidenhed om hans opholdssted, end at deres henrykkelse skulle

forstyrres ved denne nye sorg. Jeg vidste jo ikke engang, om Percy selv i sit ædelmod ville opbyde alt for at lade sin hustru i uvished om, hvordan han havde tilbragt disse fire ulykkelige år. I alt fald var det ham alene, der her kunne tage en beslutning, og jeg ville ikke foregribe denne ved en overilet tilståelse. Det lykkedes mig også at overtale dem begge til at tro, at det var bedre at være i uvished om dette punkt end at få det oplyst, og de nøjedes fuldkommen med mit løfte om, at jeg om kortere eller længere tid ville føre Percy til dem, og at han da selv ville give dem alle mulige oplysninger.

"Og hvor længe kan det endnu vare?" spurgte Ellinor sagte.

"Det ved jeg ikke," var mit svar. "Mere end fjorten dage tror jeg dog ikke, at det kan vare. Dog afhænger det af tilfældigheder, som det ikke står i vor magt at beherske."

"Han er altså endnu stadig bundet?"

"Jeg kan ikke nægte, at han er det endnu."

"Og den magt, der rev ham fra min side, den truer ham endnu?"

"Nej og ja! som De vil."

"Hvad vil det sige?"

"Det vil sige, at denne magt endnu er til, men at vi allerede har midler i hænde til at triumfere over den."

"At triumfere? Ak, så må vel magt fordrives med magt, og der er vel igen fare forbundet med det?"

"Ingen, mylady, ingen, det kan jeg forsikre Dem, og navnlig er der ikke tale om nogen livsfare. Skulle foretagendet ikke lykkes, da kan i det højeste en udsættelse på nogle dage blive følgen, – og det er jo vist slemt nok for Dem," tilføjede jeg smilende.

"O, jeg har så længe ventet forgæves på ham, at det intet betyder, når jeg blot har håb om at se ham. Vil De bringe ham her hen?"

"Ja, bestemt! Det er i det mindste min hensigt."

"Eller skulle vi måske," bemærkede sir Robert, "rejse ham i møde?"

"Nej, nej! De må begge blive her og vente, omend ikke på min hurtige tilbagekomst, så dog på de efterretninger, jeg har at sende Dem."

"Og De vil ikke give os den ringeste oplysning om dem, der har bragt Percy i denne forfatning?"

"Har De ingen formodninger om det?"

"Formodninger vel, men ingen vished. Som jeg allerede har sagt Dem, dengang da Percy pludselig blev borte, og vi fortvivlede ventede på ham, til vi endelig fik den skrækkelige vished, at han var blevet grebet og ført bort med magt, dengang troede vi hvert øjeblik, at hans onde dæmon også ville vise sig for os og lægge sin tunge hånd på os – men der kom ingen."

"Og hvorhen rettede De Deres vej?"

"Vor første beslutning – hvis der i dette øjeblik kunne være tale om beslutning – var at fortsætte vor rejse til Dunsdale, idet vi stadig endnu nærede det håb, at Percy ville finde middel og udvej til at befri sig selv og følge efter os."

"Vel! Det ville have været både godt og slemt, om De var taget til Dunsdale."

"Hvorfor godt og slemt?"

"Godt, fordi De der ville have fundet Percys tjener Phillips, og ved at fortsætte forbindelsen med ham ville De sandsynligvis allerede for to år siden have kendt Percys opholdssted."

"Hvad siger De!"

"Ja, omtrent på den tid opdagede han det, fordi han uafbrudt søgte Percy, ligesom han også i hele fire år har søgt efter Dem ..."

"Det brave, fortræffelige menneske!"

"Men slemt ville det have været, fordi De på denne vej sandsynligvis ville være faldet i hænderne på en anden, der på sin side også troede, at De ville tage til Dunsdale."

"Det tror De? – Vi havde altså samme mening?"

"Jeg udtaler intet bestemt, mylady, det er kun noget, jeg med sandsynlighed antager – sig De mig hellere, hvordan De kom bort fra Deres beslutning at tage til Dunsdale."

"Ved den uden tvivl falske efterretning, at Percy var blevet bragt til London. Denne underretning fik vi af den samme mand, der havde lånt Percy hesten, og som svor på, at han ikke vidste af noget, og at han var uskyldig i det hele. Vi gik eller snarere fløj til London – men der var ingen Percy at høre eller se. Vi rejste omkring i hele England, men stadig ingen Percy – ak, sir, hvorledes skal jeg kunne skildre Dem disse trøstesløse, fortærende rejser og vor egen fortvivlede stemning?"

"Og fik De ikke noget godt råd af Deres broder, sir Robert Graham?"

"Hvortil skulle han råde, sir? Som forretningsmand så han skarpt og rigtigt – men der fattedes os alle mulige beviser. Hvem var vore modstandere? – De vil måske spørge, hvorfor vi ikke optrådte åbenlyst for hele verden? Kunne vi da det? Kunne vi anstille offentlige efterforskninger, så længe vi ikke med bestemthed vidste, på hvilken hemmelighedsfuld måde og i hvilket skjult øjemed Percy var blevet os frarøvet, så længe vi

endnu kunne håbe, at vore hemmelige underhandlinger og efterforskninger ville være til nytte? De må indrømme, at det hele var så skarpsindigt indledet og indhyllet i et så gådefuldt mørke, at vi i vor nedtrykte stemning ikke engang vidste, hvem vi skulle anklage, da Percy, mod hvem forbrydelsen var udøvet, ikke personligt kunne optræde som klager. Og så, sir, må De endnu betænke, at en fortvivlet datter og en sørgende og lidende hustru var min ledsagerinde! Og selv om vi havde den overbevisning, at ingen anden end Percys egen familie var skyld i den forbrydelse, som vi ville klage over, turde vi da tænke på at optræde som anklagere mod hans fader og broder, der naturligvis ville foregive, at de var lige så uvidende som uskyldige?"

"Jeg forstår det! Desværre! jeg forstår det."

"Vi blev nu hos min broder, dels i London, dels på hans landsted, som årstiden førte det med sig. Ellinor sendte breve omkring, i det håb at et eller andet af dem dog engang måtte træffe Percy – da døde for kort siden min ædle broder, og vi befandt os i en ny forlegenhed, for kort efter at jeg havde overtaget baroniet, erfarede vi, hvad vi hidtil ikke havde vidst, at i nærheden af os ..."

"Stille fader, stille! Det ved Percys ven ..."

"Jeg aner det snarere, end jeg ved det," sagde jeg. "Har De ikke været truet og efterstræbt senere?"

"Nej, vi har intet mærket, men England er stort, og Gud kaster ofte et beskærmende slør over dem, som han vil opholde og bevare, og således har vi da med hans hjælp nået denne dag."

"Således er det!" svarede jeg, idet jeg tænkte på, hvad jeg havde hørt Mortimer sige i drikkelaget til sine venner. "Tillad

mig imidlertid endnu et spørgsmål. Hvorfor tog De ikke senere til Dunsdale Castle, der er Deres ejendom?"

"Ak, sir, han, der havde gjort det til min ejendom, hvor var han? Turde jeg uden ham betragte det som min ejendom og sige til hans tyende: Her er jeg – jeg er jeres frue, men hvor jeres herre er, ved jeg ikke."

"Til sidst tog De dog derhen?"

"Ja, men kun for at forske efter ham og for at melde ham, at vi havde ombyttet vort opholdssted hos min onkel med det, hvor De fandt os i går."

"Det ved jeg."

"Og hvad agter De nu nærmest at gøre?" spurgte sir Robert mig.

"Det vil jeg sige Dem. Jeg har tre breve at skrive."

"Til Percy! Til Percy!" jublede Ellinor.

"Nej, slet ikke ..."

"Min Gud! Og jeg ikke heller?"

"O jo! De kan skrive til ham, men De må give mig brevet, for kun jeg kan levere ham det."

"O herligt, herligt! Så får han det sikkert ... ak, det er det første, som han får. Men hvem vil De da skrive til?"

"Først til Phillips, der søger Dem på en anden kant. Jeg må underrette ham om, at han kan spare sin umage, og at han skal komme – for at ledsage Percy hertil. Dernæst til hushovmesteren i Dunsdale Castle og endelig til en person, der er i Percys nærhed, og af hvem han skal erfare, at jeg har været lykkelig i mit foretagende."

"Og De skriver virkelig ikke til ham selv?"

"Ikke et ord. Sådan som sagerne nu står, er det umuligt."

Den forbavselse, hvormed dette gådefulde svar opfyldte fader og datter, var ubeskrivelig, og dog formåede jeg ikke at løfte det hemmelighedsfulde slør for dem. Jeg satte mig endnu samme morgen til skrivebordet og skrev disse tre breve. I det første underrettede jeg Phillips overfladisk og uden at nævne noget navn om det held, jeg havde haft, og satte ham øjeblikkelig stævne i St. James, for at han der i forening med mig kunne forberede viscounten af Dunsdales flugt. I det andet befalede jeg hushovmesteren på Dunsdale Castle, i viscountens navn, at sende den bedste rejsevogn med seks heste for og desuden seks velberedne og bevæbnede tjenere til et sted, som jeg nøje beskrev ham, i den nærmeste omegn af St. James. Han skulle afsende dem øjeblikkelig, og de skulle der afvente min nærmere ordre og hvert øjeblik være parate til at bryde op. Det tredje brev skrev jeg til direktøren i St. James, for at meddele ham, at jeg lykkeligt havde endt mine forretninger, og at jeg om to eller tre dage ville vende tilbage. Dette var naturligvis ikke nødvendigt, men det var min hensigt, at Percy derved skulle komme til kundskab om, at min plan lykkeligt var udført, og, for at være vis på det, tilføjede jeg følgende efterskrift: "Og hvad mr. Sidneys hest angår, så beder jeg Dem i mit navn at bringe dens ejermand min oprigtigste tak for den overordentlige nytte, jeg har haft af den. Hvis De havde væddet inden min afrejse, ville De have tabt Deres væddemål, for jeg har aldrig set en mere udholdende hest. Den har bragt mig hurtigere til mit mål, end jeg kunne vente, og jeg kan således takke den for, at jeg har haft lykken med mig i alle mine anliggender. Jeg leverer den lige så sund og rask tilbage til dens ejermand, som jeg modtog den, og

beder ham at modtage min tak, ligesom jeg beder Dem at være forvisset om den højagtelse, hvormed jeg har den ære osv."

Disse tre breve blev straks afsendte, og nu først havde jeg den beroligende følelse, at jeg efter ønske havde bragt den sag til ende, som jeg med så megen iver og bekymring havde kastet mig ind i. Straks derpå blev Bravour, efter at Ellinor og hendes fader havde taget den kærligste afsked med den, ført fuldstændig opsadlet til et sted, der kun lå tyve mil fra St. James, og rideknægten, der førte den, fik ordre til at vente mig der. For dels for at kunne være nogle timer længere hos sir Robert, dels også for at komme hurtigere og med friske kræfter til St. James, havde vi besluttet, at jeg skulle køre det første stykke vej i sir Roberts vogn og kun tilbagelægge den sidste rest af rejsen til hest. Hvor gerne Bob end ville have rejst med mig, måtte han dog blive tilbage. Han lovede mig imidlertid, at han hver dag ville lægge sig nogle timer på lur med Othello, for at være den første, der så mig vende tilbage med viscounten af Dunsdale. Tiden forløb hurtigt, for ligesom den kryber langsomt for den ulykkelige, der bestandig håber at vinde, sådan flyver den alt for hurtigt afsted med den lykkelige, der kun frygter for at tabe – og det øjeblik var ikke mere fjernt, da jeg skulle forlade det fredelige hus og den velsignede dal og gå nye begivenheder i møde. Jo mere dette øjeblik nærmede sig, desto alvorligere blev sir Robert, desto ordknappere blev vi begge, og over Ellinors blomstrende ansigt lagde sig igen en skygge, der forvissede mig om, at en fuldkommen fred og ro endnu ikke var vendt tilbage i denne skønne sjæl. På den tredje dags morgen kørte endelig sir Roberts med fire dansende skimler forspændte rejsevogn frem for døren, og jeg selv stod

rejsefærdig foran min vært og hans datter for at tage afsked med dem, en afsked, der var lige tung for os alle.

"Lad mig fatte mig i korthed," sagde jeg til dem begge. "Jeg kom for at trøste og berolige Dem, og jeg rejser bort for at sikre og fuldstændiggøre Deres lykke."

"Og Gud vil ledsage Dem," tilføjede sir Robert. "De har tiltrådt Deres rejse til os med større bekymring og ringere forhåbning end denne, men nu går De et vist mål i møde, og Guds almægtige hånd, der svæver over os alle, vil give Dem kraft til at udføre Deres ædle opgave."

"Ak, min dyrebare ven," sagde Ellinor, idet hun gjorde sig umage for at standse de tårer, der kastede en mildere glans over hendes sjælfulde ansigt, "det er så kort tid siden, at vi lærte Dem at kende, og alligevel har De gjort os så meget godt. Egentlig skulle jeg skilles fra Dem med glæde, men nu, da De vil afsted, falder det dog tungt på min sjæl. Hvis jeg ikke betænkte, at den morgenrøde, som De bragte os, må gå forud for den dag, der skal oprinde, ville jeg endda føle smerte ved at skilles fra Dem – men gå nu med Gud og bring ham tilbage til os!"

"Jeg kommer tilbage med Gud og med ham!" sagde jeg og rakte sir Robert hånden, som han trykkede varmt. Derpå åbnede han sine arme og trykkede mig hjerteligt til sit hjerte. "Lev vel, mylady!" sagde jeg til Ellinor og kyssede hendes hånd, "lev vel! Få dage endnu, og De vil ikke behøve mere at tage nogen sørgelig afsked – lev vel!"

De ledsagede mig udenfor, hvor hele tjenerskabet havde samlet sig, for de skikkelige folk vidste allerede, at min ankomst havde bragt glæde, og at min tilbagekomst skulle gøre deres lykke fuldkommen. Endnu et håndtryk, et venligt blik, og

jeg steg i vognen. De urolige heste fo'r hen ad vejen. Det gik bakke op og ned, og knap en halv time efter lå den fredelige dal med sine fredelige beboere bag mig. Jeg kørte uden at standse til klokken tre om eftermiddagen. Derpå gjorde jeg holdt, hvilede mig nogle timer, og klokken seks var jeg atter til vogns. Vejen var god, og det gik hurtigt fremad. Klokken elleve om aftenen nåede vi vort nattekvarter og blev der til om morgenen klokken ti. Nu gik det rask fremad, og det var endnu tidligt på aftenen, da vi nåede den station, hvor rideknægten med Bravour ventede på mig. Skønt jeg længtes efter at nå min rejses mål, ville det dog ikke have nyttet mig at bryde op samme aften, for jeg havde dog først midt om natten kunnet nå til St. James. Jeg blev derfor til næste morgen klokken syv. Efter at jeg havde skrevet nogle linjer til sir Robert Graham, sendte jeg ham hans vogn og heste tilbage med den hjerteligste tak. Derpå besteg jeg min hest, der vrinskede lystigt, da den igen følte mig på ryggen af sig, og nu ilede jeg i let trav mod min rejses mål. Jeg befandt mig på den velkendte vej, men de følelser, der greb mig, da jeg nærmede mig til St. James, var mig nye. Da jeg drog bort, var himmelen skyfuld. Nu da jeg vendte tilbage med bevidstheden om at se alle mine forhåbninger opfyldte, strålede den venligt og klart. Klokken et om middagen holdt jeg igen på den tidligere omtalte bakke og så atter den store bygning ligge foran mig. Mit hjerte bankede af forventning efter at se ham, for hvis skyld jeg havde foretaget denne rejse. Mon han anede min tilbagekomst? Mon han ventede på mig? Jeg stirrede længe derhen. Jeg havde aftalt med ham, at jeg netop på dette sted, som man kunne se med blotte øjne fra St. James, skulle holde stille og vifte med et hvidt tørklæde til tegn på, at mit

foretagende havde haft et heldigt udfald. Jeg strakte armene i vejret og svingede glad mit tørklæde i luften, men ingen besvarede min hilsen, og måske var der ingen, der bemærkede den. Jeg red hen over vindebroen, forbi vægterboligerne, hvis beboere hilste mig venligt, for de kendte mig godt alle sammen, og således nåede jeg parken. Den var kun lidet besøgt, for jeg kom netop i middagstiden. Jeg nærmede mig langsomt staldbygningerne, der lå noget til side, og spurgte den karl, der tog imod hesten, om alt var vel?

"Alt, alt, sir!" svarede han, "ih! Der har vi jo Bravour igen – nå, han ser jo nok så trivelig ud!"

"Hvorledes har dens herre det?"

"Mr. Sidney? I dag har jeg ikke set ham, men i går havde han det meget godt."

Af en tjener, der kom mig i møde, erfarede jeg, at direktøren, som jeg for velanstændighedens skyld straks ville begive mig hen til, var med de øvrige herrer i konferenceværelset, og jeg forføjede mig straks derhen. Jeg fandt næsten alle embedsmændene, præsten ikke undtaget, forsamlet omkring det store grønne bord og blev særdeles venskabeligt modtaget. Træt og støvet som jeg var, satte jeg mig hen til dem og besvarede, så godt jeg kunne, den hele hærskare af spørgsmål, hvormed man trængte ind på mig. Kun overlægen syntes undtagelsesvis mere stille og tilbageholden end sædvanlig, og det forekom mig, som om han undertiden kastede et ejendommeligt og spørgende sideblik til mig.

"De har dog fået mit brev?" spurgte jeg direktøren, da jeg endelig langt om længe kunne få lov til at komme med et spørgsmål.

"Ja, ganske vist! Jeg fik det allerede med posten i forgårs, og jeg bragte straks mr. Sidney Deres tak."

Det var det, jeg ville vide! Jeg bukkede høfligt.

"Han er i dag ikke ganske vel, hører jeg," fortsatte direktøren, "og bliver på sit værelse. Det vil vist glæde ham, hvis De personligt vil se op til ham efter Deres tilbagekomst."

"Det var endnu bedre," tænkte jeg, og i en så rolig tone som muligt, svarede jeg: "Jeg skal gøre brug af Deres tilladelse – han er dog vel ikke alvorligt syg?"

"Nej, det har intet at sige!" sagde overlægen og trak på skuldrene, "det er ikke andet end en lille katar!"

"De kommer forresten yderst belejligt," fortsatte mr. Elliotson, "Vi rådslår nemlig netop om opførelsen af *Kong Lear*, der skal finde sted næste fredag. Det bliver en stor festdag."

"Det er mig meget kært, min gode mr. Elliotson! Altså på fredag?" spurgte jeg – og i mit stille sind regnede jeg efter, hvor megen tid jeg da havde til at forberede Percys flugt. Det var mandag, og vi havde altså fire og en halv dag, under forudsætning af at Phillips indtraf til rette tid.

"Fredag, fredag og altid fredag!" råbte underlægen mr. Derby. "De skulle hellere vælge en hvilken som helst anden dag, gentlemen, for vi har ingen lykke med os om fredagen – husker De ikke, mr. Elliotson, at alle ulykker forrige år væltede ind på os ..."

"Å, De er en fatalist!" afbrød direktøren ham smilende. "Men for mig kan det gerne blive til om søndagen."

"Mine herrer!" råbte præsten og løftede salvelsesfuldt hænderne i vejret, "søndagen er min dag!"

"Ja så!" bemærkede underlægen skærende, "så opfører De Deres komedie. Jeg troede ellers, at søndagen var Vorherres dag, og derfor undrer det mig, at mr. Bromfield også gør fordring på den!"

Man lo og så på præsten, der syntes, at spøgen var god, for han lo også og gav mr. Derby hånden. Man talte endnu en hel del om festen, og det blev ved fredagen. Derpå blev mødet hævet, da middagsklokken i det samme begyndte at ringe.

"Hvis De ikke er alt for træt," sagde direktøren til mig, "så spis til middag med mig. Min kone har vist en hel del spørgsmål til Dem angående London og dens herligheder."

"Og dem må jeg sandsynligvis besvare *ex tempore*!" tænkte jeg, idet jeg takkede for hans indbydelse. Vi havde allerede rejst os og var i begreb med at gå, da overlægen greb min arm og hviskede til mig:

"De klæder Dem sandsynligvis om, inden De går til bords! Hvis De tillader, så følger jeg op med Dem på Deres værelse."

"Det vil være mig en fornøjelse, mr. Lorenzen."

"Så kom da!"

Vi gik op på mit værelse, hvor jeg fandt alt, som jeg havde forladt det. Jeg klædte mig straks om, barberede og vaskede mig, hvorved jeg havde den fordel, at mr. Lorenzen ikke altid behøvede at se mig i øjnene, for jeg anede nok, hvad der lå ham på hjertet, og hvad det var, han ville tale med mig om.

"Hvad jeg egentlig ville sige," begyndte han endelig, "har De så været så god at levere sir John mit brev?"

"Ja, naturligvis! Og jeg har også et svar til Dem!"

"Hvorfor gav De mig ikke det straks?"

"Af den simple grund, at jeg nødvendigvis måtte være alene med Dem, for jeg har ikke noget skriftligt."

"Hvad siger De?" råbte mr. Lorenzen forundret og kunne ikke skjule en let rødme, der lagde sig på hans pande og hans ellers så blege kinder. "Sir John har altså ... meddelt Dem mine betænkeligheder betræffende mr. Sidney?"

"Det har han!" sagde jeg, og i spejlet, foran hvilket jeg barberede mig, så jeg tydeligt det forlegne ansigt, som den gode overlæge satte op. "Sir John har ikke gjort nogen hemmelighed af det for mig. Han har endda spurgt mig om min mening ..."

"Om Deres mening? ... Nå, det er jo ganske naturligt, da De også har set ham."

Her syntes mr. Lorenzen første gang at forundres over, at han selv aldrig havde spurgt mig om det.

"Min mening kan naturligvis kun være overfladisk," svarede jeg, "for De har set ham i fire år, og jeg kun i seks uger."

"Og tør jeg måske vide, hvilken mening De har udtalt for sir John?"

"Den samme, som jeg havde den første gang, jeg så ham."

"Hvorledes, sir – det skulle gøre mig meget ondt, om min lange tavshed i en for videnskaben så vigtig genstand ..."

"... skulle falde tilbage på Dem selv, vil De måske sige."

"Nej, ikke just det, sir! Dog, som De vil – udtal De Dem kun uden omsvøb, og jeg skal svare på alt efter min bedste overbevisning – altså sir Johns mening ...?"

"Hm!"

"Ja! Han overdrog mig at sige Dem, at De i det seneste om fjorten dage ville have den fuldstændigste overbevisning om

mr. Sidneys sundhedstilstand i Deres hænder."

"Om fjorten dage? Den fuldstændigste overbevisning? I mine hænder?" gentog mr. Lorenzen og blev endnu mere forlegen end tidligere. "Det forstår jeg ikke rigtigt. Kender han ham da?"

"Det må han vel!" svarede jeg og bandt mit halstørklæde i sløjfe.

"Hm! Hm! Tillader De, sir, at også jeg siger Dem min mening om mr. Sidney, siden sir John sandsynligvis har meddelt Dem sin. Ser De, jeg begriber slet ikke det menneske og den forandring, der pludselig er foregået med ham. Navnlig siden De tog bort, har han opført sig så roligt, at jeg ikke noksom kan forundre mig over det."

"Hvorledes kunne De vente andet?" henkastede jeg, idet jeg skænkede et glas vand for at skjule min bevægelse.

"Hvorledes? Vente andet, sir? ... Jeg forstår Dem slet ikke!"

"Naturligvis, efter at De har anstrengt Dem i den grad for at bringe ham på rette vej."

"Ak således! De er alt for artig! Dog det hjælper ikke altid. Men De må høre videre. De kender jo hans genstridighed, hans hårdnakkethed, hans pukken på sine ideer, når han sidder på konversationsstolen ..."

"Jeg har i det mindste ofte hørt tale om det."

"Alt det er forbi. Han hører roligt på alt og ender gerne med at svare:

"Nu indser jeg, at De fra Deres standpunkt ganske sikkert har ret."

Jeg måtte smile imod min vilje og svarede:

"Han hører måske slet ikke på de formaninger, der opdiskes for ham?"

"Opdiskes? Det er et besynderligt ord, De betjener Dem af – nå lad gå! Men det mærkværdigste er, at der med denne ro og ligevægt i hans opførsel er kommet et så fint, jeg kunne gerne sige fornemt væsen over ham, at han i mine øjne er blevet en ganske anden."

"Hvordan, kære doktor, skulle denne finhed i hans væsen virkelig være undgået Dem tidligere?" spurgte jeg og kunne ikke lade være at se ham noget skarpt ind i øjnene. "Det skulle gøre mig meget ondt, om De hos denne forrykte – og det er jo mr. Sidney – ikke også skulle have sporet en udmærket begavelse, en fin dannelse og en fast karakter ..."

"De har ret, sir, jeg indrømmer, at der altid var noget sådant hos ham – men hvem er han? En simpel fyr – en søn af en rig mand, måske en købmandssøn, der er blevet noget forkælet og fra sin tidligste ungdom er vant til selskabelighed og luksus – men her er vi i St. James!"

"O hvilken kortsynethed!" tænkte jeg.

"Hvis det går sådan fremad, så anser jeg ham for helbredet!"

Her så den gode mand mig trohjertigt ind i øjnene, og jeg glædede mig over, at han var kommet til det resultat, skønt jeg beklagede, at han havde behøvet så lang tid til det, og jeg kom uvilkårligt til at tænke på en bekendt homøopat i min fødeby, der erklærede alle mennesker for syge, men som, så snart han havde besøgt dem, givet dem sine sukkerkugler, foreskrevet dem deres diæt og fået sin gang betalt, var rede til at bevise, at alle hans patienter var fuldkommen raske, og at han alene havde kureret dem. Jeg holdt imidlertid fast ved dette resultat og spurgte:

"Så bliver han vel snart udskrevet?"

"Om forladelse, sir! De ved, at det angår ikke mig, men kun direktøren. Så vidt mig bekendt, står der i de instruktioner, der er indløbet fra mr. Sidneys pårørende, at han ikke må udskrives, før man er blevet fuldkommen overbevist om, at han er helbredt, og at man, når der da er gået nogen tid, og at man kan indestå for, at intet tilbagefald vil finde sted, skal hos hans pårørende indhente nærmere underretning om, hvad der skal foretages med ham, og hvorhen han skal sendes."

"Hm! Altså er der ingen udsigt til, at mr. Sidney snart vil blive udskrevet?"

"Nej, for øjeblikket ikke."

"Lad os da gå til bords," sagde jeg og tog min hat.

"De ville sige mig Deres egen mening om mr. Sidney ..."

"Kort og godt, jeg er ganske af Deres mening, det vil sige den, De nu har, og den har jeg haft lige fra det øjeblik, da jeg første gang så mr. Sidney."

"Hvad behager!"

Jeg lod, som jeg slet ikke bemærkede den forbavselse, der håndgribeligt udtalte sig i alle mr. Lorenzens træk, og fortsatte:

"Min kære doktor, jeg skal nok udtale mig nærmere om dette i den samme efterretning, som jeg har lovet Dem senest fjorten dage fra dato."

"Ah! Så vil De altså snart forlade os igen!"

"Ja, det var min hensigt at tage bort fredag morgen, da jeg allerede havde lovet på lørdag at være et andet sted, men da jeg gerne ville overvære Deres fest, så er jeg nødt til at rejse fredag nat, så snart kong Lear er død ... men nej," tilføjede jeg smilende, "han dør jo ikke her hos Dem, han vender tilbage til sin Cordelia – skal vi så gå?"

Jeg tog overlægen under armen og gik med ham igennem korridoren, hvor jeg forlod ham for at gå ind til direktørens familie, der ønskede mig hjerteligt velkommen. Så kort en time ellers er, når man tilbringer den i et godt selskab og ved et velbesat bord, så uendelig lang og pinlig blev denne mig. Da jeg imidlertid ikke kunne angive den egentlige grund til dette, så foregav jeg, hvad man også fandt naturligt, at jeg var træt, og gik så tidligt som muligt. Inden jeg forlod familien, havde jeg dog ikke glemt at slå på min nærforestående afrejse. Kun havde jeg måttet love direktøren, hvad her også stemte ganske overens med mine hensigter, at tilbringe den festlige fredag i St. James. Nu var jeg da endelig fri og kunne begive mig til Percy. Jeg fløj op af trappen – jeg stod uden for døren og var så åndeløs, at jeg måtte tøve et øjeblik, inden jeg åbnede døren. Nu stod han igen for mig med det samme smukke, åbne og åndrige ansigt, som jeg så tit med velbehag havde betragtet. Et glad smil opklarede hans ansigt, da han så mig. Han strakte sin arm hurtigt ud imod mig og sagde:

"Er det Dem? – O, jeg ved, jeg føler, hvad jeg har at vente af Dem!"

"Og De er ikke syg?" spurgte jeg hurtigt og bekymret.

"O, tal ikke om den uværdige list! Det var jo den eneste måde, jeg kunne få lejlighed til at tale rigtigt med Dem på."

I det samme omslyngede han mig med sine stærke arme og trykkede mig længe og inderligt til sit bryst.

"Og hvad bringer De mig nu, min ven?" spurgte han.

"Sådan som jeg nu hvilede ved Deres hjerte, har jeg hvilet ved Deres faders og ved sir Robert Grahams hjerte."

"O!" jublede han. "Og Ellinor?" tilføjede han spørgende, idet en mørk purpurfarve dækkede hans blege kinder.

"Og Ellinor? Her taler hun selv!"

Med disse ord lagde jeg hendes brev i hans hænder. Hvis et menneskes hjerte kunne briste af glæde, så ville det have været tilfældet med Percys, da han læste dette brev. Han lo, græd og jublede. Han kyssede hver linje, hvert ord, som hendes dyrebare hånd havde hvilet på, og gemte endelig brevet ved sit bryst. Derpå løftede han hænderne imod himmelen og stammede:

"Jeg takker dig, fader deroppe! Du har hørt mine bønner."

Så trådte han igen hen til mig og omfavnede mig atter.

"Min ven!" hviskede han til mig, "De, som har åbnet mig himmelen her på jorden – hvorledes, hvor, ved hvilket middel og ved hvilket tilfælde har De fundet hende?"

Jeg fortalte ham løst og fast, hvad der faldt mig på læben, som det gerne plejer at gå, når vort hjerte er for fuldt, når følelserne strømmer over, og læberne, der er hjertets port, ikke er i stand til at gengive så megen salighed. Jeg sprang fra Ellinor til lord Seymour, fra denne til sir Robert Graham, indtil jeg endelig fattede mig så meget, at jeg kunne sætte mig ved siden af Percy. Denne sad ved min side, støttede sin arm til min skulder og slugte glædesdrukken hvert ord, der kom over mine læber. Uden mindste afbrydelse fra hans side blev jeg endelig færdig med min beretning, i det mindste med det vigtigste og nødvendigste. Jeg så på Percy, der havde lagt sig tilbage i et hjørne af sofaen og stirrede imod himmelen. Hans bryst hævede sig. Tusinde glædelige og kvalfulde erindringer gennemstrømmede hans stærke sjæl – han syntes at sværme omkring i den forbigangne tid og søgte måske også at udforske

fremtidens mørke. Endelig syntes hans omflakkende ånd at fæste sig på et punkt, og han fremstammede ligesom af sin sjæls inderste dybde:

"Min fader!"

Lidt efter lidt blev han roligere, og den krampagtige bevægelse, hvori han havde været, syntes at lægge sig.

"Min fader!" fortsatte han. "Altså var det frygt – og det for din egen søn! – En fader frygter den ene søn og forbander af den grund den anden – kan det komme så vidt? Hvor er det muligt? – Ak Ellinor!" Hans stemme blev pludselig blød, og et dybt suk lettede hans bryst, "Ellinor! Du er den forsonende ånd, der træder til og forbyder mig at straffe ... du besværger mig i dit brev at glemme og tilgive. – Ak! og testamentet er brændt! – og han skal intet have – han skal være fattig, fattig som en tigger. Han, der allerede troede sig så rig ... nej, nej! Det skal han ikke – jeg har jo selv givet afkald!"

"Hvad!" råbte jeg højt, "De vil give afkald på Deres arv?"

"Ja på arven, min ven, men ikke på navnet, for det tør jeg ikke bortskænke. Lad ham tage alt det øvrige, slot og landejendomme, gods og guld – lad ham beruse sig i det og forøde det med sine svirebrødre – jeg vil ikke have det mindste af det, ikke det mindste. – Og De har ikke haft noget at gøre med domstolene? De har ikke indviet noget menneske i den usalige hemmelighed?"

"Ikke et skridt har jeg gjort i den retning."

"Gud velsigne Dem for det! Nej, min sag skal ikke bedømmes af nogen domstol – Gud alene skal dømme mellem ham og mig, og hellere vil jeg tigge mit brød for hver mands dør end lade mit gode navn og min uantastede ære plette af domstolene –

Mortimer, Mortimer! Du kan takke din skaber, at jeg har fundet Ellinor – hun er din gode engel, for havde du krummet et hår på hendes hoved, så sandt der er en Gud til, jeg havde glemt, at din moder også var min, og det havde været ude med dig! … Og han tør ikke udfri mig fra dette sted!" fortsatte han langsommere. "Han frygter for Mortimer! Altid Mortimer! Er han da så frygtelig? Jeg gad dog se ham i hans indbildte storhed, for at knuse ham med et eneste blik. Godt! Han skal heller ikke udfri mig – det vil jeg gøre selv! – og De følger med mig?" spurgte han pludselig i en så blød og mild tone, at jeg forundret så på ham, for jeg troede, at det var et andet menneske, der talte. "De følger med mig, ikke sandt? Og snart?"

"Så snart De vil, dog tror jeg, at det på fredag vil lykkes bedst."

"Det tror jeg også. Chappert har jeg vundet. Han hjælper os og flygter med os. Phillips vil også komme til den tid, og, efter hvad jeg hører, har De jo forberedt alt det øvrige."

"Alt er færdigt, og det hele afhænger nu kun af vor egen vilje."

Her blev vi afbrudt af overlægen, der kom for at høre til mr. Sidneys befindende.

"Det går tåleligt!" svarede han med en så vidunderlig fatning og åndsrolighed, at intet menneske havde kunnet mærke på ham, at han endnu for få øjeblikke siden som en vulkan spyede ild og flammer.

"Det glæder mig!" sagde overlægen og kastede et triumferende blik til mig. "Bliv De blot ved at drikke Deres havresuppe og bliv på Deres værelse."

"Ak, men jeg keder mig doktor …"

"Nå nå! Jeg kommer jo af og til, og vor ven her kan komme endnu tiere, for han har intet at forsømme med det."

"Det er allerede noget – tør vi også spille et parti billard?"

"Naturligvis, og det straks, hvis jeg må være med."

"Lad os så gå!"

Vi gik, for Percy vidste at det var den bedste måde til at få mr. Lorenzen, der var en lidenskabelig billardspiller, til at forføje sig bort.

25. En festdag i St. James

At jeg gjorde brug af direktørens og overlægens tilladelse til hyppigere og længere at besøge mr. Sidney såvel som af den omstændighed, at man nu betragtede ham som en uskadelig patient, der så godt som var helbredet, behøver jeg vel ikke at omtale. Allerede den næste dag var viscounten af Dunsdale fuldkommen bekendt med alt, hvad her havde tildraget sig på min rejse. Jeg havde ikke fortiet ham noget, ikke en gang grunden til hans faders tidligere had, hvor krænkende det end måtte være for ham. Men det syntes mig i ethvert tilfælde rigtigere at lade ham høre sandheden, end at han skulle tro, at hans faders uvilje imod ham havde sin grund i et personligt had til ham. Lige så lidt fortav jeg ham, hvordan Mortimer havde efterstræbt Ellinor, og hvilke trusler han havde udstødt imod hende, for hvem kunne vel se ind i fremtiden og borge for Mortimers opførsel, når Percy ikke anede noget ondt og fulgte sit gode hjerte. Nej! Det måtte være mig magtpåliggende at formå Percy til at være på sin post, for at sikre såvel Ellinor som ham selv mod fremtidige ulykker. Rigtignok turde jeg ikke skjule for mig selv, at alle disse sørgelige oplysninger måtte gyde en hel del bitterhed i hans glædesbæger, men hvem kunne vel forandre det! Forholdene og mit oprigtige venskab for ham pålagde mig at være åben og oprigtig, og Percy var desuden mand for at bære disse slag og træde dem mandigt i møde. Nu vidste han også alt, intet var mere skjult for ham, og han kunne selv tage forholdsregler for fremtiden. Hele vor

opmærksomhed og alle vore bestræbelser var nu henvendte på at forberede Percys flugt, for jeg havde heller ikke undladt at meddele ham, hvordan overlægens dom over hans helbredstilstand vel havde forandret sig, uden at hans befrielsestime derfor var rykket nærmere, og således havde vi da bestemt natten mellem fredag og lørdag til dette vovestykke, under forudsætning af, at Phillips inden den tid vendte tilbage, og at hushovmesteren på Dunsdale havde efterkommet mine befalinger. Om dette sidste punkt besluttede jeg selv at overbevise mig på en spadseretur i det fri. På et opgivet sted, kun to mile fra St. James, skulle vognen og hestene holde, og hvis disse blot fandtes der dagen i forvejen, ville vi ikke lade os afholde fra at flygte, selv om Phillips ikke skulle være kommet tilbage. Alt var aftalt og beregnet. Den festlige stemning, hvori alle husets beboere ville være natten mellem fredag og lørdag, lod os håbe på, at der ville tilbyde sig en lejlighed, som vi ikke turde lade være ubenyttet, og som måske ikke så snart ville vende tilbage. Kun en eneste betænkelighed var der tilbage, men også denne overvandt jeg. Den drejede sig om det taknemmeligheds- og venskabsforhold, hvori jeg var kommet til at stå til anstalten og i særdeleshed til direktøren, der havde modtaget mig med gæstfrihed og på enhver måde var kommet mig i møde. Det var ganske naturligt, at mistanken for at have hjulpet mr. Sidney til at flygte nærmest måtte falde på mig, når man tog i betænkning, hvor hyppigt jeg havde været sammen med ham, hvilken tillid han havde til mig, og at han var undveget den samme nat, på hvilken jeg havde forladt St. James. Men for at sætte min handling i et bedre lys havde såvel Percy som jeg hver for sig opsat en skrivelse, der dagen efter vor

flugt skulle tilstilles direktøren, og hvori vi betroede ham som en hædersmand, der ville agte andres ulykke og fortie den, såvel Percys forhold, som den andel, jeg havde haft i hans flugt og mine bevæggrunde til at hjælpe ham. Samtidig aflagde vi ham endnu en gang vor tak for al hans venlighed og lovede ham, hvis disse oplysninger ikke skulle tilfredsstille ham, at give ham beviser i hænde, der fuldkommen skulle retfærdiggøre vor tilsyneladende tvetydige opførsel. Idet vi således henholdt os til hans retskafne karakter, hans indsigt og humanitet, håbede vi at bevare den gode forståede med ham og senere på en eller anden måde igen at kunne træde i venskabeligt forhold til ham. Med alt dette gik tiden hurtigt, og torsdag eftermiddag var allerede kommet, da jeg lod Bravour sadle og red langsomt gennem parken forbi vægterboligerne over den sidste bro, der fører ud til den åbne mark. Da jeg kom forbi den sidste vægterbolig, stod tre af bevogterne sammen og underholdt sig venskabeligt med hinanden. Jeg red hen til dem, holdt stille og hilste på dem.

"Vil De allerede igen rejse, sir?" spurgte den ene. "De skulle tage en kappe med. Det bliver koldt til natten."

"Nej," svarede jeg, "i dag rejser jeg ikke herfra, men i morgen."

"I morgen, sir? Vil De da ikke se på komedien?"

"Jo, jeg tager først bort ud på natten, når komedien er forbi, og så skal jeg nok følge et godt råd og tage kappen med. Jeg tror, at vi får en stærk tåge."

"Det gør vi ganske sikkert, sir, for solen går så mørk ned. Men hvorfor vil De tage bort om natten?"

"For at kunne tage festen med og alligevel være lørdag morgen ovre i L..., hvor man venter mig bestemt. Vi har jo

desuden måneskin, og man rejser hurtigt til hest."

"Det er ganske sandt!" bemærkede en af de tre, "men hvornår i morgen nat vil De rejse?"

"Hvorfor spørger De om det?" spurgte jeg, for det forekom mig, at manden lagde et besynderligt eftertryk på dette spørgsmål.

"Å, sir, det er kun, forbi man gerne sover, når man har danset til midnat, og når vi sover, er bommene lukkede."

"Aha! Ja, så behøver I kun at sige mig, hvor nøglen ligger, så skal jeg nok hjælpe mig selv."

"Ja, sir, det er jo meget godt, men det går dog ikke an, for det er imod vor instruks, og tjenesten er hvas."

"Ja, så kommer jeg vel til, for ikke at forstyrre jeres søvn, at opsætte min rejse til om morgenen," sagde jeg smilende.

"Å nej, sir, det må De ikke! Kom De kun, jeg skal nok være munter. Rejser De alene?"

"Hvorledes?" spurgte jeg, men jeg tilføjede straks: "Ja, ganske vist, hvis jeg ikke imellem gæsterne træffer på nogen, der ligeledes vil bryde tidligt op."

"Ja, det har De ret i, men kom De kun – farvel, sir, farvel."

Jeg hilste dem endnu en gang og galopperede muntert op af bakken. Derpå bøjede jeg til højre ind i skoven og red nu ad en sti hen til den lille vej, hvor der stod et ensomt hus bag hvilket jeg håbede at finde viscounten af Dunsdales tjenere. Og således forholdt det sig også. Tjenere, heste og vogn, alt var ankommet samme morgen, ganske som jeg havde forlangt det. Folkenes glæde over at se mig og over at høre, at deres så længe ventede herre snart ville være der var ubeskrivelig. De bragte mig

hilsener fra hushovmesteren og foreviste mig heste, våben og vognen.

"Er der gode travere imellem hestene, hvis det skulle gøres nødvendigt?" spurgte jeg.

"Ja, sir! Mr. Trallope har været så forsigtig at sende to rideknægte med væddeløbere for det tilfælde, at De og mylord skulle foretrække at ride."

"Det var fornuftigt af ham – hvor er den ældste af rideknægtene?"

En skægget, håndfast mand trådte frem og tog ærbødigt sin hat af. Jeg gav ham et papir, som indeholdt den vej, jeg ville tage med Percy, pålagde dem at gøre hele tjenerskabet bekendt med det og befalede ham at holde den følgende nat præcis klokken tolv på landevejen med forspændte heste og vente os der. Efter at jeg havde indskærpet dem alle opmærksomhed, punktlighed og tavshed, red jeg med et let hjerte tilbage. Da jeg nåede St. James og stod uden for mr. Sidneys værelse, hørte jeg nogen tale sagte derinde. Jeg åbnede hurtigt døren og så til min største glæde Phillips, der af forsigtighed havde udbredt sine varer for viscounten af Dunsdale. Percy havde netop endt sin fortælling om min rejse og dens udfald, og idet jeg trådte ind, udbrød han.

"Se, Phillips, der er han! Alt det har han udrettet alene."

Den ærlige tjener var nærved at briste i gråd. Jeg rakte ham hånden og sagde:

"Nå, Phillips, har jeg så handlet efter Deres hoved?"

"Ja, det ved Gud, sir," svarede han sagte og højtideligt. "Det skulle nu være således, men jeg er ham lige så taknemmelig, som om han havde tildelt mig denne lykke."

"Og nu, nu kan jeg hilse Dem fra Deres tro tjenere – heste og vogn er der allerede siden i morges tidlig, Percy!" råbte jeg glad. Han så tavs på mig, og kun hans store, glædestrålende øjne udtalte de følelser, der bevægede sig i hans hjerte.

"Det er godt, min ven, min dyrebare ven!" var de eneste ord, han talte, og med hænderne korslagt på brystet og med bøjet hoved gik han nogle gange op og ned i stuen. "Jeg skal gense hende! Ja, jeg skal gense hende!" råbte han på en gang og slog hænderne sammen.

"Er det muligt," sagde Phillips, "at marquien virkelig har indsat Deres Herlighed til sin arving?"

"Det har han, Phillips!"

"Hvis De ikke sagde det, sir! ville jeg ikke tro det. Det må have stormet ordentligt i hans onde hjerte, inden søen kastede den perle op ... ja, ja, jeg kender ham jo! – Og næste nat vil Deres Herlighed herfra?"

"Ja, Phillips, ja!" råbte viscounten. "Du er dog vel klar?"

"Ja vist, mylord. Når De i dag går forbi hestestalden, kan De se det køretøj, der skal føre Dem over broerne. Nå! Hvad vil man sige til det?"

"Det vil nok gå dem noget nær, de gode folk!" sagde Percy smilende. "Men senere vil de takke Gud for, at jeg er borte, og at de er sluppet så billigt fra det. Hvad ville de sige, hvis jeg ville optræde imod dem som anklager?"

"Gør det ikke, Percy!" sagde jeg. "Deres største straf ville de have i deres egen bevidsthed om, at de har været blinde og døve for fornuftens stemme – o, jeg ved, hvad det er for en følelse, når en læge ser sig skuffet i sin overbevisning, og tilmed her!"

"Det er mig også nok, og det skal være min eneste hævn."

Phillips pakkede sine sager sammen.

"Hvor vil du hen?" spurgte viscounten.

"Til hr. direktøren, mylord, og bede ham om tilladelse til at blive her til i morgen aften og se på komedien – det er nødvendigt."

"Gå, gå, tal med ham og sig også, hvornår du vil rejse, at man kan vide det i forvejen, og at det ikke skal vække nogen mistanke, at du bryder så silde op."

"Jeg skal gøre alt, hvad der er nødvendigt – og nu farvel, mylord, farvel, sir!"

Han gik, og snart efter gik også jeg, for jeg havde endnu adskilligt at forberede til min afrejse. Den følgende nat kunne jeg slet ikke sove, og den syntes mig aldrig at få ende. Endelig dagedes det, og jeg åbnede et vindue. Det blæste koldt, og alt var indhyllet i tåge. Jeg klædte mig på, spiste min frokost, som den fjollede dreng bragte mig som sædvanlig, og begav mig hen til alle mine bekendte for at tage afsked, for højere op på dagen ville der ikke blive lejlighed til det. Præsten, lægerne, kassereren og en del af de øvrige embedsmænd havde jeg allerede besøgt, og nu trådte jeg ind til direktøren. Jeg traf ham ved frokosten. Han var alene og i godt humør.

"Jeg kommer, mr. Elliotson," begyndte jeg, "for at tage afsked med Dem, for uagtet jeg får Dem at se hele dagen, vil alle Deres gæster senere give Dem så meget at bestille, at vi ikke kan få lejlighed til at tale uforstyrret."

"De er alt for god, sir," svarede han og rakte mig hånden. "Denne gang er det alt så alvor, og De kommer ikke mere tilbage?"

"Næppe, sir, men De har givet mig så mange beviser på Deres tillid og venskab under mit lange ophold her, at jeg kun med de taknemmeligste følelser kan forlade Dem."

"Ak, De er alt for overbærende, doktor. Det glæder mig, når De i det mindste har anerkendt vor gode vilje og overbevist Dem om, at vi med vore bedste kræfter stræber hen mod vort vanskelige mål. – Hvad mig angår, så har jeg kun gjort min skyldighed imod Dem. De har jo været tilfreds med vor anstalt, ikke sandt?"

"Jeg har ofte nok udtalt mig om det – jeg ville ønske, at der overalt – ikke blot i England, men også hos os – fandtes så gode midler, og at disse midler var i så fortræffelige hænder."

"Nå ja, det er vanskeligt at være fuldkommen, og vi er endnu langt fra fuldkommenheden. De vender vel straks tilbage til Tyskland, ikke sandt?"

"Nej, ikke straks! Jeg har endnu et og andet at bese og at indhente, inden jeg vender tilbage."

"Men De vil dog besøge England en gang igen?"

"Det ved jeg ikke. Desværre er det nok muligt, at jeg ser det for sidste gang."

Direktøren så med venlig deltagelse på mig, trykkede min hånd og sagde:

"Som Gud vil! Vi finder jo hinanden i denne verden, for igen at tabe hinanden af sigte."

"Således er det! Men ..."

"Nå, men? Har De endnu noget at sige mig? Tal De kun lige frem – er der noget, der ligger Dem på hjertet?"

"Det er der, og det er der ikke, ligesom De tager det. Jeg for min del har været tilfreds med alt, hvad De har haft den godhed

at vise mig – tør jeg også medtage den overbevisning, at De ikke har været utilfreds med mig?"

"Hvad vil De egentlig sige med det?"

"Jeg vil blot sige, at jeg er i Deres gæld, og at jeg sagtens bliver det endnu mere – jeg tager meget med mig, når jeg går herfra."

"Ah, ikke andet end det! Vi giver og tager alle, den ene fra den anden – det er muligt, at jeg en gang besøger Dem i Deres fædreneland, og så er vi kvit."

"Men jeg kan ikke byde Dem det, som De har budt mig."

"En god vilje anser jeg for den bedste gave."

"Det er sandt nok, og dog ..."

"Og dog? Kan jeg forlange mere?"

"O ja! De skal få at høre fra mig, når jeg er borte."

"Det skulle være mig meget kært, for det kan kun være noget godt."

"Det er også noget godt, men De vil måske ikke i begyndelsen opfatte det sådan."

"Ah, De vil nok gøre Dem lystig over os, i det mindste synes det mig sådan. – Imidlertid ved De jo, at John Bull nok kan forstå sig på spøg."

"Det er meget rigtigt, mr. Elliotson, men John Bull kan også være meget alvorlig."

"Nå, nå, min kære doktor, jeg forstår Dem egentlig ikke, men lad det være godt. Gør hvad De selv vil, men tænk altid kun det bedste om os."

"Vil De også tænke det samme om mig?"

"Ja, på min ære."

"Så lev vel – jeg har intet mere at sige Dem."

"Vil De ikke benytte min vogn?"

"Nej, jeg takker! Mr. Sidney er så god at låne mig sin hest til L..., og Phillips, kræmmeren, der skal samme vej, vil tage min bagage på sin vogn."

"Menneskets vilje er hans himmerige! De gør Dem det selv fortrædeligt; men De må jo gøre, hvad De selv vil."

"Godmorgen!"

"Godmorgen, doktor, og mor Dem godt i dag."

Endnu et håndtryk og et endnu venligere blik, og dermed tog jeg afsked. Jeg gik endnu engang de forskellige sygestuer igennem for også der at sige mit lev vel. Efter at jeg havde endt disse sørgelige afskedsvisitter, besøgte jeg endnu en gang de steder, som jeg fortrinsvis havde fattet kærlighed til, og de sidste formiddagstimer tilbragte jeg med at betragte de forberedelser, der gjordes til den forestående fest.

Hele huset var i en livlig og munter bevægelse. Man havde allerede tidligt sendt indbydelseskort omkring til godsbesidderne i omegnen og til alle anstaltens venner og velyndere, ja man ventede endda lord E..., der var anstaltens protektor og regelmæssigt besøgte den en gang om året. Allerede fra om morgenen tidligt var patienter af begge køn beskæftigede med af egeløv og blomster at flette kranse og guirlander og at ophænge dem på de mest passende steder. Foran indgangsdøren var der oprejst en slags æresport, under hvilken direktøren og embedsmændene modtog gæsterne. Gelænderet på trappegangene var gennemflettet med løvværk, og over alle dørene var der anbragt kranse. På den højeste tinde af bygningen vajede husets store banner med det smukke engelske våben, der skinnedes mat, men venligt af septembersolens blege stråler. I forventning om at aftenen ville

blive smuk, havde man heller ikke undladt at tænke på at oplyse haven, og overalt var der anbragt masser af kulørte lamper, der skulle forvandle nat til dag. Gæsterne ventede man klokken to om middagen. Klokken tolv var imidlertid alt allerede i den skønneste orden. Patienterne var iførte deres højtidsdragter, opsynsmændene og bevogterne stod på deres poster, og de lange spiseborde stod dækkede og pyntede med blomster. Klokken halv to stillede direktøren og nogle af anstaltens embedsmænd sig ved indgangen, og en halv time efter rullede de første vogne ind i gården. I en af disse, en prægtig karet, der blev trukket af fire sorte hingste, sad anstaltens protektor lord E…

Klokken halv tre var alle gæsterne samlede, og nu begyndte den første del af festen, der dog kun var beregnet på en mindre del af beboerne i St. James, nemlig embedsmændene. Lord E… var en gammel, alvorlig, men samtidig venlig og ildfuld mand. Han elskede anstalten og satte hele sin aristokratiske stolthed i at forskønne og udvide den så meget som muligt. Fulgt af hele det tjenende personale, besøgte han alle sygestuerne, undervisningsværelserne, legesalene, badeværelserne osv., idet han overalt personligt overbeviste sig om de fremskridt, der var gjort. Hans bemærkninger var af den beskaffenhed, at jeg måtte beundre hans sunde dømmekraft og hans forbavsende sagkundskab. Han udtalte sig mest rosende og opmuntrende og kun sjældent dadlende og nedsættende. Man begav sig derpå til den store konferencesal, og her blev alt, hvad der i årets løb havde tildraget sig, anstaltens udgifter og indtægter, dens udvidelser og forbedringer, dens ønsker og forhåbninger, forebragt Hans Herlighed, hvorpå denne igen svarede og gav de

bedste løfter og forsikringer. Mens han begav sig ind i den store spisesal, gik jeg et øjeblik ind til mr. Sidney, der på grund af sin foregivne forkølelse endnu holdt sig på sit værelse og kun havde besluttet at overvære skuespillet om aftenen. Efter at jeg havde passiaret i nogle minutter med ham og gjort ham bekendt med, hvad der foregik, aftalte vi endnu en gang tiden til vort forehavendes udførelse. Jeg vendte derpå igen tilbage til spisesalen, hvor jeg fandt samtlige gæster forsamlede.

Måltidet begyndte alvorligt, men venligt, og endte noget lystigere, men dog på en vis værdig og for anstalten passende måde. Der blev holdt mange taler, som sædvanligt gode og slette, træffende og upassende, men den bedste og mest tiltalende var lord E…s egen. Efter måltidet begav man sig ned i parken for at se på de syges lege. Der var udsat forskellige prisbelønninger for forskellige øvelser, navnlig gymnastiske, og det er næppe muligt at skildre den iver, hvormed disse gode stakkels mennesker, der besidder så ringe dømmekraft, hengav sig til deres lidenskaber. Lidt efter lidt begyndte det at blive mørkere og koldere. De tilstedeværende damer trak sig tilbage til deres værelse, hvor der blev serveret the for dem, og snart fulgte herrerne efter. Klokken syv var endelig det tidspunkt kommet, da den skønneste del af festen, det længselsfuldt ventede skuespil, skulle tage sin begyndelse. Den store klokke gav signalet. Jeg begav mig straks ind i den store koncertsal, der var indrettet til teater. Den større halvdel af den var som sædvanlig besat med stole og bænke for tilskuerne, teateret indtog den mindre del. Et orkester og et smukt malet tæppe adskilte scenen og tilskuerpladsen. Væggene i salen var behængt med blomsterkranse. Vinduerne var skjult af

mørkerøde gardiner, og talrige lys og lamper udbredte et klart og behageligt lys over det hele. Nu åbnede døren sig, og ligesom tidligere ved koncerten trådte først fruentimmerne og derpå mandfolkene ind. De forreste pladser og siddepladserne, der var forbeholdt gæsterne og embedsmændene, stod tomme. I baggrunden af salen havde sygeplejerne og opsynsmændene deres pladser, og iblandt dem bemærkede jeg Phillips' høje og mørke skikkelse. Hans holdning var rolig som sædvanlig – kun i det omflakkende blik lå der en vis uro, der gav hans karakteristiske ansigt et ejendommeligt udtryk af spænding og forventning, som forrådte mig hans inderste tanker. Så snart alle de tilstedeværende havde sat sig ned, herskede der en sådan stilhed i salen, at ingen skulle drømme om, at den i dette øjeblik rummede mere end fem hundrede personer. Der blev nu givet tegn til, at musikken skulle begynde. En klagende fløjte, der blev blæst ualmindelig blødt og inderligt, havde de første satser. Den lignede den sagte vind, der går forud for solopgangen og dagdæmringen. Den gysen, der så ofte overfalder os, når tonernes ånder befris fra deres lænker og bruser os i møde, greb mig også denne gang. En rørelse, som jeg ikke kunne modstå, bemægtigede sig mig tillige, for jeg skulle ikke alene, som tidligere ved koncerten, høre sindssyge foredrage en sindrig musik, men jeg skulle høre dem tale og se dem handle som åndeligt sunde mennesker.

Musikken var til ende, klokken ringede, og fortæppet fløj i vejret.

26. Flugten fra dåreanstalten

Jeg springer forestillingen af kong Lear over, for dens psykologiske interesse lader sig kun føle af tilskueren selv, men ikke gengive for andre. Efter skuespillet samlede hele selskabet sig endnu engang, konverserede og glædede sig over den nydelse, man havde haft, bevidnede direktøren sin tak, og begyndte så at tage afsked. Vognene kørte snart efter frem, damerne hyllede sig i deres kåber, og et kvarter efter stod salene, der nylig havde været så fulde af mennesker, aldeles tomme. Jeg trykkede endnu engang direktøren og overlægen i hånden til afsked og forføjede mig derpå op på mit værelse, netop som jeg hørte det store ur slå elleve. Jeg vidste, at Percy ligeledes var på sit værelse. Phillips skulle komme til mig, og Chappert stod på sin post. I urolig, men glad forventning lyttede jeg til enhver bevægelse, der tid efter anden lød over og under mig i dette stille hus. Omtrent et kvarter efter hørte jeg tydeligt trinnene af de folk, der hver aften klokken elleve gennemsøgte alle værelserne for at overbevise sig om, at alle beboerne var tilstede, og at de sædvanlige forsigtighedsregler for at afværge ildsvåde var iagttaget. Dette er en højst mønsterværdig forsigtighed, som man skulle indføre i alle offentlige anstalter, for hvis der engang ulykkeligvis udbrød ild i et stort hospital eller en dåreanstalt, hvor flere eller færre mennesker til stadighed er fængslet til deres sovesteder, hvor mange ulyksalige ofre ville man da have at beklage! Da jeg havde hørt dørene til værelser og korridorer lukkes igen, og

lyden af rondens trin havde tabt sig, hørte jeg fra det fjerne en lystig dansemusik, der, blandet med munter latter, trængte sig hen til mig gennem nattens stilhed. Den sal, der blev brugt til balsal, lå i enden af hovedbygningen og i den venstre fløj, den såkaldte mandfolkefløj. Direktøren havde valgt denne sal, fordi den var rummelig nok og i reglen stod tom, når de syges antal ikke oversteg det sædvanlige. I denne sal havde også samlet sig så mange af de lavere betjente, der kunne undværes fra den sædvanlige nattjeneste, for i nogle timer at overgive sig til deres yndlingsfornøjelse, dansen. Himlen ved, at folk over den hele jord holder meget af at danse – det må altså virkelig være en stor fornøjede, for hvor man ser folk danse, der er man også vis på, at munterhed og livslyst har hjemme. Da jeg havde lånt øre i nogen tid til disse forføreriske toner, trådte jeg hen til et vindue og åbnede det. Det var temmelig mørkt udenfor, fugtigt og koldt. En fin støvregn slog mig ind i ansigtet. Jeg så, at den allerede havde slukket de fleste af de kulørte lamper, og denne del af festen var altså ganske forstyrret. Det var en uhyggelig nat, en af disse nætter, som man glæder sig over at kunne tilbringe i sit hjem, og helst i en varm seng. Og i denne nat skulle vi flygte fra St. James!

Klokken slog halvtolv. Straks derefter trådte Phillips ind til mig og sagde med sit sædvanlige stille smil:

"Godaften, sir! Jeg skal endnu engang hilse Dem fra direktøren og ønske Dem en lykkelig rejse."

"Hvad for noget! Har De talt med ham nu?"

"Jeg mødte ham netop på trappen, for han har i aften i højst egen person været med på visitatsen. Han ville også," sagde han, "gerne have fulgt Dem til døren, men han var angrebet af

dagens anstrengelser og trængte til ro. Han bad Dem derfor at undskylde sig."

"Det er meget venligt af ham, men i dag vil jeg dog helst tage bort uden at blive ledsaget. Er alting klart, Philips?"

"Ja, sir, alt er parat. Hundene er spændt for. Deres sager er bragt i ly for regnen, for det er et ganske skrækkeligt vejr. Hør dog, hvor de larmer og danser dernede, som om de netop gik ud på at lade os slippe ubemærkede bort! Har Chappert bragt nøglerne til korridorerne?"

"Nej, han bringer dem først efter klokken tolv op på mylords værelse, når han bestemt ved, at der er fuldkommen ro."

"Det vil blive en ubehagelig gang for Dem, at De skal derop. Kunne De ikke her nede fra slippe med mylord ud i gården?"

"Nej, Phillips, jeg må derop, for i dag kan jeg sikrere gå op til ham end han ned til mig. Og selv om han kom herned, kunne vi dog ikke komme igennem korridoren, hvor folkene danser. Fra denne side kunne vi heller ikke slippe ud, for her bor embedsmændene, og hvis de blot hører en rotte skrabe udenfor deres dør, vil de straks komme udenfor. Der er altså intet andet for end at gå forbi de sovende oppassere i den øverste etage, passere gennem fruentimmerfløjen og ad bagtrappen at komme ud i det frie, hvor De jo venter os og kan give os de aftalte tegn, om vi skal gå frem eller tilbage."

"Det skal det ikke mangle på. Klokken tolv forføjer jeg mig ud i gården og venter Dem ved staldene, men, se nu til, at De ikke forfejler vejen og går til den højre bro i stedet for til denne, for, så vidt jeg ved, er den gamle Jacob ikke med på bal, men sidder i sit hus og plages af sin gigt."

"Jeg ved det godt. Vi skal beholde brønden på venstre hånd og selv gå til højre. Er det meget mørkt?"

"Å nej! Når man har været nogle minutter i mørket, ser man meget tydeligt, men regnen er kold og vil piske os i ansigtet."

"Det skader ikke."

"Vil De ikke tage Deres kappe over Deres regnfrakke – det bliver meget koldt."

"Jeg agter at give Chappert frakken, for at han kan have et påskud til at følge os ned i stalden."

"Det er godt, sir! Jeg ser, at De har tænkt på alting."

Denne samtale blev ført hviskende inde i mit værelse. Jeg har hensat den her for at forklare læseren, hvordan vor flugt måtte gå for sig.

Klokken slog nu tolv. Phillips tog noget af min bagage på armen og gik igennem den store bagdør ud i parken, efter at han havde ønsket mig al mulig lykke til mit forehavende. Jeg slukkede selv mit lys, gik ud i korridoren, lukkede døren efter mig og tog nøglen med for at levere den til Chappert, der igen skulle bringe den til opsynsmanden. Med denne havde jeg allerede selv affundet mig. Jeg havde nemlig fortalt ham, at jeg ville begive mig bort gennem bagdøren i mandfolkefløjen, da det var mit ønske at se lidt på dansen først. Lamperne brændte klart på trapperne, men der herskede den dybeste tavshed overalt. Dørvogterne ved de forskellige trappeafsatser sov i deres aflukker eller var inde i dansesalen. Alligevel steg jeg så sagte som muligt de to trapper op og befandt mig snart foran den velkendte dør. Jeg gjorde så lidt støj som muligt, fordi jeg ikke vidste, hvor oppasseren var, og bankede sagte på døren. Straks efter hørte jeg nøglen, som Chappert havde vidst at

skaffe os, dreje sig om i låsen. Døren åbnede sig lydløst, og jeg trådte ind i det mørke værelse. Vi hilste på hinanden, og Percy trykkede sagte min hånd.

"Har Chappert allerede været her med nøglerne?" spurgte jeg.

"Nej, men for en halv time siden var direktøren selv hos mig."

"Hvilken en lykke, at han ikke kom en halv time senere!"

"Ja, sandt nok! Jeg havde lykkeligvis allerede slukket lyset og klædte mig på i sideværelset."

"Er De der, mr. Sidney?" spurgte han.

"Ja, hr. direktør."

"Ah, De klæder Dem af. Har De moret Dem i aften?"

"Ja, det hele gik fortræffeligt sir."

"Det synes jeg også. Sov godt, mr. Sidney!" Og dermed lukkede han døren.

"Men sig mig," fortsatte Percy, "er Phillips allerede i stalden?"

"Alt er rede! Har De ikke noget vand her? Jeg tørster forskrækkeligt."

"Stille! Stød Dem blot ikke – det står derhenne på bordet."

Jeg trådte hen til bordet og følte mig for. Min hånd berørte et blad papir.

"Aha!" hviskede jeg. "Siger De Deres venner et skriftligt farvel?"

"Det er jeg nødt til, for mundtligt går det næppe an."

"Men hvad er dette?" spurgte jeg, idet jeg fik fat på et andet stykke papir.

"Å jo, for at mildne deres skræk over min flugt i morgen, har jeg lagt en note på fem hundrede pund ved siden af skrivelsen og bedt direktøren at anvende den til hjælp for de fattige patienter. Jeg har også meddelt dem, at de snart skal høre fra

mig igen, og at de, hvis de vil have mig igen, først må besøge mig i grevskabet Dunsdale."

"De er bittert stemt, Percy, men det fortænker jeg Dem ikke i."

"Jeg heller ikke. Jeg har i det sidste øjeblik ikke kunnet tænke på andet end alt, hvad jeg har måttet lide og undvære i hele fire år."

"De har ret! Jeg ser i ånden, hvilken skræk og befippelse der vil herske her i morgen."

"Ja, og hvad der vil være det føleligste for dem er, at det sker oven på sådan en festdag. Hahaha! Jeg ser allerede, hvordan de løber betuttede omkring, og hvordan den ene skyder skylden på den anden. Er der mere vand?"

Han trådte hen til bordet, og jeg hørte i det samme, at hans sporer klirrede.

"Men for guds skyld," udbrød jeg. "De har taget sporer på!"

"Jeg ved nok, at de klirrer, og jeg skal straks vikle noget om dem. Men jeg har netop taget den samme dragt på, hvori jeg kom hertil. Ellinor skal gense mig, ligesom hun har forladt mig – jeg har ikke haft disse klæder på siden den ulykkelige dag."

I det samme hørte vi en sagte banken – det var Chappert. Percy omviklede sine sporer, mens jeg lukkede op.

"Her er jeg, gentlemen!" sagde han. "Godaften, eller rettere sagt godmorgen! Alt er i orden, men det gør mig ondt, at jeg ikke kan bringe Dem nøglen til den store korridor. Jeg har ikke kunnet få fat på den, for de fordømte fruentimmer har taget den med sig i dansesalen."

"Hvordan kommer vi da ud?" spurgte jeg med hjertebanken.

"Vær De blot rolig, sir, jeg har en anden vej at foreslå Dem. Den er rigtignok noget ubehageligere, men lige så sikker. De må gå igennem sygestuerne ..."

"Igennem hele rækken af fruentimmerstuerne?"

"Igennem hele rækken! Det kan ikke være andet."

"Men man vil kende os ... de sover jo ikke alle ... man vil slå alarm, Chappert."

"Man vil ikke slå alarm – det er de alt for frygtsomme til. Det er meget sandt, at ikke alle fruentimmerne ville være faldet i søvn, og Dem vil man i det mindste genkende. Men det skader ikke, for man kender Dem som læge, men mr. Sidney her ... Hans Herlighed ville jeg sige ... ham må man ikke genkende, og derfor har jeg taget denne kappe med, som jeg allerede havde lagt nede på hesten. De må dække Deres ansigt til, mylord."

"Det er meget ubehageligt – men hvor er nøglerne til sygestuerne?"

"Her er den ene – det er den til den første dør – tag den til Dem, men De må ikke forveksle den med den anden."

"Nej!" sagde jeg og stak den i den højre lomme.

"Og her er nøglen til den sidste dør."

Jeg tog den og stak den i den venstre lomme.

"Mellemdørene står altid åbne. Min kone, der endnu er oppe, har forsikret mig det."

"Men sygeplejerskerne, vil de ikke forråde os?"

"Nej, det vil de ikke, for nogle af dem er nede ved dansen, og andre sover. Skulle en eller anden af dem tilfældigvis være vågen, må De se at finde på en lille udflugt."

"Godt! Vi går altså lige ud til vi kommer til den sidste dør, der er lukket."

"Ganske rigtigt, og den må De lukke i lås udefra og give mig nøglen siden, for at jeg kan lægge den på sit sted, for der må ingen vide, at den har været i fremmede hænder."

"Men dørvogterne på bagtrappen, hvad med dem?"

"De sover eller danser. Døren, der fører ud til gården, skal jeg åbne udefra. Derpå går De forsigtigt gennem parken ned til brønden, og der må De vente, mylord, mens vi går ned til stalden og henter Deres hest."

"Det er godt, det er meget godt," sagde Percy.

"Men endnu engang, mine herrer, beder jeg Dem om at være forsigtige."

"Vær rolig, Chappert. Den første oktober venter jeg Dem i Dunsdale – forstår De mig?"

"Jeg kommer, jeg kommer ganske sikkert, for der venter mig ikke nogen behagelig tid her, det kan jeg forsikre Dem, og derfor har jeg også besluttet selv at sige op i morgen. Men, det er vist på høje tid, mine herrer, klokken går til et."

"Lad os så gå med Gud!" sagde Percy.

Chappert sneg sig først ud og listede sig ned af trappen. Percy, der var helt indhyllet i den store rytterkappe og havde trykket hatten dybt ned i øjnene, trådte ud i den klart oplyste korridor. Jeg fulgte ham, lukkede døren sagte og stak nøglen til mig. Vi listede os frem på tæerne og nåede hen til den dør, der førte ind til fruentimmerfløjen. Den var låst, som den altid plejede at være ved nattetid. Jeg tog nøglen frem af den højre lomme og lukkede den langsomt op uden at gøre støj. Vi så ind i en lang, ligeledes klart oplyst korridor – det var den, til hvis udgang Chappert ikke havde kunnet skaffe nøglen. Jeg ville gerne have set efter, for vi havde da ikke behøvet at gå igennem

sygestuerne, som jeg havde en stor utilbøjelighed for, men der var intet at gøre ved det. Vi trådte ind af den første dør på venstre hånd og stod nu i en stor sygestue på seks eller syv fag. Sengene stod i den skønneste orden i to rækker. En lampe med et grønt net hang ned fra loftet og kastede et mat lys over den lange og stille sal. Alle lå i den dybeste søvn, og vi gik rask til det næste værelse. Jeg stak forsigtigt hovedet ind først – det var nemlig den første oppasserstue – men den stod ganske tom. Vi listede os igennem den og kom til den anden sovesal, der næsten var dobbelt så lang som den forrige. Lampen under loftet brændte ganske dunkelt, og vi var næppe trådt ind i stuen, før vi fo'r forskrækkede tilbage, for i den modsatte ende af værelset så vi en skikkelse, der vandrede langsomt omkring i et hvidt gevandt. Man hørte ingen skridt, men gevandtet, der slæbte efter på gulvet, frembragte en spøgelsesagtig raslen. Skikkelsen selv syntes ikke at gå, men at svæve. De nøgne, kødløse arme hvilede korslagte over brystet. Jeg blev stående et øjeblik og betragtede den skarpere – i det samme fik den også øje på os og gik, uden at blive forskrækket, med langsomme, højtidelige og patetiske skridt hen imod os. På den afmålte bevægelse og på de lange lysegule hår, der faldt ned lige til hofterne såvel som på det kridhvide ansigt genkendte jeg straks en af disse hvileløse, men godmodige ulykkelige, der aldrig sov og aldrig gør uro, men har en evindelig lyst til at snakke og gribe enhver lejlighed til at tilfredsstille denne tilbøjelighed. Hun kom hen til os, og da hun ved lampeskinnet kunne se mit ansigt, troede jeg, at hun måtte kende mig, for jeg havde ofte været inde i denne sal og talt flere gange med hende. Da hun stod tæt foran mig, fæstede hun sine glansløse øjne, i hvilke

vanviddet syntes at have opslået sin evige bolig, smilende på mig og sagde med en sagte stemme, som om hun ikke ville forstyrre de sovende, og med en tone, der lignede en pibende vind:

"Besøger De os så sent? Ej ej! Det er smukt af Dem, sæt Dem dog ned."

"Stille!" hviskede jeg, idet jeg pegede på de sovende og ville slippe forbi hende, men den ulykkelige, der så nødig ville være alene, ville ikke således gå glip af et behageligt besøg, og uden at jeg kunne afværge det, havde hun med en af sine magre knokkelfingre fået fat i mit knaphul og holdt nu fast på mig, idet hun fortsatte:

"Ikke så hurtig, lille mand ... ak, jeg er så alene! Hvis De vidste ... ak!"

"Jeg ved alt!" sagde jeg og søgte at rive mig løs.

"Hvad? Hvad ved De? De ved intet," begyndte hun nu i en højere tone. "Man behandler ikke mig så affærdigende og kort – det er jeg ikke vant til – ved De, at jeg er dronning Bess?" Her gav hun sig til at knejse med hovedet og så på mig med et stolt og befalende blik. "Ved De, at De egentlig skulle knæle for mig – hæ, ved De det?"

"Ja det ved jeg meget godt."

"Hvorfor knæler De da ikke? Hvor tør en undersåt tale sådan med mig?" Disse ord udtalte hun endnu højere, for hun glemte rent sine omgivelser og gav sig uforstyrret hen til sine indbildninger.

"Giv slip på mig, dronning Bess," hviskede jeg til hende. "Nu skal jeg hente Dem grev Leicester."

"Grev Leicester, hoho! min elsker! hoho! Nej, han kommer ikke ... han sover, han sover fast ..."

Jeg så Percy stå ved den næste dør – jeg havde gjort alt muligt for at slippe bort fra det forrykte fruentimmer. Jeg rev derfor med magt hendes finger ud af mit knaphul og sagde i en hård tone:

"Hvis du ikke lader mig gå, henter jeg pisken!"

"Hoho, pisken!" skreg hun, "hvad har Bess med pisken at gøre! ... O, De mandfolk! Kys og piskeslag! Kys og piskeflag! ... Gå, gå, De er ikke min ven."

Hun udstødte en skingrende latter, vendte sig om og skred gravitetisk hen igennem salen. Jeg ilede hen efter Percy, der allerede stod i det næste oppasserværelse, som ligeledes var tomt. Vi kom ind i den tredje sygestue, et lille værelse, hvori der kun var fire senge. Lampen var lige ved at slukkes, men ved dens ustadigt flakkende skin så vi tre stole stillede sammen, og på dem sad der tre skikkelser i hvide klæder, der, så snart vi trådte ind, fo'r fra hinanden med et højt angstskrig ligesom opskræmte fugle, og flygtede hen til deres senge. Vi gik rask igennem værelset og stod allerede ved døren, da den fjerde, der lå i sengen, pludselig greb Percy ved kappen og trak ham så heftigt til sig, at han ved dette uventede ryk tabte hatten. Jeg var øjeblikkelig henne ved sengen, tog hatten op og sagde:

"Lad os gå, vi har hastværk!"

"Hastværk? Nej vil man se!" lo den unge pige og nikkede med sit smukke hoved. "Alle, der kommer til os, har hastværk for at komme bort igen ... har vi da også hastværk? ... O nej! Der er så smukt hos os ... bliv dog ... se, der er Betty ... og det er Mary ... og det Emmy ... se dog på dem! Og jeg er Caroline, den smukke,

men ulykkelige Caroline! ... Ak, jeg har endnu aldrig haft nogen elsker!"

"Det er skade!" sagde jeg, "Men vi må gå. Slip kappen, Caroline."

"Hvor vil De hen? Skal De hen til hende? Venter hun Dem? ... O, hvor det må være dejligt! ... Jeg har allerede ventet længe ... sig mig først, hvem det er ... jeg er jaloux ... når jeg ikke er lykkelig, behøver hun heller ikke at være det. Ak, Caroline er ikke lykkelig!" sukkede hun og hang med det smukke hoved, så at de blonde, forvildede lokker næsten dækkede hendes ansigt, men hun blev ved med begge hænder at trykke kappen ind til sit bryst. Jeg forsøgte endnu engang at rive kappen fra hende med magt, men det var forgæves, pludselig gav hun selv slip på den, sprang med et rask sæt ud af sengen, slyngede sine nøgne arme omkring mig og trykkede min hals så fast sammen, at jeg i det første øjeblik nær havde tabt bevidstheden. Jeg ved ikke, hvordan vi var sluppet fra hende, hvis ikke Betty, den såkaldte Sorte Betty, sangerinden, havde rejst sig op i sengen og råbt til hende med en alvorlig stemme:

"Giv slip, Caroline! Det er jo doktoren!"

"Ak, doktoren, altid doktoren og aldrig nogen anden!" hviskede hun, gav hurtigt slip på mig og krøb igen i sin seng. Jeg kastede endnu et blik på de fire senge, under hvis tæpper pigerne havde skjult sig. Derpå gik jeg rask videre.

"Det er skrækkeligt!" hviskede Percy. "Lad os endelig komme herfra."

Den tredje dør stod ligeledes på klem. Den førte også ind til et oppasserværelse, hvori der lå en kone og sov med et barn ved brystet. Vi sneg os på tæerne igennem det og kom ind i den

fjerde sovesal, i hvis første halvdel, der var temmelig mørk, vi ikke bemærkede andet end et sovende fruentimmer, men i den anden halvdel hørte vi en vild skrigen, der af og til blev afbrudt af en alvorlig fruentimmerstemme. Det var ikke meget indbydende for os, men vi måtte igennem. På et bord ved siden af en seng brændte der en lampe. Ved sengen stod en oppasserske – det var lykkeligvis Chapperts kone, der havde nok at gøre med at holde styr på en ung pige, som havde revet alle klæderne af sig. Begge blev lige overraskede ved at se os træde ind, men oppassersken kendte os straks og sagde:

"Ah, er det Dem, hr. doktor! Det er godt, at De kommer. Vil De ikke hjælpe mig at bringe Lene i seng og få spændetrøjen på hende – hun er så uartig."

"Nej, nej! Jeg vil ikke i trøjen," skreg denne. Jeg greb hende om hånden og tog fat i den ene halvdel af spændetrøjen, men det var ikke engang muligt for os begge at så bugt med hende. Hun var så rask, så glat som en ål, så listig og vidste bestandig at få sine smidige lemmer fri, når vi troede at holde hende fast. Percy så et øjeblik på denne besynderlige kamp. Derpå trådte han nærmere, greb med sin kraftige hånd pigens arm, stak den rask ind i ærmet og holdt hende fast. Denne voldsomme medfart overraskede i den grad den rasende, at hun pludselig blev stille og lod sig roligt binde af sin oppasserske. Mens denne var beskæftiget med dette, gik vi rask igennem det næste værelse, som stod tomt og kom ind i den sidste sovesal, der var temmelig lang, og ved enden af hvilken jeg opdagede den dør, hvortil jeg havde nøglen i lommen. Jeg stod netop med klinken i hånden, da et fruentimmer pludselig sprang ud af sin seng, fo'r hen imod mig, greb fat i mig og gav sig til at råbe:

"Der har jeg dem! Hold på tyvene! Hjælp, hjælp! Brand, brand!"

Dette forfærdelige råb ville i ethvert andet hus straks have vakt opmærksomhed og tilkaldt en mængde mennesker, men her var man heldigvis så vant til disse vilde udbrud, at man ikke ænsede dem mere, end om en havde bedt om en drik vand. Alligevel havde dette råb kunnet være fordærveligt for os. Hvis blot en eneste ville falde på at se efter, hvad der var på færde, havde vi været forrådt. Der måtte derfor handles hurtigt. På et vink af mig greb Percy pigen og holdt hende fast. Hun forsvarede sig rasende og bed ham i kappen, mens jeg søgte efter nøglen i min venstre lomme for rask at lukke op. Men – o rædsel! Den gik vel ind i låsen, men den lukkede ikke op, hvor meget jeg end drejede på den. Et øjeblik stod jeg rådvild og forvirret – det forekom mig, som om jeg hørte fodtrin nærme sig – den største hurtighed var nu fornøden – da bemærkede jeg i det samme, at jeg havde taget fejl, at det var nøglen til Percys stuedør, jeg stod med i hånden, og at den rette endnu lå i min lomme! Jeg lukkede straks op. Vi greb begge det modstræbende fruentimmer, bar hende hen til den nærmeste seng, bandt hende med en gjord til sengen, mens hun fortsatte at råbe: "Brand, brand!" og derpå fløj vi ud af døren, som vi låste efter os. Det var den højeste tid, for der trådte nogen ind i værelset straks efter os, men da der ingen nøgle var til døren, kunne vi ikke blive forfulgte. Hvem det var, ved jeg ikke – måske var det Chapperts kone. Dog gjorde det os meget urolige.

Vi befandt os nu, idet vi åndede dybt efter de hårde anstrengelser, i korridoren. Vi talte ikke, men vi så smilende på hinanden. I det samme flammede den lampe, der brændte på

trappen, i vejret. Derpå slukkedes den pludselig, og vi stod i det dybeste mørke, uden at vide, hvorhen vi skulle vende os. Jeg havde aldrig været nede af denne trappe og vidste derfor heller ikke, hvor udgangen var. Alligevel steg vi, så sagte vi kunne, ned af den gennem begge etagerne. Hvis Chappert ikke havde været så forsigtig at lade den dør, der førte ud i parken, stå åben, havde vi været i den største forlegenhed, for alene at famle rundt ved en forkert dør kunne have forrådt os. Percy, der længtes efter at komme ud i det fri og derfor gik forrest, opdagede den først, og i den glade bevidsthed om, at han endelig så den længe ventede frihed for sig, sprang han rask ud af døren – og det var en stor lykke! For just som jeg ville følge efter, blev der åbnet en dør bag ved mig, og en rå stemme spurgte:

"Hvem går der?"

"Det er mig!" sagde jeg højt og fast.

"Ja, for Fanden, hvad for en mig?" spurgte portneren, for ham var det. "Jeg kan ikke kende alle stemmer."

"Mig, doktoren," sagde jeg. "Jeg kom lige ind ad døren, der stod åben, og jeg ved ikke, hvor jeg er – jeg søger efter min hest."

"Ah, sir, er det Dem! Nå, det tænkte jeg nok – men hvem pokker har lukket døren op?"

"Det ved jeg ikke, men den stod åben, da jeg kom. Her er så forbistret mørkt, at jeg slet ikke kan finde mig til rette. Jeg må uden tvivl være gået ganske forkert."

Det var klart, at manden ikke var rigtig vågen, for ellers havde han måttet fatte mistanke – hvad havde jeg vel at søge i denne fløj?

Det var desuden ikke sandt, hvad jeg sagde om mørket. I korridoren var der vist nok mørkt, men bestemt ikke udenfor i den grad, at jeg skulle kunne forveksle stalden og hovedbygningen. Jeg kom imidlertid godt fra det. Den skikkelige fyr beskrev mig, i hvilken retning stalden lå. Derpå slog han skodden for døren og gik igen ind i sit værelse. Nu stod vi endelig i det fri. Vi styrtede i fuldt løb ned til brønden, hvor Percy blev stående, mens jeg ilede hen til stalden. Vejret var ganske afskyeligt, regnen skyllede ned, og vinden jog hylende hen over træer og buske. Da jeg nærmede mig til stalden, underrettede Phillips, der allerede længe havde ventet på os, mig om, at alt var parat. Chappert gav mig min kappe og fik derpå samtlige nøgler af mig. Derpå blev Bravour ført frem, og jeg satte mig straks i sadlen.

"Hvor er han?" hviskede Chappert.

"Ved brønden."

"Godt, så vil jeg bringe ham hen til buskadset foran den første bro. Der må de holde. Og nu god nat!" tilføjede han. "Lev vel og en lykkelig rejse!"

Straks efter at han var forsvundet i mørket, kørte Phillips frem med sin lille vogn, der blev trukket af tre store gule dogger. Foran på vognen lå min bagage og de sager, som Percy gerne ville have med sig, og som Phillips allerede dagen i forvejen havde praktiseret op på sit værelse. Bagpå stod den tidligere omtalte store pilekurv, der med stærke reb var fastgjort til vognen og var så stor, at et menneske mageligt kunne sidde i den. Hundene gøede lystigt, og vi bevægede os langsomt hen til den første bro. Det var ikke så mørkt, at man jo nok kunne skelne de nærmeste omgivelser, skønt det var

vanskeligt at adskille et menneske fra en anden genstand. Da vi nåede det tidligere omtalte buskads, holdt vi stille og så os om. En sagte piben underrettede os om, at Percy og Chappert var på pletten. Phillips drejede ind til buskadset, holdt stille og åbnede låget på kurven. Percy sprang straks frem, kastede sin kappe ind i kurven, og et øjeblik efter var han selv derinde. Derpå blev låget hurtigt lukket og låst for at forhindre uvedkommendes blikke. Vi sagde farvel til Chappert, og nu gik det rask hen til broen, der var spærret med det sædvanlige gitter. Phillips bankede på et vindue i vægterboligen. I dette øjeblik slog klokken et – så lang tid var vi blevet opholdt inde i huset. I vægterboligen svarede der ingen. Vi bankede stærkere på, men huset var og blev tillukket. Trods sin gigt havde den gamle Jacob Toby sandsynligvis dog ikke kunnet modstå sin lyst til at se lidt på dansen. Nu var gode råd dyre. Vi turde ikke opholde os for længe, for trods al anvendt forsigtighed kunne Percys flugt blive opdaget ved et eller andet ulykkeligt tilfælde. Jeg steg derfor selv af og gik hen til gitteret for om muligt at opbryde låsen. Lige som jeg ville begynde derpå, bemærkede jeg til min glade overraskelse, at nøglen sad i låsen. Gitteret blev nu åbnet i en hast, og vi ilede igennem, det bedste vi kunne. Den anden bro var ligeledes lukket med gitter, men også her sad nøglen i låsen. Vi nærmede os nu den tredje bro – også her var gitteret for, men nøglen manglede. Vi bankede på vinduet, men ingen svarede.

"Bank endnu engang, Philips, men stærkere!" råbte jeg højt.

"Holla, hvad er der på færde?" lød en barsk stemme ud til os.

Straks efter trådte vægteren hen til vinduet, åbnede det og tittede ud.

"Aha! Vent blot et øjeblik, sir!" råbte han. "Jeg vil kun trække min pels på, det er jo et afskyeligt vejr." Straks efter kom han ud til os. "De vil altså virkelig bort!" spurgte han. "Nej, så ville jeg dog hellere være blevet i nat på det tørre."

"Luk hurtigt op," sagde jeg "ellers bliver De selv våd. Her har De en bagatel."

Med disse ord rakte jeg ham en guinea.

"Tak, tak, sir, og lykkelig rejse!"

"Farvel," sagde Phillips leende. "Hils direktøren fra mig og bring ham min tak, forbi han lader mig rejse så uforstyrret med mit kontrabande."

"Hvad er det for kontrabande, hæ?"

"Det vil han nok selv sige dig i morgen."

"Det skal jeg nok, hundetrækker! God rolig nat."

Jeg åndede frit, for sveden trillede mig ned af panden, uagtet det var alt andet end varmt. Vi holdt endnu et øjeblik, mens Phillips satte sig op på sin vogn. Derpå piskede han på sine hunde, og vi fløj op ad bakken, alt hvad dyrene kunne rende. Det gik endnu hurtigere ned ad bakke, og ti minutter efter så vi lys på vejen. Vi nærmede os det – det var lygterne på viscountens vogn. Vi holdt, kurven blev åbnet, og Percy sprang ud. Jeg var steget af hesten og hjalp ham. Midt på vejen faldt han mig og Phillips om halsen. Derpå gik vi rask hen til vognen, der var forspændt med seks heste og holdt på vejen i skylregnen. I dette øjeblik klarede det noget, og skønt månen ikke kunne komme frem bag det mørke skyslør, der dækkede himlen, vidste vi dog, at den var oppe. Men hvor mørk denne vej end var, havde den dog tabt sit mørke for os. Der var dag

inden i os, og for dette skinnende daglys måtte selv den mørkeste nat vige.

"Her er jeg!" råbte viscounten højt til sine tjenere, da han var kommet hen til dem. De gode folk kunne ikke glemme, at de var englændere, og hilste deres herre, som de ikke havde set så længe, med et hurra. Bravour fik nu et dække over sig, og en af tjenerne førte den i en tømme ved siden af sin egen. Forresten blev der ikke vekslet et ord. Da alle igen var på deres plads, og Phillips havde skaffet sagerne fra sin vogn over i rejsekareten, spændte han doggerne fra, kastede sin lille tomme vogn i en grøft og steg ind i vognen til os andre.

"Kør til i skarpt trav, til det bliver dag," råbte viscounten til forriderne. "Vejen ved I, og nu fremad med Gud!"

Det gik nu fremad i skarpt trav ad den vej, som jeg selv havde anvist som den korteste og bedste.

27. Gensynet

Hvis vi i lang tid har været adskilte fra alt, hvad vi kalder vort, og hvormed vi ikke alene forstår vore ejendomme, vore pårørende og venner, men også vore vaner, tilbøjeligheder og daglige beskæftigelser – hvor vokser da ikke med hver time vor længsel efter at gense, hvad vi så længe smerteligt har undværet, og, hvis det er en tvang, der har holdt os borte, hvor brænder vi da ikke efter det øjeblik, der skal bringe os alt, hvad der tilhører os, og hvad vi så længe bittert har måttet savne. Det var hen imod daggry, da Percy vågnede af disse drømmerier. Han tog sin hat af, lod sin hånd glide hen over sin endnu blege, tankefulde pande, greb derpå min hånd og trykkede den inderligt.

"Tilgiv mig, min ven," sagde han, "at jeg har tiet så længe. Mit hjerte har sandelig ikke været stumt, men tankerne overvælder mig, og jeg kan ikke finde ord. Frihed – Ellinor – min fader – fremtiden – i disse fire ord indeholdes alt, hvad jeg kunne sige Dem."

"Pålæg Dem ingen tvang," svarede jeg. "Tal eller ti, som De selv vil – jeg forstår Dem jo dog."

Han trykkede min hånd fastere og tav atter.

"Ak," fortsatte han efter en lille pause, "ser De, hvor den mørke nat forsvinder, og den klare dag bryder frem!"

Han slog karetvinduet ned og så ud.

"Frihed! Frihed! Hvilket herligt ord!" hviskede han. Han vendte sig til mig: "Hvor lang tid vil der gå, til jeg kan være hos

hende?"

"Hvis vi bliver ved at køre sådan nat og dag, så ville vi måske være der i morgen middag."

"Og tør jeg ikke erfare, hvor det er?"

"Nej, De skal se og da først erfare."

"Godt! Jeg hengiver mig i Deres vilje. Gør hvad De vil. De har ment det godt med mig fra begyndelsen af, og De vil ikke ophøre med det."

Dagen brød frem. Den bragte klart vejr, regnen hørte op, vinden lagde sig, og hist og her tittede allerede nogle blå pletter gennem tågen. Klokken otte om morgenen holdt vi rast i en landsby, hvor hestene skulle hvile nogle timer og vi med, for trætheden overvældede os næsten, efter at vi havde tilbragt så mange søvnløse nætter. Klokken tolv om middagen kørte vi igen videre og standsede klokken otte om aftenen for at indtage vort nattekvarter. Klokken syv næste morgen var vi allerede igen undervejs, og jeg tænkte næste dags morgen at indtræffe hos sir Robert Graham. Dog talte jeg intet om det, for det var min hensigt at overraske Percy med den glædelige efterretning, at vi var der, hvor vi ville være. Men jo videre vi rykkede frem på denne dag, desto uroligere og utålmodigere blev han. I hele kvarterer lænede han sig ud af vognen og mønstrede med sit skarpe blik egnen til alle sider, som om han ville opsøge det sted, der var værdigt til at gemme hans hjertes dyrebare skat. Det blev middag. Vi steg af vognen for at spise, men han rørte næppe ved de retter, der blev sat for ham. Hastigt og med lange skridt gik han op og ned i det fri og så slet ikke på egnen, på sine herlige heste eller sine trofaste tjenere. Vi kørte igen videre. Eftermiddagen var snart til ende. Imidlertid var

himmelen blevet klar, og solen skinnede venligt på vor vej. Efterhånden sank den dybere, og genstandenes skygger blev længere rundt omkring os. Percy bevægede sig frem og tilbage på sit sæde, og alle hans træk og miner forrådte hans uro. Jeg kunne godt mærke på ham, at han havde noget på hjertet, undertiden lå det ham endda på læberne, men han tøvede stadig med at udtale det. Endelig så jeg på ham og smilede muntert.

"De vil sige mig noget, Percy, hvad er det?"

"Ja," svarede han, "De har gættet det. Jeg ved ikke, hvordan jeg har det, men denne vej får ingen ende. Er der ingen mulighed i at nå hen til hende endnu i aften?"

"Ikke til vogns!" svarede jeg.

"Altså dog, dog på en anden måde?" spurgte han rask.

"Nå ja, hvis hestene holdt ud, og vi lod dem rende godt til, kunne vi vel være der hen imod klokken elleve i aften."

"Ha, og De tøver alligevel! Om så alle disse heste styrtede, så må jeg derhen! Holdt!" råbte han til kusken. "Holdt!"

Vi var i et nu af vognen. Bravour og to af de hurtigste heste blev øjeblikkelig sadlede, Percy besteg den første, jeg og Phillips de andre. Tjenerne fik befaling til at følge langsomt efter. Phillips' dogger blev spærret inde i vognen, og nu jog vi afsted med lynets fart. Jeg har aldrig oplevet et vildere ridt. Efter de første ti minutter troede jeg, at Percy ville sagtne sin fart, men det gik bestandig vildere fremad. Det var et ridt på liv og død. Intet standsede os, og lykkeligvis var hestene fortræffelige. Grave, hække, gærder, alt, hvad der kom os i vejen, satte vi over, den korteste vej var bestandig den bedste, og fremad gik det uophørligt i den vildeste jagt. Men hvor villige og kraftige begge

vore engelske væddeløbere var, hvor ypperligt de end i begyndelsen holdt stand, så var det dog ikke muligt for dem at kappes med Bravour, hvis kræfter for hvert øjeblik syntes at fordoble sig. Hvis den dygtige rytter ikke havde holdt den tilbage, ville den have nået målet længe før vi. Men viscounten kendte ikke egnen og han var derfor nødt til at blive hos os.

"Det går lystigt, sir!" stønnede Phillips, der jog afsked ved siden af mig, mens viscounten var nogle hestelængder foran os. "Ser De, hvor det dyr flyver, som om det delte sin herres længsel – ja, ja, det er arabisk blod! Så vidt har vi langt fra bragt det med vore. Hvad det er for et herligt dyr!"

Solen var allerede gået ned under horisonten, og himlen var klar. Lidt efter tittede aftenstjernen nysgerrigt frem af en lille sølvsky; efterhånden kom der flere og flere, og endelig funklede hele den blanke stjernehær over vore hoveder. Jeg blev stadig mere beklemt om hjertet og længtes kun efter at få ende på dette ridt. Jeg Så på Phillips – han talte heller ikke mere, men pegede med hånden på brystet, som om han ville sige, at det også angreb ham. Længe havde jeg ikke holdt det ud, men vor rejse nærmede sig lykkeligvis også sit mål. Vi jog hen over en stor, vidtstrakt, noget bølgeformet stubmark, som en lille smal bæk snoede sig igennem. Foran os lå en bakke. Jeg så længselsfuldt hen til den, for egnen forekom mig bekendt, skønt jeg endnu ikke havde set den fra denne side.

"Kender De denne egn, Robert?" råbte Percy, idet han vendte sig om til mig.

"Ja, ja," svarede jeg så højt, jeg kunne.

"Hvor går vejen hen – til højre eller venstre?"

"Stadig lige ud, op ad bakken og da holdt!" skreg jeg. Han nåede toppen og standsede. Vi fulgte efter og holdt ligeledes stille. Derpå sprang vi alle tre af de forpustede heste. Jeg så mig et øjeblik om, og mit hjerte bævede af glæde ved det syn, jeg havde for mig.

"Hvor er vi?" spurgte Percy.

"Vent ... straks ... jeg må først se mig om ..."

Lige over for dette punkt, hvor vi holdt, lå der en lige så høj bakke som den på, hvis top vi befandt os. Til højre var der en dyb, bred og yndig dal – dybt nede i den lå et ensomt hus med grønne vinduesskodder – bag ved det en større gård med en mørk lille lund foran sig – ja, vi havde nået vort mål, og klokken var ikke mere end ni. Ak, og jeg så et venligt lys blinke op til os fra dalen – jeg kendte vinduet – det var det værelse, hvori Ellinor havde ligget syg – hun sad atter derinde med sin fader – hun ventede os måske, ja ganske vist, hun ventede os ... ham, ville jeg sige, for hun ventede ham jo hver dag, hver time, hvert øjeblik. Og det rette øjeblik var nær. Han var der, Percy var der, sagde ikke hendes bankende hjerte, at han var der?

"Nå," spurgte Percy utålmodigt. "Er De færdig med Deres undersøgelser? Er der endnu langt tilbage? Kender De denne egn?"

"Ja, min dyrebare ven," svarede jeg. "Jeg kender den!" og jeg lagde min hånd på hans skulder. Han så forundret og overrasket på mig.

"De skælver ... hvad vil det sige? Er vi der?"

Jeg nikkede.

"Vi er der?"

"Ja," sagde jeg, "Gud har villet det sådan."

"Hvor, hvor er hun?" spurgte han hurtigt, "hist –?"

"Ja, hist!" og jeg pegede med hånden hen på det stille, fredelige lille hus, hvori lyset netop bevægede sig fra det ene værelse ind i det andet.

"O, min Gud!" råbte Percy og sank på knæ. I dette øjeblik så jeg tilfældigvis hen til højen, der lå lige overfor os – og ligesom vi dengang så en rytter holde på toppen af den, sådan syntes det samme at være tilfældet nu. Dog måtte han netop være kommet derop. Jeg gjorde Phillips opmærksom på ham, og derpå også Percy.

"Hvis han havde en hund hos sig, ville jeg tro, at det var Bob!" sagde jeg.

"Så sandt jeg lever, han har en hund hos sig!" råbte Phillips straks. "Nå, så er det også ham."

"Ja det må være min dreng med Othello!"

Navnet Othello vakte Percy af hans betragtninger. Han lyttede. Vi viste ham endnu engang rytteren og hunden og meddelte ham vore formodninger. Han så flere gange skarpt over til højen.

"Det syntes også mig så!" sagde han, "men vær stille! Jeg vil se, om den kender mig endnu."

Han stak to fingre ind i munden, og nu hørte man en langtrukken, stadig mere skærende piben, hvis gennemtrængende tone klang vidt hen over skov og mark. Men næppe døde tonen hen i den stille luft, før vi hørte et afbrudt hyl – hunden styrtede sig øjeblikkelig hen imod os, og et halvt minut efter var den hos os. Percy sprang hen til den så munter som et barn og råbte:

"Hollah! Othello! Hollah!"

Ak, hvem beskriver denne scene! I en afstand af omtrent tolv skridt fra Percy blev det tro dyr stående. Det gav sig til at banke siderne med sin hale og lod sine sædvanlige næsetoner høre, som om den først ville overbevise sig om sin herres ægthed. Men det varede kun et øjeblik. Othello udstødte en sagte, halvt undertrykt klynken og sprang derpå hen til den mand, som den så længe ikke havde set og dog genkendte ved første øjekast, og ligesom en ven efter en lang adskillelse slynger armene om sin vens hals, således lå det store dyrs mægtige poter på Percys skuldre, og Percy omfavnede den tro hund og råbte den ene gang efter den anden:

"O, min Othello! Min trofaste Othello! Min kære Othello!"

Da han nu endelig slap den, og hunden trykkede sig op til hans fødder, hans knæ og hans hænder, trådte jeg nærmere og så, at Percy havde tårer i øjnene. Men denne hund – hvad erindrede den ham da om? Hele hans livs tidligere historie fremkaldte den for hans sjæl.

"Nå, Percy," sagde jeg, da hunden også styrtede hen til Phillips for at hilse på ham, "er De nu tilfreds?"

"Ja, i det mindste er jeg beroliget, for hvor den er, der er også hun – lad os nu gå langsomt og forsigtigt derned for ikke at forskrække hende."

Og til min forundring blev han igen så rolig, som han plejede at være, når ingen lidenskab satte ham i bevægelse. Nu, da han så, hvor han var, slog hans hjerte lige så roligt som et lidenskabsløst barns. Nu kom også Bob galopperende på sin pony og hilste os alle hjerteligt. Han og hans fader, der uden tvivl havde meget at fortælle hinanden, trak nu hestene ned af bakken, mens Percy og jeg arm i arm ilede hen imod det venlige

hus. Den store gitterport stod åben. Bob, der nylig havde forladt huset, havde ladet den stå åben, fordi han, som han sagde, var fuldkommen overbevist om, at vi i dag ville og måtte komme tilbage. Vi gik igennem den. Nu følte jeg Percy, den stærke Percy, skælve ved min arm, da øjeblikket var der. Vi gik hen mod døren, udenfor hvilken de store popler stod, og jeg åbnede den sagte.

"Nu!" sagde jeg med bævende stemme, "døren er åben – i dette hus lever og ånder Ellinor."

"O," hviskede han, "det er som mit bryst skulle sprænges ... hvis hun blot er der! ... Lad mig et øjeblik komme til mig selv."

Vi stod stille, han lænede sig til dørstolpen, og jeg syntes, at jeg kunne høre hans hjerte banke.

"Som Gud vil!" sagde han pludselig og rejste sig i sin hele højde. "Nu er jeg fattet, følg med."

"Nej," svarede jeg, idet jeg trak min hånd, som han havde grebet, til mig, "jeg går ikke med ind, De skal gå alene."

Vi trådte ind i forstuen – i det forreste værelse – jeg lukkede den næste dør op på vid gab, og et klart lys strømmede os i møde fra sideværelset.

"Godaften, Graham!" råbte jeg ind i stuen, skød derpå Percy ind ad døren og lukkede den efter ham. Jeg blev stående udenfor, jeg lagde mit øre til fyldningen, jeg lyttede, men endnu var der tyst og stille. Da hørte jeg på en gang en stemme råbe: "Percy!" – "Ellinor! Ellinor!" lød svaret – "Percy!" – og alt blev igen stille – mit hjerte sagde mig, hvad der foregik. Hvor længe jeg stod i den ovennævnte stilling, og hvad der i den tid gik mig igennem hovedet – det ved jeg ikke. Kun så meget er mig bevidst, at der gennemstrømmede mig en henrykkelse, som om

jeg selv havde fundet en Ellinor, og at jeg var til mode som en feltherre efter et vundet slag eller en konge efter erobringen af en vigtig stad. Endelig blev døren åbnet, og foran mig stod med et brændende lys i hånden den ærværdige sir Robert Graham. Hans ansigt var badet i tårer, hans læber bævede, men i de våde øjne strålede en ubeskrivelig glans.

"Kom," sagde han mildt til mig, da han så mig, "så kom dog! Han har sagt os, at De er her!"

Mekanisk fulgte jeg ham til Ellinors værelse – her standsede vi og så et skuespil, der er mig evigt uforglemmeligt. I en lænestol sad Ellinor og havde bøjet sig forover. Ved hendes fødder – lå Percy med hovedet i hendes skød. Hun havde lagt sine hænder om hans smukke hoved og skjult sine læber i hans mørke lokker. Ved siden af dem sad den kæmpestore hund og så med sine store øjne, ligesom spørgende, snart på Percy og snart på Ellinor, idet den fra tid til anden knurrede utålmodigt og slog på gulvet med sin langhårede hale. Sir Robert Graham og jeg stod en stund målløse og så på dette gribende optrin. Ingen lyd, intet suk, intet udbrud af kærlighed eller glæde kom over deres læber. De bevarede deres kærlighed, deres glæde hos sig selv. De vidste, at de ikke behøvede at udtale den for hinanden. Der hvilede en hellig stilhed over dette førhen så ulykkelige og nu så lyksalige par. Sir Robert, der holdt tørklædet for sine våde øjne, blev stående ved siden af mig, og ingen ord kunne udtale, hvad for et udtryk der i dette øjeblik stod præget på denne mands ansigt. Endelig løftede Ellinor, der blev vækket af den larm, som Othello forårsagede, idet han pludselig begyndte at hyle, sit tårevædede ansigt i vejret – hun så mig og rejste sig

straks. Percy fulgte hendes bevægelse, og nu så de begge på mig.

"Der er han," råbte hun, "han har holdt ord!"

Også jeg følte mig omslynget af deres arme og vædet af deres tårer. Ak! De ord, der da blev mig sagt, vil jeg aldrig i mit liv mere komme til at høre, men den henrykkelse, som jeg her følte, vil jeg heller ikke mere komme til at føle.

Tre dage forløb, og de fløj bevingede hen, ligesom tre dage på en stille og blank sø i kærlighedens, venskabets og fortrolighedens solskin. Men også den rene kristelige hengivelse i en uundgåelig ulykke behøvedes i disse dage, for i dem erfarede sir Robert og hans datter, hvor Percy havde været så længe, og hvordan han var kommet derhen. I løbet af disse tre dage sendte også viscounten af Dunsdale og jeg vore længe forberedte skrivelser til direktøren og overlægen i St. James. Percy fortalte deri sin historie i få ord uden at træde sine pårørende for nær. Han berørte skånende og tilgivende de skrækkelige vildfarelser, hvis uskyldige og ulykkelige offer han havde været, også jeg føjede mine oplysninger dertil. I den gamle sir Johns navn udtalte jeg for overlægen den faste overbevisning, at han på tro og love kunne betragte mr. Sidney som fuldkommen rask, og at han aldrig havde været sindssvag. Virkningen af dette på denne ellers så brave, kundskabsrige mand må have været skrækkelig, og jeg er vis på, at han aldrig vil glemme dén lære. Men Percy var ædelmodig som ingen anden, han takkede for de mangfoldige friheder, man havde indrømmet ham under hans lange ophold i St. James, og bad om tilgivelse for den skræk, hans pludselige undvigelse måtte have forårsaget dem. Han kaldte St. James et gæstfrit hus, som

han aldrig ville glemme, og han kaldte det således i al oprigtighed og uden mindste ironi. Han bad blot om, at han måtte få sit orgel og sine bøger tilsendt, alt det øvrige, han havde ladet tilbage, skænkede han til anstalten, ligesom han også udsatte en årlig sum for fattige syge. Endelig sluttede han med en bøn om, at de ret ofte ville beære ham med deres besøg i Dunsdale og snarest muligt trække veksler på hans gæstfrihed. Til betryggelse for skrivelsens indhold undertegnede han den med sit fulde navn og sin titel. En af viscountens tjenere blev afsendt med dette indholdsrige brev. Efter at dette var bragt i orden, henvendte Percy og jeg hele vor opmærksomhed på den sag, der nu var den vigtigste: Forsoningen med hans fader, marquien af Seymour.

28. Brødrene

Det var igen en fredag om morgenen klokken ti, at alle vi, der havde set dramaet i sir Robert Grahams hus få en lykkelig opløsning, besteg viscounten af Dunsdales store rejsevogn, for i forening at begive os til Codrington Hall. Ingen magt i verden havde nu kunnet skille Percy fra hans Ellinor. Han havde lovet hende og sig selv, at han intet øjeblik ville tabe hende af sigte, for man bliver frygtsom for at tabe en kostbar skat, når den allerede en gang har været tabt næsten uigenkaldeligt. For at påskynde rejsen så meget som muligt havde Percy skikket sine egne heste forud to dage i forvejen, mens vi, ledsaget af viscountens tjenerskab, tiltrådte rejsen med sir Roberts prægtige skimler. Vejret begunstigede ikke just vort forehavende, for det regnede og stormede, sådan som september ofte fører det med sig i det nordlige England. Men hvad brød vi fire os om vejret, vi, som sad i en magelig tillukket vogn og tog den lykke, at kunne være sammen, med os på rejsen. Lørdag og søndag morgen skiftede vi heste, og søndag aften så vi marquien af Seymours vidtstrakte besiddelser ligge foran os. De betragtninger, som dette øjeblik fremkaldte hos os, virkede forskelligt på vor gensidige stemning og underholdning. Hidtil havde vi passiaret muntert og spøgende med hinanden. Nu blev vi bestandig mere ordknappe, og til sidst forstummede vi ganske. Vi havde heller ingen årsag til at udmale os den nærmeste fremtid med alt for glimrende farver. Vi nærmede os rask – et hvert skridt af vore heste førte os

nærmere hen til det sted, hvor så mange tårer var udgydt. Nu først bemærkede vi, at vinden hylede imellem træerne, at grenene knagede, og at det faldne løv raslede omkring os – det blev pludselig vinter i vore livsvarme hjerter. Ellinor klyngede sig fastere til Percy, Percys øje stirrede mørkt og bekymret ind i skoven, og på hans rynkede pande lå der en mørk sky. Sir Robert Graham syntes at være i en pinefuld stemning, og jeg sad i bange forventning om, hvad der ville ske. Da standsede vognen – følelsen af, at det afgørende øjeblik var kommet, greb os alle. Vi steg ud. Kun Ellinor blev siddende i vognen, og Phillips holdt vagt ved døren. Der stod vi nu foran det forladte grå skovhus med begge de runde stentårne. Dets døre og vinduer var tillukkede, og græsset voksede hen over den så længe ubetrådte dørtærskel. Ingen røgsky steg op af de forfaldne skorstene – der var mørkt, uhyggeligt og koldt inden- såvel som udenfor. Da greb sir Robert Graham viscountens arm.

"Se, min søn, min spådom synes at gå i opfyldelse," sagde han i en højtidelig og dyb tone. "Skyer og bølger stormer imod hinanden, men i dit hjerte vil ro og fred forsonende vende tilbage."

Endelig fattede Percy sig.

"Vi må handle!" sagde han til mig. "Gå De, min ven, og tag det sidste skridt. Der ligger min faders hus ... gå hen til ham ... De ved jo, hvad De har at gøre."

"Jeg går," svarede jeg, "og hvis De tillader, så vil jeg give hushovmesteren et vink om, at han åbner denne dør og sætter disse værelser i beboelig stand. Her er kommet gæster, der trænger til en arne. Bliv De derfor alle her, til jeg lader Dem

kalde og – behold tjenerne hos Dem. Men jeg håber, at der ikke længere er nogen fare."

Vi trykkede hinanden i hænderne, og jeg gik – endnu en gang gik jeg hen til det gamle Codrington Hall, hvis grå mure trådte mig lige så koldt og uvenligt i møde som den første gang. På grund af uvejret var der ingen at få øje på. Jeg gik hen til hovedindgangen og gav mig til at banke på med dørhammeren, hvis dumpe lyd, lige som forrige gang, gav genlyd i hele huset. Solen var nu gået ned, og natten brød hurtigt frem. Den samme tjener, der ved mit første korte besøg i Codrington Hall havde givet mig den barske besked, at marquien var taget til London, åbnede tilfældigvis også denne gang døren.

"Hvem er det, der hamrer så stærkt?" råbte han til mig. "Ved man ikke, at Hans Herlighed ikke kan tåle nogen støj ... ha!" skreg han og for tilbage, da han så mit ansigt, som hatten og kappen tidligere havde skjult for ham.

"Hvorfor bliver De bange?"

"Er De ikke den herre, der nylig ... for få uger siden ..."

"Jo, det er mig."

"Og som bad mig om at hilse fra St. James?"

"Ja, det er mig – hvorfor?"

"Nå, sir, så er det Dem, som jeg kan takke for de piskeslag, som jeg fik for den hilsen ..."

"Piskeslag – det var som pokker! Af hvem?"

"Af hvem anden end sir Mortimer?"

"Hvorfor? Så tal dog!"

"Ja, hvad ved jeg det! Han skreg: Du lyver, du lyver! Du har set et spøgelse – det er ikke sandt, ikke muligt! Og da jeg

forsikrede at det var sådan, slog han løs på mig med sin jagtpisk."

"Aha! Og derfor blev De så bange, da De så mig! Men hvor er sir Mortimer?"

"Han er taget bort, allerede for tre dage siden, til hest og ganske alene."

"De ved ikke, hvor han er taget hen?"

"Nej, det ved ingen. Sir Mortimer plejer aldrig at sige til nogen, hvor hen han går, og hvor fra han kommer."

"Kald mig straks på hushovmesteren."

"Det gør mig ondt – De taler rigtig nok i en meget bestemt tone, men han kan dog ikke komme."

"Hvorfor ikke?"

"Fordi han sidder hos Hans Herlighed og må snakke sig hæs for at fordrive Hans Herligheds mørke tanker."

"Han må alligevel komme og det straks – jeg vil det – på øjeblikket – gå ind og sig ham, at lægen fra St. James er der."

Manden stirrede på mig med en så komisk blanding af angst og forundring, at det under andre forhold ville have fået mig til at le.

"Igen fra St. James!" råbte han. "Nej, jeg skal nok tage mig i agt."

"De skal tage Dem i agt for ikke at lystre, når jeg befaler. Jeg siger Dem endnu en gang, at jeg vil det, og jeg befaler Dem det i Deres herres navn, der venter på mig. Enhver forhaling kommer over Deres hoved!"

"Så? Ja, det er så noget andet ... undskyld, sir!"

Med disse ord forsvandt han. Jeg trådte ind i forhallen, for vejret var afskyeligt. Det varede ikke længe, så kom

hushovmesteren styrtende ned af trappen.

"Gud være lovet, at De er her, sir!" råbte han til mig. "Det er godt, det er meget godt."

"Er der sket noget?"

"Nej, nej! Men han er igen ... ganske forkert. Jeg tror, at det er angsten for sir Mortimer – er mylord Percy med Dem?"

"Ja, han holder med sine folk foran huset nede ved enden af kastanjealleen. Lad der blive lukket op og fyret op, for der er ikke behageligt under åben himmel."

Manden så forstenet på mig.

"Foran huset dernede? Foran den gamle præstebolig? Der vil han tage ind? Hvorfor ikke her?"

"Det er kun foreløbigt, til jeg kan lade ham kalde herhen ... der er desuden andre med ham."

"Ja så, ja så ... jeg skal straks give ordre. Hejda!"

Han kaldte på flere af tjenerne.

"Gå De kun en trappe op, sir – det andet værelse til venstre ... De kan ikke tage fejl af det. Jeg skal lade alt bringe i orden så snart som muligt."

Den gamle brave tjener sprang i sin glæde og overraskelse igen op ad trappen, for selv at opsøge tyendet og anspore det til hurtighed. Jeg gik en trappe op og kom til den anden dør til venstre. Alt var igen lige så stille og ensomt, som det havde været i Seymour Castle, og de samme tykke tæpper dækkede også her gange og trapper. Jeg bankede på døren. Ingen råbte: Kom ind! Jeg ringede sagte på og trådte ind, men jeg fo'r uvilkårligt sammen – det var måske det samme værelse, som Percy var blevet jaget ud af. Og hvad så jeg? Et mørkt gemak med gardinerne trukket for og gulvet dækket med et

mørkegrønt velourtæppe – hvis der ikke havde brændt en munter ild i kaminen, ville jeg i denne dæmring ikke have kunnet se en hånd for mig. Og tæt ved kaminen, på sin sædvanlige stol og hyllet i en pels sad eller snarere lå marquien af Seymours velkendte, udtærede skikkelse. Men der var foregået en forandring med ham, en stor forandring, som straks var mig påfaldende. Han var blevet endnu mere bleg, askefarvet og huløjet, end da jeg første gang så ham. Solen, der i et øjeblik havde opklaret hans omtågede ånd, havde igen skjult sig bag mørke skyer. Den indflydelse, jeg havde haft på ham, havde været stærk i øjeblikket, men ikke varig. Jeg bemærkede et ejendommeligt, mig velkendt træk i hans sammenskrumpne ansigt. Hans øjenbryn havde, hvad der var usædvanligt hos ham, trukket sig i vejret til begge sider og gav hans magre ansigt dette påfaldende udtryk af forvirring, som man desværre så hyppigt har lejlighed til at bemærke i dåreanstalterne.

"Hu!" skreg han, da jeg trådte ind, og rakte hænderne lige som afværgende imod mig. "Hvem kommer der? Hvad vil De?"

"Det er mig, mylord!" sagde jeg og trådte hen til ham, idet jeg kastede hatten og kappen på en stol.

"Hvem, hvem? Min søn? Mortimer?"

"Nej, mylord!" svarede jeg, greb hans kolde hænder og stillede mig tæt hen foran ham, så at lyset fra kaminen faldt på mit ansigt, "jeg er den læge, der for få uger siden besøgte Dem i Seymour Castle."

"Ha!" råbte han og syntes at glæde sig. "Ja, nu husker jeg det … det er godt, det er smukt, at De kommer … men De … De ville jo ikke komme alene."

"Jeg kommer heller ikke alene – jeg bringer ham med mig – ham!"

"Ham? Hvem? ... Mortimer?" spurgte han ængsteligt.

"Nej, mylord, men Percy, Deres søn, Deres kære, dyrebare Percy!"

"Ha, Percy! Vil han myrde mig? Jeg har behandlet ham slet, meget slet."

"Glem det, mylord, det ved han ikke noget af. De har jo også velsignet ham, da De ved, at han elsker Dem og beder for Dem."

"Ak ja!" sagde han og støttede sit hvide hoved til hånden, som om han besindede sig. "Ja, han beder for mig – det er meget godt."

"Kan De ikke huske, mylord," fortsatte jeg med en højere stemme, for at overdøve hans samvittighedskvaler, "at De gav mig det hverv, at føre ham til Dem."

"Ja, nu erindrer jeg det ... ja, nu ved jeg det ... har De da gjort det? Hvor er han, jeg ser ham ikke."

"Vil De se ham? Han kan være her hvert øjeblik – han er henne i præstegården."

"I præstegården? Hos Graham?"

"Ja, hos sir Robert Graham! Og sir Robert og lady Ellinor, hans hustru, er med ham."

Oldingen rejste sig i vejret og så forundret på mig. Han syntes lidt efter lidt at komme til besindelse.

"Hos sir Robert Graham, og med ham?" sagde han igen, "og lady Ellinor er hos ham? Er da præsten her også?"

"Ja, mylord, han venter kun på Deres befaling for at bevidne Dem sin agtelse og sit venskab."

Marquien lo smerteligt.

"Sin agtelse, sit venskab! ... og jeg jog ham jo bort!" hviskede han.

"Det har han glemt, mylord. Nu er han ikke mere præst, nu er han sir Robert Graham, baronet, og svigerfader til mylord Percy, Deres søn."

"Sir Robert Graham ... baronet ... svigerfader til Percy ... så, er han det? Nå, det er mig kært, ja, ja ... jeg har nok hørt noget om det ... men det er længe siden ... og nu vil han også komme til mig?"

"Ja vist vil han det – og lady Ellinor vil også komme og omfavne Deres knæ. Hun vil kaste sig i Deres arme og bede om Deres velsignelse."

"Min velsignelse ... o, hvis jeg har nogen endnu, vil jeg gerne give hende den ... men er De ikke vrede på mig? Jeg er så svag."

"Nej, slet ikke, mylord. De glæder sig tvært imod til endelig en gang at se Deres Herlighed."

"Hvorfor kommer de da ikke?"

"Skal de – skal de komme straks?"

"Ja," sagde han sagte og skælvende, "ja!"

Jeg ville fjerne mig for at lade Percy hente.

"Stands!" råbte han efter mig. "Hvor vil De hen? ... Jeg tør ikke blive alene! Mortimer! ..."

"Jeg vil kun give befaling til at lade mylord Percy kalde."

"Percy! Ja! Men Mortimer, Mortimer?" spurgte han hviskende, "hvad vil han sige? Vil han ikke myrde mig?"

"Mortimer er ikke hjemme, mylord. Han vil ikke myrde Dem, for Percy vil blive hos Dem og beskytte Dem imod ham."

"Det er godt, det er rigtigt ... ak, jeg er så bange."

I dette øjeblik trådte hushovmesteren ind ad døren.

"Jeg har set ham, jeg har set ham!" råbte han. "Ak, Deres Herligheds søn, mylord Percy er her – han har trykket mig i hånden!"

Oldingen nikkede med hovedet og syntes at smile.

"Gå hurtigt hen og kald på ham!" sagde jeg. "Han og de andre må komme straks, øjeblikket er der."

Hushovmesteren forsvandt. I det samme kom en tjener ind og stillede to store sølvarmstager med tændte lys på to lige over for hinanden stående borde. Da alt igen var stille i værelset, hørte man atter regnen piske mod vinduerne og vinden larme i kaminen. Jeg stod hos marquien og holdt hans kolde, skælvende hånd i min. Han så på mig med en blanding af glæde og frygt. Jeg indgød ham trøst og mod. Der hengik atter nogle minutter i tavshed – jeg ventede – jeg lyttede – jeg vidste ikke, hvorfor jeg så utålmodigt ventede på denne scene. Da hørte jeg nogen styrte rask op ad trappen – der lød trin og flere menneskestemmer – fløjdørene sprang op – Percy med Ellinor ved hånden var den første, der viste sig. Bag efter ham kom sir Robert Graham, fulgt af hushovmesteren og Phillips. Alle styrtede nu ind på en gang, besjælede af det samme ønske, at gøre ende på et sørgespil, der havde varet alt for længe. Percy fløj hen for faderens fødder, omfavnede hans knæ og hulkede højt.

"Min fader! Min fader! Ak, min stakkels fader!"

"Stå op, min søn, stå op!" råbte han.

Percy rejste sig, og i det samme lod den gamle mand sig glide ned på gulvet og omslyngede sin søns fødder. Det var det mest gribende øjeblik, jeg har oplevet. Men Percy løftede hurtigt sin knælende fader op i sine stærke arme, trykkede ham fast til sit

hjerte, og vi hørte de brændende, sønlige kys – de første i hans liv – som han trykkede på faderens gustne kinder.

"Min fader, min fader!" – "Min søn, min søn!" var alt, hvad vi hørte. Da trådte også Ellinor, støttet til sin fader, der ikke kunne tilbageholde sine tårer, hen til den gamle.

"God aften, mylord!" sagde den forhenværende præst i en simpel og rørende tone og rakte forsonligt sin højre hånd ud mod sin tidligere herre. Marquien slap Percy og så på sir Robert.

"Graham, Graham!" råbte han, "er De også der?"

"Ja, mylord, og min datter med – Deres datter!"

Anden gang bredte oldingen sine arme ud og omslyngede sir Robert og Ellinor. Fem minutter efter sad vi alle hos hinanden omkring den gnistrende kaminild. Marquien havde atter fattet sig og smilede så venligt, som han kunne smile. Han holdt Percys og Ellinors hænder i sine og så kærligt snart på den ene og snart på den anden.

"Det var smukt, meget smukt!" sagde han. "Tredive års had og et minuts kærlighed ... og dog har jeg det så godt."

"Og din velsignelse har jeg jo, fader, ikke sandt?" spurgte Percy.

"Ja, for evigt!" svarede den gamle og så med glæde på ham.

"O, hvor jeg befinder mig let!" hviskede han. "Mit bryst åbner sig ... jeg ser alt ... jeg ved alt ... hvem skulle halve troet det! Det forekommer mig, som om jeg er vågnet af en lang, sørgelig drøm. Ak, livet er dog smukt! Ikke sandt, Graham? Ikke sandt, Percy? Ikke sandt, Ellinor? Og I er alle mine børn! Ak, jeg lykkelige, gamle mand!"

I det samme stormede en op ad trappen. Døren blev revet op, alle for i vejret, og der opstod en pause, hvori man ikke hørte en lyd. Alle vendte sig imod døren, for igennem den styrtede sir Mortimer ind i stuen med håret i uorden, klæderne dryppende af regn og med raseri i stående i ansigtet. Han så forskrækket og truende på os, men mere truende end forskrækket, og blev stående som fastnaglet ved døren. Han ville tale, men formåede det ikke, hans bryst arbejdede, hans blik fløj spørgende, søgende omkring i kredsen – endelig fæstede det sig på Ellinor. Han slog sig med den højre hånd for panden, så at det gav genlyd i værelset, og et udbrud af raseri og forfærdelse undslap hans læber. Percy trådte afværgende og forsonende hen imod ham. Også hans øjne flammede, også hans pande skinnede, men hvor himmelvidt forskelligt var ikke udtrykket i disse ansigter! For anden gang stod de begge lige over for hinanden, og Mortimer havde svoret, at den næste gang, de sås, gjaldt det liv eller død.

"Mortimer!" sagde Percy med en blid og overtalende stemme, "Mortimer!" Nu kendte han først Percy fuldstændig, nu først fik han øje på hver enkelt af os, for i sin første overraskelse havde han blot kunnet opfatte et samlet billede af os alle. Han fo'r sammen som truffet af et lyn, han vendte sig halvt bort, for Percys strålende øjne var på en gang sejrende og sønderknusende.

"God aften, Mortimer!" sagde Percy endnu en gang.

"Ha!" råbte Mortimer, "er du her? Hvad vil du?"

"Har jeg ikke ret til at være her, så vel som du? Men hvis du vil vide det, så er jeg her for at se min fader og modtage hans velsignelse."

"Og for at bestjæle mig for min arv, ikke sandt?"

"Mortimer, vær rolig, jeg advarer dig! Lad det forgangne hvile – så sandt du har dit liv kært, så mind mig ikke om det – jeg vil glemme det for vor faders skyld og af kærlighed til vor moder!" råbte Percy med en bønlig, men fast stemme.

"Ja, Percy," svarede Mortimer hånligt, "du vil glemme det, men jeg ikke ..."

"Ha!" afbrød Percy ham, men han tvang sig til at tie.

"Nej, jeg ikke! Tro ikke, at jeg anerkender dig for min broder! Du er jo forrykt, du kommer jo lige fra et galehus, men jeg, jeg er alene marquien af Seymours arving."

"Forrykt!" skreg Percy med et bittert smil, idet en mørk sky for hen over hans smukke ansigt, der i dette øjeblik antog et skrækkeligt udtryk. "Ha, mind mig ikke om det, ellers glemmer jeg mig selv, hvor gerne jeg end ville beherske mig."

Han betvang sig, og han så på Ellinor, han så på Graham, på sin fader og mig, som om han ville sige til os: "I hører det, I ser det, men jeg forglemmer mig ikke."

"Vil du måske igen brydes med mig, du atlet?" spurgte Mortimer spottende. "Vil du igen kæmpe med mig om denne smukke arv? Du ser mig ud til det! Har du igen din bulbider med dig, du listige spion? Nej, det lader ikke til det! Men du tager fejl, hvis du tror, at jeg vil kæmpe med dig om, hvad der allerede tilhører mig – så kender du mig ikke! – Nå, vær dog rolig, hvorfor ruller du dine øjne så frygteligt? Dit blik knuser mig ikke, og jeg frygter dig ikke, for, hahaha! testamentet er skrevet og undertegnet! Han der," han pegede på mig, "og han der!" han pegede på hushovmesteren, "sandsynligvis begge dine venner, underskrev det den gang, da han der," han pegede på

sin fader, "endnu var ved sin forstand. Hahaha, ved du det nu? – Der ligger det i den kasse." Han pegede på et lille elfenbensskrin, indlagt med sølv, der stod på bordet ved siden af lord Seymours stol. Idet han pegede på kassen, sank mylord Seymour sammen, for han blev grebet af den forfærdeligste angst for, at sønnen i sit raseri skulle afkræve ham nøglen og opdage, at han var blevet ført bag lyset. Ellinor knælede ved siden af ham på en skammel og skjulte ansigtet i sine hænder. Phillips stod tæt bag ved sin herre og så med sit skarpe blik skiftevis på Percy og Mortimer, beredt til at styrte løs på den sidste, hvis han skulle vove at forgribe sig på hans herre. Der opstod en pause. Med hastige skridt og hævntørstige øjne gik Mortimer hen til skrinet – han tog det i hånden – han forlangte ikke nøglen af faderen, for det ville vare ham for længe, men slog på det med sin knyttede hånd, så at det knustes, og en mængde papirer fløj ud af det. Percy havde med sit falkeblik fulgt enhver af hans bevægelser. Så snart det blev ham klart, hvad Mortimer havde i sinde, råbte han med en halvt formanende, halvt bedende stemme:

"Lad testamentet ligge, Mortimer! Jeg behøver det ikke, jeg vil ikke ..."

Men dette råb kom for sent eller blev ikke agtet.

"Men jeg behøver det, og jeg vil have det!" skreg Mortimer, kastede papirerne imellem hinanden og holdt det dokument, han søgte, triumferende hen for sin broder.

"Læs!" råbte han, "læs! Iæs kun, alle sammen ..."

"Læs du, hvis du vil have det læst!" råbte nu Percy, hvis tålmodighed var udtømt, med en tordenstemme og kastede ham et frygteligt blik. Dette blik gjorde en forfærdelig virkning.

Selv Mortimer, den stolte og stærke Mortimer, forskrækkedes ved klangen af denne stemme og brodden af dette blik. Han holdt det skæbnesvangre blad op for sine øjne – han syntes at læse i det – og en mørk skygge fo'r hen over hans blegnende træk.

"Ha!" råbte han bævende af skræk og raseri, og papiret faldt ud af hans skælvende hånd. Med et forfærdeligt fordrejet ansigt gik han hen til døren og vendte sig endnu en gang om på tærsklen. "I skurke!" skreg han. "I bedragere ... I ... I ..."

Her kvalte vreden hans stemme, "I skal høre fra mig." Han slog døren i efter sig så voldsomt, at lysene styrtede ned af stagerne – vi stod målløse, forstenede – det var en frygtelig pause!

"Han myrder mig!" jamrede marquien. "O, jeg dør, jeg dør!"

Alle ilede hen til lænestolen, hvor den ulykkelige fader lå som et lig ... hans øjne stirrede stift på os – han rystede endnu en gang det hvide hoved og sank derpå tilbage. Hans forstand var fuldkommen veget fra ham.

Det var langt ud på natten, da jeg søgte hen til det værelse, der var anvist mig i marquien af Seymours slot. Jeg havde siddet hos den ulykkelige olding, og jeg forlod ham først, da jeg havde overbevist mig selv om, at der var intet mere at gøre. Percy havde sendt tjenerne ud efter broderen, der efter dette optrin i faderens værelse var redet alene bort i den stormfulde nat. Percy, den ædle Percy, havde udsendt disse bud for at sige ham, at han selv af egen drift havde givet afkald på sin arv, at alt skulle tilfalde ham alene, og at han blot skulle komme tilbage til sin broder og lære at forstå ham. Nu var han gået til hvile med sin hustru i et værelse, der lå ved siden af mit, og de sov vist

allerede. I værelset på den anden side af mit var sir Robert Graham. Døren imellem vore værelser var ikke lukket. Jeg lyttede, og da jeg hørte den gamle mands rolige åndedræt, lukkede jeg døren sagte for ikke at forstyrre ham, når jeg gik frem og tilbage, for det var mig umuligt at lægge mig til at sove. Lidt efter lidt blev jeg roligere, og forholdene stod klarere for mig. Jeg stirrede tilbage på forgangenhedens mørke grav og søgte at trænge ind i fremtidens forborgne dyb.

Mine dage i England var talte. Kun nogle få uger endnu kunne jeg dvæle hos mine dyrebare venner, så kaldte igen pligten og mit kald mig tilbage til mit fædreland. Af disse på en gang bitre og søde betragtninger vaktes jeg ved uvejrets rasen. Regnen piskede på ruderne, og stormen hylede i kaminen.

Jeg så og hørte med blandede følelser på dette elementernes spil. Jeg elskede stormen. Jeg så det gerne, når på min rejse regnen slog mig ind i ansigtet, og de hylende vindstød havde altid været musik for mine øren. Da stormen tiltog, og jeg begyndte at frygte for, at ilden i kaminen skulle gøre skade, for gnisterne fløj allerede omkring i stuen, lukkede jeg det spjæld til, der var anbragt oven for kaminen, lagde kullene sammen og satte det fine messingtrådsgitter for, som findes i et hvert velindrettet hus i England. Jeg begyndte at fryse, og dog følte jeg ingen tilbøjelighed til at gå til sengs. Jeg var netop i begreb med at ombytte min tyndere frakke med en varmere, da jeg troede at høre en sagte skraben på den dør, der vendte ud til korridoren. Jeg trådte hen til den og lyttede, men der var ganske stille. Jeg troede at jeg havde taget fejl, og gik igen hen til kaminen, hvorpå der brændte to lys. Nu begyndte det at skrabe igen, og denne gang højere end før. Jeg gik atter hen til døren

og hørte nu tydeligt ikke blot en skraben, men også en lyd, som når en hund snuser til noget. For ikke at forstyrre nogen åbnede jeg døren sagte, og se! det var Othello, der trådte ind til mig. Men uagtet han lige som til tak logrede med halen, var han dog ikke så munter, som han plejede, når han ellers trådte ind til mig. Han så næppe en gang på mig, men sneg sig som en kat, med hovedet tæt ned til gulvet, omkring i værelset, snusede til min seng og til stolene og blev endelig liggende foran den dør, der førte ind til Percys sovekammer.

"Hvad hunden har for et utroligt instinkt!" tænkte jeg og beundrede det smukke dyr, der havde lagt sig så tæt hen til døren som muligt. "Den ved, at dens herre er der inde, og nu vil den ikke vige fra hans tærskel."

Jeg bukkede mig ned, klappede den og sagde: "Du gode, tro dyr!" Men hunden agtede ikke på mine kærtegn. Dens øjne og øren var ufravendt henvendt på døren, som om den ventede, at dens herre skulle komme ud af den. Dette forekom mig slet ikke besynderligt, for vort bekendtskab var endnu ikke meget gammelt. Pludselig rejste den sig op, spidsede øren og slog sig med sin store hale stærkt på siderne og ryggen. Nu først blev jeg opmærksommere, og jeg begyndte selv uvilkårligt at lytte.

"Hvad foregår der?" tænkte jeg. Da rejste hunden sig op på sine bagben og lagde begge forpoterne på fyldingen af døren. I denne stilling var den lige så stor som et voksent menneske. Den forholdt sig imidlertid endnu ganske stille, og den eneste lyd, der undslap den, var en sagte og ængstelig jamren.

"Othello!" råbte jeg halvhøjt til den, "hvad vil du?"

Hunden syntes ikke at høre på mig, men den begyndte at knurre. Da forekom det mig, som om jeg hørte en knagende lyd

inde i sideværelset. Mekanisk trådte jeg hen til kaminen, tog armstagerne ned og vendte igen tilbage til døren – jeg lyttede åndeløs – det var så naturligt i dette hus at nære frygt og ane fare, og dog havde jeg endnu slet ikke tænkt på noget sådant. Men endnu ville jeg berolige mig med fornuftgrunde, da jeg pludselig hørte et højt skrig i sideværelset, og derpå blev alt igen stille. Nu var der ingen tid længere til at overveje. Hunden sprang også rasende og hylende ind imod døren og bed i træet og i låsen. Jeg satte armstagen på bordet og ville lukke op, men døren var lukket indefra.

"Hjælp! Hjælp!" lød det nu inde fra sideværelset, og dette råb om hjælp efterfulgtes af en stampe, en gispen og en stønnen, som når to mennesker kæmper på liv og død med hinanden. Sir Robert Graham, der var blevet vækket af støjen, stod allerede hos mig. Vi stormede med al vor magt imod døren, hunden hylede af raseri og bed sig selv i poterne! Med fortvivlelsens kraft sparkede vi på døren – den gav efter – sprang bragende op – skæret fra vore lys faldt ind i stuen – vi styrtede derind – store Gud, hvad så vi!

Men alt, hvad vi så, var kun et øjebliks værk. Vi stod der med lysene i hænderne og stirrede på den forfærdeligste og unaturligste kamp. Ellinor knælede i sengen og strakte hænderne imod os, mens Mortimer som en blodtørstig tiger svang en dolk i sin højre hånd, hvormed han styrtede løs på Percy, der næsten nøgen sprang ham i møde og med sin venstre hånd omklamrede den arm, der ville bibringe ham dødsstødet. Ingen lyd hørtes under denne fortvivlede kamp. Med en utrolig kraft kastede Percy broderen tilbage og var netop i begreb med at gribe efter en blottet kårde, der lå på et bord ved siden af

ham. Da sprang hunden, hvis raseri endelig havde fået luft, brølende som en løve ind på sit længe søgte offer – et vildt spring, et kraftigt bid, et ryk! og nu styrtede han og Mortimer på en gang omkuld, men hunden var sejrherre. Hvor var dolken blevet af? Hvor var den stærke hånd, der nylig så blodtørstigt svang den? Våbnet var borte, og hånden var kraftløs. Vi hørte kun en sagte gispen. Percy var imidlertid straks styrtet bag efter hunden. Under lydelige tilråb rev han det mægtige dyr bort fra dets offer, kastede det ind i vort værelse, lukkede døren og styrtede hurtig som en stormvind atter hen til kamppladsen. Og hvad så vi nu? Mortimer blev liggende på gulvet og rørte sig ikke – en varm, dampende blodstrøm trængte ud af hans side. Percy knælede ved siden af ham.

"Mortimer! Mortimer!" råbte han, "hvordan har du det? Hører du mig?" Men Mortimer svarede ikke. Kun hans hænder knyttede sig krampagtigt, og hans øjne rullede i deres hulninger. "Mortimer! Min broder!" skreg Percy højere, "hvad vil du have af mig! Arven? Tag den – jeg forlanger slet intet, hvis det kan gøre dig lykkelig."

Men Mortimer hørte og svarede ikke. Idet den tro hund uformodet styrtede sig over ham, havde han i faldet selv boret sig dolken ind i siden. Endnu et suk, endnu en stønnen, og Percys broder, mylord Seymours søn lå som et lig udstrakt på gulvet. Vi stod forfærdede og stirrede på den døde.

"Det var Guds almægtige hånd," sagde sir Robert Graham dybt grebet. Tjenerne styrtede nu ind i værelset, og der opstod en formelig trængsel – Percy trak gardinerne for sengen, hvori Ellinor endnu knælede halvt bevidstløs, og lod sin broders lig bære ud af stuen. For denne nat var det forbi med vor ro, og da

de første blege solstråler trængte ind igennem vinduerne, da havde jeg endnu fuldt op at gøre, for i slottet lå en død, en vanvittig og en afmægtig, der endnu ikke kunne komme til bevidsthed.

29. Slutning

Omtrent ti dage efter at dette havde tildraget sig i Codrington Hall – sir Mortimers lig var allerede for længe siden bisat i familiegravstedet – så man en bekvem rejsevogn med fire postheste for rulle hen foran hovedindgangen til slottet. Et blik på vognens våben var tilstrækkeligt til at sige mig, at det var sir Johns, den berømte læge fra Bethlehemshospitalet i London. Den gamle mand kom, efter Percys og min anmodning, for at undersøge marquien af Seymours tilstand, efter at jeg ved en kurer havde underrettet ham om, hvilken en alvorlig vending hans sygdom havde taget. Vi ilede ham alle i møde, da han støttet til sin tjener steg op ad den store stentrappe. Da han så og kendte os, blev han stående og tog hatten af. Hans sparsomme hvide hår flagrede i vinden, og hans øjne hvilede med deltagelse og opmærksomhed på os alle, for han bemærkede straks, at Percy og tjenerskabet var sørgeklædte.

"Jeg er altså kommet for sent, mylord?" var hans første spørgsmål. "Tør jeg alligevel, uagtet slaget har ramt, høre den sørgelige familiehistorie? – Goddag, lille Job."

"O nej, sir John," svarede Percy og gav ham armen, "De er ikke kommet for sent. De finder os tvært imod dobbelt sorgfulde over en skæbne, der allerede er fuldendt, og en anden, der går sin fuldendelse i møde. Jeg sørger over min broders død, og De er kommet herhen på grund af min faders sygdom."

"Så må jeg dobbelt bevidne Deres Herlighed min deltagelse!" svarede sir John alvorligt og bøjede sit ærværdige hoved.

Efter disse korte hilsener førte vi den velkomne gæst til et værelse, der var forsynet med alt, hvad der hørte til hans bekvemmeligheder. Men mig var det forbeholdt at give min gamle ven de oplysninger og meddele ham de begivenheder, jeg selv havde været vidne til, og det gjorde jeg også, så snart viscounten og sir Robert havde forladt værelset. Sir John hørte opmærksom på den lange fortælling uden at sige et ord. Kun da jeg kom til at tale om mr. Sidney og omtalte, at han og viscounten af Dunsdale var en og samme person, råbte han:

"Ak, er det muligt! Det havde jeg aldrig tænkt mig."

Da jeg var færdig med min beretning, så jeg på sir John. Han tav og rystede på hovedet.

"Ja det er en hemmelighed," sagde han endelig i en sørgmodig tone og med en nedslagen mine, som jeg ikke var vant til at se hos ham, "det er en hemmelighed, som det er umagen værd at bevare, og det er desuden en af dem, der lykkeligvis ikke forekommer tit i vore dage. Jeg ville næppe tro det, hvis De ikke sagde det, og hvis jeg ikke så beviserne for mine øjne. Alligevel er det hele mig klart, og jeg genkender her den menneskelige ånd i hele sin højhed og fornedrelse. Derfor undrer jeg mig heller ikke over det, og når De, min unge ven, bliver så gammel som jeg, så vil De heller ikke mere forundre Dem over, hvad denne engel eller djævel, som vi kalder den menneskelige ånd, udretter. Af den kan man vente sig alt."

Derpå begav vi os op i marquiens værelse. Et par pålidelige tjenere holdt vagt hos denne, for han havde allerede et par gange gjort forsøg på at gøre sig selv fortræd, idet han havde villet styrte sig ind i ilden, der brændte i hans kamin. Vi fandt ham som sædvanlig i hans lænestol, men han var næppe mere

til at genkende. Hans ansigt havde allerede tidligere været blegt, magert og udtæret, og hans øjne havde altid haft et vist frygtsomt og uroligt udtryk, men nu var hans miner ganske ukendelige, og hans hele fysiognomi bar præg af det fuldstændigste vanvid. Vi trådte ind, og sir John satte sig på en stol lige overfor marquien, omtrent et par skridt fra ham. Der var intet hos denne, der tydede hen på, at han tog del i noget af, hvad der foregik omkring ham. Sir John vinkede til ham, men marquien besvarede ikke vinket.

"Godmorgen, mylord," sagde sir John med denne høje og indtrængende stemme, som han så godt forstod at bruge lige overfor syge, når det var nødvendigt. Marquien fæstede sine udslukte øjne på ham, men kun så længe, som ordene klang i hans øre. Derpå sank han igen tilbage i sin forrige apatiske tilstand.

"Jeg må anvende et kraftigere middel for at vække hans sløve ånd," sagde sir John til mig. "Mortimer!" råbte han nu med en så skærende og gennemtrængende stemme, at dette ord ligesom skar mig ind i sjælen. Marquien fo'r i vejret – hans underlæbe bævede og hans blik vedblev nu at stirre på lægen, der var rykket ham endnu nærmere.

"Er han der?" stammede marquien hviskende.

"Han kommer," svarede sir John.

"O, lad ham ikke komme ind ... han vil dræbe mig ... gift! gift! ... Men jeg spiser og drikker ikke mere."

"Aha!" sagde sir John til mig, "det er en ny fiks ide. Nu ville vi få vor nød med ham, for at han ikke skal dø af sult."

Vi blev endnu omtrent en time hos den syge, i hvilken tid sir John havde lejlighed nok til at sætte sig ind i hans tilstand.

Derpå stod vi op og begav os til Percy, der urolig og bekymret ventede på os. Hans blik hang ved sir Johns læber, da vi trådte ind.

"Min dyrebare sir John," sagde han, "hvilket håb giver De mig?"

"Rent ud sagt, mylord – intet."

"Intet?"

"Slet intet! De er en mand, og derfor siger jeg Dem sandheden uforbeholdent."

"Og er der intet middel til at frelse ham?"

"Til at frelse ham? Nej, mylord, det må De ikke håbe. Jeg kender intet."

Percy kastede et blik til himmelen, foldede hænderne og sagde:

"Store Gud, jeg kan ikke gøre for det."

"Det kommer nu alene an på," sagde sir John, "at bevare ham for enhver uheldig indflydelse, og derfor synes det mig bedst, at De lod ham være under et stadigt lægetilsyn."

Percy kastede et uroligt blik på ham

"Jeg mener ikke just i London, det ville gøre alt for megen opsigt. Verden behøver ikke at vide noget af det ..."

"Hvad mener De, sir? Hvorhen vil De, at han skal bringes?"

"Rent ud sagt, for jeg kender ikke noget bedre eller friere sted, jeg foreslår St. James."

"Hold inde, sir, hold inde! Aldrig i verden! Skulle det være en gengældelse? Hellere ville jeg indeslutte mig med ham i et mørkt værelse og selv række ham hver en mundfuld, før jeg giver mit samtykke til det."

Disse ord blev udtalt med en bestemthed og med en så gribende sandhed, at jeg indså, at det var Percys uforanderlige vilje. Sir John fæstede et af sine hemmelighedsfulde, gennemtrængende blikke på viscounten af Dunsdale.

"Det er godt, mylord," sagde han endelig med den største sagtmodighed og mildhed. "Det er godt – jeg har intet mere at sige Dem. Jeg ser, at der gives en gengældelse histoppe, men der gives også mennesker, der er ædle og højmodige nok til ikke at attrå en sådan gengældelse. Jeg takker Dem! De har givet mig, mens jeg endnu lever, en forklaring over livet selv – det gør mig næsten ondt, at jeg så snart skal skilles fra det. Lad min vogn køre frem."

"Hvorledes, sir John? De vil allerede tage bort?"

"Ja! Jeg kom herhen for Deres hr. faders skyld, men jeg kan desværre ikke hjælpe ham. Jeg troede også, at jeg kunne være Dem til nogen nytte, mylord, men jeg er selv den eneste, der har haft nogen fordel af denne min sidste rejse. Nu vil jeg bort."

Og sir Johns vilje var ubøjelig som altid. To timer efter kørte han igen tilbage, efter at han endnu havde talt et og andet med mig om mylord Seymour. Da hans vogn var forsvundet i skoven, kørte netop en anden frem for slottet fra den anden side, ligeledes trukket af fire skummende heste. Hvor forbavsedes vi ikke, da en tjener åbnede vogndøren, og vi så mr. Elliotson, direktøren fra St. James, stige ud og rask komme hen imod os. Hans mine var vel ikke fri for forlegenhed, men hans holdning var sikker og fast, idet han dybt og ærbødigt bøjede sig for Percy. Inden han imidlertid havde fået sagt et ord, gik allerede Percy ham i møde og sagde:

"Det er en fortræffelig idé af Dem, min kære mr. Elliotson! Træd nærmere, træd nærmere!"

Han tog ham under armen og førte ham uden videre ind i det værelse, hvor sir Robert Graham og hans datter befandt sig. Den gode mr. Elliotson befandt sig just ikke i nogen behagelig stilling, men han forbedrede straks situationen ved at gribe sagen an fra den rette side.

"Gentlemen!" sagde han med en beskeden, men sikker stemme, "jeg vil ikke skjule for Dem, i særdeleshed ikke for Dem, mylord, at jeg befinder mig i en pinlig stilling. Det kan imidlertid ikke være anderledes, og jeg må finde mig i det. Mylord! De sendte mig et bud og indbød mig venskabeligt til at besøge Dem i Dunsdale. I hvilken stemning dette bud traf os, vil jeg slet ikke omtale. Kun så meget tillader jeg mig at bemærke, at jeg straks tog postheste og kørte dag og nat lige til Dunsdale. Der traf jeg Dem imidlertid ikke, men hørte, at De højst sandsynligt var her – og så tog jeg herhen. Mylord, jeg håber, at det ikke er for sent at byde Dem enhver oprejsning, som De måtte forlange. Hvis jeg i Deres øjne er strafskyldig, så tror jeg det gerne og har intet at forebringe imod det. Imidlertid byder min ære mig at bevidne Dem min beklagelse over alt, hvad der er sket, og samtidig at udbede mig Deres højmodige tilgivelse for mig og mine."

"Min dyrebare mr. Elliotson," svarede viscounten af Dunsdale venligt, "det glæder mig, at De så snart har opfyldt min bøn. Jeg har indstændigt ønsket det, men ikke ventet det så snart. Tillad, at jeg gør Dem bekendt med disse mine nærmeste – det er min hustru og hendes fader, sir Robert Graham, – og denne herre, mine kære, er min – ven, mr. Elliotson," føjede Percy til, idet

han vendte sig til dem og pegede på direktøren. Denne bukkede ærbødigt for lady Dunsdale og hendes fader og sagde til Percy:

"Jeg tror gerne, mylord, at nutiden har mere værd for Dem end forgangenheden, og at den sluger alt, hvad der ligger bag Dem. Men mig kalder netop forgangenheden herhen, og før jeg har betalt min gæld til den, tør jeg ikke vove at hengive mig til nydelsen af nutiden. Vil derfor Deres Herlighed have den bevågenhed at besvare mig kort et spørgsmål – på Deres svar beror alt det øvrige. Udtaler De Deres skyldig eller ikke skyldig over mig?"

Percy smilede, tog ham i hånden og svarede:

"Om jeg end engang i en bitter time har forsøgt at påbyrde Dem nogen skyld – for hvor kunne jeg vel andet? – så har dog han der, min dyrebareste ven, ikke sparet nogen anstrengelse for at lade mig se Deres bestræbelser i et bedre lys – og hvad mig angår, så er jeg nu så fuldkommen overbevist om, at hans mening er den rigtige, at jeg her i min faders slot byder Dem velkommen som min ven – er det Dem tilstrækkelig fyldestgørende, eller fordrer De mere?"

"Mylord, jeg tier. Jeg kan ikke gøre andet end igennem min tavshed bringe Dem min inderligste tak. Der ligger noget imellem os to, der vil binde os til hinanden, så længe vi begge lever – på Deres side en højmodig tilgivelse, på min en selvbebrejdelse, der aldrig vil forstumme – nej, vi to, vi vil aldrig kunne glemme hinanden! Jeg er færdig for mit eget vedkommende – men her har jeg endnu et brev til Deres Herlighed fra overlægen, vor gode mr. Lorenzen – behag at læse det og at medgive mig et svar til ham, for han tæller minutterne, til han får at høre, hvad De tænker om ham."

Ordet "overlægen" syntes at opklare alt for Ellinor og hendes fader, for de havde hidtil kun haft en ufuldkommen anelse om, hvad det var for et forhold, Percy og mr. Elliotson stod i til hinanden. Nu fik dette besøg en forøget interesse for dem, og de henvendte sig til ham med tusinde spørgsmål, for det var jo ham, der havde tilbragt så mange sørgelige år sammen med Percy. Denne havde imidlertid læst overlægens brev og smilede atter.

"Den gode mand," sagde han, "gør mig uret, når han tror, at jeg aldrig vil kunne tilgive ham. Det er sandt nok, at det for ham må være en hård lære, som han har fået af denne mr. Sidney. Da jeg nu imidlertid meget godt kender den samme mr. Sidney, så vil jeg indlægge et godt ord hos ham for mr. Lorenzen, og jeg håber, at det ikke vil være forgæves. Sig De ham det og hils ham fra mig, når De kommer tilbage. Men nu må De være min gæst og gå med til bords, for jeg hører gongongen."

Man gik til bords, men Percy rejste sig flere gange under måltidet for at se til sin fader og høre til hans befindende. I løbet af dagen kom samtalen oftere på marquien af Seymour, og hvorledes man bedst kunne sørge for ham i fremtiden, men Percy blev stadig fast ved sin første beslutning, idet han sagde til direktøren:

"Mr. Elliotson! Jeg takker Dem for Deres godhed. Jeg ved, hvad De kan præstere, og hvad De under disse omstændigheder ville gøre. Men det er nok, at De har haft en *forrykt fra St. James* af vor familie – min ulykkelige fader skal blive her. Dette hus skal være hans hospital, og jeg vil selv være både hans læge og hans sygeplejer."

Hvor ædel, højmodig og sønlig denne beslutning end var, så havde dog forsynet besluttet det anderledes. Allerede sjette dagen derefter forkyndte det store sørgeflag, der vajede fra slotstårnets tinde, at besidderen af samme, marquien af Seymour, greven af Codrington ikke var mere.

Tre uger efter fandt jeg mig, efter at jeg i London havde taget afsked fra sir John og mine venner og bragt alle mine anliggender i orden, i Dunsdale Castle, hvor da nu endelig alle vi, der havde taget en nærmere eller fjernere del i Percys skæbne, var forsamlede i glæde og endrægtighed. Den gode Phillips med sine sønner, Chappert med sin familie og alle de gamle tro tjenere fra Codrington Hall og Seymour Castle havde her indfundet sig og samlet sig om de tre hovedpersoner i vor fortælling. Man kan heller ikke tænke sig noget skønnere og mere tilfredsstillende end at se Ellinor, der strålede af lykke, ved siden af sin ædle gemal, og at lægge mærke til, med hvilken stille, jeg kunne gerne sige hemmelighedsfuld henrykkelse, sir Robert Graham syntes at betragte deres kærlighed. Nu først var hans tidligere spådom helt gået i opfyldelse, for nu først havde alle skyerne fordelt sig, og viscounten af Dunsdale stod som den dristige sømand, der, efter at have bekæmpet den truende storm, ser stolt til sit herlige skib, som han gennem klipper og skær sejrrig har ført tilbage til hjemmets fredelige vande.

Det var en smuk oktobermorgen. Solen skinnede så varmt og mildt som på en venlig majdag, og luften var så stille og klar som på den yndigste sommeraften. Hvis man så bort fra træernes brogede farvepragt, var der intet i hele naturen, der forrådte at sommeren var forbi, og at vinteren var i anmarch. Foran os på den grønne græsplæne travede Bravour og sir

Roberts små ponyer om kap med Othello, og drengene Bob og Will morede sig over dem. Den gamle Phillips stod rejsefærdig foran indgangen til slottet og så hen på os, der stod fordybede i en alvorlig samtale i den store marmorvestibule. I dette øjeblik kørte en med fire forspændt rejsevogn frem og holdt foran terrassen. En tjener åbnede vogndøren og blev stående for at vente på de rejsende, der skulle sætte sig ind i den. Phillips nærmede sig til os, tog sin hat af og meldte, at alt var parat. Ved dette tilråb brast Ellinor i gråd, sir Robert Graham så rørt på hende, men Percy holdt min hånd fast i sin.

"Alt i verden har en ende, mine kære," sagde jeg omsider, "lykken så vel som ulykken. Tro De mig, jeg forlader Dem kun ugerne, ja med smerte. Hvor gerne blev jeg her ikke, men jeg kan ikke forandre det, for også jeg har et fædreland og pårørende, der venter på mig med længsel."

"Hvis det sidste ikke var tilfældet," sagde viscounten, "kom du heller ikke herfra, for hvad fædrelandet angår, ville det være min stolthed at berede dig et nyt, hvor alle vi ville være din familie. Men nu tør jeg ikke holde på dig, skønt jeg næppe kan tænke mig et liv uden dig. Og hvad bliver der vel tilbage til at udfylde den tomhed, som din afrejse vil fremkalde hos os alle?"

"Mindet om St. James, Percy," svarede jeg, "og håbet om snart, ret snart at se hinanden igen."

"Hold ord, min dyrebare ven," sagde Ellinor og rakte mig sin smukke hånd, "hold ord og tænk på, at jeg er blevet vant til, at De ikke skuffer mine forventninger."

Alt dette gjorde mig tung om hjertet. Jeg så vemodigt på min vens elskelige hustru, og alt, hvad jeg her havde oplevet, trådte mere levende frem for min erindring. Uvilkårligt fik jeg tårer i

øjnene, men jeg bekæmpede min rørelse, for jeg ville skilles fra dem som en mand. Jeg ville netop svare, da sir Robert, der hidtil havde tiet, tog ordet.

"Min kære, gode ven," sagde han, "jeg har hidtil ladet de andre tale, for jeg vidste, at min tid kom også, og at min bøn nok hos Dem ville finde et åbent øre og et modtageligt hjerte."

"Tal, min kære Graham, tal."

"Ak, min unge ven, hvad De end har gjort for Percy og Ellinor, så er jeg dog egentlig den, som De har gjort mest for."

"Det er ikke sandt!" afbrød viscounten.

"Nej, fader!" råbte lady Ellinor.

"Afbryd mig ikke, børn! I ved ikke, hvad det vil sige at gengive livet til en gammel mand med grå hår, som står ved den sørgeligste udgang af livet."

"Ti!" råbte jeg. "Nu er det mig, der må afbryde Dem."

"Nej, nej! Heller ikke De tør afbryde mig. Jeg beder Dem alvorligt om at lade mig blive ved. Ja, sir, De alene har gengivet mig livet, idet De har gengivet mig min datter og min datter hendes husbond."

"Det har jeg ikke gjort alene," råbte jeg højt.

"Det ved jeg vel, at De ikke har fuldbragt det alene, for intet menneske gør noget godt alene, men han er altid værktøjet i en højere hånd. Hvis De derfor hellere vil det således, så er det ham, der har fuldbragt det ved Dem. Men tillad mig nu et spørgsmål. De vil tage tilbage til Deres familie – hvem er denne familie?"

"En fader og en søster!" svarede jeg forundret, for jeg vidste ikke, hvad han mente.

"Er Deres søster gift?"

"Nej, sir."

"Godt! Så kommer De med hende og Deres fader hertil, og hvis De ikke vil bo med her hos os, jeg mener hos Percy og Ellinor, så bor De med Deres familie i det stille hus med de grønne vinduesskodder i den fredelige dal."

"O, fader! hvad minder du mig om?" råbte Percy og trak sin hånd til sig.

"Stille, Percy! Stille, Ellinor! Jeg taler endnu! Og hvis det behager Dem at bo der, så … er det Deres ejendom … jeg vil nok finde en plads hos mine børn, for fra dem vil jeg ikke mere skilles."

Percy ville atter falde ham i talen, men sir Robert holdt ham tilbage og fortsatte:

"Min søn, vent endnu et lille øjeblik og lad ham tale – så kan du altid komme med din bøn."

"Sir Robert Graham!" svarede jeg og greb begge hans hænder. "Jeg føler, hvad der ligger i, at De tilbyder mig denne fredelige bolig, og jeg er dybt rørt over Deres godhed! Men ak, hvad skulle jeg gøre der? Ja – hvis jeg havde en Ellinor, der kunne bo der med mig, så var det en anden sag – men nu, nu ville det jo hvert øjeblik på dagen minde mig om, at jeg ingen har …"

"O, sir," råbte lady Ellinor, "så kommer De til mig, til os – så har De en!"

"Jeg forstår Dem," svarede jeg. "Men det går ikke an – senere, måske senere …"

Jeg kunne ikke sige mere, for min stemme kvaltes af gråd.

"Nej, nej," sagde nu Percy med eftertryk, "hvis nogen tør tilbyde ham noget, så er det alene mig, for jeg er hans største skyldner, men jeg vidste det forud, at han ikke tog imod noget.

Siden du nu imidlertid har berørt dette punkt, som jeg helst havde ladet urørt, så tvinger du mig til i dette øjeblik at åbenbare det, som jeg hidtil har holdt skjult for jer alle. Du vil tilgive mig, min ven," sagde han til mig, idet han lagde begge sine hænder på mine skuldre og så ubeskriveligt kærligt på mig, "du vil tilgive mig, det ved jeg. At du altid vil finde et hjem hos os, hvis du tidligere eller senere skulle søge det, behøver jeg ikke at sige dig, men vid, at min daglige bøn til Gud vil være, at han vil regne dig det til gode, hvad du har gjort imod mig. Alt øvrigt, hvad vi kunne gøre, er intet, og det lønner ikke umagen at tale om det. Men nu må jeg gøre det. Tilgiv mig for det, men når du kommer hjem, vil du finde en lille erindring fra mig, som jeg … som jeg …"

Han kunne ikke sige mere, men han faldt mig om halsen, og hans hjerte bankede imod mit.

"Hvad siger du? Hvad mener du?" spurgte jeg. "Hvilken erindring kan for mig være kærere eller skønnere end den, jeg tager med mig?"

"Lad det være godt, Robert! Mit hjerte elsker dig, som om du kunne være min broder, og da skæbnen imod min vilje har givet mig så meget, så lad mig også give min broder en ringe del af det. Lov mig derfor, at du kun vil betragte det brev, der venter dig i dit hjem, som et udtryk af min broderlige kærlighed."

Jeg så forundret, men dybt grebet på ham. Afskeden blev mig bestandig tungere.

"Lev vel! Lev vel, alle sammen!" råbte jeg med en kraftanstrengelse og ilede ned ad trappen. "Holdt!" råbte de alle og førte mig atter tilbage.

"Der falder mig en ting ind," sagde Percy med tårer i øjnene, "jeg vil ledsage dig til Yarmouth, hvor du indskiber dig – hvad siger du til det?"

"Jeg også!" råbte Ellinor.

"Jeg også," råbte sir Robert Graham.

"Nej!" sagde jeg bestemt, "De bliver alle tilbage, og jeg går alene, lige som jeg kom. Phillips alene skal ledsage mig. Jo længere afskeden udsættes, desto tungere vil den blive – og den er mig allerede tung nok! Bliv derfor! Jeg kan ikke bestemme, når jeg kommer igen, Percy, for jeg ved ikke, hvad der venter mig, men mit hjerte siger mig, at vi vil ses igen. Indtil da vil vi troligt veksle breve og vente på, hvad fremtiden har forbeholdt os."

De omfavnede mig alle. Jeg rev mig hurtigt fra dem, fløj ned ad trappen uden at se mig om, kastede mig i vognen, gav Phillips et vink, og hestene fløj af sted i galop. Jeg lænede mig ud af vognen, jeg vinkede endnu en gang med hånden, jeg så dem endnu en gang vifte med tørklæderne – da dansede allerede hestene hen over det skønne græstæppe, der fører ind til skoven, og snart var det skønne slot med sine skinnende tårne, sine blomster, sine hække og sine dyrebare venner, der er mig evig uforglemmelige, forsvundet for mine øjne.

Nu, efter at jeg allerede for længere tid siden har forladt Englands jordbund, står alle disse erindringer så klart for min sjæl, som om jeg havde oplevet dem i går. Kun så meget har jeg endnu at tilføje, at jeg i mit hjem fandt et brev fra Percy, der indeholdt en sand kongelig gave. Men det kommer jeg måske til at tale om i min næste bog.

Netop som jeg har nedskrevet disse skildringer, modtager jeg to breve fra England, det ene fra Dunsdale Castle, det andet fra St. James.

I det første skriver Percy, der nu er marquis af Seymour og viscount af Dunsdale og Codrington, at han billiger mit ønske om at offentliggøre dette skrift, hvis jeg fortier hans virkelige navn – hvad jeg naturligvis af mig selv havde gjort – ja, han glæder sig til i min beretning at se et tro spejlbillede af denne mørke periode i hans mærkværdige liv. Han vil personligt tale mere med mig om det, når han på sin rejse til Italien om fire uger kommer til Berlin for at afhente mig. Han bringer Ellinor med sig og en lille Percy, sammen med sir Robert Graham, Phillips og hans sønner. Tyskland er ham endnu kærere end tidligere, siden han ved, at jeg lever i dette land, og han kommer, for endnu en gang at underholde sig med mig om mr. Sidney, den forrykte fra St. James.

Jeg har besluttet at møde ham i Hamburg og derfra at ledsage ham gennem Tyskland til Italien.

Det andet brev var fra mr. Elliotson. Han fortalte mig deri, at mr. Lorenzen, overlægen, endnu ikke har kunnet forvinde det stød, som historien med mr. Sidney har bibragt ham. Han er siden den tid blevet endnu forsigtigere, mildere og elskeligere i sin hele optræden.

Om "Den forrykte fra St. James"

Forfatter: Philipp Galen (1813-1899).
Org.udgave: *Der Irre von St. James: Aus der Reisetagebuch einer Arztes.* Chr. E. Kollmann, Leipzig 1853.
Denne udgave baseret på: *Den Forrykte fra St. James. Roman af Philipp Galen.* Forlagt af C. W. Stincks Boghandel, København 1893 (udgaven synes stikprøvevis at være en let forkortet udgave af den første danske oversættelse i Berlingske Tidendes føljeton 26. april – 17. juli 1856.
Oversætter: Ikke oplyst.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: AI-generet billede efter teksten "*Victorian insane asylum looming seen from outside – bearded doctor talking to inmate on front lawn – Grayscale + pencil on paper*".

ISBN 978-87-7979-935-6

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-181-7 (Ølstykke 2009).

© 2023 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk